صكذا من الاصل

מגן אוויר

בהיר

• הטמפרטורות: ירושלים 6–14; תל־אביב 8–21; חיפה 8–21; אילת 10–25. הטמפרטורות בארץ ובעולם בעמוד 11.

וילה קוטג׳ - גני בנימינה

החל מ־ $59,300 (8,950 ש״ח)

(לא כולל מע״מ)

כ־1/4 דונם / כ־1/2 דונם — קרקע פרטית

ערבות בנקאית צמודה לכל דורש

דורל

מסיון שמבנה

גני בנימינה

בוא לבקר באתר הבניה בשבת מ־11.00 עד 14.00

סע לפי השילוט בכניסה לבנימינה

פרטים בטלפון 063-25276, 26191

מעריב • MAARIV • معاريف

לגליון זה מצורף: סופשבוע, את, שווקים, מעריב ת״א

80 | היום 176 עמוד

יום ו׳ 14.11.86 | י״ב בחשון תשמ״ז

גליון מס׳ 11874 – שנה ל״ט

המחיר 80 אג׳ (כולל מע״מ)

המחיר באילת (ללא מע״מ) 70 אג׳

המייסד והעורך הראשון ע. קרליבך ז״ל

כל הזכויות שמורות ל״מעריב״ © 1986

מודעכון 24 שעות ביממה מודעות

לוח מעריב

לבעלי כרטיסי אשראי 383838

בנאום לאומה בישר לפנות בוקר הנשיא רייגן על תפנית רשמית במדיניות החוץ האמריקנית כלפי טהראן והודה:

ארה״ב שלחה נשק לאיראן; יש לנו אינטרס עמוק בחידוש היחסים

עם זאת הכחיש שהנשק נשלח תמורת שחרור בני הערובה והוסיף: אין לראות בכך כניעה לטרור ★ ה״וול סטריט ג׳רנל״: הנשיא הורה בצו רשמי לאנשי מימשלו לפעול לפיוס עם איראן והצו מבוצע על־ידי אנשי ביון ומודיעין וקבוצת פקידים בבית הלבן ★ פקידים בוושינגטון: הנשיא אישר גם המשלוחים מישראל ★ שגריר איראן באו״ם מכחיש שנשק אמריקני הועבר באמצעות ישראל וטוען שאיראן איימה להפיל מטוס שיצא אליה עם נשק מישראל ★ שמיר: ישראל הכחישה שמכרה נשק לאיראן אך אין אמת מוחלטת

מאת דן דגוני

סופר ״מעריב״ בניו־יורק

הנשיא רייגן בישר הבוקר על שינוי במדיניות החוץ האמריקנית. הוא אמר, כי לארה״ב יש אינטרס עמוק לחדש את היחסים עם איראן והודה, כי וושינגטון שלחה ״נשק הגנתי וחלפים״ לאיראן, כאות של רצון טוב.

בנאום ששודר בכל רשתות הטלוויזיה מהוף להוף מבית הנשיא ארבי

(סוף בעמוד 11)

• זהו חנא ג׳ודי, לבנוני־נוצרי, מנהיג הארגון ״קריאת ישו״ שביצע את הפיגוע בבית־הכנסת באנטוורפן

בריטניה תקבל כנראה הבהרות בפרשת ואנונו

מקורות בירושלים: בעקבות הלחצים על תאצ׳ר אי אפשר לסרב לבקשת לונדון ★ מפיקי סרטים מבקשים לרכוש הזכויות על סיפורו של ואנונו

מאת מאיר בליך, רפאל מן ואיה אורנשטיין

ישראל עשויה להיענות בחיוב לבקשת ממשלת בריטניה להעביר לה הבהרות נוספות בפרשת ואנונו – מסרו אמש מקורות בירושלים.

לדבריהם מגלים פקידים בכירים בירושלים הבנה למצבה של ממשלת בריטניה וסבורים, כי בעקבות הלחצים המופעלים עליה מצד חברי פרלמנט ואמצעי התקשורת, אין ישראל יכולה להשיב ריקם את פניה של לונדון.

(סוף בעמוד 11)

• בטקס קונצרט הבכורה שלה אמש בהיכל התרבות בתל־אביב, הפתיעה התזמורת הקאמרית הקולנית את אורח הכבוד, ראש הממשלה יצחק שמיר, בעוגה שהוכנה במיוחד לכבודו מביאליסטוק, העוגה המתנשאת לגובה של כשבעים סנטימטר ואשר נאפתה מ־380 ביצים. היא טיפוסית לאיזור שראש הממשלה נולד בו. מנהל התזמורת, פרנצ׳ישק ורבנציק, בירך את שמיר בפולנית ורה״מ השיב בשפתו של האורח: ״הודה רבה״.

(כתבה: חנה ידור; צילום: ראובן קסטרו)

אמל: העברנו לישראל תנאינו לשיחרור הנווט ואנו ממתינים לתשובה

גורמי בטחון: שמענו על כך מכלי התקשורת

מאת שפי גבאי ויוסף ולטר

״אמל עדיין ממתינה לתשובתה של ישראל לתנאי שהצגנו להחזרת הנווט הישראלי הנמצא בידינו״ – מסר אתמול במסיבת עיתונאים במערב ביירות ראש המחלקה המדינית של הארגון השיעי, עאקף חיידר, המקורב למנהיג התנועה נביה ברי.

התנאי של אמל הוא – שיחרור כל הפלסטינים והלבנונים שבבתי הכלא בישראל. נראה כי הכוונה לכ־ ... הכלואים הפלסטינים והטרוריסטים ול־200 מחבלים לבנוניים, בעיקר אנשי התנועה השיעית...

חיידר אמר, כי התנאי להחזרת הנווט, ... באזור ביירות, הועבר לישראל ... עד כה לא נתקבלה כל תשובה.

... על מקורות במערב ביירות, ... כי ישראל ...

(סוף בעמוד 11)

זעם במערך על פרסום חוברת הליכוד נגדו

בחוברת הסברה של הליכוד נאמר: תחת שלטון המערך נוצרו עוני ודיכוי

מאת מנחם רהט

מפלגת העבודה תובעת מן הליכוד התנצלות על דברים שפורסמו בחוברת הסברה של תנועת

(סוף בעמוד 11)

דיונים על המדיניות הכלכלית

כתבה בעמוד 3

סיטה, מרגל האטום הראשון בישראל: תנו לי לחיות בשקט

מאת אלכס דורון

פרופ׳ קורט סיטה, לשעבר חבר בכיר בסגל הטכניון בחיפה, שהורשע לפני כ־25 שנה בריגול למען צ׳כוסלובקיה, וכונה מאז ״מרגל האטום הראשון בישראל״ – חי כיום בגרמניה. (ידיעה בעמוד 15).

השבוע, כאשר סערה ישראל עקב ״פרשת ואנונו״ ונעשו נסיונות לה

(סוף בעמוד 11)

65 מיליון דולר – חובות מנועי בית־שמש לבנקים

הגושה הגדול – הפועלים עם 20 מיליון ד׳ ★ העובדים מתבצרים במפעל עד כניסת השבת; מאיימים לנעול את המפעל ולהפגין מול משרד רה״מ

מאת דוד ליפקין, אריה בנדר וגיל קיסרי ועבי קפלר

חובות מפעל מנועי בית־שמש לבנקים מתקרבים לכ־65 מיליון דולר. לגבי רוב החוב יש לבנקים שיעבודים או ערבויות מדינה. ידיעה בעמוד 3.

(סוף בעמוד 11)

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע: לך־לך

	כניסה	מוצ״ש
ירושלים	4.05	5.18
תל־אביב	4.23	5.20
חיפה	4.13	5.17
באר־שבע	4.20	5.17
אילת	4.24	5.24

מצבו של מיכאל שירמן קשה; פחתו הסיכויים להשתלת מח עצם

מאת דליה מזורי

מצבו של מיכאל שירמן, המאושפז בבית־החולים ״הדסה״ ... החולים ״קפלן״ ברחובות ... הידיעה מצליח להיות קשה, זו הפעם בה שלא ניתן להשתיל לו עתה מח עצם.

הרופאים אמרו, כי ביצוע השתלה בה עצם לשירמן – אף שיש התאמת רקמות בינו לאחותו – נמצאת בסימן שאלה. גם לדעת ועדת המומחים בבית־החולים ״הדסה״ – שבו הורכב הארצי להשתלת מח עצם – ההשתלה לשירמן אינה אקטואלית.

אחד הקריטריונים של הוועדה

(סוף בעמוד 11)

השתלות הכבד ברמב״ם ״ימשכו כמתוכנן על־אף מותו של שרייר״

שרות הבריאות: ״היה ברור שההצלחה אינה מובטחת מראש; נמשיך בתכנית ההשתלות״

מאת ראובן בן־צבי ודליה מזורי

אליהו שרייר, מושתל הכבד השני בישראל, נפטר אתמול בצהרים במרכז הרפואי רמב״ם בחיפה לאחר 18 ימי מאבק. ליד מיטתו נמצאו בני משפחתו, ד״ר יגאל קם ורופאי היחידה לטיפול נמרץ. (ידיעה בעמוד 3).

(סוף בעמוד 11)

תרוויח

עקב החלפת המלאי ברהיטי ביתילי

עד 70% הנחה

רהיטי ביתילי

ביתילי, אבא הלל פינת מודיעין (ליד איצטדיון רמת־גן)

אנציקלופדיה רפואית למשפחה

אנצ. בת 10 כרכים היחידה בארץ הכתובה בידי מומחי רפואה בעלי שם עולמי.

גואלת אותך טרחים ומתנת לך מידע חיוני לבריאותך!

וכעת ב־10 תשלומים × 56 ש״ח כ״א

תרבות לעם

אספקה מיידית

הכתובת להזמנה: רח׳ התנופה 10, ת״א 67139, טל. 03-339073

ניישואין/גירושין

ייעוץ מקצועי בגישה חדשה

הפגישה ה־1 חינם

מבנים אישיים

תל־אביב, בן־יהודה 212, טל׳ 442650

טיפול בהרפיה

עמוקה במיוחד

מכוונת לריכוז, לשחרור ושליטה עצמית. לשחרור מהרגלים ומכצבים לא רצויים.

03-724938

האזינו

לראיון עם מנכ״ל כור ישעיהו גביש

הערב

ב״טור השבועי״, גל ב׳, בשעה 19.00.

חדש!!!

עסק מלהיב לבעלי חנויות למגבר אוכל מוכן או חנויות פנויות (בגוש דן).

הקודם זוכה!!!

במשרד: 03-499422, 03-402287-9

ציפוי אמבטיות ״זאב״

חידוש אמבטיות אמאייל באחריות בכל הארץ.

משרד ראשי 052-78862 חיפה 04-526622 ירושלים 02-638292

שמיר ביקש מראשי גוש אמונים הצעות להרחבת ההתנחלויות

אך ציין כי יש להתחשב בהסכם הקואליציוני וכלכלית, „ספק אם אפשר להקים כל מה שרוצים"

מאת אבינעם בר־יוסף

ראש הממשלה, יצחק שמיר, ביקש מראשי גוש אמונים ומועצת הישובים היהודיים ביש"ע, להגיש לו את תכניותיהם והצעותיהם להרחבת ההתנחלות בכתב, במגמה שישמשו בסיס לדיון בפורומים ממשלתיים ומפלגתיים לקראת המשך מפעל ההתיישבות.

שמיר קיים אתמול פגישה ראשונה עם ראשי המתנחלים מאז שנכנס לתפקיד ראש הממשלה. עם זאת הבהיר, כי עליהם להתחשב בהסכם הקואליציוני ובמגבלות התקציביות הקיימות. בפגישה שנמשכה כשעה, השתתפו מלבד ראש הממשלה, ראש חטיבת ההתיישבות מתתיהו דרובלס, ראשי גוש אמונים, הרב משה לוינגר, דניאלה וייס, אורי אליצור ומזכ"ל מועצת יש"ע, עתניאל שנלר.

ראשי גוש אמונים הציגו בפני ראש הממשלה את דרישותיהם להקמת התנחלויות שהוסכם עליהן בהסכם הקואליציוני, ולהמשך העיבוי של הישובים הקיימים. הם הדגישו כי על הממשלה לעודד יזמים לבנות ביש"ע ולסייע בהענקת תנאים אטרקטיביים למתיישבים חדשים. כן דרשו המתנחלים לפתוח בפעולה נמרצת של גאולת קרקעות, שהופסקה לחלוטין לטענתם.

יצחק שמיר הדגיש בשיחה שבאופן עקרוני הוא תומך בתביעות המתנחלים, בתנאי שאין בהן חריגה מן ההסכם הקואליציוני. הוא ציין כי קיימות מגבלות כלכליות וגם אם היה עומד בימים אלה בראש ממשלת ליכוד, „ספק אם אפשר היה להקים את כל מה שרוצים".

עוד אמר למשלחת כי לדעתו, על הממשלה להתרכז עתה בהרחבת הישובים הקיימים וביקש מהנציגים להגיש לו את הצעותיהם לקראת הדיונים שיבואו.

2 מחבלים נהרגו ע"י סיור צה"ל ברצועת הבטחון

מאת יהודה גורן ויוסף ולטר

חוליה שמנתה שני מחבלים מתומכי חומייני, ככל הנראה חברי „חיזבאללה", חוסלה אתמול בלילה על־ידי סיור של חיילי צה"ל, צפונית לתצפיה בכוורדות החרמון בתוך רצועת הבטחון בדרום־לבנון.

לא היו נפגעים בקרב חיילי צה"ל. ליד גופות שני המחבלים שנתגלו בסריקה אתמול בבוקר, נתגלו אמצעי קשר, שני רובי „קלצניקוב" ותחמושת, אפודות קרב ותמונת האייטולה חומייני.

שני המחבלים שנעו באזור קשה לתנועה, סלעי ובעל צמחיה נמוכה, נהרגו במטח האש הראשון של חיילי צה"ל. גיזרת הארוע שורצת מחבלים רבים המנסים בלילות בחסות החשיכה להמוק מעיני חיילי יוניפ"ל מנורווגיה, המשרתים באזור זה.

פלשתינים למצרים: קבלו את אכרם הנייה

מאת אבינעם בר־יוסף

גורמים פלשתינים במזרח ירושלים פנו בראשית השבוע למצרים בבקשה לקלוט את העתונאי והסופר, עורך „א־שעב", אכרם הנייה, אם צו הגירוש שהוצא נגדו לא יבוטל.

מקורביו של הנייה שיזמו את הפניה למצרים, הדגישו כי בירדן צפוי עורך „א־שעב" למעצר, חקירות ועינויים בשל הביקורת הקשה שהטיח בעתונו נגד המלך חוסיין ומדיניותו כלפי השטחים. בעצרת ההזדהות היהודית־ערבית שהתקיימה שלשום באולם תיאטרון „אל־חכוואתי" במזרח ירושלים, השתתף גם נציג השגרירות המצרית בתל אביב, מוצטפא כאמל. הנציג המצרי העדיף שלא להתייחס לבקשה כל עוד קיים סיכוי שהחלטת הגירוש תבוטל.

במזרח ירושלים מעורר עדיין המפגש בין פייצל חוסייני לאנטולי שרנסקי, הדים רבים. אתמול כינס חוסייני מסיבת עתונאים כדי להבהיר כי פנה לשרנסקי כאדם אל אדם: „פניתי לשרנסקי משום שאנו מעריכים את מאבקו כאסיר חופש וציפינו שיצטרף למאבק נגד השימוש בתקנות לשעת חרום החלות על תושבי השטחים. תגובתו היתה מעודדת אך הופעתו בטלוויזיה היתה מפתיעה ואומללה".

4 חברי משלחת השמאל נחקרו ושוחררו בערבות

מאת שרה פרידמן

לטיף דורי, יעל לוטן, ראובן קמינר ואליעזר פיילר, נחקרו אתמול בתחנת המשטרה ברמלה, כל אחד על ידי חוקר אחר, במשך שעתיים וחצי. הם שוחררו בערבות אישית של 500 שקל. דרכוניהם לא נלקחו מהם.

„אני מודה לחוקר שלי על היחס האנושי שגילה ואין לי כל טענות אליו. אני מודה לו על דרך החקירה המכובדת", אמר לאחר החקירה לטיף דורי. הארבעה נשאלו עשרות שאלות, „כאלה שציפינו להן וכאלה שלא", לדבריהם. „נשאלתי אם לא הפרנו חוק בנסיעתנו", אומר לטיף דורי. „ואני השבתי כי לא היתה כל כוונה להפרת החוק, העוסק בפעולות טרור נגד בטחון המדינה והוא ההיפך הגמור ממה שעשינו – קיום דיאלוג של שלום". לחברי המשלחת לא נמסר על חקירה נוספת המצפה להם.

במברק לראש הממשלה, אותו קרא לטיף דורי כצאתו מהחקירה, נאמר: „בהופעתך בראש העין הדבקת לחברי משלחת השלום לרומניה את התואר בוגדים. בכך עשית מעשה עוולה, מה עוד שהדבר נאמר ערב חקירתנו במשטרה וכדי להשפיע עליה. מרגע שנאמר הדבר הנורא הזה, הגובל בהסתה לרצח, חדלת, יצחק שמיר, מלהיות ראש ממשלה והפכת להיות ראש מפלגה ירודה, המנצל את תפקידו כדי להתיר דמם של אזרחים נאמנים". המברק צורף כמסמך, על פי בקשתו של דורי, לתיק שנפתח נגדו במשטרה לצורך החקירה.

סערה במפד"ל בגלל מינוי מזכיר רביעי

המתנגדים: מינוי רפאל בן־נתן לתפקיד מעידה כי מפטירין כאשתקד ★ הוגש ערעור לבי"ד המפלגה

מאת מנחם רהט

סערה שבכמותה אינה זכורה תקופה ארוכה, פוקדת בימים אלה את המפד"ל, בעקבות ההחלטה למנות מזכיר רביעי למפלגה, בנגוד לחוקה.

בכירים במפד"ל וחברים מהשורה, טוענים כי החלטת הלשכה למנות את „האיש החזק" רפאל בן־נתן כמזכיר רביעי, מעידה כי „במפד"ל מפטירין כאשתקד". המזכ"ל, הרב יצחק לוי, אישר כי ההחלטה מנוגדת לחוקה, אך טען שזהו מינוי בלתי פונקציונלי, ומחווה בלבד כלפי הסיעה שספגה מפלות בוועידה.

המזכיר המדיני של הקיבוץ הדתי אברהם שסרן, שהיה חבר ועדת השיקום, אמר כי יפתח במערכה ציבורית לחיסול הנגעים החדשים־ישנים. מזכ"ל בני עקיבא, יוחנן בן־יעקב, מחברי ועדת פריבס, אמר כי מתברר ש„הכל על כל המאמץ שהוקדש להתפקדות ולוועידה.

ראובן בן־צבי מוסיף: חבר מרכז המפד"ל וציר בוועידתה האחרונה, עו"ד שמעון אולמן מחיפה, הגיש אתמול ערעור לבית הדין העליון של המפד"ל על בחירתו של בן־נתן כמזכיר רביעי בלשכת המפלגה. הוא ביקש גם להוציא צו מניעה נגד כניסתו של בן־נתן לתפקיד.

לוסי לבון – היום בראיון ראשון על „העסק ביש"

בתכנית „מוסף המוספים", בעקבות כתבה ב„מעריב"

„השמצתו של בנימין גיבלי את בעלי המת, פנחס לבון, הופכת את אופיו ודמותו. תמוה מאוד שגיבלי הרהיב עוז להשמיע בפעם הראשונה את דבריו בפומבי בנושא פרשת לבון לאחר שרוב הנוגעים בה הלכו לעולמם", אומרת היום לוסי לבון, אלמנתו של פנחס לבון, בתוכנית הטלוויזיה „מוסף המוספים" של „ערב חדש" המשודרת ב־3.30 אחה"צ.

היא מתראיינת בפעם הראשונה בתגובה לראיון עם גיבלי, שהתפרסם על כתבה של יעל פרמלמר ב„מעריב".

„אם גיבלי אומר בבטחון רב כל כך שבעלי נתן לו את ההוראה ב־1954 (לבצע פעולות חבלה במצרים), מדוע היה צורך בזיופי מכתבים ועדויות שקר ובהדחה לעדויות שקר ב'עסק הביש', כפי שקבע בימ"ש מחוזי ואושר אחר כך בבימ"ש העליון" נאמר בתגובתה.

הקבינט ב„בור"

• רבין, פרס, ארנס, שמיר ושרון, שומעים סקירה מפי רב־אלוף לוי (צילום: דובר צה"ל)

הסתיים תרגיל המיפקדות הגדול ביותר של צה"ל

מאת יוסף ולטר, סופרו הצבאי של „מעריב"

בצה"ל הסתיים אתמול התרגיל הגדול ביותר, שנמשך כשבועיים, בו תורגלו כל גורמי המטה הכללי, המיפקדות הפיקודיים והזרועות, מיפקדות העוצבות ומערך הפיקוד והשליטה בצה"ל.

את התרגיל תיכנן בקפידה ואף עמד בראשו אלוף משה בר־כוכבא. הוא אמר כי מלחמות גדולות יוכרעו בעתיד על ידי מסגרות לוחמות גדולות ועבודת מיפקדות יעילה. האיום האמיתי כיום מצד מדינות ערב, הדגיש אלוף בר־כוכבא, בנוסף להתעצמותן הצבאית, היא הכשרת רמות הפיקוד המיפקדות.

בתרגיל נבחנו עבודת המטה בנהול קרב ובניהול המלחמה, תוך דגש על השילוב הבינזרועי והבינחילי. תורגלו המטכ"ל, מוצב הפיקוד העליון, פיקוד צפון, מרכז ודרום, החילות השונים וזרועות הים והאוויר.

המטרות שהציב אלוף בר־כוכבא היו לתרגל את שרשרת הפיקוד הבכירה, ובעיקר לטבוע במסגרות המשתתפות בתרגיל את העקרונות הכללים של מערכת מבצעים משולבת בינזרועית ובין חילית.

בתרגיל השתתפו קצינים בכירים רבים, ששימשו כשופטים, ומסרו חוות דעת. התרגיל הקיף אנשי מלואים רבים, ועלה כמיליון ש"ח.

חברי הקבינט חברי ועדת חוץ ובטחון ביקרו בתרגיל במוצב הפיקוד הקדמי וקיבלו סקירות על מהלכיו.

אם המדד יהיה 2.2% – תהיה תוספת יוקר

מאת שרגא מקל

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה תפרסם אחר הצהריים את שיעור עליית מדד המחירים לצרכן באוקטובר. מדד זה יקבע אם יהיה על המעסיקים לשלם לשכירים תוספת יוקר במשכורת הקרובה.

מדד של 2.2% או יותר יחייב את המעסיקים לשלם תוספת יוקר, כיוון שזהי ההתייקרות הדרושה להשלמת התייקרות מצטברת של 7% לפחות מאז שולמה תוספת היוקר הקודמת. על פי ההסכם בין המעסיקים וההסתדרות, תשולם תוספת יוקר בכל פעם שההתייקרות מצטברת ל־7%. במקרה ויוגשמו הצפיות המוקדמות, ומדד אוקטובר אכן „השיג" את השיעור החסר, תשולם במשכורת הקרובה תוספת יוקר בשיעור 5% בקירוב.

מעריב — המו"ל: הוצאת מודיעין בע"מ, בית דפוס „מעריב" בע"מ

עורך: עידו דיסנצ'יק
סגן עורך: יובל אליצור
סגן עורך: לוי יצחק הירושלמי
ראש מערכת המוספים: יעקב ארז
ראש מערכת החדשות: אברהם תירוש

יו"ר מועצת המנהלים: עובד בן עמ"י
מנכ"ל: אמיר דודזון
מנכ"ל: שמעון חפץ

עזריאל קרליבך – מייסד ועורך 1948–1956
אריה דיסנצ'יק – עורך ראשי 1956–1974
שלום רוזנפלד – עורך ראשי 1974–1980
שמואל שניצר – עורך ראשי 1980–1985

(C) כל הזכויות שמורות ל„מעריב"

מזל טוב
לשלום בן אפרים
החוגג 70 שנה

ועוד ידו נטויה

מוקירים, אוהבים ומאחלים לך בריאות, אושר ואריכות ימים

אשתך: גיטה
הבנות: רותי ומשה צילי ועמי
והנכדים: גיא, שרון, רועי, ניב וליאור

מודעה על מכירת מקרקעין

מוצעים בזה למכירה המקרקעין המתוארים להלן:

משק מס' 2 במושב עדנים
הכולל כ־25 דונם וזכויות בניה.
המשק פנוי.

המקרקעין נישומו בסך 126,000.– ש"ח.

על המעוניין בקניית המקרקעין להגיש למשרדו של עוה"ד ש. קרדגיל, רח' בוגרשוב 42, תל־אביב, טל' 03-291797, הצעה בכתב תוך 30 יום מפרסום מודעה זו. ההצעה תפרט את שמו, מענו ומספר זהותו, גילו ועיסוקו של המציע, את הסכום המוצע ותצורף אליה ערובה בסך שלא יפחת מ־5% מהמחיר המוצע.

המכירה כפופה לאישור ראש ההוצאה לפועל.

פרטים נוספים ניתן לקבל טלפונית אצל עוה"ד הנ"ל.

ד. לב, עו"ד
ש. קרדגיל, עו"ד
כונסי נכסים
בתיק הוצל"פ 0121507834
תאריך: 14.11.86

אילנה ואלון דנקנר
חובקים בן
אח לקרין ולרחלי
נכד לג'נט ואברהם דנקנר לקוצה וולז קצולרו
חיפה, 11.11.86
ט' בחשון תשמ"ז

שואה
SHOAH
סרט מאת קלוד לנצמן
בירושלים
תיאטרון ירושלים

מוצ"ש 15.11 פרק א' 18.30	מוצ"ש 22.11 פרק ב' 18.30
א'-ה' 20.11-16.11 פרק א' 13.00	א'-ה' 27.11-23.11 פרק ב' 13.00
א'-ה' 20.11-16.11 פרק ב' 18.30	א'-ה' 27.11-23.11 פרק א' 18.30
ששי 21.11 פרק א' 10 בבקר	ששי 28.11 פרק ב' 10.00 בבקר

הסרט ממשיך חודש ששי במוזיאון תל-אביב וחודש שלישי בסינמטק חיפה

ביום ראשון
תחנת הדלק ה"א
– תחנת בן
בן גוריון ראשל"צ
שעות 13.00–15.00
ביגבו! זכית!
טיסה לחו"ל, ...

ציפוי אמבטיות „השחר"
חידוש באמאייל בכל חלקי הארץ באחריות
03-373668, 03-377116, 02-416621

נטף ישוב כפרי קהילתי מעורב ע"י ירושלים
מעוניין במשפחות דתיות
לפנות: קוקי לחמן, נטף ד.נ. מעלה־החמישה או נטף, רחוב הר"ן 10, ירושלים

ATHENA VENTURE PARTNERS .L.P.
שותפות הון סיכון

מודיעה על סיום גיוס קרן להשקעות בסך

$ 28,850,000

ATHENA, שותפות הרשומה בארה"ב, משקיעה בחברות צעירות עתירות טכנולוגיה, בעלות כושר צמיחה ניכר, בישראל, ארה"ב ומערב אירופה.

פעילות ATHENA בישראל מבוצעת בידי טולקובסקי ושות' שירותי ניהול, ובארה"ב בידי ADLER & CO.

צוות הניהול של ATHENA תומך ביזמים פרטיים ובחברות בפיתוח תוכניות עיסקיות, במימון, הקמת וגידול חברות, ובהצגתן לשווקים בינלאומיים ולקהיליית ההון.

לקבלת מידע נוסף אודות תחומי ההתענינות, הגישה הניהולית, אמות המידה להשקעה ותהליך יצירת הקשר עם יזמים:
טולקובסקי ושות' שירותי ניהול,
ת.ד. 39460 ת"א, 61393.
טל. 03-484-902

هكذا من الاصل

صورة عن الاصل

העובדים בבית־שמש נענו ללחצים ושחררו את „בן הערובה" – מנוע הלביא

ארוז במעטפת ברזנט ונתון בעגלת מתכת צהובה, הועמס המנוע על משאית שיצאה משערי המפעל ■ בחדר הועד האוירה קשה: „אנו מספיק אחראים כדי לא לפגוע בפרוייקט לאומי רק שהממשלה תגלה אותה אחריות כדי לא לשבור מטה לחמנו"

מאת אריה בנדר

עובדי מפעל המנועים בבית־שמש, שיחררו אתמול אחה"צ את „בן הערובה" היחידי שהיה בידיהם, מנוע הלביא, באמצעותו ניסו להפעיל לחץ על הממשלה.

טלפונים בהולים שהגיעו ממשרד הבטחון, ממנהלת פרוייקט הלביא ומפקדת חיל האויר עשו את שלהם, וסמוך לשעה 4 אחה"צ התירה מועצת העובדים פה אחד למשאית הענק להכנס לשטח המפעל ולהעמיס את המנוע שיורכב במטוס הלביא, הממריא בקרוב לטיסת בכורה.

„פרוייקט הלביא הוא פרוייקט לאומי. אנחנו מספיק אחראים כדי לא לפגוע בפרוייקט לאומי ולא לכרות את הענף שאנו יושבים עליו. אנחנו רק מקווים שהממשלה תגלה אותה מדה של אחריות כדי לא לשבור את מטה לחמנו" – אמר יו"ר מועצת העובדים, משה לוי.

לא בנקל הסכימו העובדים לשחרר את המנוע, אותו מנוע שכבר עבר שעות רבות של מבחני הרצה ואף טיסת ניסוי בגופו של פנטום. שלשום מנעו העובדים מנהג משאית הענק לקחת את המטען יקר הערך והפקידו שמירה על מכונה־הניסויים. את מפתחות המכונה נטל לכיסו חבר הועד פיני שיפמן, עובד בכיר באגף להרכבת מנועים. „אני נקרע בלבי, המנוע הוא כבת עינינו, אבל אם האחיות יכלו לשבות על גבם של חולי סרטן בלי להניד עפעף, אנחנו יכולים להרשות לעצמנו להפקיע את מנוע הלביא ולעכב את התקדמות הפרוייקט" – אמר.

● מנוע הלביא, בטרם אפשרו העובדים הוצאתו מהמפעל (צילום: יצחק אלהרר)

עובדי המפעל תלו על המנוע שלטים בהם נכתב „בן ערובה" והתכוונו להגן עליו בגופותיהם, אם יהיה צורך. אבל אתמול בשעות אחה"צ חלה תפנית בעמדת העובדים. הלחצים הכבדים שהופעלו עליהם הביאו את מועצת העובדים לשנות את החלטה הקודמת ולאפשר את הוצאת המנוע.

פיני וחבריו הביטו בעיניים כלות בנהג המעמיס על המשאית את המנוע שהיה ארוז בתוך מעטפת ברזנט ענקית ונתון בעגלת מתכת צהובה, ואחר כך מתרחק משערי המפעל.

בחדר הועד שררה אוירה קשה. הדיווחים על עמדת שרי הבטחון והאוצר לא השרו עליהם אופטימיות יתירה. אחד מחברי הועד הציע לפנות לנתן שרנסקי, אולי הוא יחלץ לעזרת המפעל שבו רבים מהעובדים הם עולים מרוסיה. אחר מציע להפתיע בשרה התעופה את יצחק רבין היוצא לחו"ל וללוות אותו למטוס בהפגנה סוערת.

למטה. באולמות היצור נמשכה העבודה כסידרה, אבל על אחת המכונות תלה עובד שלט גדול בו נאמר „זה לא נעים לראות מפעל סגור". באולם הבקרה המשיך עמוס קציר לבצע בדיקות האיכות הממוחשבות של הפריטים המיוצרים למנועי לביא, פ־15 ופ־16. „במקום הזה, עמד לפני שנה מנכ"ל כור סייקה גביש, ואמר שהוא רוצה את המפעל", הוא נזכר.

„בכל המספרים האסטרונומיים שזורקים לחלל האויר על חובות המפעל, שוכחים שאנו גם גוף יצרני העומד בסטנדרטים האמריקאים הגבוהים ביותר. את המוצרים המוגמרים שלנו בודקים נציגי חברת המנועים האמריקנית פרט אנד וויטני ואנשי חיל האויר האמריקני. הם מלאי התפעלות מעבודתינו ואומרים שהיא עולה על המוצרים האמריקנים. אז אם אנחנו כל כך טובים איך קרה שהגענו למצב כזה", שואל עמוס קציר, ומשיב: „הכל כשלונות ההנהלה. ביצרני חלקי תעופה אנו כרויחים כל חודש כשני מליון דולר. תנו לנו הנהלה טובה ותזרימו לנו השקעות, המפעל הזה יפרח".

בחדר הועד נמשכה הישיבה. מועצת העובדים שולחת משם הזמנה לשרים שהצביעו בעד מינוי כונס נכסים, שהל, נהמקין, קורפו ונסים, לבוא ולראות במו עיניהם את המפעל שאותו הם רוצים להסל.

„אנחנו בטוחים שאם יראו במו עיניהם את המפעל המפותח והמתקדם, את הרמה המקצועית המסירות של כח האדם כאן, אז הם ידברו אחרת", אומר שמעון אלדר חבר הועד. „שר התחבורה קורפו לא ביקר פה מעולם, אריק נהמקין, אנחנו בטוחים שהוא לא יודע אפילו איפה נמצאת בית־שמש, או שיבואו לראות".

דיונים לגיבוש מדיניות כלכלית

עיקריה: המשך ריסון האינפלציה, צמצום הוצאות הממשלה והקטנת נטל המסים ★ משרד האוצר נגד סיוע מיוחד ליצואנים ★ התעשיינים: רווחיות היצוא ירדה לשפל חסר תקדים; ההשקעות פחתו והפריון נמוך

מאת שרגא מקל

דיונים בדרג בכיר מתקיימים בנסיון לגבש מדיניות כלכלית לתקופה הקרובה, שעיקרה המשך ריסון האינפלציה והתירה לצמצום הוצאות הממשלה במטרה לאפשר הקטנת נטל המסים.

ראש הממשלה יצחק שמיר עומד להיוועד הבוקר להתייעצות בנושאים אלה עם נגיד בנק ישראל פרופ' מיכאל ברונו ובימים הקרובים יימשכו ההתייעצויות.

דרישות משרד הבטחון

בדיונים שהתקיימו בצמרת הכלכלית התגבשו קוי המדיניות הבאים:

• יש לשמור על שיעורי אינפלציה נמוכים, ככל האפשר. לשם כך, יופחתו המכסים על הייבוא בעוד חדש וחצי, ותופחת עלות השכר של המעסיקים על־ידי צמצום דמי הביטוח הלאומי. תהיה עמידה נוקשה נגד תביעות שכר.

• יש לקצץ, ככל האפשר, בהוצאות הממשלה כדי לנסות ולהוריד את נטל המס הגבוה, אשר גם מונע חידוש הצמיחה.

סיכויי הגשמת מגמה זו אינם נראים כעת טובים, במיוחד לנוכח דרישות משרד הבטחון להגדיל את תקציב הבטחון ב־265 מיליון דולר והקשיים בביצוע קיצוצים בחינוך וברווחה.

תמונה קודרת

במשרד האוצר מתנגדים לדרישת משרד הבטחון וגורסים, כי יש לקצץ בהוצאות הבטחון. מחלוקת זו יצטרך ראש הממשלה יצחק שמיר ליישב בקרוב.

• אין להעניק סיוע מיוחד לתעשיינים, יצואנים או למגזרים אחרים במשק – זו עמדת הצמרת הכלכלית, גם לאחר שראשי התעשיינים שירטטו אתמול תמונה קודרת ביותר בפגישה שקיימו עם ראש הממשלה ויועציו הכלכליים.

ראשי התעשיינים רב לאוטמן, ארנון טיברג וחיים קמיניץ טענו אתמול בפני יצחק שמיר, כי רווחיות היצוא ירדה לשפל חסר תקדים, היציבות במשק לא הביאה לצמיחה, הפריון נמוך, ההשקעות נמוכות מדי ונטל המס הוא אדיר.

הם הגישו לראש הממשלה שורת הצעות: להוריד את שער הריבית על המימון ליצוא; להקטין את נטל המס על התעשיה ולהגדיל את תמורות היצוא.

שמיר לא התחייב לקבל דרישה כלשהי של התעשיינים, אך הבטיח להתחשב בעמדותיהם בעת גיבוש תקציב המדינה לשנה הקרובה. בפגישה השתתפו גם היועץ הכלכלי של ראש הממשלה עמוס רובין והעוזר הכלכלי שמואל סלבין.

שרייר ביקש להנתח בארץ; התנגד לאיסוף תרומות לניתוח בחו"ל

כשבוצע ניתוח ההשתלה הראשון אצל מירה שיכמנטר הוא ישב רתוק לרדיו ולטלוויזיה והתרגש; היה לו ברור כי גם תורו יגיע במהרה; מאז הושתל לו כבד לפני 18 יום הוא היה שרוי ב„סיכון גבוה"

מאת ראובן בן־צבי

אליהו שרייר, בן 59, שנפטר אתמול לאחר ניתוח השתלת כבד, עלה לארץ מרומניה והצטרף למושב שורש ליד ירושלים. הוא שימש מנהל האחזקה במלון שבמקום, ומזה שלש שנים סבל ממחלת כבד קשה.

אליהו שרייר היה בטיפולו של מנהל המחלקה למחלות כבד בבית החולים „הדסה" בירושלים, פרופ' דניאל שובל, ומדי פעם היה אף מאושפז. מצבו הלך ורע ולאחרונה נחלש ביותר והיה ברור כי הוא זקוק להשתלת כבד, אחרת חייו בסכנה.

משפחת שרייר לא חשבה על האפשרות לצאת לחוץ לארץ לביצוע השתלת כבד אצל האב, למרות הסבל הרב שסבל. זה לא היה באפשרותם מבחינה כלכלית, וגיוס תרומות באמצעות הציבור היה מעשה שלא נראה להם. האב ביקש להינתח בארץ והיה ברור לו כי הוא רוצה בכך מאד.

כשבוצע ניתוח ההשתלה הראשון אצל מירה שיכמנטר הוא ישב רתוק לרדיו ולטלוויזיה והתרגש מאד בכל מהדורת חדשות. היה לו ברור כי גם תורו יגיע במהרה. עוד קודם לכן החלו שני הבנים, עמוס ויהודה, והבת אורנה לברר בכל זאת אפשרויות יציאה לחו"ל, אך הדבר ירד מהפרק.

ב־26 לחודש שעבר קיבל הבן צלצול טלפון ממנהל המחלקה פנימית ב' במרכז הרפואי רמב"ם להתייצב מיד במחלקה כדי לעבור ניתוח השתלה. הבן ניגש לאביו, ושאלו: „אבא, אתה רוצה עדיין לעבור ניתוח השתלת כבד"? – „בוראי" – אמר האב שלא חשד בכלום. אז גילה לו הבן את תוכן השיחה שקיבל והמשפחה נכנסה להילוך גבוה. הבן, שאף הוא עובד במלון בשורש גייס רכב מהמושב, הזעיק באלחוט את אחיו – מזכיר המושב שנמצא אותה עת בעבודה בפלחה – וקבע עמו פגישה בתחנת הדלק בשער הגיא, כשהוא מביא עמו בגדים להחלפה. משפחת שרייר יצאה משורש בשעה 2 בצהרים וכעבור שעתיים וחצי החלו כבר ההכנות לניתוח.

● אליהו שרייר ז"ל ואשתו טובה

האב, מודע לסיכונים שיש בו, היה רגוע מאד. לא יותר ואף התלוצץ כל הדרך עד לחדר הניתוח.

את שרייר ניתח צוות בראשות ד"ר קם, והניתוח התקדם ללא סיבוכים או שיבושים, והכבד שהושתל אף הראה סימנים ראשונים של תפקוד. רק בסוף הניתוח, בשלביו האחרונים, החל לפתע דימום קשה בחלל הבטן, אחד מסימני המחלה הקשה, והיה צורך להפסיק את הניתוח.

באמצעים מיוחדים נסתם חלל הבטן והאיש הוחזר לאגף ההתאוששות ביחידה לטיפול נמרץ ומיד הוחל בטיפול להפסקת הדימום. זה אכן עזר ולמחרת היום הוחזר אליהו שרייר לחדר הניתוח כדי להשלים את מבצע ההשתלה, והוא הוחזר לאגף ההתאוששות במצב מניח את הדעת בנסיבות הקיימות. הוא עבר שני ניתוחים גדולים ושתי טראומות, ובהתאם לכך הגדיר אז ד"ר יגאל קם את מצבו „קריטי אך יציב".

היה רגוע מאוד

באגף ההתאוששות היה צורך לטפל בחוסר יציבות לחץ הדם, חולשת מערכות הלב וזיהום שנתגלה בשל הסביבה המשוכת המחלקה זו. מצבו לא היה טוב והוא היה שרוי בסיכון גבוה כל העת לברות שנותק ממכונת ההנשמה המלאכותית והחל לנשום כבר בצורה עצמאית. הוא היה בהכרה מלאה אך בשל חוסר היציבות של לחץ הדם ומערכות הלב ומצבו הקשה טושטשה הכרתו במכוון כדי למנוע כאבים וחוסר נעימות כשהמיכשור הרפואי אליו היה צמוד.

משפחתו של אליהו שרייר לא משה באגף ההתאוששות. למרות המצב הקשה לא איבדה המשפחה את התקווה והתעודדה מבני משפחתה של מירה שיכמנסר שהבינו אולי טוב מכולם, מה שעובר על המשפחה.

„היו בתמונה"

הרופאים, ובראשם ד"ר יגאל קם „החזיקו אותם כל העת בתמונה" ולא מנעו מהם מידע מדוייק על מה שקרה ויכול לקרות.

גם אצל אליהו שרייר, כמו אצל מירה שיכמנסר, התברר כי הכבד המושתל החל לתפקד בצורה מניחה את הדעת ולא נתגלו כל סימני דחייה, למרות שדחיית האיבר השתול יכול גם לקרות זמן רב אחרי הניתוח. בצד ההשתלה עצמה, שעברה ללא תקלות, היה צורך לטפל טיפול נמרץ במיוחד במערכות החלשות של החולה, שגם הוא – כמו משתלת הכבד הראשונה – הגיע לניתוח ברמב"ם בשלבים האחרונים של המחלה.

טובה שרייר: „איננו מצטערים על הניתוח"

מאת ראובן בן־צבי

„איננו מצטערים. דרכנו ודרכו של אבינו המנוח היתה הנכונה, ואנחנו בטוחים עכשיו שנעשה כל מה שאפשר היה לעשות. המצב בו נמצא לפני הניתוח, לא היה מאפשר לו לחיות עוד הרבה זמן – אמרו אתמול בצהרים, בני משפחתו של אליהו שרייר, זמן מה אחרי פטירתו מניתוח השתלת כבד במרכז הרפואי רמב"ם.

רעייתו של אליהו שרייר המנוח, טובה ושני בניו יהודה ועמוס, הבטיחו למנתח ד"ר יגאל קם כי יעשו כל מה שיש לאל ידם שניתוחי השתלת הכבד ימשכו. הם הודו לבית החולים על היחס הנפלא לו זכו והודיעו כי הם מעמידים עצמם לרשות נושא השתלות הכבד בכל שידרשו ובכל שיוכלו לסייע.

גם להיטל הרכב יש עדיפות ב-

VISA עדיף

שלם את היטל הרכב ב"ויזה עדיף" ותהנה
מ-15% הנחת המזומן ותשלומים*
התשלום הראשון ישולם רק ב-2.1.87
לפי תנאי הפרעון של "ויזה עדיף" בריבית מועדפת.

את התשלום ניתן לבצע בכל אחד מסניפי הבנקים של קבוצות בנק לאומי ובנק דיסקונט,
החל מ- 16.11.86 ועד 1.12.86

* ההחזר הינו בגובה 10% מהאשראי המנוצל ב"ויזה עדיף" או מינימום 100 ש"ח לתשלום.

אם טרם הצטרפת ל"ויזה עדיף"
היכנס היום לסניף הבנק שלך, וקבל אשראי אישי נוסף,
נצל אותו לתשלום היטל הרכב ולביצוע קניות נוספות
ותחזיר בתשלומים במשך תקופה ארוכה.

VISA
ויזה יותר טוב מכסף.

כרטיס האשראי של קבוצת בנק לאומי בנק דיסקונט

„קריאת ישו" ארגון הפועל בחסות פתח של ערפאת

לקח על עצמו הפיגוע באנטוורפן שכן פתח התחייב לא לבצע פיגועים בחו"ל

מאת שפי גבאי
סופר „מעריב" לענייניים ערביים

חנא ג'ודי, ערבי־נוצרי יליד צור שבדרום לבנון, המתגורר עתה במערב ביירות, הקים באחרונה ארגון מחבלים „עצמאי", „קריאת ישו" שמו, שמטרתו לבצע פיגועים ביעדים יהודיים וישראליים ברחבי אירופה.

השבוע ביצע הארגון את הפיגוע הראשון, כאשר לקח על עצמו את האחריות לפיצוץ בבית־הכנסת המרכזי של אנטוורפן, בלגיה.

ג'ודי, בן 48, היה ראש לשכתו של הארכיבישוף ג'ורג' חאכים מנצרת. כיום הוא אחד מנאמניו של הילאריון קאפוצ'י, הידוע כאישיות מרכזית בארגון אל פתח של יאסר ערפאת. מקורות בביירות טוענים, כי ג'ודי הוא עצמו איש פתח ומפעיל את ארגונו החדש במערב אירופה בשליחות פתח. אולם בגלל „הודעת קהיר" של ערפאת, על הפסקת הפיגועים בחו"ל, משתמש ג'ודי בשם ההסוואה „קריאת ישו".

חנא ג'ודי אמר לשבועון הביירותי אל־אפכאר: „הפעולה הראשונה שלנו היתה התקפה על משרד החוץ הספרדי בטי־לים, השנה, לאחר שספרד הקתולית קשרה יחסים דיפלומטי־ים עם ישראל היהודית. האמת היא, ששלטונות ספרד הצליחו לעצור את המבצעים ואלה הם שלושת הבנים שלי, פייצל, דני ופריידי, אבל שיחררו אותם אחרי תקופה קצרה מתוסר ראיות".

סבתא זפטה עושה קארטה

● סבתא קריסטה וייס בעת אימון הקראטה השבועי שלה. וייס בת ה־70 המתגוררת בעיר סמוכה לנירנברג שבגרמניה המערבית החלה באימוני קראטה בגיל 61 וכיום היא בעלת חגורה חומה. (תצלום א.פ)

בטונגה שרו לכבוד הרצוג שיר שחיבר ר"מ האי

מאת שאול בן־חיים
שליח „מעריב" לטונגה

רבים מתושבי ניקואליפה, בירת טונגה, עמדו אתמול ברחובה הראשי כדי לחזות ולהריע לשיירת המכוניות שהביאה את נשיא ישראל ומלוויו מנמל התעופה העירה.

בשיחות שקיימו היום עם המלך, טאופאאהאו טופו הד4, ועם ראש הממשלה בפועל, הברון ואיה, ידונו הרחבת פעולת הסיוע ושיתוף הפעולה בין ישראל לממלכת טונגה. שלטונות טונגה כבר הכינו רשימת הנושאים בהם הם מבקשים להיעזר בישראל.

נושא הסיוע הישראלי גם נדון בהרחבה בשיחה האחרונה שהנשיא קיים, לפני המראתו, עם ראש ממשלת פיג'י. מסתבר, כי ממשלת פיג'י מבקשת לנצל את שהייתם של חייליה בלבנון וסיני כדי להכשיר את המנהיגים שבהם בישראל אחרי שיסיימו את שירותם הצבאי באו"ם. מנהיגים נבחרים אלה יעברו הכשרה בנושא ארגון חקלאי במיסגרות קיבוציות ומושביות. עם שובם הביתה, יוטל עליהם לממש את התורה בכפריהם.

בארוחה ממלכתית שערך המושל הכללי לכבוד הנשיא הרצוג אתמול, חרג המארח מן הנוהל ונשא נאום נלהב על נשיא ישראל. בתוכנית האמנותית השמיעה מקהלה שיר שחובר על ידי ראש הממשלה, שהוא מלחין ידוע בארצו, אך הוסיפו גם שיר בעברית – הבה נגילה.

עוד לפני שיצא את פיג'י, השלים הנשיא דיון עם נציגים של האיזור המקרונזי. שני שליחים מיוחדים הגיעו מאיי מארשל, שזכו רק לפני כחודש לעצמאות מנאמנות ארה"ב. הפגישה, שנערכה בעיר נאנדה בפיג'י תוכננה בסודיות. מכיוון שלא ניתן היה לחזות מראש את סדר יומו המדוייק של הנשיא בפיג'י, המתינו לו השליחים יומיים בנאנדה, שם חנה מטוס הבואינג. הנציגים היו יועץ נשיא איי מארשל קארל אינגרם ושר החוץ הטרי של המדינה החדשה הנקאי באלוס. בפגישה סוכם עקרונית על כינון יחסים דיפלומאטיים בין שתי הארצות וכן על בואה של משלחת מאיי מארשל לישראל כדי לסקור סעיפי סיוע ישראלי בתחומי קשר, אנרגיה, תעופה ועוד.

איי מארשל קיבלו זה לא כבר שילומים מידי ארה"ב על הפגיעה הקשה באי ביקיני, הנמצא בתחומה של המדינה. שילומים אלה הם בשעור של 2.25 מיליארד דולר שיועברו במשך 15 השנים הבאות. עתה מסתבר שגם הפדראציה של מדינות מנקרוזיה הזמינה את הנשיא הרצוג לערוך בה ביקור רשמי, אלא שהנשיא לא יכול היה להענות. „כבר עתה אפשר לסכם שצעדנו צעד חשוב קדימה" אמר הנשיא הרצוג לקבוצת העתונאים הנלווים למסעו.

מטוס ח"א חצה את קו התאריך הבינ"ל

המשכן המעופף של נשיא המדינה חצה היום את קו התאריך באוקיאנוס השקט. לכאורה עבר המטוס באותו שבריר שניה מיום ה' חזרה ליום ד'.

מהנשיא ומלוויו נחסך הצורך לשנות את התאריך בשעונם, שכן ממלכת טונגה, מטעמי נוחיות פועלת על פי התאריך שמעבר לקו התאריך הבינ"ל. נוסעי הבואינג של חיל האוויר למדו על חציית קו התאריך מהודעתו של הקברניט: „לפי מיטב ידיעתנו, זו הפעם הראשונה שמטוס חיל האוויר הישראלי חוצה את קו הרוחב °180", נאמר בהודעה. בבדי להדגיש את הארוע שוכנו נוסעי המטוס, להוציא את הנשיא ורעיתו, במלון הנושא את שם קו התאריך.

בקצרה

□ **ברבי לא יועמד לדין.** *„קלאוס ברבי, שהיה מפקד הגסטאפו בליון, לא יועמד לעולם לדין בפני בית משפט צרפתי", דעה זו הביע סניגורו, ז'אק ורז', בראיון לעיתון גרמני. הפרקליט מסביר כי ההכנות למשפט מתארכות במתכוון במתכוון, מאחר והממסד הצרפתי חושש מגילוי עובדות על שיתוף פעולה עם הנאצים בתקופת המלחמה, במהלך המשפט.* (עצ)

□ **בוררות טאבה.** *צוות הבוררות בעניין טאבה יערוך את פגישתו הראשונה בז'נווה ב־8 בדצמבר ויפתח את התהליך שיארך בין 13 ל־14 חודשים. הפגישה שהאמורה להמשך כ־8 עד 10 ימים, תוקדש בעיקר לנושאים מינהליים וארגוניים. העבודה ממש, אמר שגריר ישראל ליד מוסדות האו"ם, פנחס אליאב, תחל בחודש מאי לאחר ששני הצדדים יגישו את הדו"ח הסופי שלהם לבוררים.* (שרי רובר, ז'נווה)

□ **את הרוצח לא מצאו.** *העתון השוודי „אקספרסן" טוען כי משטרת שוודיה שילמה שלושים אלף כתר לשודד בנק ידוע, סייעה לו לברוח וכל זה בנסיון כושל לגלות בין חוגי העולם התחתון את בעל האקדח שבו נרצח בפברואר אשתקד ראש הממשלה אולף פאלמה. השודד חי שישה חודשים על חשבון משטרת שוודיה, ואת האקדח לא מצא. התביעה הכללית תחקור את האשמות העיתון.* (אסתר אדלשטין, קופנהאגן)

□ **שישיה** *נולדה אתמול בלונדון שלושה בנים ושלוש בנות. לאם המאושרת בת בגיל שלוש.* (עצ)

□ **השגריר לא יוחזר.** שר החוץ של הולנד, הנס ואן־דן ברק הודיע בפרלמנט כי שגריר הולנד לא יוחזר מוינה למרות הגילויים האחרונים על מעורבות קורט ואלדהיים במעשי זוועה במלחמת העולם השניה. הדרישה להחזיר את השגריר העלתה על ידי רוב חברי בית הנבחרים. שר החוץ הסביר כי לאוסטריה תפקיד חשוב בקשרים בין המערב והמזרח וכי החזרת השגריר לא תביא שום תועלת. (ה. בלייך, האג)

פח אשפה שפועל על־ידי תולעים

שורה של המצאות מקוריות של 168 ממציאים הוצגו ב„יריד הממציאים" השנתי שנערך בנירנברג.

רוברט בינסנר תיכנן מכשיר קומפוסט מופעל על־ידי תולעים, שהוא גדול קצת יותר מפח אשפה רגיל ומחירו 350 מארק (כ־255 ש"ח). המתקן מכיל מאות תולעים הזוללות פסולת כמו נייר, קליפות תפוחי־אדמה וסוגים אחרים של אשפה טיבעית ויוצרות קומפוסט המשמש לדישון גינות.

ואלטר רוהא תיכנן אוהל שניתן להקימו תוך שניות ולקפלו לממדים של עגלת קניות מקפלת בשעה שאיננו בשימוש.

ממציא מרדום־קוריאה הביא מגפי צעידה, שניתן לנעול אותן ולסגור את שרוכיהן תוך שניות.

ממציא איטלקי, וינצנצו סלאצ'י, הביא ליריד מקל רב־תכליתי לטיפוס הרים. המקל חלול מבפנים וניתן לאחסן בו תרופות, גפרורים לשעת חירום ומזרק עם תרכיב נגד הכשות נחשים.

הצילום בתחומי הירידה אסור בתכלית האיסור, כדי להבטיח הגנה לרעיונותיהם של הממציאים. (ע"צ)

את "אליאנס" צריך ואפשר לשקם – התנאי: שיתוף־פעולה בין כל הגורמים במפעל

לפני כשבועיים נאלצה הנהלת מפעל הצמיגים "אליאנס" — אל נוכח עיצומים מתמשכים מצד העובדים שהסבו נזק כבד למפעל, לנקוט בצעד חריג ביותר במערכת יחסי־העבודה הנהוגה ב"כור" ולהשבית את המפעל השבתת־מגן. על השבתת־המגן הוחלט לאחר שהעיצומים הורידו את תפוקת "אליאנס" ב־96%(!) כשההשבתה בוצעה בעיתוי ובשיטה שנועדו למנוע נזקים פיזיים לעובדים ולמערכות ולהבטיח את קיומם ותקינותם של המתקנים לעת חידוש העבודה.

אנו רואים צורך לקבוע באורח חד־משמעי, כי סגירת מפעלים איננה דרכנו והיא מנוגדת להשקפתנו ולדרך עבודתנו. הדברים צריכים היו להגיע אל החומרה והקיצוניות אליהם הם הידרדרו ב"אליאנס" כדי שנאלץ לנקוט בצעד חמור זה, אשר אנו מאמינים כי יוותר תופעה חד־פעמית מרתיעה.

הותקפנו על אופן סגירת המפעל והוטחו בנו האשמות־שווא על שימוש בכוח, הפעלת בריונים וכד'. כל ההשמצות הן שקר וכזב! יהא הדבר ברור: עובדי המפעל היו הסוגרים וקבוצת אנשי חברת השמירה שמרו — ושמרו בלבד — על המתקנים החיוניים לבל ייגזקו בדרך כלשהי, וזאת לאחר שהושמעו איומים על אפשרות כזאת. 40 עובדי משמרת הלילה עזבו את העבודה בשקט וללא כל מגע עם השומרים. מקץ כמה שעות, כשהוועד קיבל אחריות לשמירת הסדר, הוחלפו אנשי חברת השמירה.

השבתת־המגן הביאה לשיאו משבר־יחסים ששורשו בקו סרבני שנקטו העובדים; העלאת דרישות שחרגו באופן קיצוני מיכולת המפעל והסתכמו במליוני דולארים; אי־נכונות מוחלטת של העובדים לקבל את מרות האיגוד המקצועי ואת פסיקת בית־הדין לעבודה; נקיטת עיצומים ששיתקו את הייצור, מנעו ייצוא ופגעו קשות בהכנסות "אליאנס".

חובה לזכור, כי משכורות העובדים ב"אליאנס" כוללות — עוד מתקופת הבעלים הקודמים — תשלומי חודש 13, חודש 14 ותוספות אחרות, כשהכנסתו הממוצעת של עובד במפעל איננה נופלת מהממוצע המקובל ב"כור".

כל מי שמבקש להבין את משבר "אליאנס" צריך לדעת, כי תעשיית הצמיגים בעולם מצויה זה כמה שנים במשבר קשה, כשגם "אליאנס" סובלת ממנו והפסדיה בשנה שחלפה הגיעו לכדי 6 מליון דולאר; כי בתקופה האחרונה השקיעה "כור" מליוני דולארים במסגרת תוכנית הבראה שנועדה לשקם את המפעל. כשהדבר נעשה בשיפור מבנה ההון, ייעול וחידוש מערכות ייצור, במאמצי הרחבת הייצוא; כי מאמצים אלה החלו נושאים פרי ובשנת 1986 החל מסתמן שיפור במצבו של המפעל; כי תהליך המשך ההתאוששות תלוי במידה רבה בנכונות העובדים לשתף־פעולה בהבראת "אליאנס" ובהמשכת תהליכי ההתייעלות והשיפור.

לפי מיטב הכרתנו לא נוכל לקיים את מפעלינו, להפעילם, לפתחם ולהופכם למקום עבודה יציב, רווחי ומביא ברכה לעובדים בהם ולמשפחותיהם, אלא אם כן יתקיימו שלושה תנאים אלה:
★ *הידברות קבועה ומלאה בין העובדים להנהלה במקום העבודה,* מתוך חתירה אחראית ליישב את חילוקי הדעות, כשאלה מתגלים.
★ הכרה בסמכות מוסדות ההסתדרות ככתובת היחידה להכוונה והכרעה. כשהמחלוקת אינה ניתנת להסדר בין הצדדים במפעל.
★ ידיעה חד־משמעית של כל הגורמים במפעל, כי רווחיותו וזכות קיומו הכלכלי הם תנאי בל־יעבור להבטחת פעילותו התקינה, כשהשגת עניין זה היא מטרתם המשותפת והראשונית של העובדים וההנהלה גם יחד.

ב"אליאנס" הגענו למצב שתנאי־יסוד אלה לא התקיימו עוד ובמשך חודשים רבים המפעל הידרדר לסכנת אובדן יכולת הקיום והפסקה כוללת של פעילותו. השבתות, עיצומים וסכסוכים חיבלו קשות בכושר הייצור והייצוא ובהעדר אלה אובדת, כמובן, זכות הקיום.

סגרנו את "אליאנס" בצעד חמור וחריף מאין כמותו כדי להחזיר את האיזון, התבונה והתנאים לעבודה תקינה, *ניהול יעיל ושיתוף כל הגורמים בו לביצועה של תוכנית ייעול וייצור רבת־היקף, שתיפתח פרק חדש בתולדות "אליאנס" ותבטיח את עתידו ועתיד עובדיו.*

במה נסתיים משבר "אליאנס"?
★ בהבנה על פתיחת תקופה חדשה ביחסי־העבודה במפעל, תקופה שתהיה מבוססת על חוזה־עבודה מקיף לשנתיים, שיבטיח את תקינות החיים המשותפים ב"אליאנס" ועל הסכמה לרפורמה בשכר, כדי שזה יכבד את משתכריו.
★ בהסכמה על כך, שאין תחליף להידברות כדרך לפתרון בעיות ויש להימנע מכל צעד שיש בו כדי לגרום נזק למפעל; הכרה בהשתייכותנו להסתדרות ולחברת־העובדים וכל המשתמע מכך.
★ בסיכום משותף על הפעלת תוכנית חסכון מקיפה, שתכסה את מחצית העלויות של ביצוע ההסכם, כשפיטורי עובדים אינם כלולים בה.

עתה, משנפתחו שוב שערי המפעל וכל הגורמים הפועלים בו חברו יחד להפעלתו המלאה, אנו *מאמינים, כי לכולנו מסרה אחת —*

להצעיד את "אליאנס" להיותו מפעל יציב, מתקדם, מביא פרנסה לכבוד לעובדיו ורווחה להם ולבני־ביתם, כשאנו איתנים בדעתנו להמשיך ולבצע — שלב אחר שלב — את תוכנית ההבראה הכוללת.

כור תעשיות בע"מ

13.11.86

שכפורף
המעבדות להעתקי־צבע
צילום מקור צבעוני במספר רב
של עותקים, ישירות ללא נגטיב
באיכות גבוהה ומייד!
על נייר צילום או שקף!
גודל 30×22 עד 60×50 ס"מ
הגדלות והקטנות 25%-400%
שיחזור תמונות צבע ...
רנ"ק 15, ת"א 222383, 242355/6

האולפן לאנגלית
The English Ulpan
● יותר אנגלית — בפחות כסף
72 שעות לימוד במשך 3 חודשים ב־3.40 ש"ח לשעה
● תרגיש/י בטוח — ברמה המתאימה לך!
מבחן שיבוץ והדגמת השיטה חינם
● הדרך הרצינית ללמוד אנגלית
צוות מורים מקצועי. שיטה הבביאה לדיבור שוטף והבנת הנקרא מלאה אפילו מרמה של ABC
● אצלנו אתה מתקדם בדיבור חוכר מה שלמדת!
חדש!! אנגלית לאנשי שיווק קורס מיוחד
מרפדה בנמורים
אבן גבירול 83, תל־אביב (בין העיריה לארלוזורוב) טל' 03-248089 בת־ים, הרצל 57

חולון
עיר של גנים ותעשיה
מוסף צבעוני מיוחד יופיע ב„מעריב" ביום שני 17.11.86

صورة عن الاصل

חברת החשמל במזרח י־ם תעבור לשליטה ישראלית

כך הודיע השר שחל; הסיבה – החברה צוברת גרעון

מאת יהודה גורן

שר האנרגיה, משה שחל, הודיע אתמול, בעת ביקור במכון לחקר הכנרת, כי לא יהיה מנוס אלא להודיע עד תחילת השנה הקרובה על העברתה של חברת החשמל המזרח ירושלמית לידי ישראל.

השר שחל אמר כי אין לו ספק שחברת החשמל המזרח ירושלמית לא פיתחה מקורות עצמאים של אספקת חשמל אלא להיפך – החשמל המסופק על ידה יקר יותר וגורם להפסדים ניכרים. שר האנרגיה הדגיש כי לחברה חוב מצטבר של 16 מיליון דולר ההולך וגדל.

„בכוונתי להבטיח אספקת חשמל תקינה וסדירה ולכן הודעתי לאפשר אספקת החשמל לישוב אפרת במישרין מחברת החשמל הישראלית באמצעי חירום ובאשר לשכונות החדשות בירושלים, שהן תוספת רצינית מבחינת הצרכנים, הן תקבלנה אספקת חשמל במישרין מחברת החשמל הישראלית", אמר השר שחל.

השר גילה אתמול כי קידוח הנפט בנגב יחל בסוף החודש והוא יימשך כשלושה חודשים. בקידוח, שיהיה הגדול ביותר שבוצע עד כה במדינה, כבר הושקעו 12 מיליון דולר

היום יישמע העירעור על שיחרורו של זורח גהל

מאת ברוך מאירי

שופט בית המשפט העליון, משה בייסקי, קבע להיום את הדיון בערר שהגיש פרקליט המדינה נגד שחרורו ממעצר של מנכ"ל דובק זורח גהל.

בערר שהגיש לבית המשפט העליון טען פרקליט המדינה, יונה בלטמן, כי שופט בית המשפט המחוזי – מבלי לבקר בבית החולים בבית המעצר ברמלה טעה כאשר טען כי גהל „הורד ממעמדו" על ידי אשפוזו שם.

פרקליט המדינה יונה בלטמן הטעים כי „הכל שווים בפני החוק וקיימת עילה להקירה בתנאי מעצר. דין אחד לדל ולעשיר הן משמורת בית המעצר וכן בהיותו נזקק לאישפוז בבית החולים תוך כדי מעצרו.

„בית המשפט המחוזי, הוסיף פרקליט המדינה, טעה בהחלטתו כי אם ידו של עשיר משגת יש להתאים את תנאי מעצרו לאיפשר זו לעושרו ולהיטב ידו".

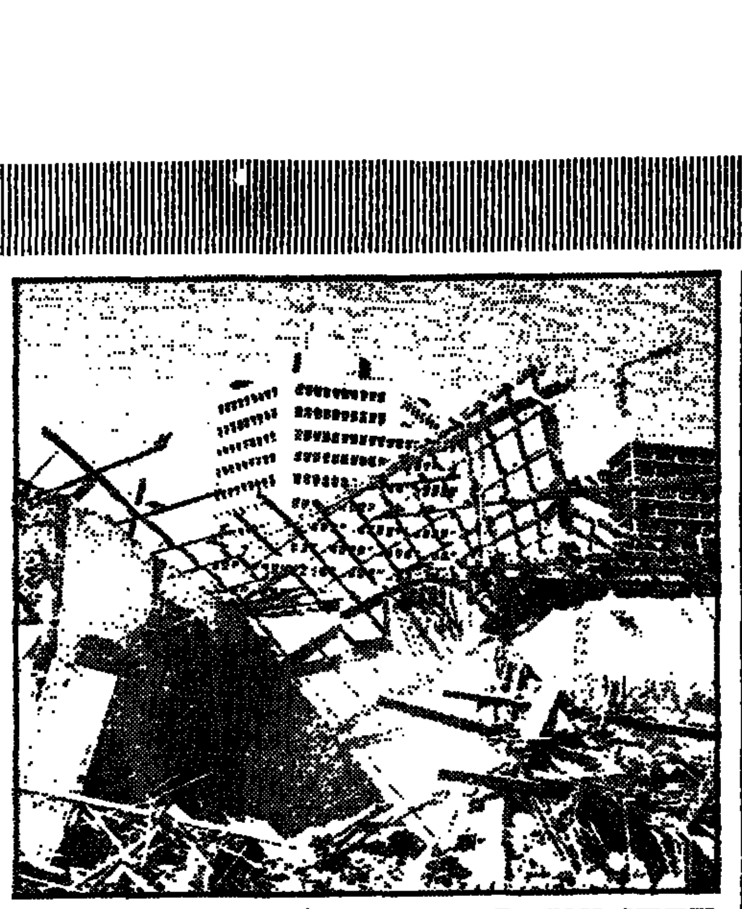

הרסו עוד בית

זהו בית של חברת „עמידר" בקצה רחוב שלוש, בגבול מנשיה. את הבית הרסו אתמול בבוקר דחפורים מטעם חברת „עמידר", אולם מהאגודה לשימור ושיקום אתרי תל־אביב־יפו, טוענים כי ההריסה בוצעה לבקשת העיריה, כחלק מתכנית לסלילת כביש מהיר ברוחב 12 מטר במקום. „עם הריסת הבית הם קיצרו את רחוב שלוש. זה היה בית של יעקב ליבל, שנבנה בתחילת המאה. התכנית לא עברה את האישורים של ועדות הבניה. האגודה לשימור ושיקום ערערה על התכנית. בעיריה טוענים שלא היה. זה בית שנועד לשימור, אבל בשכונה יש רק 12 מבנים שנועדו לשימור. הריסת האתר פוגעת במירקם השכונתי ומסייעת לעיריה לקדם את התכנית שלה", טוענת זהרה הורנשטיין העומדת בראש האגודה.

מעיריית תל־אביב נמסר בתגובה שהבית לא נועד לשימור. את ההריסה ביצעה חברת „עמידר" שהיא הבעלים ולא העיריה.

(כתב: יצחק ברחורין צילם: ראובן קסטרו)

המשטרה חושדת:

הקצין שחקר פרשת עמר שימש כחוקר מטעמו

מאת אילן בכר וברוך נאה

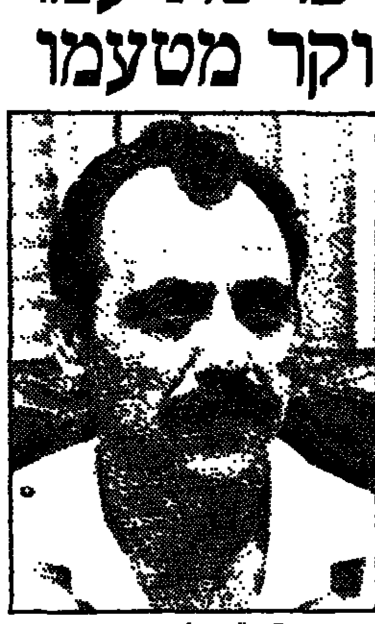

● ח"כ שלמה עמר

המשטרה מנהלת חקירה פנימית נגד מי שהיה ראש ענף חקירות במחוז הצפוני, ניצב משנה אהרון יקים, בחשד כי בהיותו בתהליך פרישה מהמשטרה עבד כחוקר פרטי בשירותו של ח"כ שלמה עמר, החשוד בהשתמטות ממילואים בלבנון.

המשטרה בודקת האם בתקופה בה החל יקים את החקירה הפרטית עדיין שרת במשטרה והאם נכונה העדות לפיה השתמש ברכב של המשטרה כדי להגיע למקום חפצו במהלך חקירתו הפרטית.

החקירה היא חלק מהחקירה הכללית המתנהלת נגד ח"כ שלמה עמר החשוד בהשתמטות משירות מילואים בלבנון. עם חשיפת הפרשה בחודש ינואר השנה שכר ח"כ עמר שני חוקרים פרטיים, שניהם היו בתהליכי פרישה מהמשטרה, וביחד עמם הוא גבה עדויות מהעדים המרכזיים שהיו צפויים להעיד מאוחר יותר גם במשטרה. אחר כך היה שותף קצין המשטרה לשעבר אהרון יקים בפגישה הלילית שהיתה בת"א בהשתתפות כל הצדדים המעורבים בפרשה.

אתמול האריך בית משפט השלום, בפתח תקוה, את מעצרו של מעבידו של אלברטאר זולאי, העד המרכזי בפרשה. העצור, יורם בן־עמי, בעל מוסך בצפון הארץ והוא חשוד בנסיון לשבש הליכי חקירה. המעצר הוארך ביומיים בהסכמת החשוד. נציג המשטרה, בא כח המשטרה, סגן ניצב אמנון שלתיאל, אמר כי המשטרה תהיה מוכנה לשחררו היום, יום שישי אחר הצהריים אם יתחייב לא ליצור עד יום ב הקרוב קשר עם שום אדם חוץ מבני משפחתו. עוד תנאי שהציב החוקר שבביתו יהיה עד יום ב' הקרוב חוקר ועורך דין.

בן עמי, וסנגורו עורך הדין יוסף פרק, לא התנגדו לבקשת המשטרה ולתנאי השחרור בערבות.

ראשי הרשויות המקומיות מאיימים:

נשבית החינוך – מהגן עד לתיכון בכל הארץ

מאת נורית דברת

שביתה בכל מערכת החינוך, החל בגני ילדים וכלה בתיכוניים, תתקיים החל מ־1 בדצמבר – כך החליטו פה אחד ראשי הרשויות המקומיות שהתאספו אתמול במרכז השלטון המקומי, עקב המצב המידרדר בתקציבי החינוך.

לאחר דיון ממושך, החליטו כי אם לא יקבלו עד 30 בנובמבר את כל התשלומים הדרושים, הן לתשלום משכורות לעובדי החינוך וכן התשלומים הדרושים לביצוע הפעולות השונות שמבצעים בכל רשות ורשות – ישביתו את כל מערכת החינוך בהודעה של 24 שעות בלבד.

דב תבורי, יו"ר המרכז לשלטון מקומי, אמר, כי „לא נפתח את בתי הספר, אם לא יהיה בידנו הסכום כולו להפעיל את מערכת החינוך כפי שהובטח לציבור וכפי שהתחייבה הממשלה לממן". לדבריו, על הרשויות להתאחד ולבצע שביתה ארצית, ולא כפי שקרה הפעם, שברשויות שיש להן כסף שולמו משכורות המורים והשביתה נמנעה, וברשויות אחרות שבתו הילדים מלימודים.

בעייה חמורה היא בעיית השירות העצמי, שבזמנו סוכם כי נקיון בתי הספר ייעשה על ידי התלמידים, בהשגחת המורים, אך הסכם זה לא מבוצע, שכן ארגוני המורים מסרבים לשתף פעולה. ראשי הרשויות המקומיות אמרו אתמול, כי בשעתו, עקב הקיצוץ בתקציב המשרד למטרת נקיון, פיטרו את השרתים, ואילו עתה בתי הספר מזוהמים ולכך לא יוכלו להסכים עוד. הם פנו בדרישה לשר החינוך, כי יאכוף על ארגוני המורים לבצע את ההסכם בדבר השירות העצמי והודיעו כי „לא נכניס תלמידים לבתי ספר מלוכלכים".

במשטרה סבורים:

דגימות הרוק של גיתית יביאו למפנה בחקירתה

מאת אלי דנון

חוקרי צוות החקירה המיוחד החוקרים את גיתית איזראלוב, החשודה ברצח בעלה, סבורים כי תוצאות דגימות הרוק והשיער שנלקחו ממנה יביאו לתפנית בחקירה.

החוקרים מתקשים להוכיח באופן חד משמעי כי גיתית איזראלוב היא אשר דירדרה את המכונית בה ישב בעלה לתוך מימי האגם בפארק הירקון בתל אביב ובכך גרמה למותו.

קציני משטרה בכירים הביעו תרעומת על הפירסומים החד צדדים, לדבריהם ואשר לפיהם יכולה גיתית „להיות הרב הראשי לישראל" כלשונם. מפירסומים אלה מתקבל הרושם לדעת הקצינים „כאילו המשטרה עצרה את גיתית כשטיילה ברחוב דיזינגוף ולא היה לה כל קשר לרצח". לדעת המשטרה מקור הפירסומים המגמתיים הוא בגורמים המקורבים לגיתית איזראלוב ואשר שופעים מגננה על כל מהלכי חקירתה.

„המשטרה חוקרת את גיתית על פי שיטות חקירה שאין בהם כדי להשפיל את הנחקרת או להעליבה. יש לנו חשדות מבוססים ואנו נוכיח אותם זה רק עניין של זמן" אומרים במשטרה.

הם מוסיפים: „בחקירות מתנהגת גיתית כאילו היא שחקנית בסרט קולנוע. אנחנו נוכיח לה. שהחיים זה לא סרט", אומרים השוטרים.

הסתיים משפט יערי־גרנות הכרעת הדין באמצע דצמבר

עוה"ד של יערי מבקשת לקבוע: „יערי לא רצחה ולא סייעה לרצח; גירסת גרנות שיקרית ויש לשלול אותה לחלוטין"

מאת איה אורנשטיין

משפטן של חוה יערי ושל אביבה גרנות הגיע אתמול לסיומו. הכרעת הדין תינתן בחלק השני של חודש דצמבר. כך הודיעו אתמול שלושת השופטים – חנה אבנור (נשיאה), ישראל גלעדי ויוסף גולדברג.

בתום סיכומי ההגנה הודתה השופטת אבנור לתובעת, עוה"ד פנינה דבורין, ולסניגורים, עוה"ד ד"ר ערנה קפלן, דרור מקרין ונתן קנת, על העבודה המעולה שלהם בתיק הזה.

דקות אחרות קודם לכן היו עיני הצופים באולם נעוצות בד"ר קפלן שסיימה את דבריה בהתרגשות רבה. היא נשמעה דרמטית מאד כאשר אמרה: „אני מבקשת מבית המשפט לקבוע שמה שאביבה גרנות מייחסת לחוה יערי – רצח בכוונה תחילה של מלה מלבסקי ז"ל, זו עלילה שפלה. לא היו דברים כאלה מעולם. חוה לא ביצעה מעשה כל כך מתועב. אני מבקשת לזכות את חוה יערי מעבירת הרצח, שאין למעלה ממנה בחומרתה, ולקבוע שגרנות היא זו שגרמה למלבסקי לקפוץ מהמכונית באותו יום ארור של 10 במרס 1985. לחוה לא היתה מלכתחילה כוונה לבצע דבר שפל כזה, זה לא לפי אישיותה ולא לפי קווי האופי שלה. לכן אני מבקשת לקבוע שיערי לא רצחה ולא סייעה לרצח. לכל היותר ניתן להרשיע אותה בהריגה בשל העובדה שהיא ואביבה גרנות נטשו את מלבסקי בשטח".

חוה יערי, בשער פזור, חולצה שחורה ומכנסי ג'ינס, פרצה בבכי והסתירה את עיניה במשקפי שמש כהים. אביבה גרנות חייכה בבוז למישמע הדברים.

אביבה גרנות לבדה ביצעה פעולה עצמאית שגרמה למלבסקי לקפוץ מהמכונית ולחוה לא היה כל חלק בזה. חוה עשתה כל שביכולתה להרגיע את מלבסקי. לפני ששתי האשמות עזבו את השביל בתל־ברוך, שם הן נטשו את המנוחה, דרשה חוה מאביבה להחזיר את מלבסקי למכונית ולקחת אותה לבית חולים, אולם אביבה לקחה את האשה והניחה אותה בשולי הדרך. היא השתיקה את חוה וזו השתכנעה מעוצמת הפיקוד של אביבה ונשמעה לה. תמיד צריך לזכור את חוה יערי כאדם התלותי.

ד"ר קפלן תארה את משפט יערי־גרנות כדרמה קשה „שסחפה אותנו בצופים בה וכמי שנטל בה חלק. להיות סניגור – הוסיפה – זה לא תמיד קל, להיות בית משפט זה תמיד קשה. אני והסניגור הנוסף של חוה, עו"ד דרור מקרין, שימשנו כאן פה לנאשמת לא קלה, כלשון המעשה, אנחנו מהווים את זכות צעקתה האחרונה בבית המשפט. חוה מבקשת מבית המשפט לקבוע – אני שקרנית, תלותית, אבל לא רוצחת".

בסיכום ביקשה הסניגורית מבית המשפט לתת לחוה ליהנות מהספק, להאמין לה ולזכות אותה מעבירת הרצח.

קאראד - מושלם מכל צד!

888 ש"ח מבצע לחודש בלבד!

הסוס שעושה לך את כל העבודה
קאראד - מדיח כלים קומפקטי קומפקטי

5 תוכניות הדחה!

מדיח ביתי רב תוכניתי. הקומפקטי היחיד עם 5 תוכניות הדחה בדרגות חום שונות הכוללת תכנית מיוחדת לשטיפה מהירה בת 7 דקות. מסובבים את הכפתור המתאים - והכלים יוצאים מבריקים ויבשים.

קומפקטי בגודל
קומפקטי בצריכת חשמל ומים
תכולה מקסימלית ושטיפה מושלמת

אין אף ס"מ מיותר. מידותיו: עומק - 48.1 ס"מ, רוחב - 42.5 ס"מ, גובה - 45.2 ס"מ יתלבשו בדיוק על השיש שלך או בתוך ארונות המטבח שלך (BUILT IN).

הקץ לחשבונות חשמל מנופחים. צריכת מים וחשמל מינימלית. (W150-W350) וחיבור נפרד למים חמים עושים את קאראד חסכוני הרבה יותר ממדיחים אחרים.

לא פחות מ-30 צלחות בהדחה אחת וכל צלחת מצוחצחת. בקאראד הכלים מסודרים אלכסונית בקומה אחת לשטיפה מושלמת של כל הכלים.

שיחינם! "מגש הפלא"

עוד רעיון לכשרות וחיסכון. יותר כלים בפחות זמן. "מגש הפלא" מאפשר ניצול מירבי של המדיח וחיסכון במספר פעולות ההדחה. ניתן לסדר בתוכו את הכלים באופנים שונים כדי לאפשר שטיפת יותר כלים בכל פעולה.

carad
מושלם מכל צד

יבוא ושיווק בלעדי בישראל: חולון חברה למוצרי חשמל בע"מ נציגי הובר בישראל. רח' סעדיה גאון 19, ת"א, טל' 201622

להשיג ברשתות השיווק: שקם, סולור, מתיים, סולבו, אגד וחנויות החשמל המובחרות

חוסן - חברה משותפת עם כור סחר בע"מ

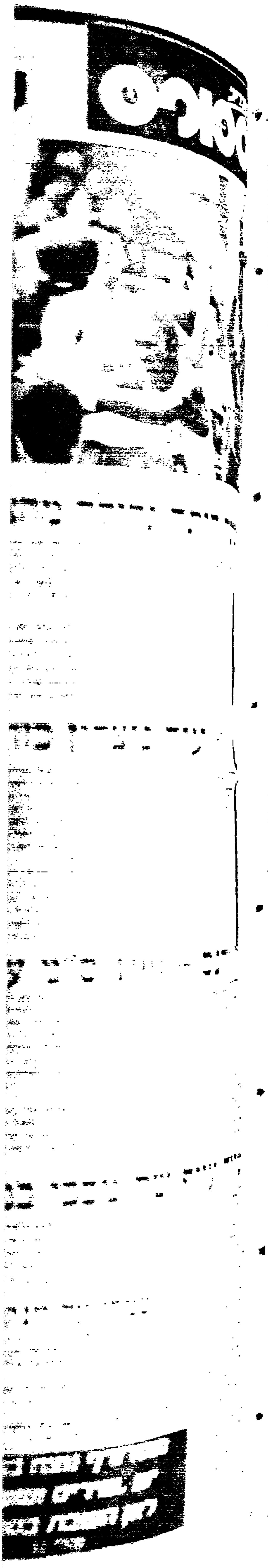

המשך מודעות לוח חיפה מוסף "שווקים" עמוד 48

- ■ 80, 1300, 1984, ראשונה, מצויינת, חייבת להמכר. 04-220646 (#22758)
- ■ אאודי 100, 1970, טסט לשנה, מצב מצוין. 04-222145 (#14838)
- ■ אאודי 80, 1982, 1600, מזגן, הגה כח, 5 הילוכים, מחירון + תוספות. 04-664967, 04-710523 (#14530)
- ■ אאודי 80' 81 ג'י.אל.אס 1600, אוטומאטי, חייבת להימכר! 04-330690 (#25674)

אוטוביאנקי

- ■ אוטוביאנקי ג'וניור 82, שלישית, מצב מצוין. 04-332192, 04-570024 (#11315)

אוסטין

- ■ אוסטין מיני, אוטומטי, 1979 + טסט, מחירון. 04-389552 בערב. (#26394)

אופל

- ■ אופל קדט 12, 1982, ראשונה, מנוע יחיד, שמורה. 04-233340 (#17549)
- ■ אופל קדט 3 1982 אס מיטאלי 35,000 04-538324 04-334684 (#22751)
- ■ אסקונה S1300, 1982, 62,000 ק"מ, 19,000 ש"ח. 04-456986 (#16611)
- ■ אסקונה 1300, סוף 1983, דלוקס סופר, 5 דלתות, 27,500 ק"מ. 04-244167 (#25863)
- ■ אסקונה 1300, לוקס סוף 1984, מיטאלי 24,000. 04-223601 (#10372)
- ■ אסקונה 1600 אס, אוטומטית, 1983, 32,000 ק"מ, מחירון. 04-245461 (#13008)
- ■ אסקונה 1300, 1985, 16,000 ק"מ, ראשונה, יבוא, מפוארת, 5 הילוכים. 04-536922 (#19736)
- ■ אסקונה ג' S 1300, 1983 ראשונה, 33,000. 04-245735 04-258566 (#19929)
- ■ אסקונה ג'י.אל. 1300, 1986, ראשונה + קייס. 04-224026 04-238561 (#23087)
- ■ אסקונה 1300 אס, 83, ראשונה, 47,000 ק"מ. 04-382407 (#8094)
- ■ אסקונה 1983, 1300 אס, ראשונה + טסט + ספוילר. 04-387780 04-667852 (#13729)
- ■ אסקונה 84, 1300 .S, 36,000, אוטומטי, לוקס, 29,000 ש"ח. 04-383762 (#25579)
- ■ אסקונה לוקסוס 1983, 81,000 ק"מ, אוטומטית + הגה כח + מזגן + דיזז טייפ, יד ראשונה, במצב מעולה. טל: 04-673366, 04-244677 (#12369)
- ■ אסקונה, 1984, 1300-S, אוטומטית, ראשונה, מחירון. 04-987057 04-986144 (#26651)
- ■ אסקונה 1982, 5 דלתות אס. ראשונה. 62,000, 04-232942 (#25506)
- ■ אסקונה 1300 .4, 1985, מפוארת, 25,500 ש"ח. 04-574717 04-255395 (#13376)
- ■ אסקונה 83, 4, 1300, אס, אפיר רוח הולנד. 04-442866 (#22931)
- ■ חייבתו: אסקונה 1300 לוקס 1984, 40,000 04-386896 04-665145 (#18005)
- ■ סטיישן קדט אוטומטי 1300, 1985 מצב מצוין. 04-449563 (#61121)
- ■ קדט 1300, אוטומטית, 1982, 5 דלתות, ספוילר. 04-254230 (#17837)
- ■ קדט, 83, אוטומטי, ספיישל, 1300, 21,000 ק"מ. 04-246174 (#26681)
- ■ קדט, אוטומטית, 45,000 ק"מ + תוספות, יד ראשונה. 04-929643 (#25569)
- ■ קורסה 1984, 1200 אס, דגם לוקס, 38,000 ק"מ, מצויינת + תוספות רבות, 12,500 דולר. 04-252494 (#15575)
- ■ רקורד סטיישן, 1983, 33,000, ראשונה, אפל"ב. 04-912078 (#17379)

אלפארומאו

- ■ אלפא 33, 1986, בנזע 1200, יד ראשונה, 10,000 ק"מ, מיזוג + טייפ. 04-255477 (#14849)
- ■ אלפא ספרינט 1200, 1983, טסט, מצב מצויין, והגה יחיד. בבית: 04-670456, בעבודה: 04-380219 (#24521)
- ■ אלפא 33, שנת 84, יד שניה, מחירון. 04-988049 (#3969)
- ■ סוד 1982, ראשונה, 50,000 ק"מ, מצב טוב. 04-243269 (#23081)

ב.מ.וו.

- ■ 1984, יד ראשונה, 4 דלתות, 32,000 ק"מ. 04-230264 (#13753)
- ■ 315, 1982, יד־שניה + טסט לשנה. 04-386280 ב-14:00 (#9782)
- ■ 316, 84, ראשונה, יבוא אישי, מזגן, הגה כח, מטאלי חדשה. 04-512173 (#18686)
- ■ ב.מ.וו. 316, אוטומט, 1982, יד ראשונה, מזגן. 04-226977 (#23048)
- ■ ב.מ.וו. 316 85, 4 דלתות, אוטומטי + מזגן, ראשונה. 04-384403 (#23929)
- ■ לרציניים! 73 ב, ספורט, גדולה, מכירה-הולנד. 04-732538, אריה. (#9681)

וולוו

- ■ מרוויא, סטיישן ג'י.אל 81, כל התוספות, במצב מצויין. 04-258903 (#17541)

טלבוט

- ■ סולרה אקסס 1982, אוטומאטי + מזגן, יד־ראשונה, במצב מצויין. 04-642285-6 לעדי. (#14292)

טנדרים

- ■ טנדר פיג'ו 504, 1982, יד ראשונה. שני טנדרים פיג'ו 404, 1977, יד ראשונה. טנדר סימקה 1979, ראשונה. טלפון: 04-642285-6 לעדי. (#12366)
- ■ טנדר מרצדס 208 82, הא מטען כפול, ארגז, ארון. 04-923343 (#19669)
- ■ טנדר טלבו 1983, שניה, במצב טוב. 04-721220, 04-721247 (#11341)
- ■ למכירה 504 חדשו!! מסלות אחרון 1986, 04-706957 04-891135 (#18816)
- ■ סובארו 1983, 1800, במצב מעולה. טלפון: 04-965640, 04-965128 (#26057)
- ■ סובארו 80, 1600 + ארגז, מנוע 85, 04-914193 (#22591)
- ■ סובארו 1600, 4×4, מודל 1979, 04-211303, 065-92539 (#12019)
- ■ סובארו, 86 + ארגז + מזגן, חדשה, אפשרות להמשך ליסינג. 04-983011 (#22923)

מסחריות

- ■ ג'י.אם.סי. וקרוורה, מודל 1981 בבוקר: 04-954151, בערב: 04-954194
- ■ טנדר סובארו, ספטמבר 1984, יד ראשונה, פרטית, מצב מצויין, טלפון בשבת: 04-254725, סיום א': 04-383385 (#25617)
- ■ טרנספורטר 2000, 1979, חלונות, 04-935624, בערב, ולא בשבת. (#11154)
- ■ פולקסוואגן טרנספורטר יצור 82, במצב טוב. 04-823433 04-925645 (#6241)
- ■ פורד טרנזיט, 1986, דגם חדש, בנזין. 04-933159 (#16752)
- ■ פיג'ו ג'י 5, 1984, פרטי, 55,000 10 + 1, חלונות. 069-35761 (#11477)

סובארו

- ■ 1000 ג'אסטי, 86 + חדשה, 3,500 ק"מ + מזגן. 04-715743 04-711349 (#17655)
- ■ 1982, 1300, ראשונה, מצויינת, טסט לשנה. טלפון: 04-893717 (#17369)
- ■ 1300, 1983, ראשונה, 37000 ק"מ + טסט. 04-641056 לשבוע. (#23910)
- ■ 1300, 83, ראשונה 60,000 ק"מ מצויינת. 065-91163 (#17959)
- ■ 1600, במצב מעולה, 1983 + מזגן. מחיר מחירון. 04-243012 (#17721)
- ■ 1600 סטיישן, 1983, 32,000 ק"מ, מזגן חדש + טסט, 10 חדשים. כחדשה. 04-666944, 04-663748 (#18683)
- ■ 1600, 1985, מטאלי, 9,500 ק"מ, 24,500 ש"ח. 04-512995 (#18850)
- ■ 1600-79, מעולה, טסט, קודם. 04-985284 (#25746)
- ■ אנויסט איכות ב־2 תשלומים רצית אחריות!! במיטב האגור סט' ה. התעשיה 12 מפרץ חיפה. 04-725823 (#25755)
- ■ בדיקת חורף חינם למכוניות סובארו במוסך "בורק" 04-761291 קריית ביאליק. (#6136)
- ■ לרציניים! 1300, 81, 57,000, מצב מעולה. 04-757887 04-759984 (#6189)
- ■ סובארו 1300, סוף 1983, מצוינת ראשונה, 50,000. 04-220788 (#17382)
- ■ סובארו סטיישן 1600 ד'י.אל, 1979, במצב טוב. 04-934241 (#6351)
- ■ סובארו 1300, סוף 86, מזגן, כחדשה. בערב: 04-384535 (#24873)
- ■ סובארו 82, 1600, 75,000 ק"מ + מזגן ומערכת. בעבודה: 04-255546 בבית: 04-728118 (#19831)
- ■ סובארו 4. 1300, 1983, ראשונה, 54,000 ק"מ, מצויינת. 04-385513 (#15157)
- ■ סובארו 1983, יד־ראשונה, במצב מצויין. 04-246366 (#6234)
- ■ סובארו סטיישן, 1983, מיטלי + מזגן + טסט. 04-711697 בערב. (#7031)
- ■ סובארו, סוף 82 + טסט לשנה, מעולה, ותפניה. 04-247952 (#11435)
- ■ סטיישן 1300, 1984, 46,000 ק"מ, במצב מצויין. 04-988720 (#22850)
- ■ סטיישן 79, טסט 7 חודשים, בנזין. 04-967386 ולא בשבת. (#10403)

סיאט

- ■ רונדה ג'י.אל.אייקס, 1983, ראשונה, שמורה. 04-251613 (#24206)

סיטרואן

- ■ ג'י.אס.אי. פאלס טיסטיק, 1982, שניה, במצב מצויין. 04-709895 (#23127)
- ■ ויזה 1124, 1984, 25,000, ראשונה + טסט, מחירון. 04-931342 03-793164 (#12201)
- ■ ויזה 1124, 1984, יד־ראשונה, פרטי, מחדשה. 04-236389 (#17228)
- ■ ויזה, 1124, ראשונה, 1982, 48,000, טסט יוני. 04-386026 (#26698)
- ■ ויזה 1124, ראשונה, 82, מחדשה, אפשרות הולנד. 04-226562 (#15747)
- ■ סיטרואן פאלאס, 1983, יד שניה, 65,000 ק"מ + תוספת. טלפון בעבודה: 640583, בבית: 239511 (#13751)
- ■ סיטרואן ג'י.אס.אי. פאלאס, סוף 83, במחיר הזדמנותי. 332741 (#11476)
- ■ סיטרואן פאלאס, 1983, ראשונה, מצויינת. 04-385695, לא בשבת. (#26004)
- ■ פאלאס 1978, 80,000 ק"מ, שבורה, טסט לשנה. 04-719150 (#15124)

פולקסווגן

- ■ גולף 1100, שנת 1982 + טסט לשנה + היטל. 04-253236 (#15482)
- ■ גולף, 1980, אוטומטית, 1500 מצויינת, 33,000, ראשונה. 04-380622 (#25495)
- ■ חייב להימכר: פאסט 1983, ראשונה, מזגה. 04-710920 04-726393 (#25767)
- ■ חיפושית 1302, 1972, טסט לשנה מכני מעולה. 04-532594 (#18728)

פורד

- ■ אריקה 1981, 1300 אל, נרכנית, 70,000, בטאלי. 04-337472 (#24979)
- ■ בדיקת חורף חינם למכוניות פורד במוסך "מרדץ" 04-761291 קריית ביאליק. (#6150)
- ■ ברנדה 1300, 1979, שניה, טסט לשנה. 04-42249 04-234950 (#14158)
- ■ פורד סיירה 1300, 1986, 5000 ק"מ. 04-252630 (#25874)
- ■ פורד פיאסטה, 1979, מצב טוב, טסט לשנה. 069-36411 (#26000)

פיאט

- ■ 131, 1600 סוף 82 + מזגן, אוטומטי, מחירון. 04-535950 (#10397)
- ■ 127, 1983, יד ראשונה, טסט לשנה, מצויינת. 065-54464 (#24868)
- ■ אונו, 60, 1986, 9,000 ק"מ, חדשה. 04-444177 בערב. (#11225)
- ■ ריטמו 1300, 82, 56,000, טסט, ראשונה. 069-36403 069-34037 (#10604)

פיג'ו

- ■ 505, 1984, אוטומטי, הגה כח, מזגן מקורי. 04-920259 (#22893)
- ■ 505, 1980, אוטומטי, 1800, מזגן, שניה, 140,000. 04-221914 (#24184)
- ■ 505, 1800, אוטומטית, 1984, הגה כח, מזגן, 90,000 ק"מ, בהברה. 04-241298 (#14915)
- ■ בדיקת חורף חינם למכוניות פיג'ו במוסך "מרדץ". 04-761291 קריית ביאליק. (#15653)
- ■ פיג'ו 305, 1982, ראשונה, 57,000 ק"מ. 966729 966628 (#7095)

רנו

- ■ 9, 1983 ג'י.טי.סי. 38,000 ק"מ + רדיו־טייפ + איתקה. 04-977474 (#26766)
- ■ רנו 18, טי.אס. סטיישן, 1981, טלפון: 04-252727 04-381332 (#13712)
- ■ רנו 9 ג'י.טי.סי. 1982, מחירון + תוספות. 04-331057 04-668772 (#25587)
- ■ רנו 9, ג'י.טי.סי. 1982, 39,000 ק"מ. טלפון: 04-921324 (#26081)
- ■ רנו 12, 78 שניה, מצב מכני מעולה. 065-47460 (#19902)

אופנועים וקטנועים

- ■ וספה 200 + סקוטר, 1986, ראשונה + אביזרים. 04-332236 04-673508 (#16665)

מכירה ושרותים

מציעים למכירה

- ■ להגל לפיגה חבולת בית במצב חדש ביותר. 04-512995 (#11207)
- ■ מכשיר סלקט "סימנס" משומש במצב מצויין. 04-537307 (#14817)
- ■ למכירה מכולת יפות, 12 מטר, מטופצת כחדר אוכל ומיטבחון, גג, חלונות ואינסטלציה, "פיכטנר קס" סיום א' 04-562626 (#16560)
- ■ וילה במוצקין, 150 מ"ר, פלוס קרקע לבניה. 04-712902 (#16653)
- ■ אסקור 16, תנור אפיה גז + חימום באוויר. 04-525976 (#6252)
- ■ לקט פרווה מקורה יתפניה בבד חיר הזדמנותי. טלפון: 04-386710 (#18819)
- ■ במחירי מבצע "מערכת אוזקה לביה-ויסק. "מכירה אלקטרונית" 04-244394 + שליש. (#18912)

הובלות

- ■ בעל רנו טרפיק 86, מעוניין בהצעות עבודה להסעות, הובלות וכשלוחים. בשעות העבודה: 04-916927, בערב: 04-911577 (#24695)

חיות־בית

- ■ גורי אנגורה לבנים למכירה, לטלפן בערב באחר: 04-920828 (#14525)

חימום והסקה

- ■ לבטיחותכם, אם חימום הגז שלכם מסוכן התקשרו: 04-667537 (#14835)

חקלאות

- ■ לול פיטום 600 מ"ר + כל הציוד. 04-893474 בערב. (#13783)

טלפונים

- ■ מסוניק טלפון + מכירה + זכרונות + שלט באריזה, 750. 04-237205 (#18750)

מקררים

- ■ מקרר "וסטינגהאוז" 25 קוב באריזה, 3 דלתות. 04-246646 (#18028)

פרסומים

✓ למפרסמים בחיפה הצפון! לכו על בטוח – פרסמו בלוח חיפה והצפון בלוח "מעריב". במחיר 52 ש"ח בלבד!!! המפרסם מקד־עותם (לפי בקשתכם) ברציפות במשך 4 שבועות, אפילו יום יום. פרטים ב"מעריב" חיפה. טלפון: 04-673254. אצל גרינלד. טלפון: 04-671481, וב"דוחפן": 04-645333 ובמשרדי הפרסום המוכרים. (#17210)

צילום

- ■ מיטלטה 5000 מקסום אוטומטית, ידנית + פלש + אחריות. 04-237205 (#18751)

קוסמטיקה

- ■ קוסמטיקה, מניקור, פדיקור, עיסוי רפואי. החלוץ 29 (בהדר). טלפון: 04-673529 (#24804)

רהיטים

- ■ סלון + פ"א, זכוכית איטלקי שחור, במצב חדש. 04-512995 (#18854)
- ■ בהזדמנות מומן סלוני סיק, גדול במצב מצוין. 04-331524 (#19930)
- ■ קונה רהיטים, מקררים, טלויזיות, וחיפולים בטוחים ובחרים! 04-539285 (#18799)

תנורי בישול ואפיה

- ■ תיקונים ושיפוצים לתנורי חימום ובישול גז, בבית, במסעדה ובמוסד. 04-667537 (#14890)

שידוכים

בת-זוג

- ■ אלמנה 55-155 סוזה, מסודרת, באשכנזי, תרבותי עד 62, למטרה רצינית. ת.ד 5280, חיפה 27151. (#6880)

לוח נתניה

דירות

- ■ בית מסודר בתרקים נתניה, 4 + 1½ + בריכה + איתקה + תוספות. 053-42477 (#14659)
- ■ ברחוב עמק חפר קוטג' 5 חדרים + מרתף הגג מרוצף 170,000 דולר. 053-32123 053-23322 (#19139)

4 חדרים ויותר

- ■ 4 + תוספת באיתמר בן־אבי תשלומים עד הפינוי-גמיש. 053-36292 (#15802)
- ■ בנתניה 4, יפה, מיידית קומה 8 + מעלית, מאת גולה מנוי. 03-471042 דודי. (#24341)
- ■ בנתניה, 4 חדרים ליד הים, 72,000 דולר. 053-42935 (#12889)
- ■ 4 ברימוף מפוארת מאד, ק"ב, 85,000 דולר בסמילנסקי ק"א, 79,000 דולר ללא מתווכים. 053-43706 (#13693)
- ■ 4 חדרים בקרית נתניה, 46,000, פינוי מיידי. 02-858754 אחה"צ. (#14926)
- ■ בנתניה, 4 + מרפסות, ק"ב, מסודרת + טלפון. 053-49071 052-20311 (#17014)
- ■ באבן־יהודה, דירה 4, שירותים כפולים, ברמת-הייבל. טלפון: 053-98527 (#17526)
- ■ למכירה, פנטהאוז 4 חדרים בזוכרשטיין. 053-37596, 063-26757 מיידי. (#18782)

3-3½ חדרים

- ■ בנתניה דרום 3 + דוד"ש + טלפון + ארונות, מציאה!!! 052-456052 (#12630)
- ■ סלון גדול + 2, שירותים כפולים, מזגים + ריהוט, ק"א, שדרות ניצה 4. 04-380156 (#13786)
- ■ בקריית־נורדאו, 3½, ק"ל, לבניה מיידית, 42,000 דולר. 052-452297 (#15936)
- ■ 3½ חדרים בקריית־נורדאו + תוספות, בית: 053-53540, עבודה: 03-205554 (#16486)
- ■ 3 מסודרת ברחוב פתח־תקוה 45, ק"א. 053-46295 (#24730)
- ■ באוסמאיר בנתניה, 3 יפהפיה ומושקעת, 90 מ"ר. 053-47618 (#25002)
- ■ 3 חדרים באזור שקד ק"ד חיות לים. 053-53872 (#5970)
- ■ למכירה 3 ק"א, בקריית נורדאו 32,000 + דוד"ש. 053-54399 (#6003)
- ■ באוסישקין 3½ מחדשה + טלפון, קומה ל'. 03-320339 (#6837)
- ■ למכירה בהזדמנות, דירת 3 בריבצון נתניה. 053-35113 02-820963 (#6892)
- ■ 3½, בסוקולוב, יפה וגדולה, 3 כיווני, 2 שירותים. 053-92064 (#7236)
- ■ נאות־גולדה, 3, חדשה, ק"ה + מעלית, כניסה מיידית. 03-414223 (#7581)
- ■ בהזדמנות גדולה 3, משופצת בנתניה ביוספטל, 24,000. 053-91726 (#7901)
- ■ 3, מרוהט, ק"ה, מעלית + טלפון, חיות, מיידי. 053-31820 (#9671)
- ■ 3½, בשכונה, מחדשה, 73,000 + כל השכלולים. 053-37091 053-25233 (#13557)
- ■ מעוניין להחליף דירה 3-3½ חדרים, מיידי, 04-252975 04-753077, לא בשבת. (#13631)
- ■ בקריית־נורדאו 3½, יפה + טלפון, ק"פ. 03-265287.8, 03-477442 (#18774)
- ■ למכירה, 3 חדרים, חדשה + כסבה באוחה-גולדה, לא מרופי. 03-333632 (#19904)
- ■ בשכונת בן־ציון בנתניה, 3 מסודרת, אפשרי + הריהוט. 052-451408 (#22484)
- ■ 3 ק"ב, יפה ומסודרת, חיות, 35,000, גמיש. 053-43505 (#24642)

2-2½ חדרים

- ■ 2 + חל + דוד"ש, גדולה, כסובה, מיידי. 03-732446 (#16239)
- ■ בהזדמנות בנתניה באיזור יד לנה, 2, ק"ב, חיות. 03-776489 (#3788)

דירות בשכר חודשי

- ■ בנורדאו מנויה 3½ חדשה מרוהטת חלקית + טלפון. 03-323282 (#3964)
- ■ פנטהאוז חדש 5 חדרים. 053-24781 21:00-18:00 בלבד. (#7827)

עסקים

✓ להשכרה 400 מ"ר + 6 חדרי משרד. 03-231329 03-260218/9 (#14369)

מכירה ושירותים

- ■ קבלת מודעות ל"מעריב" ול"לוח מעריב" בסוכנות מעריב "תרבות" שד' בנימין 7, נתניה 5:00-13:00 (#17174)
- ■ למכירה חדר שינה: מיטה זוגית, ארון קיר 8 דלתות, טואלט, טיב מעולה, במצב מצויין. 053-36450 (#19362)
- ■ קבלת מודעות ללוח מעריב, מתות רשף, "מעריב נתניה, סמילנסקי 8. 053-24102 (#16031)

לוח אשדוד

4 חדרים ויותר

- ■ דירה 4½ באזור ד' פרנסה 125 055-91390, 69,000 (#12987)
- ■ באשקלון ברנע, 4½, 116 מ"ר, דו מפלסי, מסודרת. 051-33348 (#25649)

3-3½ חדרים

- ■ באשדוד 3, לזוג צעיר, מטבח אמריקאי. 055-31814 לא בשבת. (#11849)

הצעות עבודה

- ■ באשדוד, דרושים: פקידה חיודעת להדפיס ליום עבודה מפעל, אנשי מכירות. 055-25569, 055-23361 055-24521 (#8967)

לוח באר שבע

דירות

- ■ למכירה באילת דירה משופצת עם סוף לים. 059-71019 (#17673)
- ■ למכירה וילה במרכז העיר, 057-36664 בבית. 057-76541 (#18490)
- ■ למכירה החלפה 4 באילת, ב־3 בפתח־תקוה או גוש דן. 03-494715 (#19432)

דירות למכירה

- ■ מגרש חצי דונם למכירה במרכז נוה מי. 057-78027 (#25770)

4 חדרים ויותר

- ■ למכירה דירה ברחוב סיני 1 + שיפוצים רבים. 057-424280 (#25775)
- ■ למכירה דירה ק"ב, 4½ חדרים במרכז עיר. 057-956366 (#8889)
- ■ קומה ראשונה על עמודים, 95 מ"ר + שיפוצים. 057-418628 053-46173 (#15256)
- ■ במצפה רימון קוטג' (מסיון) 4 באזור מרכזי ומאוכלס. 057-73952 (#25793)
- ■ בעיר, דירה בת 4 חדרים, מרוהטת + מכונת כביסה ומקרר. 057-257308 (#25561)

3-3½ חדרים

- ■ 3 חדרים + פינת אוכל + ארונות מטבח, מיידי, ק"ב. 057-39683 בעבודה. (#14942)
- ■ במשה שרת יא', 3½ + פ"א, דוד"ש בבנין חדש, ק"ד, ע"ע. 30,000 דולר. 057-699122 (#9441)
- ■ בעיר במרכז, למכירה דירת 3, 22,000 דולר. 057-958371 (#11645)
- ■ בעיר, להשכרה-מכירה 3, מרוהטת חלקית, ק"א. 053-32119 (#18919)

2-2½ חדרים

- ■ בעיר 2 חדרים, ק"ג, מיידי, 14,000 דולר. 03-9229649 (#17825)
- ■ באילת, 2 חדרים באזור בנה בדתך, חיות לים. 03-917028 בערב. 03-911625 (#17048)

עסקים

- ■ ויהוס למשרד בואו ישירות למפעל והתחסך אלפי שקלים. 057-30837 (#14491)

✓ סוחרות "ביסט בונד" כוללות במטווה מערכות הקלטה קוליות, או וידאו מתוחכמות, נשלט גם ע"י שלט רחוק, עד 500 מ"רוו לפרטים נוספים, נא להתקשר למר סלע 03-664822 ניתן גם להשכרה. (#23014)

הצעות עבודה

- ■ מנהל מסחרי לעסק, המקום באילת, בעל יוזמה ויכולת ניהולית עד גיל 40, עדיפות לבעלי נסיון, נא לפנות בכתב יד לת.ד. 50423, תל־אביב, 61500 (#12725)
- ■ דרוש נציג מכירות לשיווק מוצרות תקשורת, הכנסה גבוהה מר בטחות, רכב הכרחי, אפשרות קידום. לפנות בכתב יד + קורות חיים מסיון. ת.ד 3627 חיפה. (#15943)
- ■ לסניף "טוהר" בבאר־שבע דרושים מוכרים/מוכרות בשיטת האספה. לפנות למנהל הסניף רחוב ק"קל במדרחוב. טלפון: 057-72454 (#17957)

✓ לויזה - מפעל לבגדי ים, באיזור התעשיה באופקים, דרושות: מנהלת מתפרה מנוסה ותופרות מקצועיות. לפנות במקום או בטלפון: 057-923138, וכעבר: 057-943151 (#11670)

✓ דרושים מפיצים וסוכנים עבור מערכות אודיו ווידאו מתוקי "נרמס בונד" אפשרות לבלעדיות אזורית. דרושה השקעה ראשונית, פרטים למר אבן. 03-664820 (#23072)

מכוניות

- ■ אופל אסקונה 1300, 1986 אוטומטית, מזגן, מיטאלי, ראשונה. 057-71869 (#15190)
- ■ חיפושית 1300, 73, שנה טסט. 057-86974 אחרי 21:00 (#23526)
- ■ סובארו 1986, 1300, ראשונה, מיטלי, 3500 ק"מ. 057-950112 (#25680)
- ■ פיג'ו 305, סטיישן, 83, 57,000 ק"מ. 057-82264 (#18102)

נילית בע"מ
תעשיות ניילון ופוליאסטר

במפעלנו תחנת כח ומתפנה שרותים המייצרים אנרגיה ומספקים את צרכי הייצור בחשמל, שמן תרמי, קיטור, מים טהורים וכדו'

ברצוננו לצרף לצוות המקצועי

סגן מנהל לתחנת הכח

נדרש נסיון מעשי בניהול תפעולי ובאחזקת תחנת כח או מתקן דומה.

המודעה מתייחסת למועמדים ולמועמדות כאחד!

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים למנהל המנגנון
ת.ד. 276 מגדל העמק 10500
סודיות מובטחת.

לפרק שעשועי מים באשקלון
דרוש

מנהל בכיר

כישורים נדרשים:
1. בעל רקע עשיר בעסקי תיירות
2. יכולת לנהל מו"מ עסקי
3. כושר נהול צוות עובדים גדול

תנאים טובים למתאים
טל. 052-551913
– סודיות מובטחת –

IIS
מתמחה בתכנון, ייצור ושיווק של ציוד הקפי למערכות מחשבים גדולות.

למחלקת המכירות בגבעת שמואל
דרושים/ות

נציגי מכירות

לציוד הקפי/תקשורת IBM 3270

כישורים:
★ נסיון: שנתיים לפחות
★ שפות: עברית – כושר ביטוי מעולה בכתב ובע"פ. אנגלית – הבנת חומר טכני ופרסומים.
★ גיל: עד 35

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ל"אי.אי.אס". בע"מ, רח' בן יוסף 26, גבעת שמואל

– סודיות מובטחת –

חברה גדולה ומובילה בתחומה, בענף המזון מציעה תפקיד בכיר ורב אתגר ל:-

טכנולוג/ית מזון

● בעל/ת נסיון רב בתעשיה ● בעל/ת נכונות לעבוד קשה, להשקיע, לעסוק בפיתוח מוצרים חדשים ובפיקוח על מוצרים קיימים ● בעל/ת מרץ ודינמי/ת ויכולה להשתלב בצוות.
● תנאים הולמים למועמד/ת המתאים/ה ●

~ יועדפו מועמדים המתגוררים בדרום הארץ ~

נא לפנות בכהב, בצירוף קורות חיים, לת.ד. 2651 תל-אביב 61026 עבור "טכנולוג מזון".

תעשיות רכב בע"מ
דרושים לנו:

מסגרים/רתכים

מעולים

הכישורים הדרושים:
* לאיחר שרות צבאי
* 5 שנות נסיון
* שליטה מלאה בשרטוט ועבודה לפי תכנית.
למתאימים מובטחים תנאי העסקה מיוחדים בהסכם אישי.

נא לפנות למנהל כח אדם.
ת.ד. 535 נצרת עילית טלפון 065-58112

ל"להבים" – ישוב כפרי בנגב
דרוש

מזכיר הישוב

תאור התפקיד
– כפוף לועד העמותה.
– מטפל בנושאי מינהל מוניציפלי ופיננסי של הישוב, וניהול מזכירות הישוב.
– משתתף בישיבות ועדות העמותה ואחראי על בצוע החלטותיהן.
– מייצג הישוב בפני מוסדות צבור, משרדי ממשלה, קבלנים וכו'.
– מטפל בקבלת קהל.

דרישות התפקיד
– נסיון של 5 שנים לפחות בניהול, רצוי מינהל ציבורי.
– רצוי בעל השכלה אקדמית מתאימה.
– בעל כושר ניהול משא ומתן.
– יחסי אנוש טובים.
– נכונות לעבודה בשעות נוספות.
– בעל רכב פרטי.
שכר – בהתאם לכישורי המועמד.

נא לפנות בכתב יד אל: ת.ד. 30 (לציין ו.ע.) להבים, ד.נ. נגב 3, עד ל־24.11.86.

עירית בת־ים
מכרז פומבי מס' 5/86

בהתאם לסעיף 3 לתקנות העיריות (מכרזים לקבלת עובדים) (תש"ם-1979), מכריזה בזה עירית בת־ים על משרה פנויה כדלקמן:
תואר המשרה –

כלכלן/ת

במחלקת תקציבים – אגף הכספים
שיעור המשרה – מלאה
דרגת המשרה – בהתאם לכישורים
הכישורים הדרושים: בעל/ת תואר אקדמי בכלכלה, נסיון של שלוש שנים בעבודה כלכלית, יכולת ביצוע עצמאית של פרוייקטים, כושר הבעה בשפה העברית בכתב ובע"פ.
בקשות למכרז יש להגיש בכתב־יד למחלקת המנגנון ת.ד. 10 בת־ים, בצירוף קורות־חיים, תעודות המעידות על הכישורים הנדרשים עד 25.11.86
לפרטים נוספים וקבלת שאלוני מועמד, ניתן לפנות אישית או בטלפון 5527131־9, עירית בת־ים, מח' המנגנון.

א. קמחי, ראש העיריה

אייל תעשיית מיקרוגל EYAL MICROWAVE INDUSTRY

למפעלנו החדש ורב האתגרים
דרושים

הנדסאי/טכנאי מיקרוגל

★ לפיתוח רכיבי מיקרוגל
★ להעברה מפיתוח לייצור
★ לגיבוי לייצור

בעלי נסיון בתחומים הנ"ל יזכו בתנאים הולמים.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב־יד, בצירוף קורות־חיים, פירוט נסיון קודם ומס' טלפון להתקשרות – אל מאיר, "אייל תעשיית מיקרוגל" – קיבוץ אייל ד.נ. שרון תיכון 45840
טל' 052-36184 סודיות מובטחת

לאגודת "לב אל לב ישראל"
דרושים

רופאים

מכל חלקי הארץ
להרצאות ולהדרכת החייאה באזור מגוריהם

המעוניינים יפנו אל "לב אל לב ישראל"
ת.ד. 38 כפר־סבא 44102
תנאים טובים – סודיות תשמר

לחברה גדולה בתל־אביב
דרושה

פקידת מזכירות

בעלת נסיון וידע בהנהלת חשבונות

מועמדות מתאימות תפנינה בכתב־יד עם פירוט קורות־חיים לת"ד 11333 תל־אביב, מיקוד 61112, למספר 552

אורגניקס בע"מ
דרושים

★ **ביולוג/ית M.Sc.**
בעל/ת נסיון בביולוגיה מולקולרית

★ **לבורנט/ית**
עם נסיון בעבודה ביוכימית

נא לפנות בכתב לת.ד. 360, יבנה 70650.

למשרד עו"ד בתל־אביב
דרושה מיד

מתמחה

בתחום האזרחי
לטלפן 03-294636, 03-282550

דרושים

בחורים צעירים

יוצאי צבא
לעבודה זמנית
נא להתקשר 03-269576

صكنا من الاهل

שבוע שחור ל"אדומים"

אחרי ההפסד בחוץ לגבת, נוצחה אמש הפועל ת"א באולמה בידי שחקני גליל עליון • ניצחון להפועל חיפה על בית"ר ת"א.

מרדכי רוזנבלום

בגליל עליון לא זכרו אמש את ההפסד הביתי בתחילת השבוע, למכבי חיפה (87–94). שחקני הצפון הגיעו לאולם אוסישקין בת"א והנחילו להפועל ת"א הפסד שני ברציפות (79–90), שהותיר את ה"ארומים" חיוורי פנים. זו היתה גם התוצאה הבולטת של המחזור ה־8, שרומה "הרגיע" מעט את הליגה הלאומית, אחרי ההפתעות במחזור הקודם.

ניצחון חשוב ביותר השיגה הפועל חיפה, שגברה ברוממה על בית"ר ת"א 85–102 ושאפה מנת־חמצן להמשך המאבק נגד הירי־דה לארצית. הפועל חולון נאלצה לעמול קשה על־מנת לגבור באולמה על הפועל ר"ג (78–84), ניצחון המעורר ודאי שאלות בחולון.

האלופה זכתה כצפוי בניצחון קל בבירה על הפועל ירושלים (85–104) ואליצור נתניה גברה על המפתיעה מן המחזור הקודם, מכבי חיפה (82–97). בקרב תחתית חשוב זכתה מכבי ר"ג לניצחון על איתן גבת (85–88), אחרי מאבק שקול ומרתק.

KODAK

יער של ידיים מתפשות כדור. מימין: טרי וויט, ג'ון ויליס, לאבן מרסר וברד ליף. צילם: עדי אבישי.

האכזבה היתה גדולה מהציפיות

ברוריה ביגמן

הציפיות מהפועל ת"א גדולות מאד. האכזבה עוד יותר. אמש, הפסד ביתי לגליל עליון 79–90, שחשף את הפועל ת"א במערומיה, במרבית דקות המשחק. היה זה הפסד שני ברציפות השבוע ל"ארומים", ומוד־אל הבחורים ירד לשפל המדרגה.

חיים זלוטיקמן שהיה אמור להיות ה"אס" של הפר־על ת"א מבלה את הזמן על הספסל בגלל פציעה. הפועל ת"א לא מצאה מתוך הסגל שעומד לרשותה, מחליף שמסוגל לתרום למשחקה, ולו שמץ ממה שז־לוטיקמן מסוגל היה לתת.

השילוב של עמוס פרישמן ועוזיאל קליש אינו מוצ־לח. מחליש את קו קלעי החוץ ומעכב את המשחק. הנסיון להפעיל את ג'ון ויליס לאורך זמן, כל עוד היה לו אויר, הזיז משהו את המשחק, אך לא די. וכשמייק לארגי חלש – אין להפועל ת"א קלע אחד לרפואה.

גליל עליון של אמש, עם שמואל דיסמן "הצעיר" (ארבעה סלי 3 נקודות במחצית הראשונה) ו־23 נקו־דות בסה"כ, קרטיס ברי ביום קליעות חלש, למרות 21 הנקודות שצבר בסיכום הכללי, וטרי וויט שעשה עבודה נפלאה בהגנה, שלטו במשחק החל מהדקה ה־11, ואת הפרש השיא רשמו בדקה ה־36 83–65.

חולון – עוד ניצחון כזה ו...

אורי שטרק

ריח של הפתעה ריחף בחלל היכל הספורט בחולון בדקות הסיום של המשחק המרתק והסוער בין הקבו־צה המאכזבת של הפועל חולון וקבוצת הפועל ר"ג (78–84), שהשיגה במחזור האחרון את ניצחונה הרא־שון.

קיס בנס המצויין היה האיש שהצליח בדקות האח־רונות למחוק יתרון חולוני בן 13 נקודות (57–70 בדקה ה־30) ולהורידו עד לנקודה אחת בלבד: 71–72 לחולון בדקה ה־35. באותן 5 דקות קלעו שחקני חו־לון 2 נקודות בלבד לעומת 14 של ר"ג.

כשנדמה היה שהפתעת המחזור אכן תיפול הת־עוררו ניב בוגין (4 סלי 3 נקודות) וישראל אלימלך כדי להשאיר את הניצחון בביתם.

אין ספק, הפועל חולון שקיוותה להתאושש מהפס־דיה לוילרבאן ולמכבי תל אביב, שיחקה גם אמש חלש ולא שיכנעה. קני באניסטר, למרות 22 הנקודות שקלע ו־11 הריבאונדים שקטף, נכשל פעמים רבות מול סנייק ג'ונס, אם כי הצליח לסחוט עבירות רבות מיריביו. לא ברור מדוע ישב במחצית הראשונה משך 9 דקות על הספסל.

הפועל ר"ג אינה קבוצה רעה כפי שניתן היה לח־שוב. קיס בנס בקליעות ובירון ג'ונס מתחת לסלים היטיבו לשחק והחזיקו את הקבוצה בתמונה. במחצית הראשונה נע היתרון במגרש מקבוצה לקבוצה. חולון פתחה היטב את המחצית השניה, אך עד מהרה נעלמה מהמגרש ונאלצה להתאמץ כדי להשיג את הנצחון.

גרג גידנס – 190 ס"מ ענקיים

בן כספית

מבט על תוצאת הסיום במשחק בין אליצור נתניה ומכבי חיפה (82–97 לנתניה) עשוי להטעות. הפער לזכות אליצור נפתח רק ברבע האחרון של המשחק ואינו משקף את מה שאירע אמש בנתניה.

גידנס וג'ונסטון, שהקני הרכש הנתנייתים, צברו יחד 47 נקודות, וזה לא רע. מסך זה, 12 נקודות בלבד נקלעו ע"י ג'ים ג'ונסטון (2.11 מ'), וזה רע. הענק הלבן ממשיך להתל במבקריו הרבים. לאחר שסתם פיות רבים במשחקו הטוב בירושלים, חזר אמש ג'ונסטון לסורו והציג משחק פושר. בסיימו את המח־צית הראשונה עם שתי נקודות בלבד.

מי שחיפה על חולשתו, כמו גם על יכולתם הבלתי משכנעת של סימס (0 נקודות במחצית הראשונה) נברסון ופייד היה גרג גידנס שהציג משחק וירטואוזי, התעלם מקומתו הנמוכה (1.90 מ') ובלט בתוך ים הענקים השחורים שמסביבו. 23 הנקודות שקלע במח־צית הראשונה והשקולה איפשרו לאליצור לרדת לה־פסקה ביתרון קל (43–47). יתרון זה צמח רק ברבע האחרון של המשחק, כשהחיפנים איבדו בזה אחר זה את רוזנברג, שטיינהואר, ג'ונסון ושפע, שיצאו ב־5 עברות.

העדרותו מהקורים של "עסקו החיזוק" הנתנייתי, ניל גילמן, אוזנה ע"י מאמן חיפה פיני גרשון. הלה שרף אתמול קילומטרים וקלוריות למכביר לאורך הקו, תוך שהוא מקפיד להסתכסך עם השופטים והקה־הל.

טיול עייף של מכבי בבירה

יוסי לוי

מכבי תל־אביב זה לא הפועל ירושלים. מי שהיה צריך למד זאת אמש. הפועל ירושלים מכרה כר־טיסים במחיר של 25 שקל האחד. האלופה לא תצליח למכור אפילו כרטיס אחד במחיר זה במשחק הגומלין. וזה מסביר בעצם הכל.

במחצית הראשונה עוד היוותה ירושלים יריב שקול בעיקר בגלל שמכבי לא התאמצה במיוחד. במחצית השנייה הצליחה האלופה לאט לאט ובעקביות להעלות את ההפרש, כך שבדקות מסויימות היה נדמה שרק בטעות שייכות שתי הקבוצות לאותה הליגה. בר־קוביץ', ג'ונסון ומגי הבהירו שהא־רד אחד, טוב ככל שיהיה, לא מס־פיק וניצחו 85–104.

במחצית השנייה נפגע משחקה של ירושלים עקב יציאתו של בר־און בחמש עבירות כבר בדקה ה־26. במצב זה במקום לנסות להדו־זיק בכדור ולהאיט את המשחק, עשתה ירושלים את מה שריאל מאדריד הגדולה חושבת פעמיים אם לעשות: לרוץ עם מכבי ת"א.

האלופה הרימה את הכפפה, ותוך דקות הפך משחק הליגה למשחק אימון. צמד השופטים ניסה מפעם לפעם לעזור למכבי, וחבל. האלו־פה לא היתה זקוקה לעזרתם, בטח שלא במשחק כזה. בסיום אמר צבי שרף: "לא שיחקנו היום טוב, כי היינו עייפים". יותר טוב לירוש־לים לא לחשוב מה היה קורה אם הם לא היו עייפים.

שמרו על וינקרנץ

עשרות אוהדים של הפועל ת"א צרו אמש לאחר המשחק עם הגליל, על הכניסה לחדרי ההלבשה של הקבוצה, ובמשך זמן רב ניבלו את פיהם כנגד ראשי הקבוצה בגלל אכזבתם הגדולה מהופעת הקבוצה אמש.

מספר אוהדים איימו לפגוע במנהלי הקבוצה ומאמנה משה ויינקרנץ, ושוטרים שהיו במקום התארגנו בהתאם, ושמרו על בטחונם.

• אייל ויליאמס יסול כנראה וחלק במשחקה של אליצור נווה דוד רמלה, ביום א' עם הפועל גבעתיים.

מנסדורף נוצח בוומבלי
יש "שירים ושערים" לאן השבת בספורט

עמוד 32

חיפה קמה מהקרשים

יונתן הללי

שאפתנות חסרת פשרות, לצד יכולת משכנעת של מרבית כדורסלני הפועל חיפה, בראשם הצעיר דורון קסקי, העניקה לאדומים של עיר הכרמל את ניצחונם השני העונה אמש כשהפתיעו את בית"ר תל־אביב 85–102.

פתיחת המשחק מצאה את החיפאים במיטבם, ובמיוחד בלט השחור החיפני רונאלד יוסטון, שיכולתו המהירה השאירה את הבריו פעורי פה. יחד עמו בלטו דורון קסקי (14 נקודות במחצית הראשונה, 30 בסיום), ג'ון דלזל שהרבה לצלוף ממרחק (3 סלים של 3 נקודות ב־10 דקות הפתיחה), והענק קלפטריק וולס, שלחם כארי בהגנה (13 כדורים חוז־רים). יכולתם הטובה של החיפנים העניקה לחניכיו של כהנא את הזכות לרדת למחצית ביתרון משכנע 33–57.

גם המחצית השנייה נפתחה בתצוגה נאה של חיפה, עליה ניצח קסקי. בדקה ה־26 הוליכה חיפה 41–75, יתרון שיא. אך החל מאותה דקה, הכינו האורחים שהם על סף תבוסה, ניעורו מתרדמתם, ובזכותם של דווייס־ג'ונס, ובמיוחד של הצלף הכל יכול של המגרש – רון דיוויס (35 נקודות), צימצמו את הפער. שחקני בית"ר קלעו 23 נקודות, לעומת 3 של חיפה במשך שש דקות, ובדקה ה־32 עמדה התוצאה של 69–78 לחיפנים. תל־אביב הריחה מהפך. חיפה סברה אחרת. ואכן חזרתו של קסקי למשחק, בלווי תצוגת כדורסל מלהיבה, העניקה לבסוף להיפנים את הנצחון המיוחל: 85–102.

התחתית רותחת

רמי ביגלמן

10 שניות לסיום המשחק הובילה מכבי ר"ג 85–86 בהתמודדות מול הפועל גבת. הכדור עבר לידי אורן שמר שהתפרץ מיד לסל כדי לקלוע את סל הניצחון. אור גורן חשב אחרת. הוא הופיע מאי שם, חסם בצורה נפלאה את שמר ואף הספיק למסור לחברו שידלצקי שבסל בקרוב חתם את תוצאת המשחק: 85–88 למכבי ר"ג.

אשרי הליגה שאלה משחקי התחתית שלה. שתי הקבוצות הנלחמות נגד הירידה לליגה הארצית הציגו משחק שוטף ומהנה מלווה במבצעים נאים ובלחימה בלתי מתפשרת. היו אלה דווקא האורחים מגבת שהובילו לאורך כל דקות המחצית הראשונה, כאשר ריצ'ארד מאר שיתק היטב את גיבסון מר"ג, וחברו הלן האורדי היה הכוכב לפועל – 21 נקודות במחצית זו ו־31 בסה"כ. גם דקות סוכות של יותאי נעמן מר"ג לא שינו את התמונה וקבוצתו ירדה למחצית בפיגור 49–51.

בתחילת המחצית השנייה שיחקו האורחים מגבת בתנופה אדירה בנ־צוהר של אורן שמר שהעלה את קבוצתו ליתרון שיא: 55–69 בדקה ה־25, אלא שכאן התחיל גיבסון לפעול היטב מתחת לסלים. ג'ים תומס, בריכוז נבון ואחראי, אירגן את שורות קבוצתו והאורחים נעלמו מהמג־רש. גיבסון, בינו, תומס ונעמן הלמו שוב ושוב ללא רחם, אבל דווקא אור גורן, שקלע 3 נקודות בלבד במחצית זו, היה זה שזיכה את קבוצתו בניצחון המיוחל בחסימה הנהדרת בשניות הסיום.

מכבי ת"א – גם בנוער

צבי גלפרין

במוקד המחזור ה־6 בליגה הלאומית לנוער עמד ניצחונה של אלופת המדינה לנוער, מכבי ת"א על בית"ר ת"א, בתוצאה 140־71. הניצחון הכסיח סופית את מקומה הראשון לקראת משחקי הגבר־סל.

מחזיקת הגביע, הפועל חולון הפסידה באילסה למכבי ר"ג 58־57.

יתר התוצאות במחוז דרום: אליצור נווה־דוד רמלה – א.ס. אשקלון 121־71; מטה־יהודה – הפועל ירושלים 73־67; שער־הנגב – הפועל עומר 73־67; מכבי ירושלים – בית"ר ירושלים 99־86.

מחוז צפון: עמק הירדן – בקעת בית־שאן 74־71; מכבי חיפה – הפועל נהריה 69־52; גליל־עליון – יזרעאל 109־79; גן־שמואל – מכבי חדרה 102־66; הפועל חיפה – מכבי חולון 105־61; מכבי הוד־השרון – הפועל תל אביב 115־106 (אחרי שתי הארכות).

בטורניר הטניס בחיפה: הישראלים הודחו בסיבוב ה־2

סיום משחקי הסיבוב השני בטורניר הטניס הבין־לאומי, המתקיים בחיפה, הותיר את כל הישראלים מבין הגברים מחוץ לתחרות. פומינגר ממערב גרמניה ניצח את עמית נאור 6־1, 4־6, 6־3. בולצינגר משוויץ גבר על מנשה צור 6־1,3־0. צור פרש בגלל מחלה. צמיר (גרמניה) גבר על בועז מרנשטיין 6־2, 6־3.

תוצאות נוספות: לואיס (ניו־זילנד) – גוטנבורג (לוקסנבורג) 7־5, 6־4. דירזו (רומניה) קים (שוויץ) 6־4, 6־2.

בתחרויות לנשים פילסה אילנה ברגר את דרכה לרבע הגמר לאחר ניצחון על קארין מאיר 3־0. זו האחרונה נפגעה ברגלה ופרשה. גם הבית גלאון העפילה לרבע הגמר לאחר ניצחון של יעל סרוני 6־0, 6־3. בין המודחות הישראליות היתה גם הגית רזון שנוצחה על ידי וילמין מהולנד 3־6, 5־7. התחרויות ימשכו היום ומחר במרכז הטניס החיפה.

molten

		משחקים	נצחונות	הפסדים	סלים	נקודות
.1	מכבי ת"א	8	8	–	629–855	16
.2	הפועל חולון	8	6	2	665–721	14
.3	גליל עליון	8	6	2	705–755	14
.4	אליצור נתניה	8	6	2	708–777	14
.5	בית"ר ת"א	8	4	4	713–682	12
.6	הפועל ת"א	8	4	4	653–646	12
.7	מכבי חיפה	8	4	4	723–741	12
.8	מכבי ר"ג	8	3	5	748–683	11
.9	הפועל ירושלים	8	2	6	742–700	10
.10	גבת	8	2	6	727–649	10
.11	הפועל חיפה	8	2	6	713–672	10
.12	הפועל ר"ג	8	1	7	807–664	9

המלך

1. דייויס (בית"ר ת"א) 254
2. מגי (מכבי ת"א) 205
3. יוסטון (הפועל חיפה) 194
4. גורן (מכבי ר"ג) 192
5. האורד (הפועל י־ם) 188

3 נקודות

1. גורן (מכבי ר"ג) 34
2. קנז (הפועל י־ם) 26
3. ג'מצ'י (מכבי ת"א) 22
4. דלזל (הפועל חיפה) 21
5. דיסמן (גליל עליון) 19
–. ברקוביץ' (מכבי ת"א) 19
–. דייויס (בית"ר ת"א) 19

האיש החזק

1. מגי (מכבי ת"א) 111
2. ג'ונס (הפועל ר"ג) 104
3. בראון (הפועל י־ם) 83
4. וולאס (הפועל חיפה) 81
5. מרסר (הפועל ת"א) 78

המחזור הבא

בית"ר ת"א – אליצור נתניה
מכבי ת"א – הפועל חיפה
הפועל ר"ג – הפועל י־ם
גבת – הפועל חולון
גליל עליון – מכבי ר"ג
מכבי חיפה – הפועל ת"א

קאר - מוצרי ספורט

גליל־עליון 90 (54)
הפועל ת"א 79 (45)

קלעו לגליל: דיסמן 23, ברי 21, ליף 16, וייט חוזן 12 כ"א, סמית 6, בן עשר 2.
ריבאונדר מצטיין: וייט 10.
קלעו להפ"א: רובינזון 22, לארגי 20, מרסר 18, ויליס 8, פרישמן 5, קליש, גרובייס ואמסלם 2 כ"א.
ריבאונדר מצטיין: מרסר 10.
שופטים: דגן ועובדיה. 800 צופים באוסישקין.

הפועל חיפה 102 (57)
בית"ר ת"א 85 (33)

קלעו לחיפה: קסקי 30, יוסטון 27, דלזל 21, וולס 16, שטרטוב 4, שביט 4.
ריבאונדר מצטיין: וולס 13.
קלעו לבית"ר: דיוויס 35, ג'ונס 25, חוזו 9, סלינס 6, מוסקוביץ 4, קולאס 4, שטייך 2.
ריבאונדר מצטיין: ג'ונס 8.
שופטים: וידוכניק וכרין, 1000 צופים, בחיפה.

מכבי ר"ג 88 (49)
הפועל גבת 85 (51)

קלעו לר"ג: גיבסון 21, נעמן 20, גורן 16, תומס 12, בינו 11, שידלצקי 5, נאווי 3.
ריבאונדר מצטיין: גיבסון 7.
קלעו לגבת: האורדי 35, אורן שמר 11, מאר ואלון שמר 10 כ"א, פורת 7, ינאי וכתני 6 כ"א.
ריבאונדר מצטיין: מאר 5.
שופטים: הרמן וזגול, 150 צופים בכפר־המכביה.

הפועל חולון 84 (43)
הפועל ר"ג 78 (40)

קלעו לחולון: באניסטר 22, בוגין 16, אלימלך ובורמור 12 כ"א, יעקובי וסדי 10 כ"א, ומאור 2.
ריבאונדר מצטיין: באניסטר 11.
לר"ג: בנס 31, בראדי 14, ג'ונס 13, בארנר 10, זולדן 8, כהן 2.
ריבאונדר מצטיין: ג'ונס 14.
שופטים: קמינר וגוטליב, 1000 צופים בחולון.

אליצור נתניה 97 (47)
מכבי חיפה 82 (43)

קלעו לאליצור: גידנס 33, סימס 14, נברסון 13, ג'ונסטון 12, מאלוביק 10, פייד 9, ברכה 6.
ריבאונדר מצטיין: ג'ונסטון 10.
קלעו לחיפה: ארי רוזנברג 24, ג'ונסון 18, פלאוארס 14, שפע 10, גורדון 7, סלכטר 4, ירדן רוזנברג 3, שטיינהאור 2.
ריבאונדר מצטיין: פלאוארס 10.
שופטים: וודניק ורמות, 1000 צופים בנתניה.

מכבי ת"א 104 (52)
הפועל י־ם 85 (44)

קלעו למכבי: ברקוביץ 24, מגי 18, ג'ונסון 17, ג'מצ'י 16, ליפין 8, ארואסטי 8, לאסוף 6, קורנליוס 4, אדריטי 3.
ריבאונדר מצטיין: מגי 14.
לירושלים: האורד 31, קנז 12, מילר 12, בראון 10, בראדי 10, בלאס 6, אפשטיין 4.
ריבאונדר מצטיין: האורד 11.
שופטים: פישר וברנשטיין 1800 צופים ההיכל בשכון.

פיזנטי חזר למבדקי בריאות

אלכס פרלסמן

"תמיד טוב לחזור לארץ. יכולתי להישאר בקלן, אבל החלטתי לעזוב כי ההצעה של הפועל ת"א להצטרף אליה עד סוף העונה המיאה לי. אשתדל לעזור לה לשחק טוב יותר, ולהשתלב בצמ־רת".

דברים אלה אמר הלילה דוד פיזנטי, המגן הבכ"ל בן ה־24, בשובו לארץ ממערב־גרמניה. הוא השתייך לקבוצת קלן מאז העונה שעברה, לאחר שערכש ממכבי נתניה. פיזנטי, שאיבד הער־נה את מקומו בהרכב קלן, ולא נכלל בסגל שלה לאחרונה, יושאל להפועל ת"א עד לסיום העונה. ראשי הפועל יבקשו ממנו לערוך בדיקה רפואית בטרם חתימת החוזה, אבל פיזנטי משוכנע שהוא "פיט".

שערי המניות

■ בנקים מסחריים

החברה (ע' ביטוח חלקי)	השער אתמול	המחזור בש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
א.ה.ב. ש	16503	10.0		
המסחרי 0.1	1180 תב	4014	+75	+6.8
המסחרי א 0.5	836 תב	7719	+76	+10.0
המסחרי אופ 2	824	3828	+50	+6.5
כללי לא בהסדר	28080	38.0	-449	-2.1
בנק צפון אמריק 1.	— הפסקת מסחר —			
בנק צפון אמריק 5.	— הפסקת מסחר —			
בנק צפון אמר אופ	— הפסקת מסחר —			
הבינלאומי 5.0	3540	1673		
פ.ג.ב. 0.5	4254	2721	-50	-1.2
הפועלים שה 9	15000	6.0		
הפועלים מבכ	108000	1.1	-1140	-1.0
הפועלים ב	54500	585	-90	-2
הפועלים מ	54575	46.0	+20	
כללי א 1.0	139400	7.0		
כללי שה 5	105700	2.0	+10	
כללי שה 7	6602	3.0	-48	-7
כלל ספוק 100.0	34719	1073		
כלל שה 11	13165	201	+80	+6
מימון ומסחר 1.0	46300			
מימון ומסחר 5.0	23805			

■ בנקים בהסדר ההצמדה

החברה	השער אתמול	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
אידיבי רג 100.0	80350	344		
אידיבי ב 100.0	80270	1.0	-130	-2
אידיבי כב 2.0 א	493000			
אגוד ושה	59800	64.0	-20	
דיסקונט ב	102600	1.0		
דיסקונט א	102400	267		
דיסקונט שה ב	11998	20.0		
המזרחי ש	33000	463		
המזרחי ב	33010	34.0	-40	-1

■ בנקים למשכנתאות

החברה	השער אתמול	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
אדנים 0.1	19740	11.0	+940	+5.0
לאומי משכנתאות ט	6655	468	+250	+3.9
לאומי משכנתאות ב	6560	362	+210	+3.3
כרמל ט	3950	20.0	-191	-4.6
כרמל שה 1	3275	425		
בנין ב 5.0	7400	18.1	-100	-1.3
משכן מסכ ש	2455	450	-20	-8
משכן ב ש	2450	487		
עצמאות 0.1	9570	44.0	+130	+1.4
טפחות מבכ ש	17167 קו		+817	+5.0
טפחות רג ש	17559 תב	487	+850	+5.1
טפחות שה 1	8570		+200	+2.4
טפחות שה 2	4450	214	+140	+3.3
יעוד 1.0	3405	570	+150	+4.6
יעוד 5.0	1500 תב	2335	+100	+7.1
מילז 1.0	6150	61.0	+50	+8

■ מוסדות מימון ענפיים

החברה	השער אתמול	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
שלטון א ש	492	9927	-20	-3.9
החקלאות מבכ א	— לא נסחר —			
החקלאות מבכ ב	— לא נסחר —			
לאומי תעשיה א ש	8500	350	+50	+6
פתוח תעשיה מבכ	— לא נסחר —			
פת תעש כב ג	— לא נסחר —			
פת תעש כב גג	— לא נסחר —			
פת תעש כב גגו	— לא נסחר —			
פת תעש כב ד	— לא נסחר —			
פת תעש כב דד	— לא נסחר —			
מרכז קבלנים 5.0	1000 תב	6901	+76	+8.2
תיירות כב	— לא נסחר —			
כלל ליסינג א 0.1	19000 תב	5.0	+1250	+7.0
כלל ליסינג ב 0.5	11915	111	+525	+4.6
כלל ליסינג אג"ח	10800			

■ חברות ביטוח

החברה	השער אתמול	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
איילון ביטוח ושה	250	20549	+5	+2.0
אררט 0.1	1249*	4069	-55	-4.2
אררט א 0.5	652	3604		
בטוח משנה 0.1	526	500	-32	-4.0
בטוח משנה 0.5	176.0	7000	-1.0	-.6
הדר ושה	389	1159	-6	-1.5
הדר 5שה	223	6094	+1	+.5
הסנה ש	340	61231	+1	+.3
הפניקס 0.1	738	20918	-12	-1.6
הפניקס 0.5	563 תב	4752	-48	-7.9
המגדל-הראל 1.0	7000			
המגדל-הראל 5.0	3500	283	+25	+7
מנורה 1.0	2110	60.0	-9	-4
מנורה 5.0	1041	100		
סהר ביטוח 1	5850	581	-200	-3.3
סהר ביטוח ושה	939	1423	-28	-2.9
צור ש	350	5845		
ציון החזקות 1.0	8611		+10	+.1
ציון החזקות 5.0	2177	70.0	+30	+1.4

■ מסחר

החברה	השער אתמול	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
אינטרקמבא 1.0	7000 תב	245	-500	-6.7
אינטרקמבא 5.0	3500	1096	-16	-.5
כאיד עזרא 1.0	8150 תב	254	-527	-6.1
כאיד עזרא אופ 1	7342 תב	259	-620	-7.8
כלל סחר 1.0	345	7188	-11	-3.1
קיסטל 1.0	932	3425		
רפק 0.1	35000			
רפק 0.5	9980*	20.0	+190	+1.0
שופרסל א 2.0	6900	1172	-207	-2.9
שופרסל ב 10.0	5164	1238		

■ שרותים

החברה	השער אתמול	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
דלק ג 0.1 משה	3195	2495		
הראל 1.0	3110 תב	95.0	-190	-5.8
הראל 5.0	2390		-20	-.8
מעגנות המפקה 0.1	14800 תב	54.0	-800	-5.7
מעגנות המפקה 0.5א	4700	250	-64	-1.3
קרור 0.1	2178	92.0	+21	+1.0
קרור 1.0	556	12331	-1	-.3
חברת ההשכל 0.1	— הפסקת מסחר —			
מוגבי צרופה 0.1	5000	222	+50	+1.0
מוגבי צרופה 0.5	2400	542	-40	-1.6
קומפוזיטים 0.1	4009	1281	+1	
קומפוזיטים 0.5	3690 תב	1417	-410	-10.0
קופל 1.0	— הפסקת מסחר —			
קופל אופ 1	— הפסקת מסחר —			

■ מלונות ושרותי תיירות

החברה	השער אתמול	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
גלי זהר 1.0	— הפסקת מסחר —			
גלי זהר 5.0	— הפסקת מסחר —			
מלונות דן 1.0	1800	245	+30	+1.7
מלונות דן 5.0	1250	222	+2	+.2
חוף האלמוג 0.1	— הפסקת מסחר —			
כנם 1.0	2500	88.0		
מלונות ירדן 1.0	2880	42.0	+79	+2.8

■ מחשבים ושרותי מחשב

החברה	השער אתמול	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
איכות ושה	2100 תב	958	+191	+10.0
דטה סיסטם 1.0	7280	1165	+170	+2.4
ח.ל.ל. 1.0	27550	6.0	+400	+1.5
יעקא 1.0	7590 תב	756	+660	+9.5
כלל מחשבים 1.0	14040	124	+400	+2.9
כ.ל.ל. 1.0	19005	79.0		
כ.ל.ל. 5.0	6650	292	+50	+.8
מטוב 1.0	1069	2303		
מטוב אופ 1	800	7240	+31	+4.0
ניקוב ושה	— הפסקת מסחר —			
ניקוב 5שה	— הפסקת מסחר —			
הים מחשבים 1.0	1950 תב	1158	+150	+8.3
הים מחשב אופ 1	18820 תב	7.0	+1600	+9.3

■ נדל"ן בינוי ופיתוח

החברה	השער אתמול	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
אבגול בינוי 1.0	— הפסקת מסחר —			
אבגול בינוי 5.0	— הפסקת מסחר —			
ארץ מבנים 1.0	858	1933		
ארץ מבנים 5.0	364	5642		
אזורים ושה	— הפסקת מסחר —			
אזורים אופ 1	— הפסקת מסחר —			
אזורים אגח 3	— הפסקת מסחר —			
אילון 1.0	603	32446		
אל-רוב 1.0	1323 קו		+63	+5.0
אלמבנים 1.0	3460*	207	+60	+1.8
אפריקה 1 ושה	58600	151	+200	+.5
אפריקה ושה	32500	198	+10	
אפריקה אופ 5	18500	144	-160	-.9
ארזים 1.0	2479	949	-1	
אילון ושה	2700	1028		
אילון 5שה	1450	1695		
ב"ריך פת 1.0	3688	299	+49	+1.4
ברנוביץ ושה	3210	601		
ברנוביץ 5שה	2051	765	-99	-4.6
דוקור 1.0	4879	357	+110	+2.5
דורקר 1.0	334*	779	-8	-2.3
דורקר 5.0	283	805	+13	+4.8
דורקר אופ 1	112.0*	3166	-5.0	-4.3
דורקר 0.1	7090	60.0		
דורקר 0.5	4860			
המסלול 1.0	2063*	887	+188	+10.0
המסלול 5.0	1513	1009	+18	+1.2
ת.ל.ב. 0.1	— הפסקת מסחר —			
ת.ל.ב. 0.5	— הפסקת מסחר —			
נכסים ובנין 1.0	3180	2831	-60	-1.9
נכ-ים 0.1	4400	400	-200	-4.4
נכ-ים 0.5	3149	1777		
הכשרת הישוב 1.0	59000	208		
ישפרו 0.1	3500	918	-19	-.5
ישראליום 1.0	1691	500	-49	-2.8
ישרס 10.0	— הפסקת מסחר —			
כפר פתוח 1.0	8100 תב	84.0	+550	+7.3
כלל בנין 0.1	435	33138	+3	+.7
לוסיד 1.0	5250	298	+100	+1.9
לוסיד 5.0	1801	639	+44	+2.5
מ.ת.מ. 1.0	485	4031	+2	+.4
מ.ת.מ. אופ 2	239	6862		
מ.ת.מ. אג"ח א	98.0	61696	+5	+.5
מאיר בניה 1.0	681	5623	-7	-1.0
מישאל 5.0	338	1000	-1	-.3
מרב 5.0	1329	1753		
מר-לין 1.0	557	700	-15	-2.6
לוינשטין 1.0	407	600	+6	+1.5
לוינשטין 5.0	125.0	20239	+2.0	+1.6
ליפשיץ 1.0	1900	953	+65	+3.5
ליפשיץ 5.0	990	4316	+40	+4.2
נאות אביב 0.5	7620	302	+220	+3.0
נכסי אדרים 1.0	818	1811		
סהר השקעות 1.0	12799		-31	-.2
סהר השקעות 5.0	8680	54.0	+300	+3.6
סולל 1.0	7030	3.0	-70	-1.0
סולל 5.0	3500 תב	110	-300	-7.9
עמר וסלע 1.0	1048	8721	+50	+5.0
עיר 3.0	— הפסקת מסחר —			
קיסריה 0.1	2640	498	+60	+2.3
קיסריה 0.5	1650	900	+40	+2.5
רסקו ושה	— הפסקת מסחר —			
רסקו 5שה	— הפסקת מסחר —			
רסקו אופ 2	— הפסקת מסחר —			
רסקו אג"ח א	— הפסקת מסחר —			
רסקו מבכ	— הפסקת מסחר —			
רסקו רג	— הפסקת מסחר —			

■ חקלאות

החברה	השער אתמול	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
מטעי הדר 0.1	2940	518		
מטעי הדר 0.5	1993	213	-2	-1
מהדרין 0.1	8500	545		
נכסי הדרים 1.0	1390	2344	-54	-3.7
פרי אור 0.5	3425	785	-100	-2.8
שג-הר 5.0	12840	156	-262	-2.0

■ מזון וטבק

החברה	השער אתמול	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
אסם 1.0	1419	167	+9	+.6
גלודפרוסט 1.0	3120	200	-90	-2.8
גלודפרוסט 5.0	1775	330	-5	-.3
גלודפרוסט אופ 1	1339 בז		-79	-5.6
דובק כב ש	3410	270		
דובק כב ה	3390	636	-20	-.6
זוגלובק 1.0	1071	2350	+51	+5.0
זוגלובק 5.0	638	1551	+30	+5.0
פרי-גד 1.0	— הפסקת מסחר —			
פרי-גד 5.0	— הפסקת מסחר —			
טמפו בירה 1.0	19000 תב	358	+1005	+5.6
טמפו בירה 5.0	12800	85.0	+550	+4.5
יצהר 1.0	1550 תב	922	-140	-8.3
יצהר א 5.0	989 תב	3142	-110	-10.0
מן 1.0	14920	210	+130	+.9
מן 5.0	8350	199	+100	+1.2
קנדימס 1.0	10970 תב	327	+628	+6.0
עלית 0.1	17200	235		
עסיס ב 0.5	39400	282	+950	+2.5
שלגה אבנל 1.0	3015	355	+15	+.5
שמן מבכ ש	5680	637	+80	+1.4

■ טקסטיל והלבשה

החברה	השער אתמול	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
ארגד 1.0	560	7447	-18	-3.1
אופים 1.0	1500	1805		
אופנת ברוך 1 ושה	617	1322	-8	-1.3
אופנת ברוך 5 ושה	418	3446	-10	-2.3
ארגמן רג ש	— הפסקת מסחר —			
דלתא-גליל 1.0	2990	608	+30	+1.0
דלתא-גליל א 3.0	2003	1020	+35	+1.7
מפרות כאדר 1.	1840		+40	+2.2
מפרות כאדר 5.	957 תב	433	+87	+10.0
ויסלם 1.0	1645	1092		
ויסלם 5.0	1810	1566		
ורדינון 1.0	8713	520	+1	
דיקות 1.0	1855	1056		
דיקות 5.0	1290	2183	+60	+4.9
להדריה 0.1	2782	96.5		
להדריה 0.4	1431	1289	+1	+1
ליגת 1.0	860	11148	+31	+3.7
כים גליקו 1.0	— הפסקת מסחר —			
מקס 0.1	4560	731		
מקס 0.5	2395	420	-40	-1.6
עיט 1.0	13550	170	-250	-1.8
עיט 5.0	7580	345	+100	+1.4
עסק 1.0	4620	497	+90	+2.0
פולגת א 0.1	3550	879	+70	+2.0
פולגת ב 0.4	2495	4050	+45	+1.8
פוליגון א 0.5	8200	93.0	-5	-1
פרגור 1.0	3680	697	+141	+4.0
ביגוד סריגה	14000	35.0	-150	-1.1
תעש רוגוזין 1.0	3200	1105	+60	+1.9

■ מתכת ומוצריה

החברה	השער אתמול	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
אלקטון 5.0	2800	622	-140	-4.8
אורדן 10.0	6848	103	+10	+.2
אורדן 50.0	5840	58.0	+100	+1.7
אלוניות 1.0	5766	180	+86	+1.5
אלוניות 5.0	4030	20.0		
כבלים ש	26100	150	+1000	+4.0
התכוף 1.0	9440	170	-53	-.6
התכוף 5.0	5460	1017		
התכוף אופציה	4520	1429		
ויקה 1.0	6580	17.8	-320	-4.7
ויקה 5.0	2600	685	+58	+2.3
קפסמאות פח 1.0	2580	2571	+20	+.8
קפסמאות פח 5.0	2430	927		
מתכת סרום 1.0	2360	650	+50	+2.2
כללי צינון 1.0	2480	690		
כללי צינון 5.0	1253 תב	5100	-86	-6.4
כללי צינון אופ 3	699	211	-1	-1
מרקן 1.0	699	405	+31	+4.6
מרקן אופ א	490	294	-6	+1.2
קרגר 1.0	1020	1358		
קרגר 5.0	565 תב	2647	+30	+5.6
נחושתן 0.1	40150	172	+350	+.9
נחושתן 0.5	14075 תב	465	+800	+6.0
ספר פלדה 1.0	11605*	699	+1055	+10.0
קינג 1.0	1286 תב	1668	+117	+10.0
קינג 5.0	715	2800		
קליל 1.0	8600	329		
קליל 5.0	4700	676	+60	+1.3
שלדות 5.0	6700	673	+289	+4.5
תעשיות לכיש 1.0	1597*	3358	+145	+10.0
תעשיות לכיש 5.0	763 קו		+36	+5.0

■ אלקטרוניקה ואופטיקה

החברה	השער אתמול	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
אלביט 3.0	— הפסקת מסחר —			
אליק 0.1	7600	51.0	-1	
אליק ש 0.25	3200	490	-30	-.9
אליק מ 0.25	3310	164	+90	+2.8
אלקטרה 0.1	— הפסקת מסחר —			
אלקטרה א 0.5	— הפסקת מסחר —			
אלרון 3.0	— הפסקת מסחר —			
ארית 0.02 משה	38320	199	-180	-6
כלל תעש אלקטרו	2010	1859	+21	+1.1
מספקורדיקס 1.0	1790	1113	-69	-3.7
מספקורדיקס 5.0	1264	1151	+4	+.3
פירסמנטר ושה	514	1288	-16	-3.0
פירסמנטר 5שה	294	2798	-5	-1.7
ציקלון ושה	2100	61.0	+39	+1.9
ציקלון 5שה	968	270	+19	+2.0
קנבסקין אולד 1.	5105		+100	+2.0
קנבסקין אולד 5.	3515			
ת.א.ת. 1.0	3580	212		
ת.א.ת. 5.0	1550 תב	2000	+80	+5.4
ת.א.ת. אופ 1	12600 תב	99.0	+908	+7.7
תדיראן 1.0	7575	250	-75	-1.0

■ מוצרי בניה

החברה	השער אתמול	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
א.ב.א. כלל בנין 1.	930	1866		
א.פ.בנין אופ א	475	3986	+1	+.2
א.פ.בנין אגח א	103.5	22500		
אלקט 5.0	15458	155	-49	-4
אקרשטיין ושה	908	1830	+18	+2.0
אקרשטיין 5שה	607	2818	+5	+.8
אקרשטיין אופ א	340	4625	-4	-1.2
אקרשטיין אג"ח 1	97.5	125093	+5	+.5
בטון תעיר 1.0	— הפסקת מסחר —			
בטון תעיר 5.0	— הפסקת מסחר —			
בר-סון 1.0	1615	562	+13	+.8
בר-סון 5.0	701 תב	2278	+36	+5.4
מרמוקסבט 1.0	7780			
מרמוקסבט 5.0	2727	179	+2	+.1
כ.ל.ב.ב. 1.0	1090	856	+50	+4.8
כ.ל.ב.ב. 5.0	752	380	-5	-.7
מגדל השק בתעש	5820	1062	+102	+1.8
מוזאיקה ולמפן 1	— לא נסחר —			
מוזאיקה ולמפן 5	11900			

■ מוצרים כימיים, גומי ופלסטיק

החברה	השער אתמול	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
אגן 5.0	17000	116		
אליאנס ב 200.0	2400*	113	-60	-3.4
גל תעשיות 1.0	10845	32.0	-3	-1
גל תעשיות 5.0	6290	169		
דקסור 1.0	3420 תב	366	-220	-6.0
דשנים 0.1	5200	20.0	+100	+2.0
דשנים 0.5	1380	3287	-30	-2.1
חיפה כימיקל 10.0	421	8267	+1	+.2
טבע 0.01 ש"ח	7880	1162		
ליפסקי 1.0	2276	330	+70	+3.2
ים המלח 0.1	4645	3122	+40	+.9
פרוטרופוס 10.0	556	15529	+1	+.2
מקסימה 1.0	5980	80.0	-300	-4.8
מקסימה 5.0	3195	102		
נקה כימיקל 1.0	6600	714		
מגן 1.0	16173 תב	180	-1797	-10.0
מגן 5.0	11360	40.0	+118	+1.0
פרי-קלאס 1 ב"ח	609	11074	-15	-2.4
פרי-קלאס אופ 1	255	34258	-9	-3.4
קים ביטיקל 1.0	7995 קו		+381	+5.0
ת.ג.ל. 1.0	4550	151	+51	+1.1
ת.ג.ל. 5.0	3805*	109	+118	+3.0
תא 5.0	10000	170	+240	+2.5
פרוטארום 10.0	14600	131	-400	-2.7
תרד א 5.0	7372	391	+100	+1.4

■ עץ ומוצריו, נייר ודפוס

החברה	השער אתמול	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
דפרון 1.0	7200	178	-38	-4
דפרון 5.0	4499	233	-124	-2.7
ת.ב.נ. 1.0	8487*	550	+772	+10.0
יאה 1.0	4490	132	+80	+1.8
לבידי אשקלה 1.	569	3646	+3	+.5
לבידאשקלון אופ	1000	52.0	+40	+4.2
מולט ב 0.5	33490	16.0		
מפעלי נייר 10.0	259100	88.0		
סקורפיה 1.0	3500	237		
רים 0.1	4750	222	+100	+2.2
רים 0.4	2727	963		
תגל ב 0.2	15800	69.0		

■ תעשיות שונות

החברה	השער אתמול	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
אבדין 1.0	7800	206	-200	-2.8
אבדין 5.0	2880 תב	745	-228	-7.1
הנישה יד 1.0	10400 תב	250	-600	-5.5
הבעלק ושה	1995 בז		-105	-5.0
הבעלק 5שה	1080 תב	1375	-80	-6.9

■ השקעות תעשיה

החברה	השער אתמול	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
מרכזית ב 0.1	7700	410	-100	-1.3
מר כב 1.0	7600000	3		
כלל תעשיות 1.0	1418	10994		
מפעלי טכנולוגיה	451	1999	-4	-9

■ חברות השקעה

החברה	השער אתמול	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
אמפא ש	5060	148	-120	-2.8
אידיבי פתוח 2.0	4775	5359		
אינטקה ושה	1650	1941	-50	-2.9
אינטקה 5שה	1460	3086	+60	+4.3
אלגר ש	11200	91.0	+250	+2.3
אלגר מ	11031	12.0	+500	+4.8
אלרן ש	3330	1482		
אלרן מ	3390	145		
אמריקר כב 1.0	— הפסקת מסחר —			
אפיק 1.0	220	3697	-8	-3.5
אפיק 5.0	156.0	570	-4.0	-2.5
גלעד השקעות ושה	1350	142		
חברה לישראל ושה	9600	1581		
חברה לישראל 5שה	6400	1131	+170	+2.7
דלסטון 0.1	128500		-500	-4
דלסטון ש 1.0	25940	37.0		
אוצמא א 0.5	15550	82.0	+150	+1.0
שעלים השק ש	5900	441	-96	-1.6
לאומי השק 0.1	— הפסקת מסחר —			
דיסקונט השק ש	2798	4900	-3	-1
מזרחי השק ש	15000	115	+10	+.1
מזר השק אמן 124	10900			
חירון 1.0	2790	274	-21	-.8
חירון 5.0	1100	4641	+40	+3.8
כראויל 1.0	685	3590	+5	+.8
כראויל 5.0	491	6090	-5	-1.0
ישום השקעות ושה	295	6156	-5	-1.7
יצוא ש	10000	179		
ירדן א 0.1	3100	1830		
כלל ישראל 10.0	872	4787	+2	+.2
כלל ישראל 50.0	780	2682	+10	+1.3
לנדיק 0.1	5250	11.0	+200	+4.0
לנדיק 0.5	1515	235	-5	-3
מבטר 1 ש"ח	732	1969		
מבטר 5 ש"ח	406	2743	-11	-2.6
מגור אופ ב	566	3215		
מגור אג"ח 1	180.0	1000	+5	+.5
עוז השק ב 0.1	3880	320	+49	+1.3
עוז השק ב 0.5	1949	979		
פז השק ש	6900	455	-169	-2.4
פזה א 0.1	9290	57.0	-12	-1
פזה 0.5	5602	246	+1	
פריון ב 0.2 ש"ח	4121	665		

■ מחקר ופיתוח

החברה	השער אתמול	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
גליל טכנולוגיות	482	2807	-16	-3.2

■ חיפושי נפט

החברה	השער אתמול	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
דלק חיפושים 1.0	3250	688		
דלק חיפושים 5.0	1990	1661	-10	-.5
דלק נפט אופ 2	1185	1949		
פז חיפושי נפט	17000 תב	319	-1250	-6.9
יו.א.ב.ל 5.0	3335	691	+10	+.3
מ.ג.ג. 1.0	4410	490	+150	+3.5
מ.ג.ג. 5.0	1690 תב	3680	+110	+7.0
סראויל ב 0.3	10450	709		
צפון אמריק נפט 1.	300	740		
צפון אמריק נפט 5.	240 תב	6455	+15	+6.7
נפטא ש	1490000			

■ מניות הנסחרות במט"ח

החברה	השער אתמול	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
בזית ם	224			

קרנות נאמנות

נכון ליום 13.11.86

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
אב	4228.43	4170.30	-5.23	-0.12
אבוכה	36658.72	36514.03	-74.90	-0.20
אביב	–	–	–	–
אבות	201.95	197.99	0.13	0.06
אביר	1358.45	1331.67	-0.50	-0.03
אדום	1967.81	1930.10	-5.48	-0.28
אופיר	1648.54	1616.28	1.43	0.08
אור	384.87	376.88	-0.43	-0.11
אור ל'	220.85	219.25	-0.19	-0.08
אורבין	145.16	142.23	-0.14	-0.09
אורן	637.82	625.36	-0.79	-0.12
אייל	3242.38	3178.95	-3.91	-0.12
איילת	4020.31	4933.65	1000.67	25.44
איתנים	4183.39	4092.99	-8.58	-0.20
איתן	601.17	588.94	-0.43	-0.07
אלון	511.42	500.80	-0.46	-0.09
אלומה	600.72	588.98	-0.49	-0.08
אריה	509.89	499.98	0.58	0.11
אש	126.76	124.09	-0.37	-0.29
אשל	164.05	160.83	-0.04	-0.02
אתרוג	196.11	194.17	-0.11	-0.05
בדולח	1974.36	1936.05	0.81	0.04
ברוש	420.17	411.98	-0.43	-0.10
ברק	415.41	407.07	0.05	0.01
ברכה	756.77	741.83	-1.03	-0.13
גביש	1212.01	1188.45	-1.15	-0.09
גבע	895.72	882.37	0.40	0.04
גורן	611.87	599.85	-1.14	-0.18
גיא	8000.81	7882.15	7.72	0.09
גיל	2543.17	2494.20	-3.00	-0.12
גלית	518.71	512.45	-0.29	-0.05
דוכיפן	317.54	314.52	-0.64	-0.20
דוכיפת	567.39	556.24	-0.93	-0.16
דולב	192.36	188.21	-0.05	-0.02
דורון	1259.68	1235.81	0.27	0.02
דותן	221.60	217.44	-0.16	-0.07
דליה	438.26	430.85	0.30	0.06
דקל	319.98	313.74	-0.59	-0.18
דרור	357.51	350.92	-0.84	-0.23
הדס	311.05	309.69	-0.37	-0.11
ורד	429.88	422.14	0.03	0.00
זהבית	2542.77	2489.58	4.44	0.17
זוהר	16842.70	16596.97	9.77	0.05
זיו	15748.00	15514.47	0.34	0.00
זכיר	753.63	739.01	-2.04	-0.27
חוחית	130.59	127.70	0.01	0.00
חליפין	115.22	114.71	0.02	0.01
חלמיש	569.70	558.47	-0.20	-0.03
חן	115.03	114.57	-0.20	-0.17
טופז	1191.08	1163.20	–	–
טל	4478.76	4425.20	3.47	0.07
יובל	690.36	676.96	-1.40	-0.20
יהלום	1810.60	1775.41	-4.67	-0.26
ישרות	36556.13	36228.38	143.87	0.39
יערה	586.34	573.51	0.10	0.01
כוכב	893.70	876.41	0.83	0.09
כחל	115.93	113.66	-0.08	-0.07
כלנית	485.88	477.58	0.44	0.09
כספית	631.90	625.41	1.96	0.31
כרמל	121.34	118.94	0.18	0.15
כתר	948.04	930.15	-0.73	-0.07
להב	3742.19	3669.45	-3.12	-0.08
למשקיע	101688.91	99931.93	106.76	0.10
לפיד	12466.03	12225.62	-58.65	-0.47
לשם	1520.16	1489.58	-0.36	-0.01
לשם	852.36	835.14	-0.32	-0.03
מאור	–	–	–	–
מבחר	1022.89	1002.74	-1.12	-0.11
מגמה	2941.58	2913.43	-5.37	-0.18
מגן	197.17	194.27	-0.19	-0.09
מגנון	2749.13	2723.02	-1.46	-0.05
מגל	651.78	639.25	0.65	0.10
מור	1369.76	1350.44	0.73	0.05
מורן	731.32	724.38	0.28	0.03
מטח	25795.48	25253.13	-16.93	-0.06
מיטר	761.91	746.87	-0.61	-0.08
מנוף	–	–	–	–
מעיין	657.20	644.45	-0.43	-0.06
מכשה	881.70	864.50	-1.06	-0.12
מרגלית	1079.40	1058.51	-1.41	-0.13
מרום	996.18	976.36	-1.05	-0.10
נגה	22112.88	21785.40	31.21	0.14
נטיף	729.39	715.57	-1.03	-0.14
נטע	407.90	399.95	0.17	0.04
נילי	4689.81	4620.58	12.39	0.26
נעמן	484.38	475.59	0.52	0.10
סגולה	119.82	117.43	-0.12	-0.10
סלע	866.98	849.66	0.87	0.10
סנונית	603.82	591.95	-0.42	-0.07
ספיר	656.99	644.53	0.41	0.06
סתיו	498.79	496.31	0.74	0.14
עדיף	714.50	700.94	0.44	0.06
עדית	1866.86	1829.99	-2.15	-0.11
עידן	6164.36	6073.65	9.26	0.15
ענבר	1109.78	1085.42	-1.29	-0.11
ענה	2099.00	3077.82	-7.82	-0.37
עפרוני	574.13	561.47	-0.54	-0.09
ערבון	133.97	131.35	-0.01	-0.00
פיא	1309.75	1283.88	-1.23	-0.09
צבר	503.54	493.33	-0.19	-0.03
צופית	542.40	531.73	-0.47	-0.08
ציפ	104.16	103.76	-0.02	-0.01
צמיר	883.20	864.28	-0.60	-0.06
צמיחה	6775.99	6675.93	11.33	0.17
צפרת	1533.15	1502.76	-1.64	-0.10
קליע	1816.67	1807.59	-2.15	-0.11
רננה	16077.11	15917.88	-97.59	-0.60
רימון	105.76	105.58	0.00	0.00
רקפת	581.31	572.01	0.29	0.05
רשף	658.32	644.09	-0.56	-0.08
שבים	679.98	666.71	-0.71	-0.10
שהם	834.81	814.75	-0.96	-0.11
שירה	339.65	337.16	-0.10	-0.02
שביר	318.26	312.00	-0.07	-0.02
שנהב	671.69	662.35	1.58	0.23
שפע	641.45	625.90	-1.34	-0.21
שמיר	163.34	160.12	-0.15	-0.09
תאנה	197.38	195.50	-0.11	-0.05
תבור	–	–	–	–
תדהר	421.85	419.76	-0.84	-0.19
תהילה	87.54	85.61	-0.23	-0.26
תירוש	436.55	431.22	-0.22	-0.05
תפוז	192.07	188.36	0.12	0.06
תפוח	176.14	174.87	-0.11	-0.06
תרשיש	1283.68	1258.70	-3.85	-0.30
תשרי	409.72	403.73	-0.48	-0.11

* השינוי חושב לפי מחיר הפדיון

שערי אגרות חוב

4% מלוה פיתוח (הצמדה 100%)

אג"ח	שער	שינוי
מתח 4001	596495	
מתח 4002	545000	
מתח 4003	540000	
מתח 4004	530450	
הלים 18	109.6	+3.1
הלים 19	100.1	-2.1
הלים 20	98.7	
הלים 21	101.5	
הלים 22	102.3	
לאומשכנת 108	93.7	-0.4
לאומשכנת 109	88.2	-0.1
חקלאות 2003	90	
מתח תגם 20	90	
מתח משב 75	89	-2
מתח משב 77	93	+1
הלים 23	89	-0.1
הלים 24	87.6	
הלים 25	88.3	+0.3
הלים 26	91.2	+0.8
הלים 27	87.6	-0.1
הלים 28	88.9	-1
הלים 29	88.9	+2
הלים 30	96	-0.5
הלים 31	97	
דיסק השק 109	91.6	+0.1
דיסק השק 112	91.6	+0.6
כלל השק 141	90	-1
מזרחי השק 50	92.5	-1.8
מירב 26 ש	87.5	
צים 7 ש	93	
צים 2 ש	90	
השוח 15 ש	89.5	-0.5
אלקו אגח 2	91	
אלרון אגח 1	92	
אורבך אגח 2	89	
כ.ל.ה. אגח 1	95	+2.7
רשפים אגח 1	90.5	-0.5
הלים תגהמכ32	89	
הלים תגהמכ33	89.9	-1.8
כלל המקה	95	-0.5
כלל המקה א	91.6	-0.6
עזו המקה	84	+0.4
ספים אג"ח 2	90.4	-0.5
מלית אגח 4	89.7	+0.7
שלימון אגח	87	+0.9
מפי מלוה 1	84.6	
צים אגח 3	87	-0.5
רים אגח 1	86	
הלימפו מיב 34	100	
כיל אגח 4	112	+0.5
כיל אגח 9	114.5	+1.2
כיל סרב 12	98.1	+1.1
כיל ליסם 12	100.5	-0.2
כיל פלה 11	101	+1
אשל ל	100	
יקמ ש	87.6	
יסוד 12 מפ 2	94.5	+1.8
כלל ישר 11 ש	96.6	-0.5
כלל ישר 12 ש	97.1	+0.5
כלל ישר 14 ש	98	+1.4
מזינ 24 ש	85.9	
מזינ 25 ש	84.9	
מזינ 26 ש	84.9	+84.9
מזינ 30 ש	85.7	+1.2
לאומשכנת 112	106600	
מזרחי השק 61	106811	
מירב 38 ש	100716	+100716
מפעלים 47 ש	105813	+105813
תשתית 21 ש	104646	+2000
תשתית 23 ש	102520	+550
מוזיאליפים	הפסקת מסחר	
מוס הוירוס	101.5	
הבנין קב א 7	217	
הבי קב ב מרק	307	
הבי קב ג ירן	376	
סולל בונה א	157.9	-0.1
תגש מר' 1	180.5	-2.3
ים הגולח ש	483000	
ים הגולח מ	900250	
ים הבי 2002 ש	1539139	

3% מלוה פריה (גליל)

קבוצה	שער	סדרה	שינוי
קב' 1201 תשואה 3.00%	34429	3601	-222
קב' 1201 תשואה 2.88%	31755	3602	+314
קב' 1202 תשואה 1.37%	31296	3603	-913
קב' 1202 תשואה 3.10%	26394	3604	-198
קב' 1203 תשואה 2.75%	24400	3605	-208
קב' 1203 תשואה 2.35%	23339	3606	-8
קב' 1203 תשואה 2.17%	22279	3607	+20
קב' 1203 תשואה 2.12%	21131	3608	+36
קב' 204 תשואה 2.38%	19930	3609	+10
	18073	3610	+9
	17389	3611	+9
	16457	3612	-63
קב' 205 תשואה 2.32%	15904	3613	+8
	15269	3614	+8
	14100	3615	+8
	12909	3616	+6
קב' 206 תשואה 2.30%	12189	3617	+75
	11569	3618	+71
	10859	3619	+67
קב' 207 תשואה 2.34%	10245	3620	+5
	9734	3621	+5
	8780	3622	+5
קב' 208 תשואה 2.48%	8187	3623	+5
	7709	3624	+4
קב' 209 תשואה 2.51%	7034	3625	+4
	6507	3626	+3
	6035	3627	+3
קב' 210 תשואה 2.49%	5563	3628	+3
	5213	3629	+3
	4929	3630	+3
קב' 211 תשואה 2.54%	4607	3631	+2
	4339	3632	+2
	4099	3633	+2
קב' 212 תשואה 2.56%	3607	3634	+2
	3411	3635	+1
	3286	3636	+2
קב' 213 תשואה 2.59%	3080	3637	+1
	2868	3638	+1
	2626	3639	+1
קב' 214 תשואה 2.65%	2155	3640	+1
	1868	3641	+1
קב' 215 תשואה 2.43%	1684	3642	+3
	1900	3643	+3
קב' 216 תשואה 2.68%	1316	3644	-21
	1187	3645	-19

4.25% מלוה פריה (גליל)

קבוצה	שער	סדרה	שינוי
קב' 231 תשואה 4.54%	924.4	3701	-24.7
קב' 232 תשואה 4.50%	708.8	3702	-18.5
קב' 233 תשואה 4.67%	620.5	3703	-3.7
	531	3704	-3.2
קב' 251 תשואה 4.44%	292.7	3751	-0.8
קב' 252 תשואה 4.59%	113.1	3752	-2.4
	108.6	3753	-2.3
קב' 253 תשואה 4.73%	100.1	3754	-0.6
	96.2	3755	-0.7
קב' 271 תשואה 4.73%	101.1	3826	-0.7
	99.1	3827	-0.7
	104.7	3901	-2.4
קב' 291 תשואה 4.59%	99.6	3902	-2.3
	97.2	3903	+0.2
	99.5	3904	-1.5

4.25% מלוה פריה (שגיא)

קבוצה	שער	סדרה	שינוי
קב' 301 תשואה 3.04%	326.2	שגיא 4101	+3
קב' 302 תשואה 3.87%	124.5	שגיא 4102	+0.1
	119.6	שגיא 4103	+0.1
	116	שגיא 4104	+0.5
	116	שגיא 4301	+0.5
קב' 341 תשואה 0.00%	110.4	שגיא 4302	+0.4
קב' 321 תשואה 4.54%	107.3	שגיא 4201	
	105.3	שגיא 4202	
	103.2	שגיא 4203	
	99.6	שגיא 4204	
	97.6	שגיא 4205	
	95.7	שגיא 4206	
	109	שגיא 4303	
	111.1	שגיא 4304	-0.4
	הפסקת מסחר	3118	

7%-8%-9% מלוה פיתוח (80% הצמדה)

קבוצה	שער	סדרה	שינוי
	204500	3201	+700
	208000	3202	
	200300	3203	+200
	197200	3204	
	197250	3205	
	193000	3206	
	186100	3210	
	188001	3211	
	179900	3212	
	171400	3213	
	179372	3214	
	170500	3501	
	164700	3502	
	171763	3503	+5003
	146764	3504	
	146054	3505	
	140900	3521	+700
	136100	3522	
	127800	3523	-300
	127200	3524	+1200
	128647	3525	
	124800	3526	
	122900	3527	
	119200	3528	+400
	118000	3529	
קב' 704 תשואה 2.66%	116802	3530	+251
	116550	3531	+260
	113139	3532	+253
	113015	3533	+261
	106591	3534	+247
קב' 705 תשואה 2.66%	106761	3535	+255
	100595	3539	+239
קב' 706 תשואה 2.69%	106587	3536	+56
	106473	3537	+56
	100218	3538	+52
	100053	3540	+46
	96677	3541	+43
	100813	3542	+54
	95983	3543	+50
קב' 707 תשואה 2.67%	96092	3544	+70
	93751	3546	+69
	93550	3547	+69
	93450	3548	+69
	88586	3550	+66
	88265	3551	+66
קב' 708 תשואה 2.77%	93312	3545	+68
	88165	3549	+65
	80942	3552	+60
	80803	3554	+61
	80803	3555	+61
קב' 709 תשואה 2.86%	80346	3553	+220
	69710	3571	+208
קב' 710 תשואה 2.72%	77094	3556	+41
	77007	3558	+41
	74087	3559	+39
	70328	3560	+37
	70139	3561	+37
קב' 711 תשואה 2.70%	77623	3557	+41
	70623	3572	+37
קב' 712 תשואה 2.80%	70069	3573	+37
	64613	3574	+34
	64578	3577	+34
	59656	3578	+31
קב' 713 תשואה 2.83%	64853	3575	+34
	64182	3576	+34
	59257	3579	+32
קב' 714 תשואה 2.75%	55278	3580	+74
	50287	3581	+68
	46309	3582	+60
	44992	3583	+61
קב' 715 תשואה 2.80%	42241	3584	+22
	40535	3585	+22
	36716	3586	+20
	36672	3588	+19
קב' 716 תשואה 2.80%	36811	3587	+43
	33552	3591	+39
	33516	3592	+39
	33462	3593	+40
קב' 717 תשואה 2.75%	33536	3589	+17
	31982	3594	+17
	30573	3596	+16
	30474	3597	+16
קב' 718 תשואה 2.76%	33400	3590	+123
	31834	3595	+119

5% מלוה פיתוח (בריבית כפולה)

קבוצה	שער	סדרה	שינוי
	137530	2001	+400
	137300	2002	+300
	131700	2003	
	133500	2004	+800
	124300	2005	
	124200	2006	
	121500	2007	
	120700	2008	
	122500	2009	
	121400	2010	
	119100	2011	
	118000	2012	
	119300	2013	
	115700	2014	
	114800	2015	
	117100	2016	+200
קב' 108 תשואה 2.89%	113555	2017	+115
	113290	2019	+119
	109974	2020	+115
קב' 109 תשואה 2.91%	114175	2018	+61
	110511	2021	+58
קב' 110 תשואה 2.70%	103945	2022	+430
קב' 111 תשואה 2.80%	104474	2023	+420
קב' 112 תשואה 2.80%	97415	2024	-445
	93957	2027	-457
	89790	2031	-456
קב' 113 תשואה 2.92%	97941	2025	-370
	97623	2026	-372
קב' 114 תשואה 2.05%	99130	2028	+50
	94348	2030	+48
קב' 115 תשואה 2.50%	92884	2029	+362
	88560	2033	+396
	78567	2035	+338
קב' 116 תשואה 2.34%	91384	2032	+1237
	86371	2034	+1208
	79323	2036	+1150
קב' 117 תשואה 1.44%	76634	2037	+37
	64957	2052	+32
קב' 118 תשואה 1.99%	74428	2038	-310
	71662	2040	-311
	67793	2051	-305
קב' 119 תשואה 2.68%	71745	2038 (?)	+38
	67023	2041	+35
קב' 120 תשואה 2.93%	62493	2053	+33
קב' 121 תשואה 3.08%	52256	2054	-638
	52974	2056	-609
	48151	2058	-572
	44438	2060	-546
קב' 122 תשואה 2.81%	57209	2055	-594
	53587	2057	-567
	48720	2059	-534
קב' K123 תשואה 1.75%	36199	2061	+18
קב' 123 תשואה 1.25%	33607	2062	+16
קב' 123 תשואה 2.40%	30850	2063	-487
מתח 6001	102000		+1500
מתח 6002	98000		
מתח 6003	97000		
מתח 6004	97544		

ארזון צמוד דולר ריבית קבועה

קבוצה / סדרה	שער	שינוי
קב' 601 תשואה 9.23%		
ארזון 2501	155.2	-0.5
ארזון 2502	152.5	-0.4
ארזון 2503	147.6	-0.4
קב' 602 תשואה 9.44%		
ארזון 2504	146.7	-1
ארזון 2505	141	-1
קב' 603 תשואה 9.50%		
ארזון 2506	136.1	-0.4
ארזון 2507	131.3	-0.4
קב' 604 תשואה 8.50%		
ארזון 2508	97	-1.2

רשון צמוד דולר ריבית קבועה

קבוצה / סדרה	שער	שינוי
קב' 901 תשואה 9.60%		
רשון 7001	230.1	+0.4
רשון 7002	222.9	+0.3
קב' 902 תשואה 9.50%		
רשון 7003	213.5	-3.5
רשון 7004	196.6	-3.3
קב' 903 תשואה 8.66%		
רשון 7005	187.8	+4.8
קב' 904 תשואה 9.53%		
רשון 7006	172.9	+0.7
קב' 905 תשואה 9.65%		
רשון 7007	160.5	
רשון 7008	152.4	
קב' 906 תשואה 9.65%		
רשון 7009	147.6	-0.1
קב' 907 תשואה 9.75%		
רשון 7010	139.1	-0.4
קב' 908 תשואה 9.65%		
רשון 7011	131.8	-0.1
רשון 7012	127.1	-0.1
קב' 909 תשואה 9.62%		
רשון 7013	120.2	-0.3
קב' 910 תשואה 9.46%		
רשון 7014	108.5	+0.2
קב' 911 תשואה 9.78%		
רשון 7015	89.1	-0.3
רשון 7016	88.3	-0.2
רשון 7017	87.5	-0.2
רשון 7018	90.2	-0.2
רשון 7019	90.5	-0.3
רשון 7020	90.3	-0.3
רשון 7021	89.5	-0.2
רשון 7022	89.2	-0.2
קב' 951 תשואה 9.75%		
רשון 7201	87.3	-0.1
רשון 7202	85.6	-0.2
רשון 7203	85.3	-0.2
רשון 7204	85.7	-0.2
רשון 7205	85.8	-0.2

גלבוע ריבית משתנה

קבוצה / סדרה	שער	שינוי
קב' 801 תשואה 3.00%		
גלבוע 6101	12051	-312
קב' 802 תשואה 4.25%		
גלבוע 6102	6852	+41
קב' 803 תשואה 4.37%		
גלבוע 6103	6609	+23
קב' 804 תשואה 4.45%		
גלבוע 6104	5587	-18
גלבוע 6105	5343	-20
קב' 805 תשואה 4.10%		
גלבוע 6106	5271	+35
גלבוע 6107	5073	-34
קב' 806 תשואה 4.36%		
גלבוע 6108	3599	+9
גלבוע 6109	3412	+9
גלבוע 6110	3351	+8
קב' 807 תשואה 4.73%		
גלבוע 6111	2714	+19
גלבוע 6112	2630	+19
קב' 808 תשואה 4.86%		
גלבוע 6113	1780	+10
קב' 821 תשואה 5.00%		
גלבוע 6151	714.9	-2.8
גלבוע 6152	686.5	-2.6
קב' 822 תשואה 5.00%		
גלבוע 6153	394.7	-2.4
גלבוע 6154	382.3	-1.8
קב' 823 תשואה 4.84%		
גלבוע 6155	383.4	-1.5
קב' 824 תשואה 4.97%		
גלבוע 6156	307.1	-1.2
קב' 825 תשואה 4.78%		
גלבוע 6157	231.4	+2.8
גלבוע 6158	219.1	[illegible]
קב' 826 תשואה 4.80%		
גלבוע 6159	184.8	[illegible]
קב' 827 תשואה 4.80%		
גלבוע 6160	174.5	[illegible]
גלבוע 6161	168.4	[illegible]
קב' 828 תשואה 4.90%		
גלבוע 6162	150.9	[illegible]
קב' 829 תשואה 4.72%		
גלבוע 6163	142.1	[illegible]
גלבוע 6164	136.6	[illegible]
קב' 830 תשואה 4.80%		
גלבוע 6165	126.6	[illegible]
קב' 831 תשואה 4.80%		
גלבוע 6166	118.9	[illegible]
גלבוע 6167	116.3	[illegible]
גלבוע 6168	114.4	[illegible]
קב' 832 תשואה 4.80%		
גלבוע 6169	107.2	[illegible]
קב' 833 תשואה 4.80%		
גלבוע 6170	101.8	[illegible]
קב' 834 תשואה 4.80%		
גלבוע 6171	73.3	[illegible]
גלבוע 6172	70.7	[illegible]
קב' 851 תשואה 4.80%		
גלבוע [illegible]	[illegible]	[illegible]

ביום ראשון
(ע"י הדולפינרים)
שעות 12.00–10.00
ביבנה וזכרון

"יהדין" – איחוד מוציאים לאור בע"מ
רחוב קרליבך 29, טלפון 284191, תל-אביב

לגננות

הופיעו דפי עבודה לגיל הרך הדפסת תשמ"ז
61 דפי עבודה לפיתוח כשרים והרגלים ולקידום בשלותו של הילד לבית-הספר.
הוכן על-ידי המזכירות הפדגוגית, הוועדה לחינוך יסודי, הפיקוח על גני הילדים, משרד החינוך והתרבות.
המחיר: 3.12 ש"ח (כולל מע"מ)
להשיג במרכזי המכירה של "יהדין" בתל-אביב: ליהודים – ברחוב יבנה 6; לסיטונאים – ברחוב הנציב 5; וכן בחנויות הספרים ברחבי הארץ.

صكنا من الاهل

هكذا من الأصل

„אלסינט" ממשיכה להפסיד

חברת „אלסינט" סיימה את החודשים אפ־ריל־יוני השנה בהפסד של 11 מיליון דולר, לעו־מת הפסד של 15.3 מיליון דולר ברבעון המקביל אשתקד.

„אלסינט" מציינת, כי אילו יושם הסדר החובות ב־30 ביוני השנה, היה ההפסד שלה לרבעון הראשון של 1986 מסתכם ב־7.76 מיליון דולר.

גם בהכנסות של „אלסינט" חלה ירידה. ברבעון הראשון של השנה הסתכמו ההכנסות ב־29.93 מיליון דולר, לעומת 31.37 מיליון דולר בשנה שעברה.

בשבוע הבא הדיונים על הסכם הסחר החופשי עם ארה"ב

הוועדה המעורבת ישראל־ארה"ב תתכנס בשבוע הבא בירושלים, ותדון בביצוע הסכם סחר החופשי בין שתי המדינות וקידום הקשרים הכלכליים ההדדיים. אתמול הגיעו חברי המשל־חת לישראל ונתקבלו בנמל התעופה על־ידי שר התעשייה והמסחר אריאל שרון.

בדיוני הוועדה תעלה ישראל דרישה לאפשר תי־קון מטוסים אזרחיים בארץ. תקנות רשויות התעופה של ארה"ב מגבילות ביצוע תיקונים אלה.

בראש המשלחת האמריקנית לשיחות יעמוד קליי־טון ייטר, השגריר המיוחד לענייני סחר בממשל. ב־ראש המשלחת הישראלית יעמוד שר התעשייה והמס־חר אריאל שרון.

ח"כ ח"כ וינשטיין: „העצמאי מופלה לרעה בהקלות מס על קרנות השתלמות"

מאת גבי קסלר

נציב מס הכנסה, יאיר רבינוביץ, דחה פנייה להעניק גם לעצמאיים את הקלות המס הניתנות כיום למעבידים בשל הפרשותיהם לקרן השתל־מות.

הנציב השיב בשלילה על פניה שקיבל בעניין זה מח"כ אריאל וינשטיין, המשמש כיו"ר ועדת המשנה של ועדת הכספים למיסוי עצמאיים. וינשטיין טען, כי קיימת אפליה לרעה בעניין קרן ההשתלמות בין מעבידים לעצמאיים, כאשר למעביד מוכר מס הכנסה בהפרשת 7.5% משכר עובדיו לקרן השתלמות, בעוד שהעצמאי אינו מקבל כל ניכוי.

נציב מס ההכנסה השיב כי הניכוי הקיים היום למעבידים ולשכירים הוא „עיוות שאין בכוונתנו להרחיבו".

עם ישראל ישקיע בטוטו 110 מיליון ש"ח

עולה מהצעת התקציב השנתי של המועצה להסדר הימורים

מאת גבי קסלר

בשנה הקרובה ישקיע עם ישראל בהימורי הטוטו סכום של 110 מיליון שקלים - כך עולה מהצעת התקציב החדש, שהגישה אתמול המוע־צה להסדר הימורים בספורט לאישור ועדת הכס־פים של הכנסת.

ועדת הכספים נמנעה ממתן אישור לתקציב השנ־תי והסתפקה באישור התקציב ל־3 חודשים בלבד. חברי הוועדה קיבלו את הצעתו של ח"כ יאיר צבן ממפ"ם לכונן ועדת משנה מיוחדת שתבחן ביסודיות את תקציב ההימורים בספורט.

משה ביטר חשוד ביבוא קוקאין והרואין

הואשם בעבר בהצתת „קלאב איי"; מעצרו הוארך ב־12 יום

מאת איה אורנשטיין

משה ביטר, שהואשם לפני כשלוש שנים בהצתת „קלאב איי" שהיה בבעלותה של אחותו, כרמלה זילברמן, הובא אתמול לבימ"ש השלום בת"א ומעצרו הוארך ב־12 יום בפקודת השופט אהרן זיו־אב.

נציגת היחידה המרכזית במשטרת מחוז תל־אביב, מפקח גניה אמיר, אמרה שביטר, בן 33, תושב שיכון ל' בתל־אביב, חשוד ביבוא קוקאין והרואין בכמויות גדולות ובמכירת הסם בישראל. החוקרת סיפרה כי לפני שלושה ימים נערך חיפוש במפעל שבהנהלת ביטר. לדבריה, נמצא חומר במשקל שני גרם, החשוד כקוקאין, במחסן ליד משרדו. עם זאת אישרה, שלמחסן יש גישה לאנשים רבים. כן נמצאו בתוך שקית שתי חבילות שהכילו קוקאין והרואין במשקל 115 גרם.

הליברלים בליכוד לא רוצים פורשים־חוזרים

מאת מנחם רהט

בקשתם של חברים לשעבר בליברלים שבליכוד, שפרשו למרכז הליברלי, לשוב לחיק מפ־לגתם - לא נתקבלה אתמול על ידי הנהלת המפלגה, שהתכנסה במיוחד לדיון בעניין זה. בדיון הוחלט שיו"ר ההנהלה, השר אברהם שריר, יביא לאחר התיי־עצויות החלטה מגובשת בפרשה זו.

בפני חברי ההנהלה הונחה בקש־תו של יצחק כספי, סגן ראש עיריית תל אביב, לחזור לפעילות במפלגה. שר האוצר, משה נסים, הציע לדחו־תה ואמר שהאנשים הרחיקו מהמפל־גה לאחר פרישתם – „ואין לחזור סתם ככה". נסים טען כי הפורשים הודיעו שעקרונות המפלגה אינם מקובלים עליהם, וכיצד הפכו לפתע למקובלים. עוד טען כי נטשו „בגלל כיסאות". ח"כ גרופר טען כי המפל־גה „איננה טיילת ואיננה דיזנגוף". ח"כ אוריאל לין טען, „הם ירקו לנו בפרצוף".

יו"ר ההנהלה, שר התיירות והמ־שפטים אברהם שריר, סיכם את הדי־ון ואמר כי הואיל ולא היתה כוונה מראש להחליט מיד, יגבש בהתייע־צות עם חברים את הצעתו ויביא או־תה לאישור ההנהלה. לפי שעה לא נפתחה הדרך בפני כספי לשוב למ־פלגת־האם שלו, והוא הדין לגבי פורשים נוספים.

ההנהלה דנה גם בהחלטת איגוד העובדים הליברליים בהסתדרות, בראשות גזבר המפלגה צבי רנר, לפ־רוש מסיעת תכלת־לבן בהסתדרות. ההנהלה הביעה צער שהאיגוד אינו מבצע את החלטתה הקודמת בדבר שלימות הליכוד בהסתדרות, והחלי־טה להעניש את צבי רנר על סירובו לקבל את מרות המפלגה על ידי הדחתו מתפקידו כגזבר ודימון המרכז לבחירת גזבר חדש.

דרום הערבה – חו"ל לצורך שנת שמיטה

מאת ברוך נאה

תושבי הערבה הדרומית עושים השנה עסקים טובים בחקלאות, כיוון שעל פי ההל־כה הם נחשבים כתושבי חוץ לארץ. על פי מרבית הקהל החרדי, נאות הכיכר, עין יהב, חצבה, פארן, יהל, קטורה, גרו־פית, יטבתה, סמר וקיבוץ אי־לות הם בחו"ל ולכן בשנת השמיטה מותר לאכול מפרו־תם.

במודעת ענק שהתפרסמה אתמול בעיתון המודיע, סופחו פארן, עין יהב, חצבה ועידן חזרה לארץ ישראל ונקבע חד משמ־עית שאילות, יהל, קטורה, גרו־פית ויטבתה נמצאות בתוך לאר־ץ מחוץ לגבולות ארץ ישראל.

הבעיה התעוררה כשהחלו לחפש מקורות לירקות לציבור החרדי לשנת השמיטה. הפחות מחמירים הסתמכו על ספר מיצד־ות הארץ של הרב ק. כהנא שם נקבע כי השליש התחתון של הנ־גב, הסמוך לאילת, הינו חוץ לא־רץ. אולם איפה הוא מתחיל?

המחמירים, ועדת השמיטה של חסידי בעלז, התייעצו עם גדולי הפוסקים בירושלים ובית דין צדק קבע כי אין לקלוט תוצרת חקלאית מאיזור פארן, עידן, עין יהב וחצבה כיוון שהם כן נכללים בארץ ישראל.

הרב ראובן ברגר מזכיר ועדת השמיטה של בני ברק אמר, „זה רק מבחינה הילכתית בענייני השמיטה. אם בטעות ירצו להח־זיר את השטחים האלה אני הרא־שון שאלך להלחם נגד. הערבה היא כן מדינת ישראל אבל לא ארץ ישראל לגבי שמיטה".

בערבה מתייחסים לכל העני־ין כבדיחה.

„לא רק החרדים מתייחסים אלינו כאל תושבי חוץ. גם תק־ציבי הפיתוח של ממשלת ישראל מתייחסים אלינו כאל חוץ לארץ. העסקים כרגיל למרות שאנחנו בחוץ לארץ. השווק דרך תנובה ורק בסוף השנה נראה אם הרווחנו יותר מכל שנה בגלל שאנחנו בחוץ לארץ בשנת השמיטה", אמר דרול גילס, רכז הוועדה החק־לאית של המועצה האזורית חבל אילות.

רייגן יודיע עוד השבוע על סנקציות נגד סוריה

מאת דן רהני,
סופר „מעריב" בניו־יורק

הנשיא רייגן יודיע עוד השבוע על שורה של סנקציות מדיניות וכלכליות שיוטלו על סוריה, במחאה על תמיכתה בטרור הבינלאומי - כך מסרו אתמול פקידי רשות אמריקניים.

המקורות אמרו, כי שר החוץ האמריקני, ג'ורג' שולץ, תמך תמיכה נמרצת בהחלטה להטיל סנקציות על דמשק. לדבריהם, ישמ־שו הסנקציות מכשיר להדוף את הביקורת שמוטחת בממשל בעקבות חשיפת העברות הנשק האמריקני לאיראן.

דובר משרד החוץ האמריקני, צ'רלס רד־מן, אישר אתמול, כי בדעת הממשל להטיל סנקציות על סוריה. מקורות אחרים אמרו, כי אם יתברר, שסוריה חדלה מתמיכתה בטרור, יב־טל הממשל את הסנקציות.

פקיד בכיר במשרד החוץ האמריקני אמר, כי ביסוד ההחלטה להטיל את הסנקציות מונ־חת ההכרה, שוושינגטון אינה יכולה לסמוך על סוריה במאמציה לשחרר את בני הערובה. „חיכינו חודשים בתקווה שהסורים יעשו מש־הו בשבילנו", אמר פקיד אחר. „אך הם חוז־רים ואומרים, שאינם יכולים לעשות דבר". לדברי מקורות בוושינגטון, מדובר ב„רשימה ארוכה למדי" של סנקציות.

נראה, כי הנשיא יאשר את הצעדים הב־אים: • קיצוץ ניכר בהיקף הייצוג הדיפלומטי של ארה"ב בדמשק וקיצוץ מקביל בהיקף השגרירות הסורית בוושינגטון. השגריר האמריקני לא יחזור לדמשק.

• איסור על מכירת חלפים אמריקניים למטוסים וציוד של חברות התעופה הסוריות.

• הגבלת יצוא מחשבים וטכנולוגיה מת־קדמת אחרת.

• הטלת איסור על חברות אמריקניות לפ־עול להרחבת תעשיית הנפט הסורית.

• איזור מתן אשראי אמריקני לסחורות שמייבאת סוריה.

• הטלת איסור על אזרחים אמריקניים לבקר בסוריה. מקורות בממשל אמרו, כי נר־אה שהנשיא לא יטיל איסור מקיף על סחר עם סוריה.

„מי שלא מונע הסגרת נקש – שותף לרצח יהודי"

כותב הרב הראשי אברהם שפירא לפרקליטו של נקש

מאת ברוך מאירי

הרב הראשי לישראל, הרב אברהם שפירא, הזהיר אתמול כי מי שאינו מונע את הסגרתו של ויליאם נקש לצרפת הרי הוא למעשה שותף בזדון לרצח יהודי.

במכתב ששיגר לפרקליטו של נקש – הנאשם במעשה רצח בצרפת – כותב הרב הראשי בין היתר: „יש לומר כבהירות רבה שאסור במקרה זה להסגיר את נקש לשלטו־נות צרפת וכל מי שבידו למנוע את ההסגרה ואינו מונע הוא, חס וחלילה, שותף בזדון לרצח יהודי ודמו ודם זרעו תלויים בידו".

מיד לאחר שיגור המכתב מיהר הרב שפי־רא לתקן את הנוסח.

הוא הוסיף: „ייתכן וחס וחלילה שותף בזדון לרצח יהודי".

מכתבו של הרב הראשי לישראל לעו"ד רוט נכתב על פי בקשת הפרקליט. זאת כחלק ממסע ציבורי למניעת הסגרתו של ויליאם נקש לצרפת.

עו"ד רולנר רוט, פרקליטו של נקש, מו־סיף לתקוף את היועץ המשפטי לממשלה, יו־סף חריש על התבטאויותיו החריפות בוועדת השרים לענייני חוקה השבוע.

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

אילן ישראל

נעלה לקברו ביום ראשון, י"ד בחשון תשמ"ז, 16.11.86, בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין „הדרום" בגבול חולון–בת־ים.

נפגשים ליד שער הדרום.

תודתנו נתונה לכל מנחמינו.

אשתו: מרים
ובני המשפחה

ביום השלושים לפטירתו של יקירנו

אליעזר (לולה) סוצקבר ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום שלישי, ט"ז בחשון תשמ"ז (18.11.86), בשעה 3.00 אחה"צ, בבית־העלמין „הדרום" בגבול חולון–בת־ים.

נפגשים ליד השער הישן.

אשתו: חיינה
והמשפחה

עם **דפנה ושמשון**
וכל **בית ארדמן**

לבנו אתכם
ביגונכם הכבד

רותי ומני אורן
אלה ומקי ברמן
ניצה ויובל בר־נר
ג'ינט וסם טיאנו
מרים וחיים יעבץ
דניאלה וחנן רבינוביץ
מדלן ואלי שגב

במלאת שלושים לפטירת אשתי, אמנו וסבתנו היקרה

זהבה ורום ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, י"ד חשון תשמ"ז (16.11.86), בשעה 3 אחה"צ.

נפגשים ליד השער החדש של בית העלמין „הדרום", בגבול חולון–בת־ים.

אוטובוס יצא מביתנו, ברחוב אהרונסון 2, בני־ברק, בשעה 2 אחה"צ.

הבעל: שמחה ורום
הבנים: צבי ירון ומשפחתו
מוטי ירון ומשפחתו
זאב ירון ומשפחתו
הכלות, הנכדים והנין.

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרושה
מזכירה

הכישורים הדרושים:
★ ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין והדפסה בשתי השפות
★ נסיון של 2 עד 3 שנים לפחות

בדבר פרטים ובצרוף קורות חיים נא לפנות לת.ד. 767 חיפה.

במלאת שבע שנים
לפטירתו של יקירנו

יעקב ברכט ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, י"ד בחשון תשמ"ז, 16.11.86, בשעה 15.00, בבית העלמין בקרית־שאול.

נפגשים ליד השער.

המשפחה

למפעל תעשייתי גדול דרושים

4051 ★ **פיסיקאי/ת**
לפיתוח טכנולוגיות להתקני MIC
רצוי נסיון בשכבות דקות, פוטוליטוגרפיה, אופטיקה.

4052 ★ **פיסיקאי/ת**
לפיתוח מערכות פיתוח אלגוריתמים
נדרש תואר שלישי.

4053 ★ **מהנדס/ת אלקטרוניקה**
לפיתוח התקני מיקרוגל חדשים
רצוי נסיון של שנתיים בתכנון RF.

4054 ★ **מהנדס/ת אלקטרוניקה**
לפיתוח מערכות RF וסופר־קומפוננטות
רצוי נסיון של 3 שנים.

4055 ★ **הנדסאי/ת אלקטרוניקה**
פיתוח מערכות והתקני מיקרוגל
רצוי נסיון קודם ב־RF.

4056 ★ **מהנדס/ת מכונות**
עבור ייזור רכיבים ומערכות מיקרוגל

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים

על המעוניינים/ות באחת המשרות, יש לפנות לת.ד. 2051 – רחובות ולציין מס' המשרה המבוקשת.

אם —

– אתה מחפש שינוי, לתחום שונה ומעניין;
– אתה מעוניין להביא לידי ביטוי את כשרונך וכישוריך;
– אתה שואף למלא תפקיד, שבו אתה קובע את סדר יומך. אתה מציב מטרות ופועל למימושן;
– אתה נכון להתמודד עם אתגרים, לעבוד קשה, להתעקש – ולהצליח;
– אתה מעריך את יכולתך, מעוניין למצוינות בתפקיד הולם, ולהתקדם;
ומעל לכל – אם חשוב לך לעשות למען בטחון המדינה

אנו זקוקים לך!

ומציעים לך שכר הולם, קביעות בעבודה, תנאי שרות מיוחדים (לדבות רכב צמוד).

פנה נא אלינו, רק אם אתה:
★ בן 23–32.
★ בעל השכלה אקדמית, או לפחות תיכונית מושלמת.
★ לאחר שירות מלא בצה"ל (רצוי כמפקד) ובעל בריאות תקינה.

כתוב נא לת.ד. 33171 מיקוד 61331 ת"א עבור מרן בציון קורות חיים, מס' ת.ז. וטלפון.

לשמחה אהרון
משתתפים בצערך במות

אביך ז"ל

הנהלת משרד הבטחון
בניין יורק והעובדים

מוסך אקסור
מודיע

עקב שיבושים בקווי הטלפון
מס' הטלפון 03־392117
ישמש אותנו באופן זמני.

למפעל בחולון
כרסמים
לעבודות מדוייקות
03־5562901

הטלפון החדש של
קול מעריב
03/251333

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של בעלי, אבינו, בני, ואחי היקר

יוסף שרף

ב"ר אריה ז"ל

הלוויה תתקיים היום, יום שישי, י"ב בחשון תשמ"ז, 14.11.86, בשעה 11.15 לפנה"צ בבית העלמין „הדרום" בגבול חולון בת־ים. נפגשים ליד השער הראשי.
יושבים שבעה בבית המנוח, רח' צבי ברוק 4, תל־אביב.

אבלים: אשתו: אטל חנה (טילי)
בניה: אריה ואלי
אמו: קלרה שמטניק
וכל בני המשפחה

למשפחת שרף

אתכם באבלכם בהלקח מכם
עובדנו המסור והוותיק

יוסף שרף

חברה כללית להשגחה בע"מ
ההנהלה וצוות העובדים

יקירתנו הרעיה, האמא והסבתא

מרים המאירי

אינננה

הלוויה תתקיים ביום ראשון, י"ד בחשון תשמ"ז (16.11.86), בשעה 13.00, בבית העלמין כפר סמיר, חיפה.

המתאבלים:
הבעל: משה
הבת: עליזה
הבן: עופר וב"ב

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

אליהו שרייר

(צ'ורו)

הלוויה תתקיים היום, יום ששי, י"ב בחשון תשמ"ז (14.11.86), בשעה 12.00 במושב שורש.

המתאבלים: אשתו: טובה
בתו: אורנה וב"ב
בניו: יהודה ועמוס ובני ביתם
אחותו ואחיו ובני ביתם
נכדיו ונכדותיו
וכל בית שורש

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אמנו וסבתנו היקרה

חנה טורצ'ינסקי

לבית ראוכר

הלוויה תתקיים היום, יום שישי, י"ב בחשון תשמ"ז, 14.11.86, בשעה 11.30 לפנה"צ, בבית העלמין „הדרום" בגבול חולון בת־ים. אוטובוס יצא בשעה 10.30 לפנה"צ מבית המנוחה, רח' שלמה המלך 66, תל־אביב.
יושבים שבעה בבית בתה, רח' שטרן 27, קיראון.

אבלים:
בתה וחתנה: שרה ויוסף וולקוב וב"ב

במלאת שלושים לפטירת בננו ואחי היקר

ישראל אבישי רייכמן

ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה, ביום שלישי, ט"ז בחשון תשמ"ז, 18.11.86, בשעה 14.30, בבית העלמין בכפר סמיר, חיפה. אוטובוס יצא מבית הוריו, רח' דוד אלעזר 1 קרית מוצקין, בשעה 13.15 ויעבור מול בית המנות, הגבורים 23 ובשעה 14.00 מהמגינים 104 לשכת המס.

הוריו, אחיו, גיסתו
וכל בני המשפחה

ביום השלושים לפטירתה של אשתי, אמנו, אחותי וסבתנו היקרה,

מרת **סימה גנדלר** ז"ל

נערוך אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, 16.11.86, י"ד חשון תשמ"ז, שעה 3.15 אחה"צ, בבית־העלמין בנחלת־יצחק ת"א.
תחבורה תצא מבית המנוחה ברח' לייסין 23 ת"א, בשעה 15.00.

בעלה: משה גנדלר והמשפחה

במלאת שנתיים לפטירת בעלי, אבינו, סבנו ואחינו היקר

יונה פופובסקי ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, י"ד בחשון תשמ"ז (16.11.86), בבית־העלמין „הדרום" בגבול חולון–בת־ים.
נפגשים בשעה 3.00 ליד השער החדש.

המשפחה

ליוסי צידון

משתתפים בצערך על מות

אמך

חברת ברן –
הקמת פרוייקטים בע"מ

לאילנה נטוביץ

משתתפים באבלך במות

אביך ז"ל

ההנהלה ועובדי בנק לאומי
סניף ארלוזורוב, תל־אביב

אוניברסיטת תל־אביב
הפאקולטה למדעי־הרוח
בית־הספר לחינוך

משתתפים בצערו של חברנו

פרופ' **שמעון רשף**

על מות

אמו

לאריאלה לאובר

אתך באבלך הכבד
על מות

האב ז"ל

רו"ח משה הורמן
וצוות עובדי המשרד

למשפחת ורד

משתתפים בצערכם על מות יקירכם

אברהם ורד ז"ל

מגימלאי המדרשה

מדרשת רופין
ההנהלה, העובדים והגימלאים

למשפחת שחם היקרה

המומים מפטירתו הטראגית של

ג'ורא ז"ל

ומשתתפים בצערכם הכבד

דיירי הבית
רח' צה"ל 50, פתח־תקוה

לפחימה יוסף

משתתפים באבלך הכבד במות

אביך ז"ל

חבריך לעבודה

עם יקירנו

סרן **רמי כהן**

נתייחד ביום השנה הרביעי לנפילתו ביום חמישי, י"ח בחשון תשמ"ז, 20.11.86, בשעה 15.30, בבית העלמין בכפר ויתקין.

עליזה ידידיה
רולי ושרית כהן

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

פנחס לרנר

ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, י"ד בחשון תשמ"ז, 16.11.86, בשעה 15.00, בבית־העלמין בשיכון ותיקים נתניה.

אוטובוס ייצא מביתנו, רח' ברנר 16, בשעה 14.30.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו
השופט

יוסף נוימן ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שני, ט"ז בחשון תשמ"ז, 17.11.86, בשעה 2.30 אחה"צ.
נפגשים ליד השער הראשי בבית העלמין הישן, מול חוף הכרמל בחיפה.

המשפחה

במלאת שלוש שנים לפטירתה של יקירתנו

חנה גור ז"ל

(לבית מייזליש)

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה ביום שני, ט"ז בחשון תשמ"ז (17.11.86), בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין בקרית־שאול.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת אבינו וסבנו היקר

ישראל ירחי ז"ל

פתח־תקוה — חיפה

נעלה לקברו לגילוי המצבה ביום שני, ט"ז בחשון תשמ"ז, 17.11.86, בשעה 15.30, בבית העלמין בכפר סמיר, חיפה.

נפגשים ליד השער הראשי.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של ראש משפחתנו היקר
הרב ד"ר

ח. ברוך פרידמן ז"ל

תיערך אזכרה לזכרו ביום ראשון, בעוד שבוע, כ"א חשון תשמ"ז (23.11.86)

15.30 – הסעה לבית העלמין מבית הכנסת הכרמל המערבי, רח' אילנות, חיפה.
15.45 – עליה לקברו בבית העלמין החדש כפר סמיר, שער ב'.
16.30 – חזרה אל בית הכנסת, בו יתקיימו אזכרה והתייחדות עם זכרו.

המשפחה

במלאת שתיים לפטירת אבינו, אחי וסבנו היקר

יצחק שוטן ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום ראשון, י"ב בחשון תשמ"ז (16.11.86), בשעה 15.30, בבית העלמין בעפולה.

המשפחה

במלאת שנה למותו של אהובנו

אל"מ **צבי טל** ז"ל

נעלה לקברו בבית הקברות הצבאי בחיפה, ביום א', 16.11.86 (י"ד חשון תשמ"ז), בשעה 15.00 אחה"צ.

עדנה טל והילדים

יקירנו

קלמן קרגר

הלך מאיתנו

הלוויה תתקיים היום, יום שישי, י"ב חשון תשמ"ז (14.11.86), בשעה 11 לפנה"צ בבית העלמין „הדרום", בגבול חולון בת־ים.

נפגשים ליד השער החדש.

המתאבלים:
אשתו: ברוריה
בתו וחתנה: נעמי ומרדכי לפידות
בתו וחתנה: רות ויוסף שפירא
אחותו וגיסו: רוזי ונפתלי כהן
אחותו: סבינה אמבר
גיסתו: אלוה קרפונקל
נכדיו ונינו

יקירתנו

חנה הנדל

נפטרה בשיבה טובה

לפרטים על מועד הלוויה נא להתקשר לטלפון 03-476124.

תמר גדות (גרטל) ומשפחתה
נחמה הלנה רניה ומשפחתה
בני המשפחה בארץ ובחו"ל

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתה של

לאה כרמל

היקרה והאהובה

הלוויה תתקיים היום, יום שישי, י"ב בתשרי תשמ"ז (14.11.86), בשעה 13.00, מביתה ברח' ויצמן 40, כפר־סבא, לבית העלמין בכפר־סבא.

בעלה: שלמה כרמל
בנה: אילן וב"ב
והמשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירנו

מקס גרינבוייץ ז"ל

הלוויה נערכה ביום שלישי, ט' בחשון תשמ"ז, 11.11.86.

האבלים:
אחיותיו: פני אתרייך וב"ב
יהודית קוכמן וב"ב

יושבים שבעה בבית פני אתרייך, טלפון 04-447601

גילוי מצבה

ברטה שפיצר

ז"ל

גילוי המצבה יערך ביום רביעי, י"ז בחשון תשמ"ז (19.11.86), בבית העלמין „סגולה" בפתח־תקוה.

יוצאים מבית המנוחה ברחוב אריה בן־אליעזר 12, רמת־גן, בשעה 14.30.

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

המשפחה המתאבלת

ביום השנה הראשון לפטירת רעיתי, אמנו

רות דנה רוזנברג

ז"ל

נפקוד את קברה ונתייחד עם זכרה היקר בבית העלמין בקרית טבעון ביום ראשון, י"ד בחשון תשמ"ז (16.11.86), בשעה 3.30 אחה"צ.

תחבורה לרשות הקהל בשעה 3.15 על־יד ביתם, ברחוב מרדכי 38, קרית טבעון.

אחרי טקס האזכרה יחולק ספר מפרי עטה של רות ז"ל, ברחבת בית העלמין.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת

אשר אופנהיימר ז"ל

תתקיים אזכרה ביום רביעי, י"ז בחשון תשמ"ז, 19.11.86, בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין צור שלום.

המשפחה

صورة عن الأصل

هكذا من الأصل

ברעם וחבריו דורשים שסגן הנשיא בוש יעיד במשפטם

מאת דן הרטוי, כתב „מעריב" בניו־יורק

„נראה לי שלאור ההתפתחויות האחרונות בפרשת העברות הנשק לאיראן, יאשר בית המשפט את בקשתנו לזמן לעדות נציגים בכירים של הממשל האמריקני" – אמר אמש ל„מעריב" ישראל אייזנברג, החשוד עם בנו, גורי, תת־אלוף (מיל') אברהם בר־עם וי"14 אנשים אחרים בקשירת קשר למכור נשק לאיראן בניגוד לחוק.

פרקליטם של ישראל וגורי אייזנברג הגיש אתמול לבית המשפט דרישה לזמן לעדות את סגן נשיא ארה"ב, ג'ורג' בוש, את היועץ לשעבר לביטחון לאומי, רוברט מקפרליין, את היועץ הנוכחי, ג'ון פוינדקסטר, ואת איש צוות המועצה לביטחון לאומי, אוליבר נורת.

אייזנברג טוען, כי בעקבות הידיעות באמצעי התקשורת על מכירות נשק לאיראן, „אנו זכאים לדעת מה נמכר וכיצד בוצעו העסקות: מגוחך שיעמידו אותנו לדין על ניסיון למכור בדיוק אותם פריטים שהממשל מכר באותו זמן לאיראן".

לדבריו, ידעו הוא וחשודים אחרים שהממשל היה מאשר את העסקות שרצו לבצע, אלא שהעסקות נולדו במוחו של סיירוס האשימי, איש עסקים איראני, שהכשיל את החשודים בשמשו בעצם „פיתיון" מטעם השלטונות. אייזנברג אומר, כי סביר להניח ששימש מעין מסווה למגעים שהתנהלו בין ארה"ב, ישראל ואיראן להעברת נשק לאיראן.

זעם במערך על פרסום

(העברה מעמוד 1)

החרות. „אם לא תהיה התנצלות – אינני אחראי לתוצאות", הזהיר אמש יו"ר סיעת המערך רפי אדרי.

הדברים שפורסמו בחוברת ועוררו את זעם המערך הם אלה: „תחת שלטון המערך נוצרו במדינה עוני מנוון, רמיסת הגאווה והכבוד של האדם העובד, ניכור וקיטוב בין שכבות האוכלוסיה השונות, שכבה „אליטיסטית" מול ישראל השניה והשלישית, פרוטקציוניזם. ההשפלה, הדיכוי והזילזול שהיו מנת חלקם של עולים מארצות האיסלם תחת שלטון המערך, לא במהרה יישכחו".

יו"ר מזכירות החרות, ח"כ יורם ארידור, אמר כי לא תהיה שום התנצלות. „הדברים שפורסמו נכונים ובהחלט מקובלים עלי. מעולם לא שמעתי שהאמת צריכה להתנצל בפני השקר".

בכירים בעבודה טענו, כי הליכוד ירה את היריה הראשונה במערכת הבחירות, בפירסום „דברי הבלע החמורים". בצמרת העבודה תמהו: „האם מישהו בליכוד החליט לפרק את הרוטציה?"

בפיסקה אחרת נאמר בחוברת: „בתקופת שלטון הליכוד לא נראו מחזות מזעזעים כמו אלה של פועלי אתא המפוטרים, המובטלים והדורשים משמעון פרס לעמוד במה שהבטיח להם ולא קיים".

עורכת החוברת, לימור ליבנת, אמרה אמש: אדרבא, שיוכיחו מה לא נכון בפירסום. עשרות שנים הם תקפו אותנו, הפחידו את הציבור. האם אסור לנו להגיב?"

רפי אדרי אמר כי שמע בהשתוממות ושאט נפש על תוכן חוברת הנאצה. „אם הליכוד החליט לפתוח במערכת בחירות, שיגיד זאת בגלוי ובהגינות, ואנו נרים את הכפפה". „אחרי הכל, אי אפשר לספר בדותות לציבור. כולנו זוכרים את האינפלציה של 480% שהותיר לנו הליכוד והביאנו אל סף תהום כלכלי. תחת כהונתו של פרס התייצב המשק ועלה על דרך המלך. האם שכח הליכוד שלא בתקופת פרס היתה מפולת המניות?"

מצבו של מיכאל

(העברה מעמוד 1)

הוא סיכויי ההחלמה מול הסיכון שביצוע ניתוח השתלה מסובך ויקר זה. שירמן, במצבו היום, אינו עונה על קריטריון זה.

רופאיו הסבירו, כי גם אם תחול הטבה במצבו והוא ייצא מ„המצב החריף", סיכויי ההצלחה של הניתוח יהיו נמוכים כי „מצב חריף וסנעד זה" – לפי הגדרתם – עלול לקנן בגופו אפילו ללא סימנים חיצוניים.

הרופאים גילו ששירמן מודע למצבו ומקבל זאת בהבנה מלאה. הם אמרו כי לפני ההידרדרות הנוכחית במצבו היו סיכויי ההצלחה של הניתוח – 50 אחוז.

לדברי הרופאים נסיעותיו לחו"ל לא החמירו את מצבו, אלא להיפך. לדעתם הנסיעות השפיעו עליו לטובה והעלו לו את המורל. הסיבה להדרדרות היא הדחיה בהשתלת מח העצם.

אמל: העברנו

(סוף מעמוד 1)

לאמל, שהיא עלולה להפציץ אף את ביתו של נביה ברי אם הנווט השבוי לא יוחזר ללא כל תנאי, משום שגם אמל נלחמת נגד הפלשתינים בדרום לבנון.

גורמים בטחוניים הדגישו כי הם שמעו על הדרישות לראשונה אתמול, לאחר הפרסומים בכלי התקשורת. „ישראל היא שממתינה עתה לתנאיה של אמל לשיחרור הנווט. עד לשיחרורו רואה ישראל באמל אחראית לבטחונו".

סיטה מרגל האטום

(העברה מעמוד 1)

שוות בין שתי הפרשות, אמר לי פרופ' סיטה, בשיחה טלפונית: „מעולם לא עסקתי בחקר הגרעין. אינני מתעסק בפיזיקה אטומית או במשהו קרוב לזה. עסקתי עד לאחרונה בקרינה קוסמית בלבד".

סיטה הוא כיום בן 76. את ישראל עזב לצמיתות, לאחר שעונש המאסר של חמש שנים שהוטל עליו הופחת ב־1963 בידי הנשיא יצחק בן צבי. „מאז עזבתי את ישראל, רק סבלתי מהפרשה. עכשיו אני רוצה לחיות עם אשתי בשקט את שנותי האחרונות. מדוע לעורר כל זאת מחדש?"

גם כיום, בהערכה מחודשת של אותה פרשה מסעירה, שנעשתה בעזרת כמה מתלמידיו־לשעבר ואחרים שהכירוהו, נראה כי הוא היה קורבן להפעלה רחבה מדי של הסעיף בחוק העוסק במגע עם סוכן זר. גם במשפט שנערך לו ב־1960 ובערעור לבית המשפט העליון ב־1961, לא הוכח לגמרי מה היה מהות המגע שקיים סיטה עם סוכן של שירות הביון הצ'כי, שהציג עצמו כדיפלומט. גם המניע לקשר שיצר עם הסוכן לא הובהר די צרכו. אנשי מדע ישראלים רבים שמכירים את פרופ' סיטה, טוענים גם היום, שהפרשה ההיא מציקה להם.

תלמידים לשעבר של סיטה ציינו, כי אין קשר בין מחקר קרינה קוסמית לחקר האטום, אבל עתוני שנות ה־60 קישרו ביניהם וכך נולד הכינוי הלא מבוסס.

„פרופ' סיטה עשה אז רבות למען המדע בישראל ונתן תמריץ גדול למחלקת הפיסיקה בטכניון", סיפר ל„מעריב" מרעיו, שהיה תלמידו. „נפגשתי עמו לפני זמן מה. הוא המשיך לפרסם מאמרים על מחקריו בעתונות המקצועית וגם השתתף בכנסים בין לאומיים. סיטה ידע עברית לצרכי יום־יום, אך בטכניון הירצה באנגלית. הוא היה אדם רחב אופקים, אינטלקטואל מהדור הקודם ולא טכנוקרט.

„הוא לא היה קומוניסט. אני מגדיר אותו כסוציאליסט אירופי ספרטי, לא שמאלני. המידע שהיה מצוי אז בידיו ושאותו סיפק, אולי, לסוכן הצ'כי, הוא מסוג הדברים ה„אפורים" – עובדות שאולי לא פורסמו בעתונים, אך היו ידועות לכל מי שעוסק בהם מקצועית, ומכל מקום לא היו מעולם סודיים ולא יכלו בשום פנים ואופן לגרום נזק לבטחון ישראל, כפי שנטען אז. אי־אפשר בכלל להקשר בין פרשת סיטה לפרשת ואנונו".

השתלות הכבד ברמב"ם

(העברה מעמוד 1)

מנהל המרכז הרפואי רמב"ם, ד"ר אלברט סטינגר, אמר אמש, כי שרייר התקשה להחלים משני הניתוחים שעבר. בימים האחרונים חלה הדרדרות בתפקוד הלב, הריאות, הכליות וכלי דם והכרתו היתה מעורפלת. דווקא הכבד המושתל פעל בצורה תקינה יחסית ליתר המערכות.

„משרד הבריאות ימשיך במדיניות השתלות הכבד. ההחלטה העקרונית נשארה בעינה ואין כוונה לשנותה. אנו נמשיך בכל המאמצים להצלת חיי אדם", הודיעה אמש שרת הבריאות, שושנה ארבלי אלמוזלינו, בעקבות מותו של אליהו שרייר.

„גם לרופאי רמב"ם היה ברור שהניתוחים לא היו מן הקלים וההצלחה לא היתה מובטחת מראש. לכם יש לחזק את רוחם של הרופאים ולאמץ את ידיהם בהמשך הדרך".

ד"ר סטינגר אישר אף הוא שרמב"ם ימשיך בתכנית ההשתלות המתכוננת שלו, כפי שאושרה על־ידי משרד הבריאות. לדבריו, אסור לדבר על סטטיסטיקה לאחר שני מקרים בלבד. הוא הדגיש, כי מאז החלו השתלות הכבד ברמב"ם, בוצעו גם ארבע השתלות כליות שמצבם כעת טוב.

ד"ר סטינגר גילה, כי תחשיבים שנעשו על־ידי הנהלת רמב"ם העלו, כי עלות ניתוח השתלת כבד בבית־החולים מסתכמת ב־20 אלף דולר, לעומת 150־200 אלף בארה"ב.

בינתיים נודע, כי בשבוע שעבר נפטרה בלונדון צעירה ישראלית בת 26, שנשלחה להשתלת כבד אך נפטרה עוד לפני הניתוח.

מזג האוויר

בארץ — הטמפרטורות החזויות:

ירושלים 6–14; תל־אביב 8–21; חיפה 8–21; באר־שבע 3–21; רמת־הגולן 3–16; צפת 4–13; טבריה 7–21; עפולה 4–22; שומרון 5–17; לוד 4–21; יריחו 5–23; עזה 8–21; אילת 10–25.

בחוץ לארץ — מזג האוויר בערים הגדולות בעולם:

אוסלו –2 עד 8 מעונן; אמסטרדם 6 עד 13 בהיר; אתונה 7 עד 17 בהיר; בריסל 3 עד 15 בהיר; באונס־איירס 13 עד 23 בהיר; ז'נווה –1 עד 10 בהיר; יוהנסבורג 11 עד 24 בהיר; לונדון 10 עד 14 גשם; לוס אנג'לס 13 עד 31 מעונן; ליסבון 11 עד 18 בהיר; מונטריאול –1 עד 4 מעונן; מדריד 6 עד 17 מעונן; ניו יורק 6 עד 12 גשם; סטוקהולם 3 עד 8 גשם; פריס 7 עד 9 בהיר; קהיר 11 עד 19 בהיר; פרנקפורט 2 עד 13 מעונן; קופנהאגן 0 עד 9 מעונן; רומא 6 עד 15 מעונן;

מעריב

תל־אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: „בית מעריב", רח' קרליבך 2 (מיקוד 61 200), ת.ד. 20010 טלפון 439111.

ירושלים: המערכת – רח' הלל 14 (מיקוד 94 581) טלפון 221151. הפצה ומודעות: רח' הלל 16, טלפון 231769. מרכז הפצה: טלפון 521159.

חיפה: רח' הנביאים 29 (מיקוד 33 104), טל. 674674. הפצה ומודעות: רח' הנביאים 32, טל. 673254.

באר־שבע: רח' קק"ל 90, המערכת: 37553, 74973, מודעות ושיווק: 74850, 31772.

ארה"ב שלחה נשק לאיראן

(סוף מעמוד 1)

עה גורמים המנחים את המדיניות האמריקנית במפרץ הפרסי:

- לפתוח בדו־שיח עם איראן.
- לסיים את המלחמה הממושכת בין איראן לעיראק.
- לשים קץ לטרור שמקורו ביזמות ממלכתיות.
- לשחרר את בני הערובה.

הנשיא אמר, כי בלעדי איראן לא יכון שלום של ממש במזרח־התיכון.

רייגן הכחיש, כי שלח נשק לאיראן תמורת שחרור בני הערובה. לדבריו, נשלח נשק, שהיה „מלא מטוס אחד" כאות לרצונה הטובה של ארה"ב.

רייגן הודה, כי שלח את רוברט מקפארלה, שהיה יועצו לעניני ביטחון לאומי, לשליחות סודית באיראן ונתן לו „הוראות מפורשות" לפתוח בדו־שיח עם טהראן. „הדו־שיח נמשך" – אמר הנשיא. לדבריו, המו"מ משרת את האינטרסים של ארה"ב ואין לראות בו כניעה לטרור.

„המבצע הדיפלומטי החשאי של רייגן לפיוס עם איראן הוא התפנית המדהימה ביותר ביזמה של ארה"ב כלפי מדינה עויינת מאז יזמות הפיוס כלפי סין העממית של ממשל ניקסון ב־1969", אומר העיתון „וול סטריט ג'ורנל".

לדברי העתון, הורה רייגן לממשל, בצו רשמי, לפעול לפיוס עם איראן. „מדובר במהפך רשמי במדיניות החוץ האמריקנית והמו"מ לשחרור בני הערובה המוחזקים בלבנון אינו אלא היבט אחד של המדיניות החדשה", כותב „וול סטריט ג'ורנל" בגליונו אתמול.

שגריר איראן באו"ם אמר אור ליום אתמול, כי לטהראן „אין התנגדות לחידוש היחסים עם ארה"ב", אם תמלא וושינגטון תנאים מסויימים, בכללם הפשרת כספים איראניים המוקפאים עתה בבנקים אמריקניים. משרד החוץ של ארה"ב הודיע אמש, שהוא מנהל מו"מ עם נציגים איראניים על הפשרת כספים ונכסים בשווי 500 מיליוני דולרים.

פקידים בוושינגטון אמרו לעתון, כי רייגן אף אישר משלוחי נשק מתוצרת ארה"ב מישראל לאיראן, אך הרצון להביא לשחרור בני הערובה היה רק אחד הגורמים שהניעו את הבית הלבן לאשר משלוחי נשק אלה.

לדברי הפקידים, יימשכו המאמצים החשאיים לשחרור החטופים, חרף המבוכה שנגרמה לממשל בעקבות הפירסומים על המגעים עם איראן. העיתון אומר, כי ההוראות לשיפור היחסים עם איראן מבוצעות על־ידי סוכנות הביון המרכזית וסוכנויות מודיעיניות אחרות, וכן על־ידי קבוצה קטנה של פקידים בבית הלבן. מידע על היוזמה החדשה נחשף טיפין טיפין, ולפיכך התעורר הרושם שמדובר במבצע אד־הוק, המנוהל בידי קבוצה קטנה של אנשים. אך פקידי רשות אומרים, כי התכנית לשחרור בני הערובה נובעת ממפנה פורמלי, אם כי סודי, במדיניות החוץ האמריקנית, שנולד על שולחן הכתיבה של הנשיא.

כל מנגנון המודיעין של ארה"ב משתתף ביישום המדיניות החדשה, אמרו המקורות. לדבריהם, בין מטרות המדיניות החדשה: לפתוח ב„דו־שיח אסטרטגי" עם איראן ולבלום באמצעים סובייטיים גוברים לקנות השפעה באיראן.

„מלכתחילה היתה מטרתנו לכונן תהליך שיהיה עשוי להביא לשיפור היחסים עם איראן", אמר רוברט מקפרליין, לשעבר יועץ הנשיא לעניני ביטחון לאומי ומיוזמי המדיניות החדשה. "תהליך כזה לא היה יכול להתפתח ללא שחרורם של בני הערובה".

בפגישה עם סנטורים שלשום הודה רייגן בראשונה, שארה"ב אכן שלחה נשק לאיראן. הוא אמר, כי היה צורך במשלוחים כדי לקשור קשרים עם גורמים מתונים באיראן.

לדברי „וול סטריט ג'ורנל", מאמינים פקידים אמריקניים, כי הקרמל מרכז כוחות צבא גדולים לאורך הגבול עם איראן. חלק מההתעצמות הדרוסה כתגובה כוחות לאפגניסטן. הפקידים אף אומרים, כי הק.ג.ב. הגביר באחרונה את פעילותו באיראן.

שגריר איראן באו"ם, סעיד רג'עי־רפסנג'ני, אמר אתמול בניו־יורק, כי ביקורו של מקפרליין באיראן, „עם ספר תנ"ך ועוגה ועם דרכון אירי ביד" לא היה אלא „הקדמה לכינון מגעים עם איראן". השגריר אישר, כי איראן קיבלה נשק אמריקני. אך „לא התמנו על שום עסקת נשק עם ארה"ב לגבי שחרורם של בני הערובה. השגריר ציין, כי אם תשחרר ארה"ב כמויות גדולות של נשק וחלפים, עשויה להיווצר אווירה חיובית, שתחיש אולי את שחרור בני הערובה.

בראיון לרשת אי.בי.סי. הכחיש רפסנג'ני, שנשק אמריקני הועבר לאיראן באמצעות ישראל. לדבריו, נודע לאיראן כי מטוס „די.סי. 8" יצא מישראל עם מטען נשק לאיראן. הוא טען, כי טהראן הזהירה „גורמים", שהמטוס יופל אם ייכנס לשטחה האווירי של איראן.

תחקיר שפירסם אתמול „ניו־יורק טיימס" מגלה, שמבצע העברות הנשק לאיראן, שנמשך 18 חודשים, היה מושתת על רשת בינלאומית של ספינות, מטוסים, מתווכים וחברות, ובמהלכו בוצעו טיסות מישראל ומאירופה על־ידי טייסים ישראליים ואמריקניים.

העיתון מספר, כי ב־4 בספטמבר אשתקד – היום שבו שוחרר בן הערובה וויר – נחת בישראל מטוס מטען „די.סי. 8", שהיה בדרכו מספרד לאיראן. זו היתה נחיתה בלתי מתוכננת, לדברי העיתון. פקידי רשות אמריקניים אמרו, כי המטוס נשא ציוד צבאי מישראל לאיראן כחלק מהסכם לשיחרור בני הערובה.

חנה יהיר מוכרת:

בתשובה לשאלה, אם ישראל היתה מעורבת במשלוחי הנשק לאיראן, השיב ראש הממשלה שמיר: „בדרך כלל, ישראל אינה עוסקת בכך. קשה למדינה דמוקרטית לא לעשות שום דבר על מנת לשחרר אזרחים שלה ולפעמים יש בזה אפילו משהו שאינו משתלב במדיניות הכללית".

בראיון לסוכנות הידיעות א.פ. אמר שמיר, כי ישראל הכחישה שמכרה נשק, אך לעיתים נוצרות דילמות בנושא, ואין אמת מוחלטת. „מצד אחד צריך להלחם בטרור, מצד שני, צריך להציל בני אדם".

(ע.) „ישראל אף פעם לא מכרה נשק אמריקני או נשק ישראלי עם מרכיבים וידע אמריקניים בלי שקיבלה לכך אישור מארה"ב. אין יסוד לכל הסיפורים על מכירת נשק ללא אישור כזה" אמר אתמול שר הבטחון, יצחק רבין. השר הוסיף, כי לגבי מכירת נשק ישראלי, שאין לו קשר לארה"ב, אנו ריבונים למכור למי שנרצה.

בהקשר זה הדגיש, כי אם מדינה ידידותית פונה אלינו בבקשה לסייע לה בשיחרור בני ערובה שלה, נסייע לה.

מאיר בליך מוסר:

ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, באה היום לוושינגטון לשיחות עם רייגן. בלונדון מצפים שהיא תבקש הבהרות על קשריה של ארה"ב עם אירן לשחרור בני הערובה. בריטניה חוזרת על עמדתה שהיא לא תדון עם טרוריסטים.

מיילס קופלנד, אחד מראשי סי. איי. אי. בעבר, אמר אתמול לבי. בי. סי. שאף רייגן אינו יודע את ההיקף העצום של הספקת הנשק האמריקני לאירן. לדבריו, כאשר נפתח התריס קפצו רבים על ההזדמנות להתעשר – „הרי מיליארד וחצי דולר במתניים שם".

בריטניה תקבל כנראה

(סוף מעמוד 1)

בימים האחרונים התקיימו בירושלים התייעצויות על נוסח ההבהרות שניתן להעביר לידיעת הבריטים, אך טרם התקבלה החלטה סופית בעניין זה, אמרו המקורות המדיניים.

סופר „מעריב" בלונדון מוסר שהמנכ"ל המדיני של משרד החוץ, יוסי ביילין, זימן ליום שני את שגריר בריטניה לישראל, כדי למסור לו את ההבהרות שביקשה לונדון. „בריטניה לא תסתפק בהבהרה שלא נעברה עבירה על החוק הבריטי וכי שום נתין של המלכה לא נטל חלק בהבאתו. אני בטוח שבישראל מבינים את עמדתנו", אמר אתמול דובר משרד החוץ בלונדון.

בירושלים אין מוציאים מכלל אפשרות שלחצים מצד חברי פרלמנט ואמצעי התקשורת עלולים להביא להחמרה בעמדה הבריטית. על־פי הערכות, אפשר שיש הבדלי גישות בין גברת תאצ'ר לבין אנשי משרד החוץ, שאינם מוכנים להסתפק בהודעה הקצרה שפירסמה ישראל בראשית השבוע.

שגריר בריטניה בישראל, וויליאם סקוויר, פנה שלשום פעם נוספת ליוסי ביילין כדי לברר מתי יוכל לקבל את ההבהרות שביקש. סקוויר ביקר אתמול במשרד החוץ, אך נפגש רק עם מנהל מחלקת אירופה, יואל אלון. בתום הפגישה אמר השגריר, כי דן רק בעניינים הנוגעים לשוק המשותף. הוא סירב להשיב לשאלות על השפעת פרשת ואנונו על יחסי לונדון־ירושלים.

חבר הפרלמנט הבריטי, דניס וולטרס, מתכוון לתבוע בשבוע הבא לקיים דיון בפרלמנט בנושא העלמו של ואנונו. בראיון לבי.בי.סי. העלה וולטרס, יו"ר הוועדה לעניני המזה"ת במפלגה השמרנית, אפשרות שואנונו נחטף בצרפת.

לפי דיווח של כתב „טיימס" בישראל מאשים יצחק שמיר את העתונות הבריטית בהפעלת לחץ על ישראל. עוזריו של שמיר אמרו לכתב, שלדעת שמיר, היה על ישראל לשמור על שתיקה בפרשה והוא נאות להודות שואנונו בארץ, לאחר שפרס והיועץ המשפטי חריש הפעילו עליו לחץ.

לפי הידיעה זועם שמיר על שכתבים זרים בארץ עברו על כללי הצנזורה והוא בוחן אפשרות להחמיר בתקנות לגביהם.

„מרדכי ואנונו הובא בידי המוסד לארץ כדי להרתיע ישראלים אחרים מלפנות לעיתונים זרים, ולא בשל הסודות שחשף", כותב שבועון לונדוני לעניני חוץ. לפי הדיווח ואנונו לא ידע הרבה על הנעשה בכור דימונה.

מומחי גרעין, שדבריהם מובאים בשבועון, הוכחים שואנונו לא ידע הרבה על הנעשה בכור. הם הביעו פליאה על תוכן המידע וההערכות שמסר ואנונו ל„סנדי טיימס". עובדת הפרדתו של האורניום בתחת לפני הקרקע, בבונקר 2, נראית להם תמוהה בשל סכנת הדליפה והרדיואקטיביות. הם גם מופתעים שהמבנה להכנת פצצות האטום בכור ניתנת למקום שבו מפרידים את האורניום. לדעתם, מיקום זה כרוך בהיבט סכנות רבות.

המומחים שמצוטטים בשבועון מתקשים גם לקבל את המידע שהכור, שהכושר שלו בן 70 מגוואט, הוגדל ל־150 מגוואט, כדי לאפשר ייצורן של פצצות רבות יותר. לדעתם, אין כל סיכוי שבדימונה ניבנה מתקן קירור שיאפשר זאת.

לפי השבועון בידי ישראל יותר מ־50 פצצות, בעוד מומחי סנדי טיימס טענו שלישראל 100־200 פצצות.

„אני מוכנה לבוא לישראל מיד אם אני יכולה לסייע למרדכי", אמרה ג'ודי זימט, חברתו של ואנונו לכתב דיילי מייל. היא שוחחה עימו מביתה בארה"ב: „אני אוהבת אותו מאד, אינני רוצה שהיחסים בינינו יסתיימו". זימט אמרה שיצרה קשר עם פרקליטו של ואנונו.

קבוצת מפיקים מעוניינת להפיק סרט על חייו של ואנונו. אתמול פנו בעניין זה שני עורכי־דין מתל־אביב לעו"ד אמנון זכרוני.

עורכי־הדין אתי לבני וצבי גרוסמן, המייצגים את המפיקים, מבקשים לרכוש את הזכויות על סיפור חייו של ואנונו. זכרוני, הנוסע ללונדון מחרתיים, ישוחח על כך עם ואנונו רק לאחר שובו, ככל הנראה ביום שלישי. לאחר השיחה עם לקוחו הוא יודיע למפיקים אם ואנונו מקבל את הצעתם. אם התשובה תהיה חיובית, ייכנס המשא־ומתן לשלב מתקדם יותר ואז תעלה גם ההצעה הכספית.

הכוונה היא להפיק את הסרט בהפקה משותפת, ישראלית וזרה. חלקו של הסרט אמור לכלול פרטים עובדתיים על חייו של ואנונו. חלקו השני אמור לעסוק במה שמכונה „פרשת ואנונו וגילוי סודות האטום של ישראל".

עו"ד זכרוני סרב אתמול להגיב כאשר נשאל אם נכונות ידיעות שפורסמו בעתון זר, ולפיהן ואנונו נחטף כאשר שהה בלב ים.

65 מיליון דולר

(העברה מעמוד 1)

בנק הפועלים הוא הנושה הגדול ביותר, והחוב לו הוא כ־20 מיליון דולר. לבנק לאומי ולבנק לפיתוח התעשייה חייב המפעל כ־16 מיליון דולר לכל אחד. לבנק דיסקונט ולבנק המזרחי חייב המפעל כ־9 מיליון דולר לכל אחד.

הבנקים בודקים בימים האחרונים את מעמדם המשפטי כנושים של מפעל מנועי בית־שמש. ככל הנראה, הם לא ינקטו עתה בצעד כלשהו וימתינו ליוזמה ממשלתית למינוי כונס הנכסים.

בינתיים פנתה מועצת העובדים למזכירות הממשלה בבקשה לדחות את הדיון בגורל המפעל, האמור להתקיים ביום א', עד לאחר ביקור השרים במפעל. גם ההסתדרות תובעת לדחות דיון זה.

העובדים תיכננו לנעול את עצמם מחר בשטח המפעל, אך בעקבות פנייתם של עובדים דתיים רבים הוחלט להמנע מחילול שבת ולהתבצר במפעל היום. בימי שישי אין עובדים במפעל. שביתת השבת תמשך משמונה בבוקר עד לכניסת השבת, ותתחדש במוצאי־שבת.

„אם מזכירות הממשלה לא תסכים לדחות את הדיון עד לאחר ביקור השרים, ננעל ביום ראשון את המפעל ונעלה עם בני משפחותינו להפגין מול משרד ראש־הממשלה", הבטיח משה לוי, יו"ר מועצת העובדים. אמש התכנסו במשרדי מועצת פועלי בית־שמש נציגי כל ועדי העובדים בעיירה, כדי להביע סולידריות עם פועלי המפעל.

אתמול הגישה ח"כ חייקה גרוסמן ממפ"ם הצעה דחופה לסדר היום בנושא זה והכנסת תדון בפרשה בשבוע הבא. „מינוי כונס נכסים הוא צעד ראשון העלול להוביל לסגירת המפעל, דבר שיש לו משמעות קשה על עתיד העיירה. הממשלה הבטיחה לתמוך במפעלים והנה היא סוגרת אותם", אמרה ח"כ גרוסמן.

משלחת של עובדי המפעל נפגשה אתמול עם נציגי ההסתדרות. המהנדס מיכאל קריהלי, העובד בפרויקט מטוס הלביא ציין, כי העובדים משלבים את בחיר המהנדסים של הממשלה. ביניהם אחד, שבקה אלהה, הביע חשש כי מינוי כונס נכסים עלול לגרום לביטול ההתחייבות מצד החברה האמריקנית „פראט אנד וויטני".

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד, אמר שפרשת מפעל בית־שמש היא מבחן להבטחות הממשלה על נקיטת מדיניות של צמיחה בשקט ופיתוח תעשיות עתירות מדע.

[illegible]

מזכירות תנועת החרות קראה אמש לממשלה לעשות כל מאמץ למניעת סגירת מפעל מנועי בית שמש, לאחר שראש מועצת בית־שמש, יהודה בראשי, חבר חרות, הופיע בישיבת המזכירות.

זכו בפיס

בהגרלת הפיס שנערכה של מפעל הפיס מס. 86' 46 שהתקיימה אתמול זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 180,000 ש"ח זכה המספר 752902.

הפרס המצטבר בסך 100,000 ש"ח יועבר לשבוע הבא.

במקביל פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 380,000 ש"ח (כולל צבירה).

בסך 12,000 ש"ח זכה המספר: 162700

בסך 6,000 ש"ח זכו המספרים: 374252 082087

בסך 300 ש"ח זכו המספרים:
011113: 021702: 165189:
185035: 186608: 187446:
250379:
271164: 273561: 385009:
461928: 499937: 514324:
518627:
530253: 559217: 565121:
567947: 575099: 579423:
586424:
634826: 639626: 644748:
652847: 728111: 730056:
761676:
764771: 776182: 809151:
834667:

בסך 150 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 2429: 2485

בסך 25 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 238: 943

בסך 16 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 208: 494: 585

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 7 או 8 או 9 זכו בסך של 2.50 ש"ח.

בסך 5 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים:
062: 112: 184: 240: 247: 302:
372: 378: 383: 402:
428: 431: 441: 521: 545: 619:
640: 674: 701: 747:
775: 918: 930: 942: 980: 984:

בסך 2.50 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים:
03: 06: 10: 17: 29: 34: 37: 39:
41: 49:
51: 53: 57: 59: 61: 62: 72: 73:
83: 84:
86: 87: 89: 90: 98:

לך על בטוח
לוח מעריב
ראה עמודים 6, 9, 29, 30, 31
ובמוסף „שווקים" עמודים 5–48

האם קראת כבר את
AT
המגזין החדשי לאשה ולמשפחה

מעריב
עמוד 12 · יום ו', י"ב בחשון תשמ"ז – 14.11.86

מורים: מחזה מעודד בנישואי תערובת בין יהודים לערבים

התיאטרון לנוער מעלה הצגה שבה האם יהודיה והאב ערבי ובני המשפחה משני הלאומים נפגשים בסדר פסח

מאת סופר „מעריב"

מחזה של התיאטרון הממלכתי לילדים ולנוער מעורר מחלוקת. מורים טוענים כי הוא מעודד נישואי תערובת בין יהודים לערבים. אגף הנוער במשרד החינוך ביטל 40 הצגות של המחזה „הפיצוץ ברחוב אוהליאב", מאת דניאלה כרמי. ביטול ההצגות הוא בניגוד מפורש להשקפת שר החינוך והתרבות, הרואה ברכה בהעלאת הצגות על בעיית הדו־קיום בין יהודים לערבים.

עלילת המחזה מתרחשת בירושלים, במשפחה שבה האם יהודיה והאב ערבי. האב נחשד בפיצוץ שארע בשכונה ונעצר. תוך כדי כך נחשפות הדעות הקדומות של השכנים.

אחר־כך מתברר שהפיצוץ קרה בשל מיכל גז, ואז חוזר האב לביתו. במחזה יש תמונה שבה נפגשים בני המשפחה, הערבים והיהודים בסדר פסח. תמונה זו היא אחת מאלה שעוררו תגובות שליליות, ומורים דרשו לבטלה.

אגף הנוער, שעמד לכלול את ההצגה במסגרת הרפטואר שהוא מסבסד לבתי־הספר, חזר בו מכוונתו. גם עיריית ירושלים הודיעה לתיאטרון, כי היא דוחה את העלאת ההצגה בירושלים. בנימוק: המחזה מעודד בנישואי תערובת.

דובר משרד החינוך אמר בתגובה, כי הוא מקווה שיימצאו מורים ומנהלים אמיצים שיביאו את ההצגה בפני התלמידים. בתל־אביב יתקיים דיון עם מורים ומנהלים בשבוע הבא לאחר שאותם מהם הסתייגו מן ההצגה.

„בתחילת השנה זו היתה ההצגה המבוקשת ביותר שלנו והתקשינו לעמוד בקצב ההזמנות", אומרת ד"ר שוש אביגל, מנהלת התיאטרון לילדים ולנוער.

„מה שנראה לי מוזר היא העמדה הסתלבית של משרד החינוך ושל נציגיו בהנהלת התיאטרון שלנו מחד, לעומת ההסתייגות והחששות של חלק מאנשי החינוך – ואני מדגישה שמדובר רק בחלק – בשטח להביא לבתי־הספר נושא מעורר מחלוקות. הם הופכים בכך למעין מנגנון של צנזורה הפועל מלמטה. ההצגה מתקבלת נפלא על־ידי בני הנוער שצפו בה".

ממחר אפשר לגלוש בחרמון במגלשות שלג

[illegible]

שודדי הזהב מבנק כללי היו מצויידים בהעתקי מפתחות לדלתות המשוריינות

נשדדו 40 מטילים בשווי 400 אלף ד' ★ המשטרה מעריכה: „אדם מבפנים" סייע לשודדים ★ עד ראיה: איימו עלי שאחטוף כדור בראש אם אזוז, אחר־כך התיזו גז מדמיע בעיני; את מטילי הזהב הכניסו לתוך חליפות מיוחדות שלבשו

● חוקרי המעבדה לזיהוי פלילי באים לבנק כללי (צילם: ראובן קסטרו)

מאת אלי דנון

שני השודדים שביצעו אתמול בצהרי היום את שוד מטילי הזהב בסניף המרכזי של בנק כללי בתל־אביב, היו מצויידים במפתחות לכל ארבע הדלתות המשוריינות שהיה עליהם לעבור עד לחדר האוצר.

רעדנו מפחד

השניים, כבני 25־30, הצליחו לשדוד מחדר הכספות הראשי של הבנק כ־40 מטילי זהב בשווי 400 אלף דולר. הם הסתלקו כנראה דרך החניון התת־קרקעי שמתחת לבנק. משקלו של כל מטיל זהב – ק"ג אחד. בחדר הכספות מוחזקים מאות מטילי זהב.

השודדים החמושים באקדחים הסמינו את מטילי הזהב בחליפות מיוחדות שלבשו. הם הופרעו במלאכתם על־ידי עובד בכיר בבנק, לוי סבק, ועל־ידי צעיר ירושלמי העובד במפעל לתכשיטים, שבא להפקיד זהב.

הצעיר הירושלמי, ששמו בני, סיפר: „באתי לפרוק זהב בכספת יחד עם לוי סבק. נכנסנו פנימה ולפתע התנפל מישהו על לוי. ניסיתי לעזור לו ואדם נוסף התיז לי גז מדמיע לתוך העיניים. לא ראיתי כלום, העיניים שרפו לי. אחר כך הוא שלף אקדח ואמר – אם תזוז תחטוף כדור בראש. נשכבנו על הריצפה. אני חושב שהם ניתקו את כבל הטלוויזיה במעגל סגור. רעדנו מפחד. ראיתי אותם לוקחים עשרות מטילי זהב ומכניסים לתוך חליפות מיוחדות שלבשו. לפני שהלכו הם איימו עלינו פעם נוספת. אחרי כמה דקות של שקט קמנו ולוי רץ לטלפון שנמצא במרתף וצעק ,שוד, שוד'".

עוקפים את הכניסה

חוקרי המשטרה הרבים שהוזעקו למרתף הבנק משוכנעים שהשודדים נעזרו ב„אדם מבפנים", ששיכפל את המפתחות לדלתות המשוריינות. השודדים ידעו כי בחדר האוצר נמצא איש אבטחה עד 1 וחצי בצהריים ולכן באו כמה דקות לפני השעה שתיים.

בבדיקה שערך סופר „מעריב" התברר שיש ליקויים בנוהל הכניסה והיציאה לבנק, השוכן בבניין מפואר ברחוב רוטשילד 38 בתל־אביב. ניתן להיכנס לחניון הבנק ללא בדיקה ומשם ניתן להכנס פנימה במעלית ובכך לעקוף את הכניסה הראשית המצויידת במערכת טלוויזיה במעגל סגור. לחדר האוצר ניתן להגיע גם מתוך סניף הבנק. הלקוחות הבאים לסניף לא עוברים בדיקה קפדנית כפי שעוברים אלה הנכנסים מהכניסה הראשית לבניין.

אין זה מן הנמנע שהשודדים נכנסו לבניין שעה ארוכה לפני מועד השוד והמתינו בחדרי השירותים. השודדים לא נכנסו לחדר כספות סמוך לשימוש לקוחות הבנק. המידע הראשון שהגיע, שלפיו נשדדו כביכול בעלי הכספות הפרטיות, עורר בהלה רבה בקרב הלקוחות.

שוד בנק מושלם

המשטרה סבורה כי „אדם שלישי" המתין לשודדים בחניון התת־קרקעי, בתוך מכונית, ואסף אותם לאחר השוד. ניידת משטרה ראשונה הגיעה לבנק 6 דקות לאחר שעובד של הבנק הפעיל את האזעקה.

בני נחקר אתמול כארבע שעות במשטרה. „אני לתל־אביב לא מגיע יותר", אמר כשעיניו עדיין אדומות מהגז המדמיע.

נראה, כי השודדים אינם עבריינים המוכרים למשטרה. בפני בני הוצג אלבום התמונות המשטרתי אולם הוא לא זיהה איש. השודדים לא היו רעולי פנים ושני העובדים שנתקלו בהם מסרו כבר את תיאורם למשטרה.

מטילי הזהב שנשדדו היו מבוטחים בחברת הביטוח הבריטית „לוידס". „אין מה לדבר, החבר'ה האלה עשו עבודה נקיה. זה נראה כמו שוד בנק מושלם", אמר אתמול קצין משטרה.

נמצא הסוודר של הנרצחת מריאן שטקר

המשטרה מעריכה עתה: המידע הזורם בעקבות תכנית הטלוויזיה „בשידור חוקר" עשוי להוביל לפיענוח הפשעים

מאת סופר „מעריב" בנגב

קריאות טלפוניות רבות ממשיכות להגיע למוקד המשטרתי שהוקם לאחר שידור תכנית הטלוויזיה „בשידור חוקר". טרם נעצרו חשודים. אתמול התגלה סוודר של התיירת מריאן שטקר, שנרצחה לפני 8 חודשים בפרדס של קיבוץ רביבים.

בתכנית הוצגו פריטים והיה לפריטים שהיו שייכים לתיירת ולחיילת, ואשר נעלמו מזירות הפשע. בין היתר הוצג הסוודר של מריאן שטקר. תושבת דרום הארץ דיווחה בעקבות זאת שהסוודר נמצא בידה. המשטרה קיבלה את הסוודר וחברה של הנרצחת זיהתה אותו.

במשטרה מעריכים עתה שהפרטים שכבר התקבלו, ושיתקבלו בימים הקרובים, עשויים להוביל את צוותי החקירה לפיענוח שלוש תעלומות הפשע.

ראש אגף החקירות במחוז הדרומי, נצ"מ שמעון טל, פירסם פניה לצעירה שדיברה איתו בטלפון במהלך השידור והוזהתה כענת. שיחת הטלפון נותקה וטל מבקש מענת להתקשר אליו שוב. טל מחפש עוד צעירה שהתקשרה שלשום וסיפרה על סובארו השורה שהבחינה בה לפני כשנה, כששרתה בצה"ל. המוקד לקבלת הודעות פועל 24 שעות ביממה בטלפון שמספרו 082־383111.

בית ציוני אמריקה
אבן־גבירול 26, תל־אביב
אנגלית מדוברת
במשכנת ההרשמה לקורסים של מכון מיל"ה
שיעורי הדגמה חינם!
יתקיימו ביום א', 16.11.86, וביום ה', 20.11.86, בשעה 18.30 בקורס יושם דגש על דיבור.
משך הקורס 3½ חודשים

אנגלית למתחילים
קורסים מיוחדים למעוניינים ללמוד אנגלית מההתחלה
הדגמות תתקיימנה בבית ציוני אמריקה אבן גבירול 26, תל אביב, בשעה 18.30 ביום א', 16.11.86, וביום ה', 20.11.86

אנגלית סופר
אינטנסיבית
קורסים אינטנסיביים מתקיימים במשך שבועיים כל יום בין השעות 9.00 – 16.00, פגישת הסבר תתקיים במלון פאלאס, הירקון 277, תל אביב, ביום ג', 18.11.86, וביום ה', 20.11.86, בשעה 17.30.
03-912093 מכון מיל"ה

„בזר שטיחים" אשר
רח' דיזינגוף 184 ת"א
המרכז לשטיחים פרסיים וסיניים!!!
למכירה: שטיחים פרסיים סיניים
בוכרה בלוצ'סטן קווקז קשמיר
אפגן ושטיחים טורקיים.
שטיחים עתיקים!!
ושטיחים במחירי הזדמנות!!!
„בזר שטיחים" אשר
ת"א דיזנגוף 184 טל' 243598
190 טל' 234580

interRent
רשת בינלאומית להשכרת רכב מופעלת בישראל ע"י צ'מפיון רנט־א־קאר חברה־בת ליבואני פולקסווגן אודי
אנו מחדשים את צי הרכב ומוכרים מכוניות במצב מעולה משנת יצור 1985
גולף 1300 + מזגן 1985
ג'טה 1300 + מזגן 1985
אודי 80 1300 + מזגן 1985
אודי 80 1800 אוט' + תוספות 1985
כמו כן ברשותנו למכירה מבחר גדול של כל סוגי פולקסוואגן ואודי פרטיות ומסחריות.
המכוניות המוצעות למכירה הם לאחר בדיקה, טיפול ובאחריות צ'מפיון.
המכירה באולם תצוגה של צ'מפיון דרך הרצליה אחרי פסי הרכבת מול הקיון טל': 700498.

במרכז המסחרי בצהלה
חנות למכבסה בשכ"ח
כניסה מיידית
לפנות בימים א'–ה' מ־8.00 בבוקר עד 13.00 ואחה"צ בימים ג' וה' בין השעות 19.00–21.00. 03־497413

הסכסוך הישראלי־ערבי
בצבת המעצמות
מאת משה ז"ק
הוצאת הקיבוץ המאוחד
להשיג בחנויות הספרים וב„ספריית מעריב".

פלאזה טבריה
חורף של 5 כוכבים
ב־50 ש"ח בלבד*
המחיר כולל:
● כניסה חינם למרחצאות וחוות התנינים בחמת־גדר
● 50% הנחה בכניסה לאתר החרמון
● 50% הנחה לשייט בכנרת
צלצל עכשיו 067/92233
פלאזה־טבריה – הכוכב החמישי עושה את ההבדל
* המחיר לאדם ללילה בחדר זוגי לא כולל מע"מ
* מינימום שני לילות
המבצע בתוקף עד 20.12.86

טבריה קלאב הוטל
עומד לפתוח שעריו מחדש
בימים אלה מסתיים השלב העיקרי של מבצע הצטרפות להסדר להפעלתו מחדש של המלון. רוכשי היחידות אשר טרם הצטרפו להסדר המעוניינים להצטרף, מתבקשים לפנות אל: משרדי העמותה – ריב"ל 18 ת"א טל. 371508, 371433, 03־381255 או אל מרכזי המידע ונקודות ההרשמה הבאות:
ת"א: עו"ד יעקב זליבנסקי, 03-612589; עו"ד דני ארנסט, 03-297974; עו"ד אהוד גולן, 03-456595; עו"ד דוד גרינברג, 03-5461408; שמואל גוטנטג, 03-441005
ירושלים: עו"ד רמי גולדשטיין, 02-223585
חיפה: עו"ד חנה פולמן, 04-663565; יעקב גורלי, 04-252368
נהריה: עו"ד שמואל שינפלד 04-928869
חדרה: עו"ד אברהם קורן 063-30698
ר"ג: עו"ד אשר ששון 03-728869
הוד השרון: פאול דרימר, 052-917472
ערד: צביה צ'רניבסקי 057-957214
ב"ש: עו"ד משה ברסל, 057-35777
בברכה,
שמואל מטנטג
יו"ר עמותת טבריה קלאב הוטל

מבצע כחול לבן בקו־אופ
החלות שק, מבצעים ופרסים בקו־אופ ובהיפר קו־אופ
arkia ארקיע
איתן עירון מרח' נחמני 1 ת"א
קנית כחול לבן ביום 12.11.86 בהיפר היפר קו.אופ - יד אליהו
וזכית בחופשה זוגית במלון ★★★★ באילת כולל טיסה.
קו אופ פרסום
מבצע כחול לבן בקו־אופ רשת הריבוע הכחול 12-30.11.86
קו אופ

גולדי הון
„תרגיל לבלשית מתחילה"
הערב בשעה 10.00 „סינמה 1" תל־אביב

חרוה סלומון מאשדוד
רזתה 28 ק"ג ב־60 יום!
קרא היום עמוד 2 בשבועון „סופשבוע"

ממשיכים במבצע
(מאיד רהיטים)
ממשיכים במבצע אז כדאי למהר בשינה, בריצה, רק שלא תאחר...
פרטים בעמוד 41 היום בשבועון „סופשבוע"

מטבחים
דיור 2000
תכנון אדריכלי ועיצוב פנים

هكذا من الأصل

מעריב של שבת

יום ו' י"ב בחשון תשמ"ז 14.11.86

14 פרשת ואנונו בממשלה

15 „מרגל האטום הראשון" בישראל

16 הרבנית הפמיניסטית

17 הפרופסור: לעשיית כסף יש מחיר

32 ספורט

האיאתולה והנשק: על שני מרכיבים אלה נשענת מלחמתה בת שש השנים של איראן נגד עיראק. הנשק יענה את הכל... (צילום: „גאמה")

„הקשר האיראני" של רייגן

מאת עפרה ישועה־ליית

סופרת „מעריב" בוושינגטון

„השרברבים של רייגן" במועצה לבטחון לאומי פתחו את ברז הנשק לאיראן □ מאחורי העיסקה: רוברט מקפרליין וה„קאובוי" שלו, אוליבר נורת, שלחץ בשעתו למכירת מטוסי ה„אייוואקס" לסעודיה □ הנימוק היה אז: סעודיה זקוקה להגנה מחשש התקפה מצד אירן

ה„פיאסקו" הגדול ביותר שידעה נשיאותו של רונאלד רייגן, לשעבר שחקן סרטים, מזכיר לאנשים רבים עלילה של סרט פעולה בינוני: קבוצת גברים בגיל העמידה, רובם יוצאי יחידות „קרביות, יוצאת מארצות הברית למזרח התיכון בתחפושת. המשימה: שחרור אורחים אמריקנים, המוחזקים אי שם בביצה הלבנונית, בידיה של חבורת טרוריסטים שיעית.

שיטת הפעולה: משא ומתן חשאי עם מנהיגיה של מדינה שיעית טרוריסטית.

המחיר: נשק וציוד לאותה מדינה, הנמצאת בעיצומה של מלחמה ממושכת.

בסצינה היחידה מתוך התסריט הזה, שעליה יש לציבור הרחב מידע כלשהו, נתפסת חבורת הגברים – בהם כנראה ארבעה אמריקנים, נושאי דרכונים איריים, ועיבי עשיר אחד – בנמל תעופה צבאי אי שם באיראן, לאחר שהגיעה על סיפונו של מטוס מטען, נושא ציוד צבאי. חברי הקבוצה לובשים סרבלי טייסים, כחלק מהתחפושת שתאפשר נחיתתם החלקה בארץ האוייב.

הבכיר שבחבורה, שאינו אלא יועצו לשעבר של נשיא ארצות הברית, מגלה שהוא נמצא במקום לפי בקשה מיוחדת של הנשיא. התסריט מצייד את האיש הבכיר בספר תנ"ך עם הקדשה מיוחדת בכתב ידו של הנשיא רייגן, ברובים ואקדחים נאים, ובעוגה אפויה בצורת מפתח.

היועץ ואנשיו מסבירים לשוביהם שהספר, הרובים והעוגה, הם מחוות של רצון טוב מאמריקה.

אנשי הבטחון אינם מתרשמים: הספר הקדוש שלהם הוא, אחרי ככלות הכל, הקוראן ולא ה„בייבל". הם דוחים את הספר, מחזירים את האקדחים.

גורלה של העוגה לא ברור: גירסה אחת טוענת שהיא נאכלה בנמל התעופה. האיש הבכיר וחבורת עוזריו שבעי הקרבות, מובלים אחר כבוד למלון בעיר הבירה, שם הם מוחזקים במעצר בית עד לגירושם מהמדינה.

קאט.

מה שהתחיל עם כל כך הרבה דמיון מזרחי, נגמר בוושינגטון המכופתרת במצעד משמים של דוברים ואח"מים, שבמשך יותר משבוע ימים חזרו והגיבו ב„אין תגובה", על כל שאלה בדבר ראשיתו, אחריתו או תכליתו של המעשה המוזר.

רק שר החוץ האירי השכים בשעה שש וחצי בבוקר, כדי למחות באוזני שר החוץ האמריקני, על השימוש הלא חוקי של האמריקנים בדרכונים הנושאים את סימלה של ארצו.

עד שהחליט הנשיא רייגן – ביום ד' אחר הצהרים – לצאת ולהודות בעצמו בפני חברי קונגרס בכירים במגעים הסודיים שקיימו אנשיו באיראן, פירנס רק ברז דקיק של הדלפות את סקרנותו של הציבור הרעב.

„רובים" מקפרליין, יועצו לשעבר של הנשיא רייגן לענייני בטחון, סיפרו העתונים, אכן הגיע לאיראן – שבה מכונה אמריקה „השטן הגדול" – בשליחות עלומה, בחברתם של עוד אמריקנים, שלפחות אחד מהם הוא פקיד חשוב במועצה לבטחון לאומי.

מקפרליין המשיך בכך פרוייקט, שהתחיל בו עוד לפני שהתפטר מן הבית הלבן: חידוש הקשר עם איראן של חומייני, שבו נכללו גם משלוחי ציוד צבאי כ„מחווה של רצון טוב". המאמץ לשחרור בני הערובה היה – כך טען מקפרליין בראיון עתונאי – רק חלק צדדי מן המגעים עצמם.

התסבוכת שאליה נקלע הימשל לא יכלה להיות מושלמת יותר. החלטתם של האיראנים לספר את סיפור ה„קשר" פתחה „תיבת פנדורה" חדשה. בבת אחת נתגלה קלונו של הנשיא בשורה של הבטים, שכל אחד מהם לבדו דיו להביך, לסבך, ולאבד אמינות:

● המעצמה האדירה בעולם נתפסה באי־אמירת האמת. בעוד פקידים אמריקנים בכירים, והנשיא בראשם, מטיפים לכל בעלי בריתם להימנע מקשרים עם איראן – נחשפת העובדה שארצות הברית בעצמה איפשרה זרימתו של ציוד צבאי לטהרן.

● הימשל, שדובריו דחו בשאט נפש את עצם הרעיון של „משא ומתן עם טרוריסטים", קיים לא רק מו"מ, אלא גם מקח וממכר, עם מחבלים ואדוניהם, המפעילים אותם בשלט רחוק.

● הטענה, שארצות הברית „ניייטראלית" בסכסוך בין איראן לעיראק, תוך גינוי מיוחד לאיראן שאינה מסכימה לתיווך או מו"מ לסיום המלחמה במפרץ, התגלתה כחסרת בסיס.

● בשורה של משפטים פליליים (בחלקם מעורבים גם ישראלים) יטענו עתה נאשמים בהברחת נשק לאיראן, כי פעלו בעצם לפי מדיניות הבית הלבן...

● בני הערובה עדיין נמקים בשבי בלבנון. מספרם נשאר יציב מאז החלו ה„עיסקות" של נשק תמורת שבויים: אמנם שלושה שוחררו, אך „במקומם" נחטפו שלושה אחרים. „הישראלים, שעשו את עיסקת החליפין הגרועה ביותר בהיסטוריה – 1150 מחבלים תמורת שלושה חיילים – לפחות קיבלו את כל הבחורים שלהם בחזרה", קונן אחד מבעלי הטורים השבוע.

● כל זה קורה לנשיא שעלה לשלטון ברוב עצום, על גלי הזעם של ציבור שמאס בנשיא קודם, שלא הצליח לשחרר את בני הערובה שלו... הלעג העוקצני שבו התקלס רונאלד רייגן בממשלו של הנשיא הקודם, ג'ימי קארטר, שהתייסר במשבר בני הערובה, חוזר אליו בימים אלה כבומרנג מכל העברים.

● פיצוץ הפרשה, על ידי הדלפה איראנית, הוכיח עד כמה חובבנית היתה הגישה האמריקנית במשא ומתן עם ה„מולות": לאיראנים הערמומיים, שניצבו מול האמריקנים, יש נסיון של „אלפי שנים" במקח וממכר, הזכיר השבוע אחד הפרשנים.

● „הקשר האיראני" כולו נוהל תוך עקיפה של כל נהלי העבודה התקינים, ולסטנתם של כמה מחברי הקונגרס – גם תוך הפרתם של חוקים. משרדי החוץ וההגנה, מחד גיסא, והקונגרס מאידך גיסא, הושארו באפלה בכל הנוגע לכיבם של המגעים.

שתי הנקודות האחרונות מחזירות אותנו לחבורת הגברים בסרבלי טייסים, שנוכחותם התמוהה בנמל תעופה איראני, השפה את אפס קצה של עלילת ה„קשר האיראני" בהפקת הבית הלבן.

מבקריו של הנשיא רייגן – שמספרם גדל במהירות מאז השבוע שעבר – לא איחרו להזכיר, שעם האחראים ל„פאשלה" הגדולה האחרונה נמנים גם אדריכלי מיבצעים אחרים, אשר לא הוסיפו כבוד גדול לשמה של ארצות הברית בחודשים האחרונים.

יש שכבר משווים את החבורה של הנשיא לקבוצה מאנשיו של נשיא אחר, שמעלליה עלו לו במשרתו ובשמו הטוב: ה„שרברבים" של ריצ'ארד ניכסון, שסיבכו אותו בפרשת „ווטרגייט".

אולם „כל אנשי רייגן", בניגוד ל„שרברבים של ניכסון", לא פעלו בשליחותה של המפלגה, אלא למען האינטרס הלאומי, וככל הנראה בתום לב. זהו הבדל חשוב, אבל אינו מקטין את הנזק הבינלאומי שגרמו אנשיו של הנשיא.

רובם ככולם מרוכזים במועצה לבטחון לאומי שליד הבית הלבן. במועצה חברים, מלבד הנשיא וסגנו, גם שר ההגנה ושר החוץ, וראשי המטות המשולבים. את פעולותיה מתאם יועץ הנשיא לבטחון לאומי, הנעזר בצוות של מומחים לענייני חוץ ובטחון. תפקידה של המועצה לשמור על תיאום ושיתוף פעולה בין משרדי הממשלה השונים לבין עצמם וביניהם לבין הכוחות המזויינים והשירותים החשאיים.

במציאות, קרה לא פעם שהגוף הזה נהפך למכשיר רב כוח לביצוע מדיניות הבית הלבן, תוך התעלמות מהמנגנונים האחרים. תקופת הנשיא רייגן הצטיינה בחילופי אישים תכופים בראשות המועצה ובין עובדיה. בין השאר ירד במידה ניכרת הגיל הממוצע של עוזריו של יועץ הנשיא.

במקביל, שורבב שמה של המועצה ואנשיה לרוב הפרשיות המביכות שאיתן נאלץ הימשל להתמודד בחודשים האחרונים.

זה החל בפרשת ה„דיסאינפורמציה", שבמהלכה ניסו אנשי המועצה להזין עתונאים בסיפורים כוזבים, על אפשרות של התקפה חדשה על לוב. גילוי הסיפור גרם למשבר אמון רציני בין הימשל לעתונות. זה נמשך בפרשת התמיכה האמריקנית במורדים בניקרגואה. הקונגרס האמריקני לא איפשר לימשל לתת סיוע כזה למורדים, אך למרבה המבוכה נתגלה מפעם לפעם שסיוע כזה אכן ניתן. התרסקותו של מטוס אמריקני, שנשא נשק למורדים, ותפיסתו של האמריקני יוג'ין האסנפוס, שהיה חלק מצוות המטוס, השפה מעורבותם של דרגים אמריקניים בכירים גם בעניין זה.

עד מהרה התברר כי לפחות אדם אחד מעורב במידה שווה ב„קשר האיראני" ובקשר עם המורדים בניקרגואה. אוליבר נורת, קצין בדרגת סגן אלוף (לויטננט קולונל) בחיל הנחתים, המושאל לבית הלבן למן שנת 1981. ההכר כמי שליווה את יועץ הנשיא לשעבר, רוברט מקפרליין (אף הוא איש חיל הנחתים לשעבר), במסע המוזר לאיראן.

נורת אף נראה וצולם בקפריסין, סמוך לשחרורו של בן הערובה דייוויד ג'ייקובסן מחטפיו בלבנון. היה זה אוליבר („אולי") נורת, שנחשף כאחד מאנשי הקשר של האמריקני העצור בניקרגואה. בדיקת רישומי הטלפונים של האסנפוס הוכיחה, שהוא התקשר פעמים רבות מדרום אמריקה, למספרו הישיר של נורת בבית הלבן.

מכריו של נורת תיארו אותו לפני כתב השבועון „יו.אס. ניוז אנד וורלד ריפורט" כ„קאובוי", „פרש בודד", ש„הכוונות שלו תמיד טובות".

נורת עצמו, בנאום שנשא לא מכבר, סיכם את דעתו על אנשים המרבים לדבר בנימה עויינת על מעשי הימשל: „פעם היו קוראים לאנשים כאלה בוגדים".

לישראלים יהיה עניין באיזכור אחד המיבצעים הפחות־מסוכנים, שנטל על עצמו נורת בשעתו, למען רונאלד רייגן: בשנת 1982 הוא עסק בשתדלנות בקונגרס, למען תכניתו של הנשיא רייגן למכור מטוסי „איוואקס" לערב הסעודית. ישראל וידידיה ניהלו קרב עיקש ומר נגד עיסקת ה„איוואקס" – והפסידו. הימשל ניצח, בין השאר בעזרת כוח השכנוע של ה„קאובוי בעל הכוונות הטובות". אחד הנימוקים כבדי המשקל בעד מכירת מטוסי ההתרעה המשוכללים לסעודים היה: הם זקוקים לכל הגנה מחשש התקפה מצד... איראן.

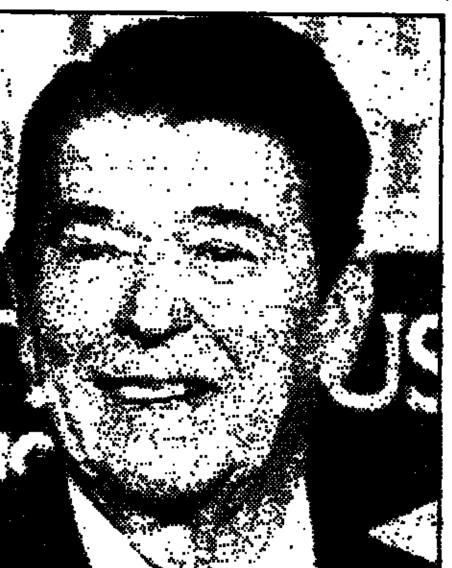

הנשיא רייגן: מהפך במדיניות החוץ?

רוברט מקפרליין: בשליחות הנשיא

אוליבר נורת: „פעם נחשבו לבוגדים"

ואנונו: היועץ המשפטי ידע לפני שהובא, המשפחה – אחרי...

מאת יוסף חריף

כאשר שמע שר התחבורה את ההודעה ברדיו שוואנונו עצור בישראל, שאל את מזכיר הממשלה מתי החליטה הממשלה על פרסום זה... □ בעבר הובאו לארץ אנשים ונדונו ופרטי הדברים לא נודעו עד היום □ כאשר פורסם כי „בני משפחתו של ואנונו מודאגים", הם כבר ידעו שהוא בארץ □ חריש היה בסוד העניינים

כשישב ביום ראשון השבוע „צוות השלושה" – ראה"מ יצחק שמיר, מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס ושר־הבטחון יצחק רבין, כדי לדון בפרסום הודעה־הודאה מטעם הממשלה על מציאותו של מרדכי ואנונו בישראל, הובאה לפניו הצעת הנוסח של „ההודעה הרשמית" על־ידי שר־החוץ.

נוסף על עצם האישור המוסמך, שהאיש עצור בישראל, ראה שר החוץ לנכון להבהיר, כי כל השמועות כאילו „נחטף" ואנונו על אדמת בריטניה, אין להן כל יסוד. לפיסקה זו נוספה פיסקה מסכמת, האומרת, כי "ממילא אין יסוד לידיעה כאילו מר פרס התקשר עם גב' תאצ'ר, כדי להודיע לה על דבר שלא קרה במציאות".

בין שתי הפיסקאות הללו מצוי משפט האומר: „מטעמי סוב־יודיצה לא יפורסמו פרטים נוספים".

קשה לומר שההודעה מצטיינת בבהירות הניסוח ולא רק בגלל שענין הסוב־יודיצה אינו שייך לכאן. ואמנם היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, שהיה בסוד העניין, מן השלב שקדם להבאתו של ואנונו לישראל, נכח בישיבת צוות־השלושה, הקשה בו במקום: מה ענין „סוב־יודיצה" לכאן? הרי על פי החוק הישראלי חלים כללי הסוב־יודיצה משעה שמוגש כתב אישום לבית המשפט.

אבל האחראים לניסוח צידדו משום־מה בהשארת המשפט הזה, שבא לדעתם לומר, כי מטעמים הכרוכים בבטחון המדינה או בשל צרכי החקירה, לא יימסרו פרטים נוספים.

כשאנשי משפט פנו אל היועץ המשפטי, בתהייה על פיסקה משונה זו (בענין הסוב־יודיצה), הוא הוצרך להודות, לדבריהם, כי „הניסוח בלתי מוצלח...".

אין זה הדבר „הבלתי מוצלח" היחיד – לא בהודעה הרשמית, ולא בעצם הסיפול בפרשה, למן הרגע שוואנונו הובא לישראל.

מה, למשל, אומרת ההכחשה ש„אין יסוד לידיעה, כאילו מר פרס התקשר עם הגב' תאצ'ר כדי להודיע לה על דבר שלא קרה במציאות?". הכחשה זו מתייחסת לידיעה כאילו „נחטף ואנונו על אדמת בריטניה". אבל אם רצה פרס להבהיר, כי בכל הפרשה הזאת, אפופת המסתורין, לא שוחח ולא קיים כלל מגע עם ראש ממשלת בריטניה – אין הדבר עולה מן ההכחשה הזאת. אכן, גם פיסקה זו אינה מצטיינת בניסוח מוצלח במיוחד...

יש אומרים, כי הדיון של צוות־השלושה היה חפוז במקצת. „רצו לגמור את כל העניין מהר, לפני שפרס יוצא לארה"ב". ואמנם כך נראים הדברים.

אלא ש„הטיפול החפוז" איפיין כמעט את כל המהלכים בפרשה. אם הוחלט להעלים את דבר מציאותו של ואנונו בישראל, למרות שיותר מדי אנשים ידעו כי הוא כאן – למה לא נשמר הקו הזה עד הסוף? ואם על פי הנתונים לא היה אפשר להעלים את העניין – מדוע צריכה היתה הממשלה להסתבך ב„אין לנו מה לומר", כשהתקשורת העולמית – ביחוד בבריטניה – וכן מדינאים החלו לוחצים על ישראל לגלות היכן נמצא מרדכי ואנונו.

לא כל הממשלה היתה בסוד העניין. בישיבותיה לא נמסרו פרטים על הפרשה ואפילו ביום א' השבוע, כשכבר היה ברור לשר־החוץ כי תוצא הודעה בעניינו של ואנונו – לא נמסר על כך דבר לחברי הממשלה.

בפתק שהריץ שר התחבורה, חיים קורפו, למזכיר הממשלה, לשמע ההודעה „המרעישה" ברדיו – שאל אותו: הודעת זה עתה מטעם הממשלה על מציאותו של ואנונו בישראל. מתי הממשלה החליטה על הפרסום הזה?...

תשובתו של המזכיר היתה שעל פי תקנון הממשלה רשאי ראש הממשלה למסור הודעות „על דעת הממשלה". מבחינה פורמלית זה נכון. אבל האין זה תמוה שזמן קצר לפני פרסום הודעה כזאת, אין מספרים עליה אפילו לחברי הממשלה?

נקל להבין את גודל המצוקה, שבה היו שרוי צוות־השלושה. הרי מדובר בריגול ובבגידה, בנושא שהוא, אולי, סוד־מדינה שאין גדול ממנו. בתחילה הוצג ואנונו כאדם „מבולבל" ו„בלתי יציב": כלומר, שאין להתייחס ברצינות לגילוייו. אבל אם כך הדבר, איך אפשר לתבוע לדין אדם „בלתי יציב", על דברים שעצם קיומם הוכחש?

לא רק מטעם זה הוחלט שמשפטו של ואנונו, כמו דרך הבאתו לכאן, יישמרו בסוד גמור. כבר היו דברים מעולם: שופט בית המשפט העליון לשעבר, חיים כהן, הגורס כי „אסור לשקר, אבל מותר לשתוק ולא לפרסם", סיפר כי זכורים לו מקרים שבהם הובאו אנשים ארצה בדרך זו או אחרת, הועמדו לדין ו„הדבר לא נודע עד עצם היום הזה... רק עורכי־הדין שהגנו עליהם, ידעו על כך...

עתה ברור, כי מחשבה זו הינחתה את צוות־השלושה: הם קיוו שהמדינה תצליח להביא את ואנונו לדין, תוך התקופה הקצרה המוגדרת בחוק ולבסוף, אחרי המשפט, יפורסם פסק־הדין. הנחתם היתה, שה„שמועות" בתקשורת ידעכו בהדרגה ובינתיים יסתיים המשפט החשאי. אלא שהעניינים התגלגלו אחרת, גברו הפרסומים ועמם הלחצים הפוליטיים ולא היה אפשר עוד להעלים.

נראה אפוא, כי הטעות הגדולה של צוות השלושה לא היתה בסטייה מן הקו שהוחלט עליו, אלא בהערכה הראשונית שאפשר יהיה להתמיד בקו זה, בהסתמך על נסיון העבר. בעבר – בכל המקרים שבהם התנהלו משפטים חשאיים – לא נודע עליהם דבר לאיש „מחוץ למערכת". לא התקשורת העולמית, לא התקשורת בישראל ולא מדינאים ידעו דבר וממילא לא עקבו אחרי הנאשמים.

בנסיבות מקרהו של ואנונו חייבים היו שלושת אנשי הצוות להגיע למסקנה ההגיונית, כי כל יום שחולף רק מסבך את המימסד בעיני דעת־הקהל, שעל פי הנסיון המצטבר יש לה משקל רב, לעתים מכריע, עד כדי אילוצה של הממשלה – כפי שאכן אירע ביום ראשון השבוע – להודות בדברים, ששעות קודם לכן הכחישה אותם.

היתה סיבה נוספת לאי־יכולתה של הממשלה להתמיד בקו שננקט על־ידי צוות־השלושה מלכתחילה. היא נעוצה בעמדתם של אלה, אשר הפרשה העלומה מסורה היתה בידיהם: כל המהלכים נעשו תוך הקפדה גמורה על החוק. מסתבר, שהיועץ המשפטי לממשלה היה בתמונה בכל שלב מן השלבים, לרבות השלב שקדם להבאתו של ואנונו לישראל. מרגע שהובא ואנונו לישראל, נהגו בו על פי הליכי המשפט – הוצא נגדו צו מעצר כדין ל־15 יום. עברו מספר ימים והמדינה הזמינה לפי בקשתו של העציר את הפרקליט שבחר לעצמו, אמנון זכרוני. בו ביום דיבר חריש עם זכרוני ואחר שגילה לו את דבר מציאותו של ואנונו בישראל, דאג להפגישו עמו. זכרוני ישב עם ואנונו כמה שעות, לפני שהודיע ליועץ המשפטי לממשלה, כי הוא מוכן לקבל עליו את ההגנה עליו.

מרדכי ואנונו: טיפול חפוז

כבר בתחילת מעצרו הודיעו למשפחתו של ואנונו, כי יקירם נמצא בישראל. בני המשפחה נתבקשו שלא לומר על כך דבר. ואמנם, כאשר רבו הפרסומים בתקשורת, שבני־המשפחה מודאגים ותוהים על היעלמו של הבן והאח מרדכי – לא היו בני־המשפחה מודאגים מבחינה זו. הללו עמדו במבחן, גם כאשר עורכי־דין שונים, מהם בכירים וידועי־שם, „חיזרו אחרי בני המשפחה", כביטוייה של אישיות משפטית בכירה, ו„התנדבו" להגיש בשמם „הביאס קורפוס", כדי לגלות את עקבות בנם האובד.

המעורבים בדרך טיפול זאת מעירים, כי „אין ממשלים נאורים רבים, אשר היו דואגים לכך, שבני משפחה של מי שנחשד במעשה בגידה כה חמור, לא ידאגו".

בכך אין להשיב על השאלה מדוע הוסיפה המדינה „להעלים" את ואנונו משך זמן רב יחסית ועל־ידי כך החזיקה את הפרשה בכותרות הראשיות, כשהכוונה היתה דווקא להורידה מן הכותרות.

מה היה למדינה להסתיר, אם נכונה טענתה ש„ישראל לא פגעה כל עיקר בריבונותה של בריטניה" וכן ש„האיש לא הוצא ממקום הימצאו בכוח". ניסוח דברים קפרני זה מסביר את העיקר, בלא שיצטרך לרמוז על „הטכניקה" המדוייקת, שבאמצעותה הוזמן מר ואנונו לישראל. אם אכן הבאתו לישראל הוחוקה בה נעשו כדין – למה צריך היה להסתבך ולהניח לעתונות הבריטית והאמריקנית לעשות מטעמים ולספר, איך פרס הודה ל„מוסד" להביא בהקדם את ואנונו לישראל ואיך הוא נתפתה על־ידי איזו „דלילה" לבוא לבלות עמה על יאכטה, שציפתה לזוג מחוץ למים הטריטוריאליים של בריטניה (וממילא „אין פגיעה כל עיקר בריבונותה של בריטניה")?

מבחינה משפטית אין משמעות לשאלה, כיצד הובא ואנונו לישראל. קיימת הלכה ברורה בעניין זה. בקרוב יתבקש, בית המשפט העליון, כנדרש בחוק, להאריך את מעצרו של ואנונו, ובפרק הזמן המוקצה בחוק, תושלם הכנתו של כתב האישום.

מכאן ואילך הוא יהיה עצור „עד תום ההליכים" נגדו.

מעתה נמצא ואנונו בידי „הרשות השופטת" ולא עוד בידי צוות־השלושה, הקבינט או הממשלה.

מצדיעים לשבוע המזון ישראל-אמריקה

EMPIRE KOSHER FOODS, INC.

גדול יצרני העופות והמזון הכשר בעולם.

להשיג בישראל... עופות שלמים ותרנגולות הודו כשרים ברוטב ברבקיו של אמפייר.

להשיג בסניפי שופר־סל בארץ

KOSHER Empire FOODS

בקרוב יגיעו מוצרים נוספים של אמפייר.

صكنا من الاصل

صورة عن الاصل

"מי ומה" בפרשת ואנונו

מאת גיל קיסרי

הקורא את החומר הרב שפורסם בפרשת מרדכי ואנונו עלול ללכת לאיבוד בתוך מבוך השמות, המושגים והדמויות הפועלות. להלן מעין מדריך של "מי ומה" – בפרשה.

● אוניברסיטת באר שבע: בה למד ואנונו פילוסופיה בתקופת עבודתו בכור האטומי. במסגרתה היה פעיל בחוגי הסטודנטים ובחוגים שמאלניים פרו־פלשתיניים.

● "איזווסטיה": בטאון ממשלת בריה"מ, תיאר את ואנונו כ"אדם אמיץ שלא חשש לגלות את האמת לברות שידע כי סכנה נשקפת לחייו".

● בג"ץ: האפשרות כי תהיה עתירה לבג"ץ (בית המשפט הגבוה לצדק) כדי לאלץ את הממשלה לגלות את מקום הימצאו של ואנונו השפיעה כנראה על ההחלטה לפרסם הודעה רשמית.

● גררו אוסקר אדמונדו: עתונאי דרום אמריקני, קשר בין ואנונו לעתונות הבריטית.

● "המוסד": השרותים החשאיים של ישראל. אמצעי התקשורת בעולם ייחסו להם את חטיפתו של ואנונו והחזרתו לארץ.

● הרצוג חיים: נשיא המדינה, נקלע למצב מביך בעת ביקורו באוסטרליה, כאשר הצהיר כי אינו יודע דבר על מקום הימצאו של ואנונו, ימים אחדים לפני שפורסמה הודעת הממשלה.

● ואנונו מרדכי: "גיבור" הפרשה. טכנאי־לשעבר בכור בדימונה, בן 32, יליד מאראקש שבמרוקו. עצור אי־שם בישראל. מנפה למשפטו.

● ועדת העורכים: כוללת את עורכי העתונות היומית הישראלית. כונסה ביוזמת שמעון פרס, אז ראש הממשלה, לפני "פיצוץ" הפרשה בעתונות הבריטית, כדי לשמוע על הפרסום הצפוי. נתבקשה להימנע מכל פרסום ההורג מציטוטים בתוך אמצעי התקשורת העולמיים.

● זימב גידי: חברתו של ואנונו בעת שהותם בבאר־שבע. בת 30, אמריקנית, אחות מיילדת, חזרה לארה"ב.

● זכרוני אמנון: עו"ד, פרקליטו של ואנונו, לפי בחירתו של העצור.

● חריש יוסף: היועץ המשפטי לממשלה, פנה לשרים הבכירים בהמלצה לפרסם את ההודעה הרשמית כדי שלא להסתבך בשקרים.

● כור אטומי בדימונה: המפעל שבו הועסק ואנונו.

● "מבט 2": "הלב הסודי של הכור בדימונה" – לפי טענת ואנונו ב"סאנדיי טיימס" – שם מיוצרות כבר כול פצצות־האטום הישראליות.

● מפלגה קומוניסטית ישראלית: אליה הצטרף ואנונו במסגרת פעילותו ואהדתו לעניין הפלשתינאי.

● מקגייט גלן: הכוכב האוסטרלי, ידידו של ואנונו, שככנסייתו התנצר. לאחר שואנונו נעלם, טען כי הוא נמצא בישראל. בא לארץ כדי לחפשו.

● "סאנדיי טיימס": העתון הבריטי אשר פירסם את "סודות־יה האטומיים של ישראל", לפי גירסתו של ואנונו.

● "סאנדיי מירור": העתון הבריטי שפירסם לראשונה, שבוע קודם לכן, על ההתקשרות בין ואנונו לבין ה"סאנדיי טיימס" לשם חשיפת סודות על הנעשה בכור בדימונה.

● "סוב ידיצהי": הנימוק של הממשלה, בעת פרסום ההודעה הרשמית, שלא להרחיב את הידיעה במסירת מידע על הפרשה. משפטנים הגיבו בספקות אם הכלל הזה אכן חל כאן בשלב הנוכחי.

● צנזורה: צימצמה בצורה דראסטית את כל הפרסומים על הפרשה. להוציא פרטים על הרקע האישי של ואנונו, עד למסירת ההודעה הרשמית.

● צרפת: לפי הפרסומים בעתונות העולמית, סייעה לישראל בהקמת הכור האטומי בדימונה.

● קמ"ג (קריית מדע גרעינית): המרכז המדעי בדימונה שבמסגרתו פר על הכור.

● שב"כ (שירות־בטחון כללי): באמצעי־ההקשרות הוטלה עליו האחריות למחדל הבטחוני, שאיפשר לוואנונו להתקבל לעבודה בכור, לצלם בו, להוסיף לעבוד בו גם כאשר פעילותו הפוליטית היתה ידועה לכל, ולבסוף להוציא מישראל את החומר אשר שיכנע את העתון הבריטי ויועציו בדבר אמינות טענותיו.

● תאצ'ר מרגרט: ראש ממשלת בריטניה. שמה שורבב לפרשה בטענה כי קיבלה משמעון פרס, בכהנו כראש ממשלה, ידיעה על הכוונה להחזיר את ואנונו לארץ – טענה שהוכחשה רשמית בירושלים ובלונדון. נראה, כי הרצון של ממשלת ישראל למנוע מבוכה מגברת תאצ'ר מילא תפקיד חשוב בהחלטה על פרסום ההודעה הרשמית. הדבר לא מנע דרישה בריטית מישראל למסור יותר פרטים והבהרות על הדרך שבה החזר ואנונו לארץ.

"מרגל האטום" עסק בקרניים קוסמיות

מאת אלכס דורון

"מרגל האטום הראשון בישראל", פרופ' קורט סיטה, מדען גרמני, נשוי ליהודיה, היה סוכן האפ.בי.איי. □ נחשד בארה"ב וגורש לברזיל □ משם עבר לטכניון בחיפה □ קיים מגע עם סוכנים צ'כים בארץ והמידע הועבר לרוסים

מטוס "סודיסאייר" שהמריא מלוד בצהרי יום ה', 2 באפריל 1963, נטל עמו לצידך, את גיבורה של אחת מפרשות הריגול המוזרות ביותר שנחשפו אי־פעם בישראל: "פרשת קורט סיטה". בעתונים לפני כ־25 שנה וגם אחר־כך, כינוהו לעתים "מרגל האטום הראשון בישראל".

בלילה בהיר וקריר מעט, של אמצע יוני 1960, 34 חודשים לפני שעזב את הארץ לצמיתות, התדפקו שני גברים על דלת הווילה של פרופ' קורט סיטה, ברחוב הורב, באהוזה שעל הכרמל. אחד מהם היה קצין משטרה והאחר איש ש.ב. הם ביקשו מפרופ' סיטה, נשיא אגודת הפיסיקאים בישראל, מדען בעל שם עולמי ואז ראש המדור לפיסיקה בפאקולטה למדעים בטכניון, במכון על־שם אלברט איינשטיין בנוה שאנן, להסביר את פשר פגישותיו התכופות ומהות מגעיו עם סוכנים של הס.ט.ב. – שירות הביון של צ'כוסלובקיה – שפעלו בישראל במסווה של דיפלומאטים מאמנים. הס.ט.ב. אינו אלא זרוע של הק.ג.ב. הסובייטי. באותה תקופה היו עדיין בישראל נציגויות דיפלומטיות של הגוש המזרחי.

בעתונים דווח אז, כי הסבריו של פרופ' סיטה היו מלאים סתירות ולא הניחו את דעתם של שני אורחיו. הם שלפו הרשאה מיוחדת מבית־המשפט לערוך חיפוש מדוקדק בדירה, החרימו בה מסמכים שהוגדרו כ"חומר מחשיד" ועצרו את בעל הבית.

כשנמסר לו על מעצרו, פלט פרופ' סיטה הנדהם: "לא התכוונתי לזאת". כעבור שתי יממות הוארך מעצרו בצו משפטי נוסף והוא נכלא בכלא דמון שליד קיבוץ בית־אורן, על הכרמל.

דבר מעצרו של סיטה, מבכירי הסגל המדעי בטכניון, היכה בהלם את תלמידיו ומכריו הרבים. עד היום, 25 שנה מאז, הם מתקשים לעכל את מה שדווח אז. בעתונים סופר, כי מעקב ממושך אחרי סוכן צ'כי הביא למעצרו של סיטה. הסוכן הוגדר כ"מפעילו" במשימת הריגול שהוטלה עליו. סופר כי הפגישות נערכו במסעדות ובבתי קפה קטנים בחיפה, לרוב בהדר הכרמל ועל הכרמל עצמו, בחשאיות מרובה ותוך הפעלת כללי הקונספירציה, המקובלים בעולם הריגול.

סוכנות סט"א דיווחה אז כי באותה שנה גייסו סוכני־ריגול מהגוש הקומוניסטי, כולם מוסווים כדיפלומאטים תמימים, ששה ישראלים כדי לעבוד למען השירותים הללו.

שירותי הבטחון הישראליים עקבו, כך דווח אז, תקופה ארוכה אחרי פרופ' סיטה והזהירו מפניו מדענים רבים, עוד לפני מעצרו. כך נמנעה דליפת מידע בעל ערך רב לישראל. עמדתו של הפרופסור רק הגיזרה ובעל המצה הרחב היתה כזו, שניתנה לו גישה למדענים רבים בתחומים חיוניים. אלה הוזהרו שלא לדבר עימו על נושאים מסויימים ועם זה לא לתת לו הרגשה שהוא נתון במעקב.

יומיים לאחר שנעצר פרופ' סיטה, ב־16 ביוני, קיבל ראש הממשלה דאז, דוד בן־גוריון את הודעתו של פרופ' א.ד. ברגמן, ראש הוועדה לאנרגיה אטומית כי באותו יום, בשעה 18.45 הופעל לראשונה, כור המחקר הגרעיני הראשון של ישראל, בנחל שורק.

כל זה התרחש בעיצומה של תקופה בה הקדישו המעצמות הגדולות ובמיוחד בריה"מ וגרורותיה, מאמצים אדירים לריגול מדעי נרחב ובעיקר אטומי. פרשת המדען המרגל קלאוס פוקס, שמסר את סודות בריטניה לבריה"מ, עדיין הסעירה אז את העולם.

פרופ' סיטה שיתף פעולה עם חוקריו. כארבעה חודשים לאחר שנעצר, הוגש כתב האישום נגדו, בתיק פלילי 219/60 של בית המשפט המחוזי בחיפה. ב־6 בנובמבר 1960 החל המשפט ומיד נקבע כי ייערך בדלתיים סגורות. הנימוק: "שמירה על בטחון המדינה".

השאלה מה הריץ את הפרופסור הנכבד למעשים שיוחסו לו – נשארה סתומה עד היום. יש רק השערות. פרופ' סיטה עצמו לא הסביר זאת מעולם ומכל מקום לא בצורה משכנעת.

הוא נולד ב־1910 בחבל רייכנברג, אז אוסטריה. לאחר מלחמת העולם הראשונה היה חבל ארץ זה חלק מחבל הסודטים שבצפון צ'כוסלובקיה. סיטה לא היה יהודי אלא גרמני במוצאו. אביו היה מנהל בית ספר. עד למלחמת העולם השניה, הספיק ללמוד בפאקולטה למתימטיקה ופיסיקה באוניברסיטה הגרמנית בפראג, נחשב לגאון (בן 28 היה דוקטור) ונודע בין מכריו כליבראל וכאנטי קומוניסט. האגודה הבין לאומית להגנת המדע העניקה לו אז מענק מחקר מיוחד, שלא מומש בגלל הנאצים. אלילו היה תומאס מסריק, מייסדה ונשיאה הראשון של הרפובליקה הצ'כוסלובקית. בין ידידיו היו יהודים רבים, גם ציונים. ידידתו הטובה ביותר היתה הדה קראוס, יהודיה. הם נישאו ערב מלחמת העולם השניה.

לאחר השתלטות גרמניה הנאצית על צ'כוסלובקיה, באביב 1939, הורחק סיטה ממשרתו באוניברסיטת פראג. הסיבה: נשואיו ליהודיה. הוא היה הלא־יהודי היחיד שהורחק אז ממישרתו האקדמית. הגסטאפו שלח אותו למחנה ריכוז לאסירים פוליטיים בבוכנוואלד. אשתו, שהמשיכה לעבוד זמן מה כאחות בבית־החולים היהודי בפראג, נעצרה גם היא כעבור זמן מה ונשלחה למחנה ריכוז.

בבוכנוואלד לא התכחש סיטה לחבריו היהודים ולהשקפותיו האנטי־פאשיסטיות. בעתוני ישראל של תחילת שנות ה־60 דווח כי התיידד במחנה הריכוז עם פעילים קומוניסטים צ'כים, שהיו עצורים יחד עמו ובתום המלחמה עבד בצ'כוסלובקיה הקומוניסטית, במוסד בטחוני שתפקידו היה לבדוק את עברם הפוליטי של גרמנים צ'כים (זרוע של שירות הביון). בתחילת שנות ה־50 יצא לבריטניה ועבד באוניברסיטת אדינבורו ואחר כך במנצ'סטר, במחיצתו של הפיסיקאי פרופ' פ.מ.ס. בלקט. תחום התמחותו: חקר הקרניים הקוסמיות. מבריטניה יצא ב־1948 לארה"ב ועבד על מחקריו באוניברסיטת סיראקוז, במדינת ניו־יורק.

בתקופת שהותו בארה"ב הציג עצמו סיטה, כך סופר אז בעתוני ישראל, כסוכן של האפ.בי.איי. הוא הופעל שנתיים, אך בשלב מסויים, לא היו האמריקנים שבעי רצון ממנו ולא היו משוכנעים בשיתוף הפעולה המלא מצידו. הם ניתקו את המגעים עימו. יתכן שהסיבה לכך היתה המורה מבהירותה של ארה"ב. עד היום היא אינה ברורה.

לסיטה נרמז שראוי כי יעזוב את ארה"ב. הוא קיבל מישרה באוניברסיטת סאו־פאולו והחל לבנות לעצמו חיים חדשים. על מידת החומרה שייחסו האמריקנים למעשי סיטה ניתן ללמוד מהסיפור הבא: בעת שיצא פעם מברזיל בטיסה לרומא, נאלץ מטוסו לנחות בניו־יורק ונוסעיו עמדו לשהות שם לילה במעמד של "נוסעים במעבר". אלא ששלטונות ארה"ב סירבו להתיר לסיטה לשהות בניו־יורק, אפילו את הלילה הזה והוא הוחזר בו ביום לברזיל בליווי אנשי אפ.בי.איי.

באותה תקופה, ראשית שנות ה־50, חיפשה הנהלת הטכניון מומחה שיקים במוסד יחידה מתקדמת לפיסיקה. כך הגיעה לפרופ' קורט סיטה והציעה לו את התפקיד.

על המגעים בין אנשי הטכניון לסיטה נודע לש.ב., כנראה ממקורות של סוכנות הביון המרכזית של ארה"ב (CIA) וכאשר בא סיטה לארץ, עם אשתו היהודיה ובנם (שנתיים לפני שנעצר הם נפרדו. היא נישאה לאחר ועזבה את הארץ לקנדה עם הבן. כיום נשוי סיטה ליהודיה ארגנה, פיזיותרפיסטית ראשית לשעבר בבית החולים רמב"ם) – כבר היו בידי הש.ב. ידיעות רבות עליו. ככל הנראה, בעקבות מידע זה, הוזהרו משטרות ומדענים שעסקו במחקרים סודיים שלא לשתפו בהם.

קורט סיטה יוצא מכלא דמון: בן־גוריון שאל "מדוע לעניק חנינה למרגל, רק משום שהוא פרופסור?"...

באוקטובר 1954 היה סיטה פרופסור מן המניין בטכניון בחיפה. הפאקולטה למדעים היתה אז אחת משלוש הפאקולטות הקטנות בטכניון. מ־177 סטודנטים שלמדו בה אז, רק 53 למדו בשלושה הקורסים האחרונים של המדור לפיסיקה. המדור קיבל עבודות מחקר רבות מחו"ל, ביניהן גם מטעם חיל האוויר האמריקני. העבודות לא היו מסווגות כסודיות. הן נערכו במסגרת השנה הגיאופיסית הבין לאומית והתרכזו בחקר האנרגיה הגלומה בקרינה בחלל – תחום חיוני לטיסות בחלל, ללוויינים, לטילים שנשלחו לירח ולכוכבים אחרים.

סיטה, למשל, התרשם מאוד משיגור "לוניק" הסובייטי (1959) והעריך את חשיבותה המדעית העצומה. בראיון ל"מעריב", שנה לפני שנעצר, אמר כי יתכן שהמידע שסיפק "לוניק" יהיה שלב חיוני בחקר ניצול האנרגיה הקוסמית והעריך כי האמריקנים בפיגור בביצועי החלל אחרי הסובייטים עקב עצבנותם ולא מחמת פיגור מדעי. עוד חזה כי עד סוף 1961 ישולח אדם לחלל.

לאחר שנעצר, ועוד בטרם החל במשפטו, דווח כי קשריו עם סוכני המודיעין הצ'כים בישראל נוצרו בקיץ 1955. לילה אחד, בעת שעשה דרכו מהטכניון שבהדר לביתו, באחד הרחובות המוצלים במעלה הדר הכרמל, ניגש אליו צעיר בלונדי ופנה אליו בצ'כית. הוא הציג עצמו כנציג קונסוליה של צ'כוסלובקיה והציע שסיטה ייפגש עם הממונים עליו. זמן מה לאחר אותה פגישה גורש אותו צעיר בלונדי מישראל באשמת ריגול.

קשה לדעת גם כיום מה הניע את סיטה להיעתר להצעה, ואם היתה כזו שלא ניתן בכלל לסרב לה.

ההערכות לגבי מניעיו היו רחבות מאוד וקיבלו ביטוי. במשפט עצמו – אך לא הוזכרו די צרכם. עובדה: סיטה נפגש עם הממונה, בביתו ובעיקר בבתי קפה. מעולם לא השתמש להסדרת הפגישות בטלפון או בדואר. כאשר היה הכרח לבטל פגישה שנקבעה מראש, לא הסתבכו השניים. מי שבא לפגישה נאלץ להמתין עד בוש וכעבור זמן מה היתה נערכת הפגישה הזאת, בהתאם למועד אלטרנאטיווי שנקבע לה מראש.

ארבע שנים ומחצה נמשכו הפגישות הללו. הש.ב. עקב אחריהן כשנתיים והוערך, כי סיטה מסר בהן מידע רב, שכנראה גם מצא דרכו למודיעין־האח הסובייטי.

בעודו נתון למעקב ועימו גם מפעיליו, שהוגדרו כ"ראשי המשלחת המדעית בנציגות הדיפלומטית של צ'כוסלובקיה" ולמעשה זרוע אחרת של המודיעין הצ'כי, ביקר סיטה בפראג כאורח האקדמיה למדעים שם. כן ביקר בכנס מדענים במוסקווה. דווח אז, כי הביקור בפראג סודר למענו בידי מפעיליו הצ'כיים בארץ וכי ניצל את הביקור גם כדי לראות שם את אביו הקשיש ואחותו, שנישאה ליהודי.

שלוש פעמים ביקר סיטה בצ'כיה ולימים הואשם שנפגש שם עם ראש רשת הס.ט.ב. במזרח התיכון שכונה "הקומיסר". למעשה היה זה מהנדס פיסיקאי, שגילה התעניינות במידת הסיוע האמריקני למוסדות מחקר בישראל. במיוחד התרכז בשאלות הנוגעות בנעשה בוועדה לאנרגיה אטומית. הצ'כים וכנראה הסובייטים התעניינו אז אם הוועדה היא גוף אזרחי או צבאי. התשובה לכך היא רבת משמעות. כי אם מדובר בגוף צבאי ניתן להסיק שהמחקר בתחום האטום הנעשה בה הוא לשימוש צבאי ומעיד על יכולת גרעינית ועל נשק גרעיני.

עתוני ישראל דיווחו כי לאחר ביקורו האחרון של סיטה בפראג חזר לארץ עם מכונית "פורד טאונוס" חדשה שרכש בשווייץ. היא ניקרה עיני רבים בשום שנשאה מספר של קאנכת צירוף. לכל אלו שהריבו גבה בעניין הזה, השיב סיטה כי קל יותר להחזיק בישראל במכונית בתייר ולהחליפה בחו"ל אחת לשנתיים. כן ידעו אז העתונים לספר, כי בתקופת־תיו נאמר שהוא הסר נתינות, מה שעורר השרות נוספים. בשנתיים שקדמו למעצרו, כך סופר, חל גם שינוי קיצוני ברמת החיים שניהל. מצניעות רבה היא "קפצה" לפתע באורח תלול. נסיעותיו התכופות לאירופה עוררו תמיהות.

עוד בטרם נעצר, וכנראה בהנחה כי הוא נתון במעקב כלשהו, דיווח סיטה לנציג הטכניון רא"ל יעקב דורי (הרמטכ"ל הראשון של צה"ל), כי נציג של השגרירות הצ'כית ביקר אצלו והציע שיחזור לעבוד בפראג. לימים נכתב כי היה זה מעין אליבי, אך הדיווח, כך נטען במשפטו, לא היה מלא ולא כלל את כל האמת בדבר המגעים עם הצ'כים.

כאשר החליט הש.ב. לשים קץ לפגישות עם הצ'כים, כנראה בהנחה שבידיו, תודות למעקב ולמאורעים שקיים, די הוכחות למעשיו של פרופ' סיטה – הוא נעצר. את הפרקליט החיפאי הוותיק יעקב סלומון ז"ל, שנחשב כטוב בפרקליטים הפליליים באותם ימים, מינה לו כסניגור. חודשים נמשך המשפט בחיפה. 40 ישיבות סגורות לקהל. הופיעו בהן עדים רבים, אנשי בטחון ומדענים רבים שמסרו עדות אופי.

התביעה טענה כי המניע העיקרי למעשי פרופ' סיטה היה אידיאולוגי, מאחר שבמערב נשרפו כל גשריו ומה שנותר לו זה הגוש המזרחי בלבד לצורך התקדמותו המדעית. עוד טענה התביעה, כי ישראל לא היתה ביתו, הוא לא הזדהה עימה ועם מדיניותה ועובדה, כך טענה, כי בימי מבצע סיני עזב את הארץ בבהאה על המבצע ולא ראה כל פגם בקיום מגעיו עם נציגי המודיעין הצ'כי, מדינה שתמכה וסייעה למצרים, במלחמתה נגד ישראל ולכן הוגדרה כאוייבתה באותם ימים.

עו"ד סלומון ניסה להצביע על כיוון אחר. הדגיש את העובדה שסיטה היה לוחם אנטי־נאצי, שנשא יהודיה לאשה, שבגלל נשואיו הורחק בידי הנאצים מעבודתו המדעית, נכלא במחנה בוכנוואלד. כל אלה רק קירבו אותו לעניין היהודי והישראלי. יתכן, אמר, כי הדאגה למשפחתו שנשארה בצ'כיה היה הגורם העיקרי למעשיו.

בית המשפט לא שוכנע, אבל קבע כי מבחינתו המניע נותר תעלומה. כיום, גם בעזרת ספרו של סלומון "בדרכי שלי", שראה אור בעברית ובאנגלית כשנתיים לאחר מותו ב־1980 ובו הוא מקדיש פרק לפרשת סיטה, נראה שניתן להצביע בוודאות, כי המניע הסביר ביותר היה הדאגה לאביו ולאחותו שנשארו בצ'כיה. הצ'כים ניצלו שיטה עתיקה – נשק הסחיטה והאיומים – כאשר הבהירו לסיטה כי אם לא ימסור את המידע שנתבקש, ייפגעו יקיריו. סיטה נכנע לסחיטה.

בית המשפט גזר עליו חמש שנות מאסר. הוא הורשע רק בארבעה משבעה סעיפי האישום שהוגשו נגדו (כמו מסירת מידע סודי שלא היה מוסמך לכך). האחרות, כמו מסירת מידע סודי שעלול לפגוע בבטחון המדינה, פגיעה ממש, נמחקו מחוסר הוכחות ישירות. האשמה התרכזה, אפוא, למעשה רק במגע עם סוכן זר – הגדרה רחבה בדיי. שלימים זכתה בביקורת בבית המשפט העליון. יתר על כן, בערעור לבית המשפט העליון פסקו השופטים כי בנושא זה יש בעיה, אך הם כבולים בידי נוסח החוק וחייבים להפעיל את העונש על כך אוטומטית. העונש המירבי בסעיף זה מדבר על מאסר של 14 שנה. הובהר כי המידע שסיפק סיטה למעשה, לא היה סודי – ידיעות גלויות על שטחי המחקר בארץ, שבאו לידיעתו בתוקף תפקידו או מתוך קריאה בעתונות היומית המקצועית.

בית המשפט העליון דחה את ערעורו של סיטה על חומרת העונש ועל האשמות נגדו. בכלא דמון המשיך סיטה במחקריו, באגף מבודד. בין לקוחותיו גם אז היה חיל האוויר של ארה"ב...

עו"ד סלומון ניהל התכתבות ממושכת כדי להשיג לו חנינה או קיצור תקופת העונש. במכתב שקיבל מבן גוריון ב־7 בנובמבר 1961, ציין ב.ג. כי שוחח על כך עם שר המשפטים דאז פנחס רוזן ז"ל והדגיש באוזניו: "איננו יכולים להראות משוא פנים לאדם רק משום שהוא פרופסור. יתר על כן ההיפך מזה: דווקא משום שמדובר באדם מלומד, חטאו חמור משל אדם פשוט. ד"ר פוקס (קלאוס פוקס, מרגל האטום הבריטי), לא פחות מלומד מקורט סיטה נשלח למאסר... מדוע להעניק חנינה למרגל, רק משום שהוא פרופסור...?"

אבל ב־27 במארס 1963 הפחית נשיאה השני של ישראל, יצחק בן צבי ז"ל, בעונשו של קורט סיטה – שבעה חודשים לפני מועד ריצוי שני שלישים מתקופת העונש. נקבע כי אין זו חנינה אלא הפחתת עונש, בעקבות פניות ממדענים בארץ ובעולם להמתיק את עונשו של פרופ' סיטה.

ב־2 באפריל 1963 הגיעו שתי מכוניות מחיפה לכלא דמון ונטלו את פרופ' סיטה. סגן מנהל הכלא פלט בהיסח הדעת: "להתראות", אבל המדען עזב את הארץ כעבור יומיים, בצדיד בדרכון מערב גרמני ולא חזר אליה לעולם.

"מעולם לא הייתי נגד ישראל"

"מעולם לא עסקתי בחקר הגרעין, בפיסיקה אטומית או במשהו קרוב לזה. תחום התמחותי הוא אך ורק קרינה קוסמית. מעולם בחיי לא עסקתי באטום" – כך אמר לי השבוע פרופ' קורט סיטה, בן 76, בשיחה טלפונית ממערכת "מעריב" בתל־אביב לביתו שבגרמניה. הוא נשמע מופתע מאוד כאשר הצלחתי לאתרו.

מאז עזב את ישראל, ב־1963 סרב פרופ' סיטה בעקשנות לדבר עם העתונות. כאשר נעצר, ואחר־כך במהלך משפטו והסערה הציבורית שקמה בארץ, לפני כ־25 שנה נמסר כי היה מומחה בתחום האטום, ממקימי המחלקה לפיסיקה גרעינית – ומכאן גם נולדה ההגדרה "מרגל אטום". סיטה לא היה כזה. לא היה לו שום קשר לאטום.

"כל חיי מאז עזבתי את ישראל רק סבלתי מאותה פרשה. מהמשפטים. עכשיו אני רוצה לחיות את שנותי האחרונות, בשקט. מדוע לעורר את כל הנושא הזה מחדש, למה להכאיב לי, לגרד פצעים ישנים?", שאל פרופ' סיטה.

עם זאת סיפר כי שמר על קשר עם ידידים בישראל, עם כמה סטודנטים לשעבר שלמדו אצלו. עם כמה מהם נפגש לעתים, באירופה.

"מעולם לא הייתי נגד ישראל. מעולם לא עסקתי במחקר סודי. כל הפרשה הזו היתה בהבנתי. לא, לא ביקרתי בישראל יותר מ־23 שנים. לאחר שעזבתה עבדתי במחקר ולימדתי באוניברסיטאות של היידלברג ופרייבורג בגרמניה ועכשיו כחצי שנה בידו. אבל לא בנושא אטום, רק בקרינה קוסמית. זה מקצוע אחר לחלוטין", אמר פרופ' סיטה. רק לפני שנה, לדבריו, פרש כליל מהמחקר. עד לפני שבעה שנים היה חוקר מן הכבוד באוניברסיטה גרמנית.

★ ★ ★

על כוס בירה, בבית־קפה על הכרמל, אמר פעם סיטה לידידיו: "על הר הכרמל אני חש בקיומן של השאריות האחרונות של התרבות האירופית המערבית"...

עשיית כסף
מהיר

פמיניסטית דתית עורכת הקפות נשיות

מאת אריה בנדר

פנינה פלאי: "זה מרגיז אותי לראות באיזה שטויות יהודים חרדים מתעסקים" (צילום: יצחק אלהרר)

שעה שזרקורי התיקשורת הופנו בליל שמחת תורה לבית הכנסת הרפורמי בשכונת בקעה בירושלים, שם יצא קיצפו של הרב אברג'יל על נשים רפורמיות, שחללו עם ספרי תורה בזרועותיהן, התקיימו הרחק מן ההמון הסוער, בבתים ובאולמות פרטיים בעיר, טקסי הקפות ותפילה חגיגיים, על טהרת הנשים. המשתתפות היו נשים אורתודוקסיות, אשר נענו ליוזמתה של פנינה פלאי, שפעילותה הנמרצת ודעותיה יוצאות הדופן למען קידום מעמד האשה הדתית, היו לא אחת לצנינים בעיניהם של רבנים וחוגים אורתודוקסים.

"אין שום קשר בין טומאה, טהרה וספר תורה", אומרת גב' פלאי, "דווקא התייעצתי עם רבנים גדולים ולמדתי את ההלכה ואני יכולה לומר בוודאות, שאין שום פסול מצד ההלכה לאפשר לאשה לאחוז בספר תורה. טומאה אינה יכולה לשמש עילה בידי מישהו לפסול אשה לרקוד עם ספר תורה, משום שגם הגברים נמצאים באותו המצב מאז שאין פרה אדומה.

"למשפחתי יש כמה ספרי תורה שקיבלנו בירושה, והחלטתי לארגן הקפות לנשים בבתים הפרטיים ובאולמות ציבוריים. בהקפות השתתפו נשים רבות, אולם בניגוד לרפורמים ההקפות לא היו מעורבות, אם כי אני סבורה, שגם הקפות מעורבות אינן מנוגדות ליהדות".

דעותיה של גב' פלאי ידירו ודאי שינה מעיניהם של רבנים רבים.

פנינה פלאי תומכת במאבקה של לאה שקדיאל להיבחר למועצה הדתית במצפה רמון. "היהדות לא פוסלת אשה לגוף דבני. אני מוצאת הרבה מן המשותף ביני לבין גב' שקדיאל. היא נלחמת את מלחמתה בצורה מכובדת, צנועה ונבונה, שאינה באה לשלול את היהדות. הייתי רוצה לראות הרבה יותר נשים מסוגה".

היא מתנגדת בתוקף להפרדה המקובלת בין נשים לגברים בתפילה, באוטובוס, בחופי רחצה או בכל מקום אחר. "אני עצמי נוסעת לחופים מעורבים, לא היכן שישנו עירום בולט, אבל אני בעד כל הדברים שעושים אותם באופן טבעי".

שבועיים לאחר שהוקמה המחיצה המפרידה בין נשים לגברים ברחבת הכותל, הגיעה לשם פנינה פלאי ופסעה במחאה לתוך איזור התפילה המיועד לגברים.

"המחיצה הזאת היא שערוריה. איזה מין דבר הוא זה? מתייחסים לנשים כאילו הן פושעות או גנבות. זה מעמד משפיל ומבזה, שבחגיגת בר-מצווה של בנה צריכה האם להסתתר מאחרי המחיצה ולהציץ מבעד לגדר, כדי שפרצופה לא יפגע חס ושלום במחשבות הטהורות של הגברים. הדבר הזה הכעיס אותי מאוד. הלכתי הישר אל תוך עזרת הגברים בהפגנתיות. מיד קמו שם כל מיני גברים וצעקו 'תצאי מפה מיד, מה את עושה?'. הם סילקו אותי משם, אבל רציתי להוקיע את השטות הזו ואת הזילזול בנשים. עד למאה ה-13 היתה נהוגה ביהדות תפילה מעורבת. ההפרדה בין נשים לגברים שאולה מהנוצרים, שהיו הראשונים לעשות הפרדה כזו. אצלם האשה מזכירה תמיד דברים לא רוחניים ומין. הרבנים הושפעו מהנוצרים", טוענת פלאי.

גם פסק ההלכה שיצא לא מכבר בבני-ברק והמורה על קיום אזורי הפרדה בין גברים לנשים באוטובוסים, מעודד את חמתה. "זה מרגיז אותי לראות באיזה שטויות יהודים חרדים מתעסקים".

גב' פלאי מתנגדת לגילוח שיער ראשה של אשה: "אמי, כבר בתקופת הישוב הישן, התנגדה לכך. זה לא יהודי, זה מין שיעבוד. אני אפילו לא מכסה את הראש במטפחת". היא גם מתנגדת להליך שנאלצות לעבור כיום נשים ערב נישואיהן. "בעיני ההליך הזה הוא מיותר. התדריך שהרבנית נותנת הוא משפיל גם לגבי נשים דתיות. ראיתי אפילו אלמנת רב, שחזרה משם בדמעות".

גב' פלאי מאמינה, שעוד תזכה לראות בארץ נשים המשמשות ברבנות ובדיינות. "ככל שיהיו יותר הזדמנויות לנשים בארץ, כך ייטב. רצוי מאוד שיהיו נשים רבניות, משום שבנושאים אינטימיים עדיף שאשה תפנה לרבנית ולא לרב. עדיף גם שאשה שטורח המטבח נופל בעיקר עליה, היא שתקבע, למשל, בנושאי כשרות.

"להלכה אין התנגדות שאשה תמלא תפקידי רב, שוחט, מוהל, לקחת חלק במניין במקרים מסויימים, לומר קדיש. הרבנים הם שמתנגדים לכך, ולצערי כלל הציבור בארץ משתף אתם פעולה. כשראש הממשלה הקודם הרכיב ממשלה הוא לא מצא לנכון למנות אשה לתפקיד בממשלתו. אמנם פרס הוא לא רב אורתודוקסי, אבל היחס המבזה שנוהגים רבנים בנשים בארץ נופל על קרקע פוריה בחברה הישראלית השוביניסטית".

את הרבנים היא מאשימה בהתייחסות הקושרת את האשה רק לענייני מין וביולוגיה.

"לציבור הדתי שבא ממזרח אירופה יש מין שגעון אירוטי בראש. אשה הולכת עם מין, עם המחשבות הרעות שלהם. גם הרבנים המודרניים עוסקים לרוב בדיני טהרת המשפחה לפרטי פרטים, מה זה טומאה, מה זה טהרה. ההתעסקות שלהם במין מופרזת, במקום לתת את הדעת איך לבנות בית יהודי ואיך לנהל חיים, על פי התורה והמנהגים. הרי היהדות רואה את חיי המין כביטוי מלא של האהבה, של החיים. אם נראה את האהבה באור נכון אזי יהיו גם פחות גירושין. ההתייחסות המעוותת למין הועתקה ליהדות המזרח אירופית מאנגליה הוויקטוריאנית. מדוע צריך לבסס את היהדות על רבנים הסולדים בגלוי מהציונות?"

גב' פלאי, רעייתו של הרב פרופ' פנחס פלאי, מרצה למחשבת ישראל באוניברסיטת בר-גוריון, היא ילידת ניו-יורק, אם ל-4 וסבתא ל-11 נכדים, ובת למשפחת רבנים ידועה.

"אבי, צבי הכהן, וסבי היו רבנים. הסופר המנוח ש"י עגנון כתב סיפורים על סבי, שהיה מקובל ובעל תפילה ידוע בישוב הישן של ירושלים. אישי מכהן כרב ושני חתני הם רבנים. אבי תבע מבנותיו שיקבלו חינוך יהודי רב ככל האפשר. אני למדתי בסמינר למורות דתיות בניו-יורק. כיום אני מנהלת תכניות של סמינרים ליהדות, 'שבת יחד', מסגרת שיצרתי והקמתי לפני כ-11 שנה. הייתי גם נשיאת אירגון מצווה, העוזר לזוגות המצויים בתהליכי גירושין. כן אני כותבת ומרצה בענייני נשים".

פנינה פלאי, רעייתו של הרב פנחס פלאי, סבורה: קרתה תקלה לאשה ביהדות □ טוענת: ההפרדה בין נשים לגברים שאולה מן הנוצרים □ בעד מינוי רבניות ודיינות □ נגד מחיצות בבית הכנסת ובטקסים דתיים □ "לציבור הדתי שבא ממזרח אירופה יש מין שגעון אירוטי בראש – אשה הולכת עם מין, עם המחשבות הרעות שלהם" □ מארגנת בחנוכה כנס בינלאומי לדיון במעמד האשה הדתית □ "כשגברים אומרים כל בוקר 'ברוך שלא עשני אשה' – זה חילול השם"

בשבוע חנוכה יערך בירושלים כינוס בינלאומי בנושא האשה וההלכה. גב' פלאי היא יו"ר הוועדה המארגנת והרוח החיה מאחורי כינוס זה, הראשון מסוגו, שבו יטלו חלק רבנים, מרצים וחוקרים רבים.

את החלטתה לשחות נגד הזרם היא מנמקת בתקלה שקרתה לאשה ביהדות. "היהדות מעמידה את האדם כיצור הכי נעלה ומעניקה לו זכויות של חרות בסיסית וכבוד. משום מה במשך הזמן קרה משהו והאשה נהפכה לנחותה".

למרות שגב' פלאי נאבקת למען האשה הדתית, הרי שדווקא אצל ציבור הנשים היא זוכה לא אחת בתגובות צוננות ובחוסר שיתוף פעולה. "אפשר להבין זאת, כי ישנם לחצים חברתיים חזקים מאוד, משום שכל הזמן מטיפים להן לשמור על חיי משפחה וצניעות, ומשתמשים בזה בצורה לא נכונה הפוגעת בכבוד האשה ובזכויותיה", היא אומרת. "ישנן נשים שפוחדות ממני, כמו נשי מזרחי, משום שאני מדברת בחוצפה לטענן, קוראת לדברים בשמם ומהווה עבורן איום על אופי החיים שהן מגינות עליו. אבל ברוך השם, הן מהוות כיום מיעוט בציבור הדתי".

היום היא מאמינה חלה התקדמות מסויימת: "קרו כמה דברים. למשל, נפתחו מוסדות ללימודי תורה לנשים, אבל מכאן ועד לשיפור המצב הדרך ארוכה. בתי הבכורה סיימה לימודי תואר שני בתלמוד באוניברסיטת בר-אילן, אך שם סרבו לתת תואר כזה לאשה, והתואר שהיא קיבלה היה בתורה שבעל-פה. היא לא יכולה להחשב לאשה פורצת גדר כמו אמה. היא הולכת עם כיסוי ראש, מגדלת חמישה ילדים, אבל לרבנים זה לא משנה".

את המהפיכה הפמיניסטית היא מתחילה מבית. את בעלה, הרב פלאי, היא מכנה "אישי". "אין אף אחד בעולם שהוא בעל עלי, חוץ מריבונו של עולם", היא מסבירה, "בתנ"ך המלה בעלי לא מופיעה. כתוב ששרה הולכת לאיש שלה. בהושע יש פסוק בו נאמר תקראי אישי ולא תקראי לי עוד בעלי".

את חגיגת הבת-מצווה לבת הקטנה חגגה כמו בר-מצווה, נשים קראו בתורה והתפללו. הגברים ישבו מאחרי מחיצה. "אישי הרגיש בפירוש לא טוב באותו מעמד. לשבת בשמחה משפחתית מאחורי מחיצת עץ ולזרוק סוכריות, זה לא הכי נעים. כששואלים היום את בתי מה שלום בעלך, היא עונה 'תודה', ועכשיו תשאלו מה שלום העשתורת שלי"".

הכינוס שהיא מארגנת בשבוע החנוכה עשוי, לדעתה, לתת תנופה לשיפור מעמד האשה הדתית. "כשנשים דתיות בתקופת המנדט רצו להיות פעילות פנו לרבנים קוק ועוזיאל זצ"ל. הרב קוק פסק שפעילות כזו תפגע במשפחה, אך לא התנגד לכך מטעמי הלכה. הרב עוזיאל אמר שאי אפשר לשלול השתתפות נשים דווקא בתחומים של הציבור היהודי והסביר, שבתלמוד כתוב כי אשה יכולה לעלות לתורה. אבל איך אפשר לעלות לתורה אם יש בבית הכנסת מחיצה? אז הוא הסביר שהדבר נובע מפאת כבוד הציבור, שהיה ברובו גברים, ולא מטעמי צניעות. את המסר הזה אני מקווה להעביר בכינוס. אני מקווה גם שיועלו בו הצעות לפתור את בעיות הנשים העגונות ועוד נושאים שיסייעו בשינוי האווירה".

אמנם את מאבקה היא מגדירה כמאבק פמיניסטי, אך היא מבהירה כי אין בינו לבין הליכה לכיוון חילוניות דבר וחצי דבר: "אני מקווה שנוכל לקדש שם שמים ולא לעסוק חס ושלום בחילול השם. כשגברים אומרים כל בוקר 'ברוך שלא עשני אשה' זה חילול השם. אני רוצה רק את האמת, לטובת האשה הדתית-ציונית ולטובת המדינה. אני יודעת, שבמישורים הגבוהים ישנן נשים המפחדות משינוי, אבל אם פורום מכובד של רבנים ומלומדים יוכל להעלות את נושא האשה ביהדות לדיון ציבורי, בלא להפחית את ערך היהדות ואת ערך האשה, אלא להפך, הרי שיהיה בזה הישג גדול".

אורח — מאת דוש

1. בו בו!

חבל שהודיעו רשמית, היכן יושב ואנונו.

כל עוד נמשכה השתיקה, היה אפשר להתמסר לווריאציות יותר מעניינות על גורלו של טכנאינו היציב. למשל, להאמין לידיעה מוסמכת, לפיה מוסקה וזכויותיו האזרחיות נחטפו על-ידי חברת "קאנון", להפקת סרט-ריגול גרנדיוזי ששמו "ברבור", בכיכובו של הכוכב עצמו. או להסתמך על שברעון אירי מהימן שמסר כי דוגמן-הערום המדליק מסתתר בפיליפינים ומועסק במכון-יופי פופולרי.

יכולנו להעדיף השערה משכנעת מאת חוגים מקורבים לאירגון המחתרתי "הניגג'ה האיסלמית המוחצת". הם ידעו לספר שוואנונו שוהה למעשה בביירות. הוא מוחזק, בהסכמתו, בפני טהאוז תת-ימי, מגדל זקן ומעביר קורס למתנדבי האירגון, כיצד לפצח גרעינים.

הידיעה הנ"ל נשמעה רצינית וראויה לבדיקה יסודית. כל הדואג לחופש הפרט והכלל, היה חייב לדרוש הבהרה מטעם האירגון, האם מוסקה נמצא אצלם, ואם כן, למה לא?

חוגים ישראליים בעלי מצפון כבר התכוננו לפנות בעניין זה לאו"ם ואל אבו-ניגג'ה עצמו, באופן אישי.

לעומתם, פלג אחר בחוגים הנ"ל היה בדעה אחרת. הם טענו שדרושה גישה אחראית של שתיקה מוחלטת סביב הנושא הרגיש. מהומה מיותרת עלולה להביך את אבו-ניגג'ה, את האיסלם כולו ולפגוע בסיכויי השלום בינינו לבין העם הפלשתיני הכבוש. יש לשער שדעה אחרונה זו היתה מתגברת בתקשורת וגורמת להפסקת הלחץ על השלטונות.

וראו מה קרה: כתוצאה של מחדל חמור נמסר לציבור גילוי-דעת רשמי. כך הלכו פייפן סיפורים מרתקים. במקומם נזכה בפרשת ריגול אפורה ובסקנדלים בינלאומיים מעוצים מהסוג הידוע.

2. מן השלולית

יש לי סיפור אהבה אומללה בחיי – עם צרפת. אהבתי את המקום, את השפה ואת התרבות ולפעמים הצטערתי שלא נולדתי שם. הערצתי במיוחד

תכונה צרפתית יהודית שנקראת "פאנאש". לא ניתן לדייק בתרגום המונח בשפה אחרת. הכוונה לאומץ-לב מסוג מסויים, חצוף, מחוכם, חינני. ההיפך הגמור של כניעה ופשרנות תרעלתית.

הנציג הקלאסי של הפאנאש היה סיראנו דה-ברז'ראק, אביר ומשורר שחי, אהב, נלחם והבריק לפני כשלוש מאות שנה. בתקופתנו, הגנרל דה-גול ניסה להתקרב לאידיאל, אבל בזיקנתו הוא איבד את הקלילות ואת חוש ההומור. איש-פאנאש מוצלח יותר ממנו היה ידידו הקרוב, אנדרה מאלרו, סופר נהדר, טייס קרבי וגם שר מעולה בממשלת אדונו.

בתור ישראלי שהתאכזב מדה-גול הקשיש האנטישמי, אהבתי לצרפת התקררה בהדרגה, עד שהגיעה לנקודת אפס, מאז שהעם, אשר המציא את הגאווה הלאומית, ירד לשפל של עיסקה עלובה עם משפחת עבדאללה הטרוריסטית.

לא ייאמן כי יסופר. מדינה מפוארת של תרבות ועוצמה נכנעת לקומץ פיראטים רצחניים מכפר לבנטיני נידח. הקונטראסט גדול מדי כדי לבטא אותו במונחים קונוונציונליים. נדרשת לכך עטו של להפונטיין הצרפתי, גאון האנאלוגיות האנושיות מעולם החיות.

הוא היה כותב משל על הפרשה המבישה, בהשתתפות הפיל והצפרדע.

"הבה נתפייס", התחנן הגדול והחזק בין יצורי היבשה, בפני אימת השלולית.

"ממתי אנחנו ברוגז?", השתוממה הצפרדע.

"מאז שכמעט דרכתי עלייך".

"אה, זה היית אתה? ואני בתומי חשבתי שזו רעידת אדמה. מילא. בוא נשב ונדון על חילופי שבויים!"

הנמשל צולע. קשה להעניק לצרפת של היום דימוי של פיל חכם.

בתור מאהב לשעבר שנעלב, אני מתחיל להבין את הבריטים השחצניים שבזים לצרפתים. הם קוראים להם "FROGS", כלומר צפרדעים.

3. סופות רעמים

הגשם הגדול שירד עלינו במפתיע גרם לשתי הנאות. הראשונה, שמחה קונוונציונלית. מפלס הכנרת – OLE! המאגרים אוגרים! המקורות של "מקורות" מתמלאים!

איזה יופי!

הנאה השניה היא שמחה לאיד. על חשבון אלה, שבשבועות לפני המבול הציקו לנו וניבאו שחורות ויבשות לגבי השנה החולפת. יתכן שהם צדקו. רוב החורף עוד לפנינו ולא מן הנמנע שהוא יסתכם בגרעון. גם רצוי לחנך את הציבור וכו' וכו'.

אבל נדמה שהמזהירים הגזימו. הם הצליפו אותנו בעקרבים בשביעות-רצון בלתי-נסתרת, בתור בעלי קו ישיר עם היושב במרומים. ישבנו מול פניהם הקודרות והצדקניות על המסך והקשבנו בחרדה על חזון העצמות היבשות.

שמתם לב, כמה אנשים אוהבים לתקוע בנו מבט שכווה ולהכריז: "יהיה רע"?

אני חושש שזה עניין של אופי. התשתית העובדתית לנבואה, הצגת הנתונים, באה אחר כך. עוד זוכרים את ידידינו המפחידים במסיבות ליל שבת? "משבר הנפט מסמל את קץ הדורות. הערבים העשירים יקנו את כל העד-לפי" והתחזית הנפוצה במלחמת לבנון ואחריה: "איבדנו סופית את אהדת המערב: נהפכנו למצורעים של היקום, אפילו בעיני האמריקנים" וכהנה וכהנה, עד לאחרונה, עקב פרשיות הריגול ומשלוחי הנשק לאיראן. בתור אופטימיסט מועד אני סבור שהגשמים באו כדי להזהיר את המזהירים, אנשי "אפוקליפסה עכשיו".

תודה לסופות רעמים. הן מזכירות לנו, שלא הכל צפוי, והרשות נתונה, וכטוב העולם נידון.

אמן.

טימבר 86
TIMBER 86
תערוכה בינלאומית
למכונות ציוד ופרזול
לתעשיית העץ והרהיטים
גני התערוכה תל אביב
17-20.11.1986

פרופ' בן־סירא:

לעשיית כסף יש מחיר

מאת אהרון דולב

"תמורת כל קרנית שילשל הרופא לכיסו 7500 ש"ח", זעקו הכותרות. פרופ' יצחק בן־סירא, בן 49, מנהל מחלקת העיניים ב"ביילינסון", הוא הרופא החשוד על ידי המשטרה ב"גניבה ע"י עובד ציבור" של קרניות עיניים והשתלתן לחולים פרטיים.

"שמי הטוב חשוב לי יותר מכל", אמר פרופ' בן־סירא.

אז למה ליכלכת? שאלתי.

השיב, כי "לא ליכלך". סתם ולא פירש, מפני שהעורך־דין שלו, כך אמר, אסר עליו להתראיין לתקשורת. לדבריו, יהיה לו "הרבה מה לומר", אם וכאשר תסתיים חקירת המשטרה, התיק ייסגר או יועבר לפרקליטות ויוחלט להגיש או לא להגיש כתב אישום נגדו.

בינתיים, ראוי לשלוף מן הגניזה הירהורים משלו, בעיניי "ליכלוך התהו" ברפואה הציבורית, כפי שנאמר בראיון לח"מ, בימי מאבקם של הרופאים הציבוריים על תיקון שכרם מלפני כעשור:

"אני מבלה במחלקתי 12 שעות ביום עבודה רגיל ואינני מסוגל לקיים את משפחתי (אשה ושלושה ילדים) משכר עבודתי בבית החולים. מה ניתן לעשות? ובכן, ניתן לעשות כסף. בפראקטיקה פרטית. יש לי ביקוש כמנתח. אבל לעשיית כסף יש מחיר. קרא לזה טוהר מידות. ברור, שזה תמיד ע"ח המחלקה, והמחלקה גם ככה נמצאת בהתמוטטות כרונית. עכשיו תאר לך מה עלול לקרות, אם חולים פרטיים שלי ישכבו ב'אסותא' ואני אתחיל להתרוצץ בין מחלקתי הציבורית לבין חולי הפרטיים. אך ראוי להזהיר, כי אם יוסיפו ללחוץ אותנו, אזי אני ושכמותי, שעדיין מחזיקים מעמד ולא הופכים את הרפואה קרדום לחפור בו, ניסחף בגל העכור, ואין צורך לתאר את אשר יקרה אז בבתיה"ח".

כך דיבר אז פרופ' יצחק בן־סירא.

מיודעיו, רופאים וחולים, מספרים עליו, כי בשנתיים מן היום, שכך חשב ואמר, "נשבר" וגם הוא "נסחף בגל העכור" והחל "להתרוצץ" בין מחלקתו הציבורית לבין מרפאה פרטית, שפתח תחילה ברח' בן־יהודה, אח"כ ברח' בלוך בת"א. אח"כ עוד הרחיב את מעגל ההתרוצצות ממחלקתו הציבורית – גם אל "המרכז הרפואי" ("מדיקל־סנטר") הפרטי בהרצליה, שם השתיל, לפי החשד, שתי קרניות־עיניים "ציבוריות" בשני חולים פרטיים.

איך קרה לו, שירד כה גבוהה ולבסוף "נסחף"?

מן הראיונות הקודמים איתו הצטיירה דמות של רופא לוחם – לא רק על שיפור שכרו. בשנות ה־70, החל לאייש מישרות בכירות, דור רופאים חדש, שצמח בישראל, ידע מקדמיו את מחלקת האישפוז ביותר עם העיתונים ההיסטוריים, ומייד פתח בהתרעות מפני התמוטטות הרפואה הציבורית.

בן־סירא, יליד הארץ, התמחה ב"הדסה" ברפואת־עיניים. בזכות כשרונו והישגיו המדעיים, נימנה עם הצמרת הרשה. עד לפני כשמונה שנים נמנע, מטעמי "אתיקה מקצועית ועקרון", מלעסוק בפרקטיקה פרטית ברפואה, שעברה שינוי נורמות מהיר.

באותה שיחה אמר, כי למיטב ידיעתו היה בוגר המחזור (1961) היחיד מבין כששים בוגרים, שלא ניגש ל"בחינות האמריקאיות" – וזאת "מתוך הפגנת פטריוטיות". הימים היו ימי מחסור וביקוש לרופאים בארה"ב.

כתום חוק לימודיו התנדב לקורס צניחה, נילווה כרופא ליחידות פשיטה בתקופת פעולות התגמול, שירת כרופא בקומנדו הימי ובמלחמת ששת הימים נמצא על הצוללת "תנין", שתקפה את נמל אלכסנדריה.

כשפשט את מדיו נשלח מטעם "הדסה" לאפריקה ובמשך כשלוש שנים ניהל מחלקת־עיניים בבי"ח במלאווי.

בשנת 1972, שוב מטעם "הדסה", יצא בן־סירא אל המכון למחלות רשתית העין בבוסטון, הגדול והמתקדם בסוגו בעולם. שם מצאתו מלחמת יום הכיפורים. למרות פרוץ המלחמה כבר ניצב עם הצוות הכירורגי בחדר הניתוח של בי"ח "הדסה" בירושלים. כחודשיים לאחר המלחמה חזר לבוסטון להמשך עבודת המחקר.

על הישגיו בארה"ב, כראש צוות לחקר מחלות, הקשורות בזרימת הדם בעין, זכה, בשנת 1974, בפרס השנתי היחיד, הניתן לרופא־חוקר בענף רפואת־העיניים בארה"ב. פירסומו גרר הצעות קוסמות, שהכנסה גבוהה בצידן, לרבות קריירה אקדמית באוניברסיטת האוורד. בן־סירא נענה להצעת מנהל "ביילינסון" ובשנת 1975 חזר לישראל "מפני שאני ישראלי" – אמר אז – וקיבל את הנהלת מחלקת העיניים.

קופ"ח "קפצה" על בן־סירא כמוצאת שלל רב, העניקה לו חוזה מיוחד. התלהבותה של קופ"ח הצטננה בהדרגה, משהחל "הרכש המוצלח" לבעוט, להתריע על מחדלים, לחשוף את החוסר במחלקתו ואת התוצאות ההרסניות מכך על החולים המטופלים.

מקורביו של הרופא החשוד ב"גניבה על־ידי עובד ציבור של קרניות עיניים" והשתלתן לחולים פרטיים: "אם יימצא אשם ישלם ביוקר אף כי הוא שעיר לעזאזל של השיטה"

כשפתח מרפאה פרטית, נדרש להתפטר. כשסירב, ביטלו את החוזה המיוחד איתו. כשהוסיף להתריע בתזכורות ואיומים "להסיר מעליו אחריות־אישית לעיני חולים", נשלחו למחלקתו חוקרים מטעם מרכז קופ"ח, לבדוק "תלונות על הערמת חולים פרטיים".

תגובת דובר מרכז קופ"ח, מר דוד תגר: "לאחר שפרופ' בן־סירא הודה בעובדות, הרי שחלים כללי הסוב יודיצה, ולכן לא נוכל להפר כללים אלה. התשובות יתבררו בהליך המשפטי וכל הטענות הן, למעשה, חלק מהליך הפלילי המתנהל. משנעצר ע"י שופט ושוחרר בערבות, אנו מנועים מלהגיב, לפני שקיים הליך המשפטי".

פרופ' יצחק בן־סירא: "נשבר לו"

ד"ר דן מיכאלי, מנכ"ל משרד־הבריאות, צוטט בתקשורת, כי אינו זוכר מקרה דומה בתולדות הרפואה הציבורית בישראל.

רופאי עיניים הגיבו כי לא זו בלבד, שהעברת קרניות מבי"ח לבי"ח היא נוהל רווח; קרניות מועברות מבי"ח ציבורי גם להשתלות ברפואה פרטית. כדוגמה, הצביעו אפילו על העברת קרניות עיניים ממחלקתו של פרופ' בן־סירא בבי"ח "ביילינסון" למחלקת עיניים בבי"ח "הדסה" בירושלים. שם נהוג שר"פ (שירות רפואי פרטי) בתשלום, בצד הרפואה הציבורית. מישהו בודק אם משתיל הקרנית מבצע ההשתלה בעינו של חולה "ציבורי" חינם או בחולה פרטי בתשלום, בין כתלי אותה מחלקה באותו בי"ח ? – שאלו רופאים. הצד המוסר אינו בודק, הצד המקבל אינו בודק ומשרד הבריאות אינו בודק. אין בנמצא שום נהלים, כללים, הנחיות או חיוב לדווח לשום גורם.

תגובת מנכ"ל משרד הבריאות, פרופ' דן מיכאלי: "לא טענתי, כי לא מעבירים קרניות מבי"ח לבי"ח, אלא כי מה שהפריע לי הוא, שרופא עשה דין לעצמו, נטל קרניות לשימושו הפרטי ואפילו לא דיווח למוסד שלו. באשר לשימוש בקרניות ב"הדסה" ירושלים, במסגרת שירות רפואי פרטי (שר"פ), אינני יודע מה הסודיים שם ואינני מתערבים בהם. נכון, שלגבי שימוש בקרניות עיניים אין כללים או הוראות. אינני מתערבים או מגבילים ומשאירים את ההכרעה בידי הרופא והמוסד".

רופאים מסבירים כי שני המקורות להספקת קרניות להשתלות הם: "בנק הקרניות" בבי"ח "איכילוב" ויבוא קרניות מארה"ב, שמחירן "הקמעונאי" הוא 250 דולר הקרנית. קרנית ראויה להשתלה בתוך 12 שעות לערך מזמן הוצאתה מעינו של חולה נפטר. החזקת הקרנית בחומר משמר מאריכה את תחולת חייה עד שלושה ארבעה ימים. מכאן ומחמת אילוצים שונים, "קרניות לעשרות", כעדות רופאים, אינן ממלאות ייעודן בהצלת עיני בני אדם, אלא "נזרקות לפח האשפה".

ככל הידוע מן הפירסומים, פרופ' בן־סירא טען בחקירתו במשטרה, כי גם שתי הקרניות "הציבוריות" (שהועברו אליו מבי"ח "השרון"), אשר בגין העברתן למרכז־הרפואי ("מדיקל־סנטר") הפרטי בהרצליה, הוא חשוד ב"גניבה ע"י עובד ציבור" – היו מוצאות דרכן לפח־האשפה אילולא השתיל אותן בשני חולים פרטיים.

האם זה מזכה אותו מחשד גניבה? לא בעיני המשטרה והציבור, לפי שעה.

משחזור הנסיבות, הקשורות בצד המוסר (בי"ח "השרון"), בצד המקבל (בי"ח "ביילינסון") ובהחלטת הרופא להפקיע את הקרניות מרשות הציבור לרשות הפרט, עולה, כפי שפורסם, כי ב־15 ביולי נסגרו בבי"ח בילינסון שלושה חדרי ניתוח לרגל שיפוצים יסודיים. במשך ששת שבועות השיפוצים, המתינו לתורם חולים רבים, ביניהם מועמדים לניתוחי עיניים, שהופסקו. חדרי הניתוח נפתחו מחדש ב־1 בספטמבר.

מקורות בבי"ח סיפרו, כי ביום ה', בשבוע האחרון בחודש אוגוסט, הגיעו לידי פרופ' בן־סירא שתי קרניות, שנלקחו מעיני חולה שנפטר בבי"ח "השרון" בפתח־תקווה. העברת הקרניות מבי"ח "השרון", סיפרו, נעשתה כי ב"השרון", באוגוסט, היתה תפושת הקייץ בעיצומה. רופאים נעדרו וניתוחי השתלה נידחו. במחלקת העיניים בביילינסון שכבה חולה (שמה שמור) "דחופה ביותר" – עם נזק חמור בקרנית.

כאשר כשש שעות "חיי קרנית" עומדים לרשותו, פעל בן־סירא במרוץ נגד השעון. ב"ביילינסון", סיפרו, כי פנה תחילה, אל האח הראשי וביקש לפתוח את חדר־הניתוח. האח הראשי היה נכון להיענות. תיאורטית, סיפרו, לא היתה מניעה לנקות, לעקר ולפתוח. מעשית, אמרו, בי"ח ציבורי הוא מעין ביורוקראטי מסורבל. אילו נסתייעו מאמציו, מוצעים המקורות הללו, בן־סירא לא היה היום חשוד בגניבה ולא בדיפת־בצע.

האומנם?

משהוברר לו, סיפרו, כי חדר־הניתוח יישאר סגור, פעל להארכת תחולת החיים של הקרניות.

שאלה (למקור, ששמו שמור): מדוע לא שלח את הקרניות "הציבוריות" מייד לבי"ח ציבורי אחר, במקום לשמרן לשימושו הפרטי?

תשובה: משתי סיבות. א. קוצר־זמן. ב. במחלקתו שכבה אותה חולה במצב קשה ולרשותו־עמד חדר ניתוח פרטי ב"מדיקל סנטר" בהרצליה. במחלקתו יודעים לספר, כי פרופ' בן־סירא פנה אל החולה "הציבורית", הציג לפניה את האופציה הפרטית להצלת מאור עינה, והחולה הסכימה. אדם נוסף, חולה פרטי של פרופ' בן־סירא, שאובחן על ידו כמקרה דחוף, זכה בקרנית השנייה.

אחד הרופאים הציבוריים הבכירים, הקשור ב"מדיקל סנטר" בהרצליה, נשאל כלום הגינות לא חייבה את בן־סירא לבצע את ניתוח ההשתלה חינם: להסתפק בחיובה של החולה בתשלום דמי אישפוז פרטיים בסך כאלף ש"ח ל"מדיקל סנטר" ולבצע את הניתוח עצמו חינם: או לחלופין לגבות את הסכום הכולל של 15 אלף ש"ח משני החולים, שמאור עיניהם ניצל בזכות קרניות "ציבוריות" ולהעביר את הכספים לבית החולים הציבורי?

תשובה: ראשית, הקרנית עצמה, שמחירה 375 ש"ח, היא רק חלק קטן מן ההוצאות, הכרוכות בשימוש בשרות הרפואי הפרטי. שנית, מערכת היחסים בין הרופא, העוסק בפרקטיקה פרטית, לבין שלטונות המס, מעוררת בעיה פרדוכסלית. שום רופא, טוען הרופא הבכיר, אפילו יהיה מלאך, לא יעיז לקבל חולה או מנותח לטיפול פרטי, בלי לגבות ממנו תשלום מלא וברישום מלא, אם אינו רוצה להיחשף אוטומטית לחשדות בצד פקיד השומה על העלמת הכנסות ותשלומים מתחת לשולחן.

בראיון בטלוויזיה, בטרם גזר עליו עורך דינו שתיקה – השיב פרופ' בן־סירא לשאלות המראיין: יתכן שטעה, שלא העביר התשלומים עבור השתלת הקרניות לידי הנהלת ביה"ח הציבורי.

מנתח־עיניים (שמו שמור), העוסק גם בפראקטיקה פרטית, הגיב על הדברים בנימת ליגלוג: הבה נראה במה מדובר, כלומר איזה סכום היה מעביר אילו העביר, וכמה הגיע ממנו בכלל. רופא זה חישב ומצא, כי הסכום של 7500 ש"ח להשתלה, בניכוי 60 אחוז מס הכנסה ועוד 15 אחוז מע"מ, מצטמק ל־1875 ש"ח "נקי".

גם בסכום זה אין לזלזל. אך יש בתחשיב זה כדי להעמיד את התדמית של "רודף־בצע" בפרופורציות מתאימות.

מקורביו של ד"ר בן־סירא יודעים לספר, כי מכתבי ההתרעות והתוכחות שלו ממלאים קלסר בהנהלת קופ"ח, ולהנהלה יש "קלסר שלם עליו, בנושא העדפות חולים פרטיים במחלקתו". מה הוא רוצה? למחות על ירידת קרנה של הרפואה ועל הידרדרות רמת־הטיפול למדרגת "מאל־פראקטיס" (טיפול־כושל).

מקורביו מוסיפים: "נשבר לו. הרגיש, שנלחם בטחנות רוח. עם המוניטין שלו כמומחה מנתח, הלך לפראקטיקה פרטית מבוסה. אם יימצא אשם בחשדות המיוחסים לו – ישלם ביוקר. אף כי בן־סירא הוא במידה רבה גם שעיר לעזאזל של השיטה כולה".

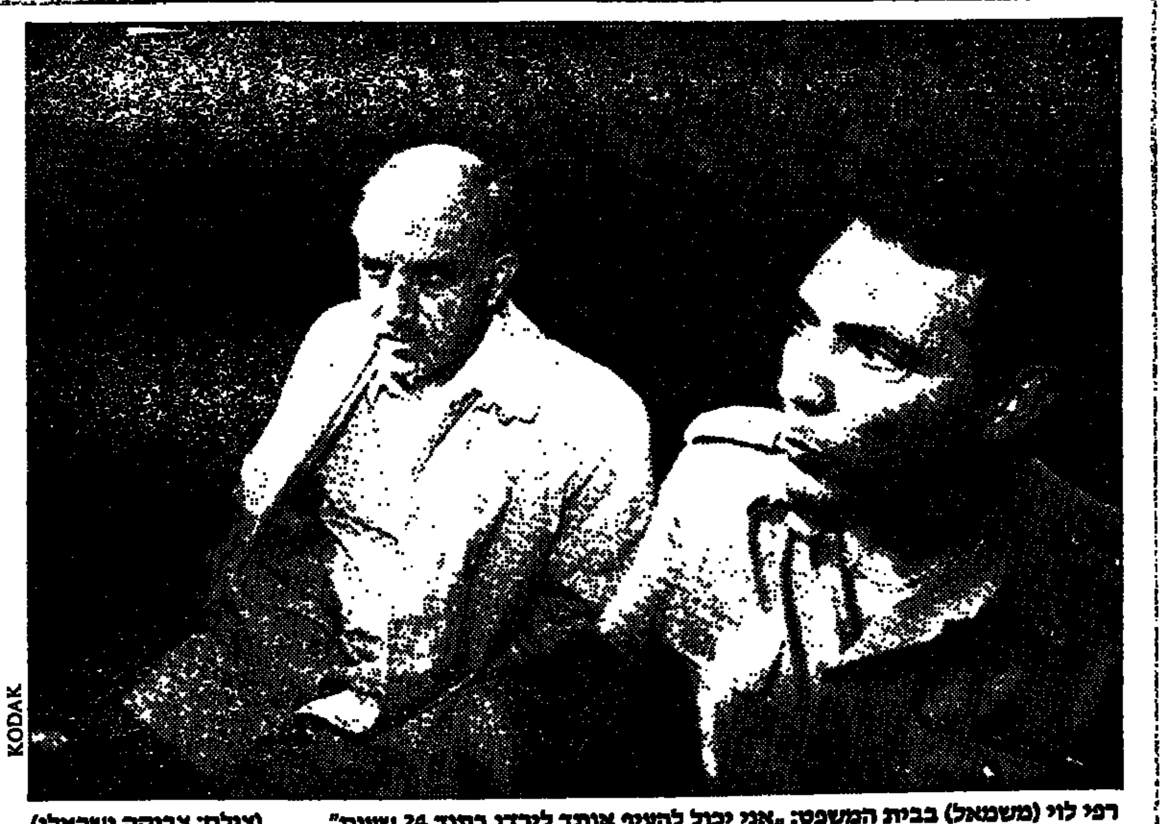

KODAK

רפי לוי (משמאל) בבית המשפט: "אני יכול להעיף אותך לירדן בתוך 24 שעות" (צילם: צביקה ישראלי)

רפי לוי:

האיש שהיה חזק מדי

מאת אבינועם בר־יוסף

במוסך של אברדיזק הסמוך לקונסוליה האמריקנית במזרח ירושלים, זוכרים היטב את רפי לוי, הממונה על מחוז ירושלים העצור בידי המשטרה. לא רק בעל המוסך, כי אם גם הלקוחות היהודים והערבים, שבאו לשטוף את מכוניותיהם בכל שבת בבוקר. לוי נהג לבוא עם מכונית ה־B.M.W. הלבנה שלו בסביבות השעה תשע, כאשר בחצר כבר עמדו בתור לקוחות לא מעטים. הוא לא הסכים להמתין וגם לא אהב לשטוף את מכוניתו המפוארת במכונה האוטומטית.

כאשר היה מגיע, היו שולפים למענו את הפועל האילם הקפדן, שהיה רוחץ את הרכב בידיו, בלי סבון, כדי שהצבע לא ייפגע (אגב, מרפי לוי דווקא כדאי לקנות מכונית יד שניה). בינתיים היה נכנס למשרד, מזמינים לו קפה, נותנים לו כבוד. הטקס, שנמשך לעיתים יותר משעה, די עיצבן את בעלי המכוניות שהשכימו כדי לקצר את זמן ההמתנה.

יום אחד, הוליכו למוות. אחד מבעלי המוסך ניגש אליו ברחילו ורחימו וביקש ממנו בנימוס להמתין לתורו.

"אתה יודע מי אני?", שאל לוי, "אני יכול להעיף אותך לירדן תוך 24 שעות".

המנהל, שידע את כוחו של הלקוח, נפגע עד עימקי נשמתו: "מה עשיתי לך? בסך הכל ניסיתי לשמור גם על האינטרסים של האחרים".

התמונה הזאת, שנחרתה בזכרוני, ממחישה את הסיבות שהביאו לרפי לוי אויבים רבים. למרות שאין לה קשר לחשדות החוקרים כעת בידי המשטרה, היא דוגמה לעוצמה הבלתי מוגבלת כמעט של האיש כלפי תושבי מזרח ירושלים ויהודה ושומרון. העוצמה שהיתה מרוכזת בידיו במשך שנות דור עומדת, לדעת חוקרי המשטרה, בבסיס מעשי שחיתות שבהם חשודים ארבעת העצורים בפרשה.

הממונה על מחוז ירושלים, העצור בידי המשטרה, חשוד בהפקת טובות הנאה מן העוצמה שריכז בידיו במשך שנים רבות ובניצול הקשרים ההדוקים שפיתח עם משפחות ערביות מסויימות ביהודה ושומרון ועם ראשי הכנסיות במזרח ירושלים

היחידה לחקירות הונאה חושדת, כי רפי לוי ידע להפיק רווחים מן הקשרים ההדוקים שפיתח עם משפחות ערביות מסוימות ועם ראשי הכנסיות במזרח ירושלים.

לפני חודשים אחדים הופץ ביהודה ושומרון כרוז מקורי: "אם הנך מעוניין להבריח זהב, דולרים או דברי ערך אחרים לירדן או בחזרה, השתמש בשירותיה של חברה מנוסה ולא תיפול קרבן לנוכלים". כותבי הכרוז הפנו את המעוניינים לאישים המעורבים בפרשה. ליד שמותיהם צויינו הכתובות ומספרי הטלפון שלהם. "תמורת דמי תיווך נאותים יועבר כל הפץ ליעדו", נאמר בכרוז.

הכרוז, שכביכול הופץ על ידי מתנגדיו של הכומר העצור בכנסייתו, התוסף לחומר מודיעיני שהצטבר ביחידה לחקירות הונאה בחמש השנים האחרונות.

המטרופוליט קוסטה, שהיה גם הוא בקשרים הדוקים עם לוי, הספיק לעבור את הגשר לרבת עמון, לפני שהספיקו חוקרי המשטרה להגיע אליו. אצל חלפני הכספים במזרח ירושלים אומרים כי נהגו להתאים את שער הדולר והדינר בהתאם למסעותיו התכופים של קוסטה לירדן וחזרה.

רפי לוי, שקיבל את חינוכו בבית הספר של המיסיון בטרה סנטה, היה מעורב בתככים רבים בתוך הכנסיות. כאשר מת לפני שנים אחדות הפטריארך היווני בנדיקטוס, התחרו על המינוי המטרופוליטים גרמנוס והמטרופוליט וסיליוס. לוי טען כי גרמנוס חשוד בקשרים עם גורמים עוינים ותמך בכל כוחו בווסיליוס. ואולם לפי מקורות כנסייתיים קשר קשר עם קוסטה, שהיה המזכיר של בנדיקטוס, כדי לגרום למינויו של הפטריארך תיאודורוס מידרון על מנת לפנות מקום לקוסטה.

מניעים דומים איפיינו על פי החשד, התחקר במשטרה, גם את תמיכתו של רפי לוי בחיזוק מעמדו של איש הכמורה העצור, ששמו נאסר לפרסום. אולם במקרה זה מאמציו נכשלו. הכומר נהפך במרוצת הזמן מאישיות כנסייתית לסוחר קרקעות ואיש עסקים מפוקפק.

המידע שהצטבר אצל חוקרי המשטרה מצטלב גם עם כמה אישורים תמוהים של תכניות בניה בירושלים, שניתנו בוועדה המחוזית, שהממונה על המחוז עומד בראשה. לפחות על אחד מהם ננזפו רפי לוי והעיריה על ידי המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, יורם ברסלע: "הוועדה לא פעלה בתום לב ולא מילאה את תפקידה כראוי", הוא קבע.

בין הפרוייקטים שאישורם מעורר סימני שאלה בקרב הציבור בגלל האזורים הרגישים שבהם הם ממוקמים: בניית מלון "לרום" במתחם עומריה, שמשתרע על שטח שהיתה בו חורשת זיתים; בניית מלון דירות באבו־טור שנבנה בתוך חורשת אורנים וכן אישורי בניה במתחם ניקופוריה הצופה לחומות העיר העתיקה. כל האדמות היו בבעלות הכנסיה היוונית. פרוייקט אחר שעורר ביקורת חריפה בעיקר מצד גורמי בטחון, הוא הקמת כנסיה קופטית, הקשורה למצרים, סמוך למפקדה הצבאי של פיקוד מרכז.

רפי לוי הציע תיקון לחוק התכנון כדי לאפשר אישור תוספות בניה בתחום העיר העתיקה בלי לשמוע את התנגדויות הציבור. הרעיון עורר התנגדות בקרב חוגים רחבים ובהם מנכ"ל משרד הפנים לשעבר חיים קוברסקי. אף שזכה לתמיכתו של ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, נאלץ לוי בסופו של דבר לוותר על יוזמתו.

הקשרים בין לוי לקולק היו הדוקים. לוי סייע לו להעביר תכניות בוועדה המחוזית ולבסס את קשריו עם הכנסיות הנוצריות בירושלים.

אנשי הכנסיות ובהם איש הכמורה העצור סחרו בין היתר בעתיקות. מטבע יקר ערך נמכר לעיתים בעשירית המחיר לאישיות ישראלית רמת דרג זו או אחרת, שרצו ביקרה. כעת בודקים במשטרה אם ה"מציאות" נרכשו בתום לב או שנועדו להסוות שוחד, ואחר כך להימכר לגורם שלישי במחירים ריאליים.

החוקרים חושדים שקשריו של לוי נוצלו שלא כדין לצורך הפקת רווחים. מידע מוקדם על תכניות בניה, למשל, שווה הון לסוחרי קרקעות. היחס המיוחד שניתן בהמלצתו של הממונה על המחוז לתושבים מיהודה ושומרון, שווה הון לאנשים שחיים תחת ממשל צבאי. תעודות זיהוי ישראליות פוטרות תושבים מיהודה ושומרון מחוויות בלתי נעימות, אם הם מאחרים לשהות בירושלים, שלא לדבר על תעודות אר"מ (אישיות רמת מעלה) המאפשרת למי שמחזיק בה לעבור את הגשרים ללא הטרדות.

כאן נכנסת לתמונה משפחת ג'נחו. בחווילתם המפוארת ברמאללה התקיימו נשפים רבים. הרבה ישראלים "יפים", פקידים בכירים, קציני ממשל ואנשי עסקים מן השטחים, השתתפו בנשפים.

הגנן של המשפחה מספר כי האוכל והשתיה זרמו בשפע וכי רפי לוי היה אורח קבוע: "רק בשבילי לא היה להם כסף ועד היום הם חייבים לי כשלושת אלפים דולר".

אבי המשפחה עבר אל־נור, שילם בחייו על קשריו ההדוקים עם יהודים. הוא היה איש העסקים הראשון שנכנס לשותפויות עם ישראלים והוא הראשון שקיבל סוכנויות בלעדיות לגדה.

סוג זה של קשרים מסמל את הצד האפל של שיתוף פעולה בין יהודים לערבים. עתונאים במזרח ירושלים אומרים בחיוך, כי בינתיים נוצר שיתוף פעולה חברי בין שני העמים רק בתחום הפלילים...

משפחת ג'נחו עסקה בתחום רווח בשטחים מדורי דורות – הווסטות (ספסרות בפרוטקציה). מי שיש לו קשרים יכול לפרוט את זה לרווח. רישיונות לאיחוד משפחות, אישורי בניה, קשרים ברשויות המס, הכל שווה כסף. היד החופשית שניתנה לכמה פקידים, לאורך זמן, עשתה את שלה והביאה חלק מן העוסקים בכך לידי חוקרי המשטרה.

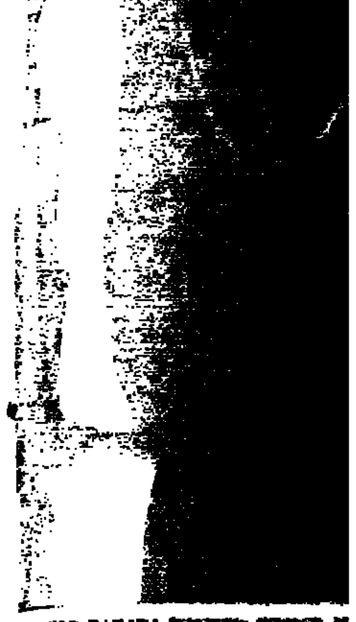

„הזקן שלנו רוצה לפגוש את הזקן שלכם"

מאת עוזי נרקיס

מברק מוצפן שהגיע אל שולחני ב־1961, כשהייתי נספח צה"ל בפאריס, גידה את סקרנותי. על המברק היה חתום חיים הרצוג, ראש אמ"ן דאז.

נתבקשתי לסור לשדה התעופה של פאריס למחרת, לאתר קצין צעיר לבוש חליפה אזרחית בצבע מסויים ונושא מעטפה מתחת לזרועו, לקרוא את תוכנה לאשר את קבלתה – בלי לגלות את התוכן לקצין. הוא היה אמור לחזור לארץ באותו יום במטוס „אל על".

למחרת היום הקדמתי לצאת לשדה התעופה. מטוס „אל על" נחת בזמן. צעיר לבוש חליפה אזרחית, נושא מעטפה תחת בית השחי, נראה צועד לעבר דלפק ההגירה. עצרתי אותו וסרנו לפינה. פתחתי את המעטפה ובתוכה מצאתי הוראה:

„הזקן" (בן גוריון) מוכרח להגיע לצרפת לשיחה עם דה־גול. העניין חיוני מאין כמוהו ויש להגשימו בכל מחיר. משרד החוץ והשגריר אינם בתמונה. בן־גוריון מוכן לבוא הן בחשאי והן כמבקר רשמי. יש לשמור הענין בסודיות יתירה ולדווח אלי רק תוצאות חיוביות. פעל נא בזריזות.

המכתב, דומני, נכתב בכתב ידו של ראש אמ"ן. אמרתי לקצין כי הבנתי את תוכן המכתב. הוא פנה לדרכו ואני ירדתי למגרש החניה, שם המתין הנהג, מר פורמן. נסענו לשגרירות ישראל בשדרות וגראם 134 ברובע ה־17 בפאריס.

במשרדי בקומה השניה של השגרירות הרהרתי בסיבות שבגללן הוטלה המשימה עלי – ולא על השגריר: הנספחות הצבאית קיימה קשרים הדוקים עם השרותים הצרפתיים. לי, כבוגר ביה"ס הגבוה למלחמה, היו קשרים מיוחדים עם חברי ללימודים מן המחזור שלי.

„הזקן" מוכרח להגיע לצרפת לשיחה עם דה־גול – העניין חיוני מאין כמוהו, נאמר במכתב אל נספח צה"ל בפאריס, ששלח חיים הרצוג, ראש אמ"ן דאז □ חתנו של הגנרל, קולונל דה־בואסייה, סייע לארגן את הפגישה בין בן־גוריון לדה־גול, ב־1961, בפאריס

הסתגרתי בחדרי והתחלתי מחפש דרכים כיצד להוציא לפועל משימה עדינה מסוג זה. הסרתי את אפשרות הפניה הרשמית אל שלטונות הצבא הצרפתי וכן את הרעיון ללכת ישירות אל השרותים הצרפתיים. מנסיוני ידעתי כי אין הם מצטיינים בשמירת הסודיות. גם בקשה מסוג זה תודלף מיד לשרותים האחרים ולבסוף תגיע אף למשרד החוץ הצרפתי שלא נודע בחיבתו לישראל ועלול היה לחבל ברעיון.

החלטתי להמר על ידידות אישית. פניתי לקולונל דה־בואסייה, חברי למחזור ה־67 של ביה"ס למלחמה, בעלה של בתו של דה־גול, אליזבת. דלתו של דה־גול היתה פתוחה לפניו.

הזמנתי אותו לארוחת צהרים במסעדה בסן־ז'רמן, שהאווירה בה יפה להמתיק סוד. המתנתי עד למנה האחרונה, כנהוג בצרפת, או, בלי הקדמות, זרקתי את הפצצה: „הזקן" שלנו רוצה לפגוש את „הזקן" שלכם. זה חיוני ודחוף. בן־גוריון מוכן לבוא במטוס או בצוללת, בהסתר או בגלוי. העיקר להיפגש עם דה־גול. יש לו על מה לשוחח עמו.

הפלגתי בהשוואה בין שני האישים וסיפרתי לו על ההערכה הרבה שרוחש בן־גוריון לדה־גול. והעיקר, העניין דחוף ואני קצר־רוח לקבל תשובה.

חלפו ימים אחדים עד שהטלפון צלצל במשרד הנספח הצבאי: קולונל דה־בואסייה לקולונל נרקיס. ידידי הזמין אותי לארוחת צהרים באותו מקום ביום המחרת.

למחרת הוא לא המתין עד למנה האחרונה. מייד כהתיישבנו אמר: לה ז'נראל מוכן לפגוש את ראש ממשלת ישראל. אבל לביקור פרטי. את הפרטים תתאם עם השרותים.

בקושי התאפקתי עד לסוף הארוחה. נסעתי במכוניתי ישר לשגרירות ומייד שיגרתי מברק לראש אמ"ן: הענין מסודר. כיצד אתה רוצה לקבל את הפרטים?

תשובתו היתה: פרטי הביקור יסודרו דרך השגרירות. גולדה (שרת החוץ) בתמונה וכנראה שגם וולטר איתן (השגריר). השגריר ידע על כך כל הזמן והעמיד פני תם. נכנסתי לחדרו של איתן ומסרתי לו כי נשיא צרפת מוכן לקבל לביקור פרטי את ראש ממשלת ישראל.

ההכנות לביקור הואצו. שליחים באו מן הארץ, אנשי משרד הבטחון ונציגי משרד החוץ. המתח גבר לקראת הביקור ולפגישת השניים בארבע עינים, שתוכננה ליום הגיעו של בן־גוריון לפאריס.

ידעתי את נושא השיחה העיקרי בין בן־גוריון לדה־גול. משרד החוץ לחץ לדיון על המאזן המסחרי – כאילו ריחף על כוכב אחר. אני, שהיכרתי את דה־גול, משפחתו ו„חצרו" מקרוב, דאגתי להעביר לבן־גוריון איפיון מפורט בכתב.

כתבתי על אישיותו של דה־גול, תכונותיו, תחומי התעניינותו, ריעותיו על ענייני עולם ועל הכוח המניע את הפרט ואת האומה, השאיפה שלו ל־Grandeur (גדולה). המלצתי שבן־גוריון ידון עם דה־גול על נושאים עולמיים רחבים ככל האפשר.

בסוף מאי 1961, (הביקור נערך בתחילת יוני) כאשר במשרד החוץ הצרפתי התייחסו לביקור בן־גוריון כאל ביקור פרטי, החלטתי לפנות אל מיודעי, אנשי הצבא, על מנת להוסיף נופך רשמי לביקור.

פניתי אל הגנראל דורליה, ראש המטה הצבאי של ארמון הנשיאות, האליזה. בתפקידו הקודם היה בחיל השריון. ידידי הקולונל דה־בואסייה, חתנו של דה־גול, שרת כסגנו ונקשרו ביניהם יחסי ידידות. בביקורי במשרדו, בקומה העליונה של האליזה, הסברתי לו כיצד משרד החוץ הצרפתי מנסה לגמד את ביקור ראש ממשלת ישראל וביקשתיו לסייע לי.

כיצד? תמה. עניתי: סדר משמר כבוד צבאי בשדה התעופה אורלי, שימתין לנחיתת המטוס של בן־גוריון ויקבל את פניו. הוא לא היסס והורה למפקד הפיקוד הצבאי הראשון, פיקוד פאריס, להעמיד משמר כבוד לקראת נחיתתו של בן־גוריון בשדה התעופה אורלי. פניהם של פקידי הטקס העידו על הפתעתם כשבן־גוריון ירד מכבש המטוס וסקר משמר כבוד צרפתי.

קבלת הפנים לבן־גוריון היתה לבבית. דה־גול אף יצא מגדרו והגדיר את ישראל, בהרמת כוסית, כ„ידידה ובעלת־ברית".

ביולי 1961 יזמתי ביקור של הגנראל דורליה והקולונל דה־בואסייה בתמרון גדול שערך צה"ל בנגב, כאורחי חיל השריון הישראלי בפיקודו של חיים בר־לב.

שני האורחים שלבשו מדי קרב של צה"ל ותת־מקלע „עוזי" על כתפיהם חזו בתמרון. דורליה הקדים לחזור ואני באתי עם דה־בואסייה לביקור אצל בן־גוריון, שביקש לראותו בביתו בשדרות קק"ל בתל־אביב.

דוד בן־גוריון ושארל דה־גול: „ידידה ובעלת ברית"

בילינו שעה תמימה אצל בן־גוריון. דה־בואסייה דיווח לו על התמרון ועל ניצול הטנקים הצרפתיים בידי שריונאי צה"ל. בן־גוריון התמוגג. כה אהב את צה"ל ושבע נחת ממחמאותיו של קצין צרפתי מהולל, בעל נסיון קרבי.

בתום השיחה שנתארכה ליווה אותנו בן־גוריון עד היציאה. אמרתי לו: „בן־גוריון, אנא, עצור, אתה ראש ממשלה והוא רק קצין צבא". בן־גוריון לא הסכים והמשיך לרדת עמנו במדרגות. לפני שער היציאה אמר לי: הוא (דה־גול) ליווה אותי עד השער...

בספרו „בשורות הגנראל" מספר דה־בואסייה כי ביקש מדה־גול אישור לביקורו בארץ. האישור ניתן בתנאי שלא יפורסם כדי שלא לפגוע ביחסים עם הערבים. דה־בואסייה מציין כי „מפליא הדבר שכמדינה דמוקרטית כמו ישראל נשמר סוד הביקור מתחילתו ועד סופו".

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • לימודים רדיו אלקטרוניקה · פקיד

המכון להשתלמות מקצועית משולבת
למד במוסד ציבורי מוכר
מילוות לזכאים באדיבות בנק דיסקונט
נמשכת ההרשמה לקורסים הבאים:
★ עיצוב חלונות ראוה.
★ שיזור פרחים מקצועי.
★ נושאים נבחרים בגרפיקה.
★ יסודות לעיצוב פנים.
(לבוגרים תינתן השלמה לשרטוט בנין שלב א')
מועדי ההרשמה: כל יום משעה 08.00 – 19.00, ביום ו' עד 13.00.
תל־אביב: שד' דוד־המלך 39, מיקוד 64954, טל' 234507, 233231/283.
רח' התבור 32, מיקוד 65255, טל' 657065, 660086.
בי"ס אורט י"א.
רח' בת ציון 10, כניסה מרח' יצחק שדה 76, טל' 330917.
חולון: ככר ויצמן 5, ימים א', ב', ד', ה'. שעות: 09.00 – 12.30 ו־16.00 – 19.00. יום ו' שעות 09.00 – 12.30, טל' 843256.
הרצליה: מועצת הפועלים, רח' בן־גוריון 22, טל' 554792, ימים א' עד ו', בין השעות: 09.00 – 13.00 ו־16.00 – 19.00.
כפר־סבא: בי"ס אורט ליד המשטרה, ימים א' עד ה', בין השעות 16.00 – 19.00, טל' 31557.
רמת־גן: בי"ס אורה, רח' אורה 6. ימים א' עד ה' בין השעות: 16.00 – 19.00, טל' 722109.
ירושלים: רח' דורות ראשונים 8 (סיכסה מהמדרחוב), טל': 226455, 223033.
חיפה: שמריהו לוין 30, טל' 664671, 666181.
נתניה: רח' ירושלים 1, טל' 32727.

חיל הים בשיתוף עם פיקוד גדנ"ע פותחים בקיץ 1987
קורס גדנ"ע צלילה
תנאי קבלה: 1. נערים (בנים) בוגרי כתות י"א. 2. סוג בריאות גבוה ללא מגבלות ראיה.
פרטים והרשמה בד.צ. 01010 – גדנ"ע צלילה
אל: ד.צ. 01010 צה"ל
נא לשלוח לי פרטים נוספים בקשר לקורס גדנ"ע צלילה.
שמי ______
כתובתי ______
מיקוד ______ ת.ז. ______
גזור ושלח

מכללת בית ברל
נמשכת ההרשמה למכינה הקדם אקדמית בבית ברל מחזור ינואר 87.
ההרשמה תסתיים ב־30.11.86
המכינה מיועדת לבוגרי יא'–יב'. יוצאי צבא, עד גיל 25 המעונינים בתעודת בגרות. בנוסף ללמודי ת. הבגרות הרגילים יפתח השנה מסלול
קדם טכנולוגי
בהכנה ללמודים בפקולטות למדעי הטבע או בתי־ספר טכנולוגים גבוהים.
★ קיימת אפשרות למגורים במעונות
★ לפרטים נוספים: המכינה הקדם אקדמית- דאר בית ברל. מיקוד 44905
טל'. 052-25151(73), 052-454784

המרכז הרפואי גולדה (בית החולים השרון פתח־תקוה)
בית ספר לסיעוד
קופת חולים
ב־30.11.86 נפתח קורס לאחיות מוסמכות
במסלול 4 שנתי לבעלות משפחה עם תנאי קבלה מיוחדים
חופשות מקבילות לחופשות בתי הספר
* ההרשמה מסתיימת תוך שבועיים
לקבלת טפסים ו/או פרטים נוספים טל' 03-9228110, 03-9263347

ב"ה
עיריית ת"א־יפו מינהל החינוך, התנועה והתרבות
האגודה לקידום החינוך הדתי המדעי והטכנולוגי
הישיבה התיכונית המדעית תל־אביב
בשנת הלימודים תשמ"ח, תיפתח בעזרת־השם
הישיבה התיכונית המדעית לגוש־דן
בישיבה ייפתחו בשנה הקרובה כתות ז', ח', ט' וי'
בראשות הישיבה יעמוד הרב אברהם וסרמן. מנהל התיכון – ד"ר מאיר פריינד.
לתשומת לבכם: מספר הטלפון לקבלת מידע השתנה והוא מעתה 438709 בימים א'–ה' 16.11.86 – 20.11.86 (י"ד – י"ח בחשון).

מכון דן
אנגלית הכנה לאוניברסיטה
קורסי ערב חדשים

هكذا من الاصل

הפקיד הסובייטי שאל לפתע: האם הגילויים של ואנונו נכונים?

„יתכן שהניתוק של 19 שנה תרם לכך שהדימוי של בריה"מ בישראל הוא כה שלילי" – אמרו לי שניים מראשי „ועד השלום הסובייטי" – „לכן אנו עוסקים לאחרונה בחשיבה חדשה לגבי בעיות המזה"ת וגם בעניין יהודי בריה"מ" □ כאשר הצגתי את עצמי במוסקווה כישראלי, מיד הציגו בפני מומחים לעניני ערב ואלה התחילו לדבר אתי ערבית

מאת ארז ביטון

מדוע הרשו לי השלטונות הסובייטים להיפגש עם יהודים ללא הגבלה, אינני יודע. קרוב לוודאי שלא נעלמה מהם עמדתי, שבאה לביטוי לא פעם בעיתונות בישראל, עמדה הגורסת מתן זכות יציאה לכל יהודי החפץ בכך. קרוב לוודאי שלא נעלמו מעיני הסובייטים פגישותי עם היהודים בשהייתי במוסקווה. כל היהודים סברו שפגישותינו נתונות במעקב. חלק מהיהודים, מסורבי העליה וקרובי משפחה של אסירי ציון, טענו בפני שהטלפונים שלהם נתונים בהאזנה מתמדת וכוודאי שמעו אותם אנשי השלטון כשטילפנו אלי למלון.

בביקורי שם הונחיתי על־ידי רוח של סקרנות, אישית ועיתונאית, להכיר את החברה הסובייטית. כן הנחתה אותי הזהות עם גורל היהודים ורצוני לדעת את הוויתם.

ברשימתי האחרונה אני מביא סיכום פגישותי עם אישים סובייטים. אין בדברים משום נקיטת עמדה אלא הבאת הדברים בשם אומרם.

11 באוקטובר 1986

בשיחה שקיימתי עם אנשי „ועד השלום הסובייטי" במוסקווה, בנושא היחסים בין ברית המועצות לישראל, שאל לפתע אחד משני המרואיינים, בוריס מקרנקו: האם גילויים של מרדכי ואנונו נכונים? נדהמתי לנוע מן השאלה הישירה. כשעניתי כי קרוב לוודאי שמדובר באיש מסוכסך בנפשו, חזרו המרואיינים שלי להשיב על שאלותי.

שני הפקידים, יורי דרוז'דוב – מנהל מחלקת אסיה, אפריקה והמזרח התיכון ב„ועד השלום הסובייטי" וסגנו בוריס מקרנקו, קיבלו אותי בחמימות מופגנת בבנין בן ארבע קומות, אשר בקומה הראשונה שלו נערכת תערוכת ציורים של ילדים סובייטים בנושא השלום.

מר דרוז'דוב, כבן 40, איש מנוסה ובוטח בעצמו, ביקר בישראל, יודע מילים עבריות בודדות. סגנו, בוריס מקרנקו, כבן 30, מדבר ערבית רהוטה. מתקבל הרושם שכל הפקידים המטפלים בנושא המזרח התיכון יודעים ערבית. מאז עליית גורבצ'וב לשלטון מרבים להכניס כאן צעירים לתפקידים בכירים. מקרנקו הינו דוגמה לכך.

שני הפקידים גילו בקיאות במתרחש בישראל.

דרוז'דוב: הפסיכולוגיה של הצעירים שלכם בישראל הינה פסיכולוגיה אמריקנית, העומדת בסימן של פרגמטיות. אני מכיר את התרבות העשירה שלכם. הנה נתן יונתן – שירים עצובים ומופלאים, נדמה לי שהוא ממשיך של התרבות היהודית.

שאלה: מהו ועד השלום הסובייטי?

מקרנקו: יש בברית המועצות תנועת שלום אדירה. מיליוני אנשים חברים בתנועה. אנחנו מנהלים מיבצעים למען השלום. למשל, אירגנו שבוע של פעולה למען בטחון אירופה, בו הפגינו מאה מיליון איש ברחובות. בוועד השלום ארבע מאות וחמישים נציגים מתנדבים מכל שכבות הציבור. ביניהם, למשל, הרב הראשי שלמוסקווה אדולף שייביץ'. (על שייביץ' זה שמעתי מפי צעירים יהודים, שכינו אותו באוזני איש קג"ב – א.ב.) בשנת 1960 הקמנו בבריה"מ את קרן השלום, שהכספים שלה מיועדים למימון פעולות השלום של תנועת השלום הסובייטית ובעיקר למטרות סיוע לנפגעים. עזרנו ליתומים בלבנון ולנפגעים בניקרגואה. מאה מיליון אזרחים סובייטים תורמים שנה שנה לקרן השלום. אנחנו מקבלים תרומות, החל בעשרים קופייקות, כאשר ילד מוותר על הגלידה ועד לתרומה של אלפי רובל, כשסופר מוותר על התמלוגים שלו.

שאלה: מדוע לא חודשו היחסים הדיפלומטיים בין בריה"מ לישראל?

דרוז'דוב: לא היה מקום לחידוש הקשרים עם ישראל, מפני שלא השתנה דבר בסיבות שהביאו את בריה"מ לניתוק הקשרים. לא נפתרה הבעיה הפלשתינית. הסדרים חלקיים רק הרחיקו את השלום. גם הסכמי קמפ דייוויד וגם ההסדר של ישראל עם באשיר ג'ומאייל בלבנון.

בתוכנית השלום הסובייטית למזרח התיכון שלושה עקרונות:

1. פינוי כל השטחים הכבושים.
2. זכות הפלשתינים להגדרה עצמית.
3. כינון שלום בין כל המדינות במזרח התיכון.

אנשי שיחי מדגישים,כי לא בריה"מ דורשת את פינוי השטחים, אלא העמים הערביים.

„אנו סבורים שאם הבעיות של השטחים והעם הפלשתיני לא ייפתרו, השלום לא יהיה יציב. בריה"מ לא תסכים לעולם להסדר לא צודק. כמו גם בשאלות של פירוק נשק: המערב יודע שבריה"מ לא תוותר על בטחונה".

מקרנקו: חייב לבוא שינוי בעמדות של ארה"ב וישראל. וזה יכול לקרות אם יגבר הלחץ של העמים, בארה"ב ובישראל. הכוונה דווקא לפעולה של העם הפשוט, למשל ארבע מאות אלף המפגינים בתל אביב, ותנועת „יש גבול". התופעות האלה לא היו אפשריות לפני עשר שנים. אני משוכנע שפעולות כאלה משפיעות על הממשלה.

שאלה: האם ניתן לדבר על פתיחת דף חדש ביחסים בין בריה"מ לישראל?

הקריין בשעה העברית של רדיו מוסקווה שאל: האם התרבות הנוצרת בישראל יונקת משורשים יהודיים? □ באגודת הסופרים הסובייטית הציעו לערוך אנתולוגיה של סופרים ישראלים והם יקבלו על עצמם לתרגמה מעברית לרוסית □ פרשת „אהבים" של הרווק במשלחת עם „שומרת הקומה" במלון, נסתיימה בשיחה מלב אל לב אל תוך הלילה □ חבר במשלחת, שעלה מגרוזיה לפני 14 שנה, נאלץ ביציאה להשאיר מזוודה עם מתנות מקרוביו, „אל תשכח שאין בינינו יחסים דיפלומטיים" – אמרו על הגבול

דרוז'דוב: אפשר לדבר על הפשרת יחסים. אבל במקביל עדיין מתנהל בישראל מסע תעמולה נגד בריה"מ. הדימוי שלנו בישראל הוא שלילי. מדברים על בריה"מ כמו על מפלצת. יתכן שהניתוק של תשע עשרה שנה תרם לכך. שוחחתי עם ישראלים רבים ונראה לי שהעם הישראלי עסוק בבעיותיו ופשוט לא מקשיב לבעיות של הצד השני. הרי גם לצד השני יש סיבה לדאגה. שאלת האקלים הפסיכולוגי מורכבת, לכן אנו עוסקים לאחרונה בחשיבה חדשה.

שאלה: האם בכוונתכם לחדש קשרים עם ישראל?

מקרנקו: תראה מה קרה בהלסינקי. בריה"מ רצתה לדון בקשרים קונסולאריים, במטרה להסדיר קשרים טכניים בין שתי המדינות. ואתם עניתם לנו ביהודי בריה"מ. בהלסינקי אנחנו לא דרשנו תמורה פוליטית. לא ברור למה ישראל העלתה את שאלת יהודי בריה"מ, כסיבה או כתירוץ להכשלת השיחות. חרף זה, אנחנו ביקשנו מינימום של רעש תקשורתי. ואתם הודעתם לכל העולם.

שאלה: אתם טוענים כנגד הדימוי השלילי של בריה"מ בישראל. אבל אתם עושים הכל כדי לחזק את הדימוי השלילי. אינכם משחררים את אסירי ציון ואינכם פותחים את השערים לכל יהודי שרוצה לצאת.

מקרנקו: בבריה"מ מיליון ושמונה מאות אלף יהודים. יש לנו אחריות רבה כלפי היהודים כאזרחים שווי זכויות. המדיניות שלנו בנושא יציאת היהודים לא השתנתה. כלומר: נאפשר יציאה על בסיס של איחוד משפחות, מטעמים הומניטאריים. אתן לך דוגמה: נערה יהודיה, בת כיתתי לשעבר, ביקשה להגר לארה"ב, ואילו אביה הזקן לא רצה לעזוב את ברית המועצות. לבסוף התחשבה הבת באביה וויתרה על יציאה. צריך גם להבין שבריה"מ מביאה בחשבון את האינטרסים הבטחוניים שלה ויש יהודים שיציאתם מעוכבת מפני שיש להם סודות בטחוניים.

דרוז'דוב: בקשר לאסירי ציון, המערב מנצל את נושא אסירי ציון כדי לנגח אותנו. וגם אם נשחרר אותם, המערב ימצא עלילות חדשות, כדי להכפיש את שמנו. חלק מאסירי ציון עברו על החוק הסובייטי ולכן צריכים לרצות את עונשם. אני מניח שגם הם, כמו הקודמים להם, ישתחררו במוקדם או במאוחר.

שאלה: אתם טוענים שהינכם מדינה חופשית. מדוע לא תעמידו למבחן את שאלת יציאתם של יהודי בריה"מ? אז תדעו מי באמת רוצה להישאר? אתם בוודאי יודעים שעניינם של היהודים עבור ישראל הינו גורלי. היהודים בעולם קשורים למדינת ישראל ולמורשת העם היהודי, וישראל לעולם לא תוותר על זכותם של יהודים לעלות לארץ ישראל.

דרוז'דוב: זוהי צורה מעניינת של הצגת הנושא. כמו שאמרתי לך, אנחנו בתהליך של חשיבה חדשה, גם בעניין יהודי בריה"מ. צריך לזכור שבמזרח התיכון יש לבריה"מ אינטרס חשוב. זה למעשה גבולה הדרומי. בטיסה ישירה לא יותר משלוש שעות.

יצאתי מפגישתי עם אנשי ועד השלום הסובייטי, שנמשכה שעתיים, בתחושה שבריה"מ מכירה בטעות שעשתה, בנתקה את קשריה עם ישראל ב־1967. וכיום היא מעוניינת בחידוש הקשרים, במחשבה שכך תוכל לקבל מעמד משמעותי יותר במזרח התיכון. אמנם פקידי „ועד השלום", דרוז'דוב ומקרנקו, אינם נציגים רשמיים של הממשל הסובייטי. אבל הסבירו לי כאן שהעמדות המוצהרות של גופים „וולונטאריים" כאלה כוחם יפה כשל העמדות הרשמיות. לכן יש להתייחס לדבריהם של אנשי „ועד השלום" כדברים המייצגים את עמדתה של ברית המועצות.

19 באוקטובר 1986

את השפה העברית מלמדים בבריה"מ בשלוש אוניברסיטאות: במוסקווה, בלנינגרד ובטביליסי שבגרוזיה. עשרות תלמידים לומדים עברית באוניברסיטאות אלה.

הכל הצביעו בפני על ד"ר דימיטרי פרוקופייב, כמומחה לעברית והציעו לי לפגוש אותו. הוא נחשב זה שנים כמתרגם טוב מעברית לרוסית ומשמש קריין ראשי בשעה העברית של רדיו מוסקווה.

בפגישה עם ד"ר פרוקופייב ועם חברו לקריינות ברדיו מוסקווה, ואלרי סילבר, הדהים אותי פרוקופייב בבקיאותו בתרבות הישראלית ובפרט בתיאטרון בישראל. הוא עשה דוקטורט בדרמה ישראלית שאחרי 1967. את השיחה פתח בדיון במחזותיו של חנוך לוין. הכל בעברית צחה.

„אני חושב" – אמר לי פרוקופייב – „שאצל חנוך לוין יש משהו ברכטי מובהק".

הוא לא מוכן לקבל את דעתי שכתיבתו של חנוך לוין הינה ביסודו של דבר כתיבה יהודית ושורשיה במחזאות היידיש.

ד"ר פרוקופייב המשיך להדהים אותי ושאל: „האם התרבות הנוצרת כיום בישראל יונקת משורשים יהודיים? הנה למשל, עמוס קינן, כתב פעם שהוא מרגיש עצמו כמו אמריקני הכותב עברית. אנחנו ברוסיה בעד שימור מורשות תרבותיות".

חברו של פרוקופייב, ואלרי, צעיר יהודי, בנה של ריבה סילבר, הקריינית של השעה העברית ברדיו מוסקווה, שנפטרה לפני שנים אחדות, מדבר גם הוא עברית מעודכנת. הוא מספר לי שאמו היתה צברית דור שלישי...

20 באוקטובר 1986

עם המשורר יבגני יבטושנקו לא נפגשתי, מפני שהוא מסייר כעת בבודפסט. לעומת זאת, התקבלתי באגודת הסופרים הסובייטית. בסוף הביקור נתבקשתי למסור דרישת שלום לאגודת הסופרים בישראל, ואפילו הצעה לפעולות משותפות, כגון תרגומי פרוזה ושירה מעברית לרוסית.

מר ירמקוב מאגודת הסופרים הסובייטית ביקש אותי לערוך אנתולוגיה של סופרים ישראלים. הם, הרוסים, מקבלים על עצמם לתרגם את האנתולוגיה מעברית לרוסית.

בביקור זה, כמו בשיחות אחרות עם אישים סובייטים, מתחזק הרושם שהרוסים מעוניינים בקשרים תרבותיים עם ישראל ומחפשים התחלות לכך.

אגודת הסופרים הסובייטית שוכנת במוסקווה, ברחוב וורובסקי 52. האגודה הוקמה בדצמבר 1934 על־ידי מקסים גורקי. מאז יסודה היא מקיימת ועידה שנה שנה.

בניין אגודת הסופרים מיושן. ארבעה, חמישה יושבים בחדר אחד, אבל האווירה ביתית והאורח מתקבל בצורה חמימה.

אני מתוודע שם למזכיר האגודה, החבר קרפוב, לראש המחלקה לספרות אוזבקית, החבר חכימוב; לאיש המחלקה לאסיה אפריקה ויקטור רמזן, שהוא גם מתרגם ספרות אפריקנית לרוסית. וכן לאיגור ירמקוב, היועץ לתרגומים מערבית לרוסית.

שמתי לב לתופעה החוזרת על עצמה: כאשר אני מציג את עצמי כישראלי, מיד מציגים בפני מומחים לענייני ערב, ולפעמים אלה מתחילים לדבר איתי ערבית.

באגודת הסופרים הסובייטית אני שומע סקירה על מבנה האגודה ופעולתה. באגודה מזכירות המטפלת בעניינם של הסופרים הסובייטים. יש באגודה ועדה מיוחדת לחמישה ז'נרים ספרותיים. נוסף לכך יש בה מחלקות לאזוריות, הדואגות לסופרים של הרפובליקות השונות. המדיניות המוצהרת של בריה"מ היא לחזק ולפתח תרבויות של העמים השונים ברפובליקות. על כן קיימות באגודה מחלקות לספרות לטבית, גרוזינית, אוזבקית וכו'.

התארחתי במחלקה אוזבקית, אצל קמרון חכימוב. ישראל נחשבת כאן למדינה אוריינטאלית, לכן מפגישים אותי עם מומחים לתרבות המזרח.

המארחים פותחים השיחה על אודות שלום עליכם. בשנה שעברה הוקרן בטלוויזיה הסובייטית פעמיים מחזה של שלום עליכם „טוביה החולב". את תפקיד טוביה מילא השחקן מיכאיל אולינוב, שגילם בשעתו את דמותו של המרשל ז'וקוב.

שאלה: כמה סופרים יש בבריה"מ?

ויקטור רמזן: בשנת 1934, עם הקמת האגודה, היו כאלפיים סופרים. כיום יש כעשרת אלפים. מספר לא רב בהתחשב באוכלוסיה שלנו – כמאתיים ושישים מיליון.

שאלה: במה מסייעת אגודת הסופרים לסופרים?

ירמקוב: 1) בשמירה על זכויות יוצרים. צריך לדעת שאצלנו היחס לסופר הינו יחס של כבוד וגם התקבולים הכספיים לפעילות ספרותית או לכרס טלוויזיה מכובדים, יחסית למקצועות אחרים. 2) האגודה מעודדת סופרים צעירים. התנאי להתקבל לאגודה הינו כתיבת שני ספרים, שיש בהם תרומה לספרות הסובייטית. ועדה מיוחדת מחליטה על קבלת ספרים. האגודה מממנת עבודת מחקר של סופר לקראת כתיבת ספר, גם כשעבודת המחקר מצריכה נסיעה לחו"ל לחודשים רבים. יש לנו קליניקות מיוחדות לסופרים וכן בתי מרגוע ברחבי בריה"מ, העומדים לרשות הסופרים לצורך כתיבה.

שאלה: מה הם יחסי הגומלין בין הספרות הרוסית לספרות האוזבקית? האם אין השתלטות של התרבות הרוסית על העמים ברפובליקות?

קמרון חכימוב: אדרבא, קיימת השפעה הדדית בין הספרויות השונות. יש סופרים אוזבקים שיצאו להם מוניטין בכל רחבי בריה"מ והם משפיעים על הספרות הרוסית. הנה למשל, חמיד גוליין, סופר ומשורר שזכה לתהילה בכל רחבי המדינה. אבל בעיקרון מתפתחת ספרות לאומית אוזבקית מפוארת. יש אצלנו אפילו יהודים הכותבים באוזבקית. הידוע שבהם הוא יעקב חיימוב.

22 באוקטובר 1986

לביקורנו בבריה"מ התלוו כל הסממנים הנקשרים לביקור כזה, אפילו פרשת אהבים קטנה, שנרקמה בין חבר המשלחת שלנו, הרווק הצעיר מישה, לבין אחת ממנהלות הקומה שלנו, במלון „ספורט הוטל", החברה ולנטינה, מעודנת ונאה, בת 37, אם לשתי בנות. חברי המשלחת התחילו לקבל דפיקות לב, שמא מדובר כאן בנסיון מכוון לטמוס סודות, כמו בסיפורים הידועים. אבל למזלנו נגמרה אותה פרשת אהבים חפוזה בנשיקות אחדות, ושיחה אחת מלב אל לב אל תוך הלילה.

כנראה שהיתה כאן מחווה של הפתיחות הרוסית המפורסמת.

הפחדים שקיננו בנו בתחילת הביקור, הלכו ונמוגו. בהתחלה נהגנו לדבר בחדרי המלון ברמזים ובסימנים, מפחד מיקרופונים סמויים. מאידך גיסא, היינו משמיעים בקולי קולות כמה נהדר בבריה"מ וכמה נפלא ברוסיה. במהלך שהותנו פגו הפחדים ומשלא אירע דבר, התחלנו מגלים ביקורתיות בדיבורים רמים.

בכניסתנו לבריה"מ הקבילה את פנינו אשת חסותנו, החברה לודמילה, שהעבירה אותנו את הגבול בלי בדיקת מזוודות. אולם לקראת יציאתנו נעזבנו לנפשנו ואיש לא ליווה אותנו לשדה התעופה צ'רמטייבו. כך נפלנו ישירות לזרועותיהם של שוטרי הגבול הסובייטי, שנראו כאילו עשו בכוונה לשנות את כל הרושם החיובי שהתאמצו ליצור במהלך הביקור.

הייתי בין ראשוני הנבדקים. עומד עלי איש, שבודק בכיסים, בחולצה, בנעליים. הוא סורק את המזוודה המסכנה שלי סנטימטר אחר סנטימטר. האם יש לך זהב? הוא צועק. תוך כדי חיפוש הוא מפזר לי חפצים על הארץ, מרסק לי תקליט של שירה עממית רוסית. האם יש לך פילמים? האם יש לך ניירות כתובים? האם יש לך הקלטות?

לאט לאט! אני אומר לו. יש כאן תקליטים של שליפין ושל אחמטובה. אני משיב צעקות ואז הוא מתחיל להירגע. אבל בינתיים הצליח לרסק לי את המזוודה ולקרוע לי את תיק היד. הוא מגלה אצלי ספר בערבית, שקיבלתי מאגודת הסופרים הסובייטית. מה זה? כשאני מסביר לו, הוא נרגע ומתחיל לדבר אתי בערבית. אחר כך הוא עוזב אותי לנפשי. מסתבר שהוא נמנה עם בני המיעוטים בבריה"מ ועובדת היותנו ישראלים, לא חיבבה אותנו עליו.

אבל בזה לא נגמרה פרשת מעבר הגבול. יותר מכולנו התענה אצל שוטרי הגבול חברנו למשלחת ר.ס., שעלה מגרוזיה לישראל לפני 14 שנה וניצל את הביקור הזה לפגישות עם בני משפחתו. בשבועות האחרונים היינו עדים למחזות קורעי לב של פגישות בינו לבין אחיו וקרוביו, אשר באו מגרוזיה בטיסה, מרחק רב, כדי לפוגשו. גם מארחינו הרוסים גילו התרגשות למראה פגישות אלה.

על הגבול, ביציאה, נתבע ר.ס. להשאיר מזוודה עם מתנות שקיבל מקרוביו. „אינך רשאי לקבל מתנות, מפני שלא נכנסת לרוסיה כתייר, אלא כחבר משלחת ספורט. אל תשכח שאין בינינו יחסים דיפלומטיים".

היו לנו כמה רגעי חרדה, כאשר ידידנו ר.ס. נשאר מאחור בידיהם של השוטרים, ואנחנו אמורים לעלות למטוס שיוציא אותנו מבריה"מ. ברגעים האחרונים ממש הוא הגיע כולו רועד. אחר כך יספר לנו שעבר חוויה שהזכירה לו את הפחדים הקשים שליוו אותו במשך שנים, כאשר חי בבריה"מ וחוויה דומה שהיתה לו כאשר עזב את גבול בריה"מ בעלותו לישראל...

(רשימה שלישית ואחרונה בסדרה)

יורי דרוז'דוב: הגבול הדרומי

ארז ביטון: מדוע הרשו לי...

כל בעל השכלה יכול לקבל פנסיה מגרמניה

אגוד מקבלי גימלאות מגרמניה בע"מ פותח בפני כלל צבור המשכילים (לאו דווקא נרדפי הנאצים) תוכנית פנסיה מהבטוח הסוציאלי בגרמניה. בהתאם לאמנה שנחתמה בין מדינת ישראל והרפובליקה הפדרלית הגרמנית, ניתן לממש זכויות לקבלת פנסיה לקבוצת אנשים אשר יעמדו בקריטריונים הבאים:

- התוכנית מיועדת למשכילים אזרחי מדינת ישראל אשר למדו אחרי גיל 16 בבית ספר תיכון ו/או מקצועי ו/או גבוה, לפחות 4 שנים שהסתיימו בקבלת תעודת גמר, ומתכוונים לעבוד בישראל לפחות 50 חודש מהיום.
- התוכנית מיועדת גם לאלה אשר נרשמו ב־1983, ולא ממשו את זכויותיהם, אם הינם עונים על הקריטריונים הנ"ל.
- על מי שלא שהה תחת הכיבוש הגרמני לשלם, בנוסף, תשלום חובה חודשי אחד לביטוח הלאומי הגרמני, הניתן לביצוע ע"י חודש עבודה אחד בגרמניה עד לגיל הפרישה.

לדוגמא: אקדמאי אשר למד אחרי גיל 16 שמונה שנות לימוד, יקבל בגיל פרישה רנטה של כ־240 מ"ג לחודש, (צמודה לשכר בגרמניה), תמורת השקעה חד פעמית של ־.1000 ש"ח פלוס מ.ע.מ בלבד.

המשרד הראשי ת"א: בנין מגדלור בן־יהודה 1, ק' א', הרשמה כל יום בין 8.00–19.00, יום ו' 8.00–12.00 טל' 03-659155/6.

באר שבע: אסיפת הסברה והרשמה – מוצ"ש 15.11.86 משעה 19.00 במלון „נאות־מדבר".
תחנות הרשמה קבועה: בבית ההסתדרות הרפואית באר־שבע, רח' השלום 20, בימים ב', ד', בשעות 15.00–20.00, יום ו' 8.00–12.00.

ירושלים: אסיפת הסברה והרשמה – מוצ"ש 15.11.86 משעה 19.00 בבית הרופא, רח' הנביאים 72.
תחנת הרשמה קבועה בבית הרופא בימים א', ג', ה', בשעות 15.00–19.00.

חיפה: תחנת הרשמה קבועה: בית המהנדס רח' שבתאי לוי 24 בימים א', ג', ה', בשעות 15.00–20.00.

ההרשמה תיסגר בתאריך 17.12.86

איגוד מקבלי גימלאות מגרמניה/הלשכה לאקדמאים

פריאל תקשורת

ארבע כנפות תבל

וושינגטון: כיבוי אורות ברצועת הפורנו

מאת כריס ג'ונסטון,
סופר רויטר בוושינגטון

האורות עדיין מהבהבים עד לפנות בוקר מעל חנויות הסקס ב„רצועה" של רחוב 14 בוושינגטון – חגורה של אורות ניאון המכריזים על מופעים חיים, סרטי פורנו ועזרי מין, הפועלת במרחק שלושה רחובות בלבד מהבית הלבן.

מובלעת זו של בילויים להוטים, סוחרי סמים, שיכורים, קבצנים וזונות היתה במשך שנים יעד לרפורמאטורים, ששאפו להביא למגירתה – ובעת, בלי שהדבר יוכל להיזקף לזכותם, רואים בהתגשמות שאיפתם.

שכן האורות מתחילים בהדרגה לכבות ברצועת־הפורנו היחידה של בירת ארצות הברית, כתוצאה מתנופת פיתוח השטח, המחליפה את „מכוני המסאז'" בבנייני משרדים ואת הסרסורים – בפקידים.

העסקים, למעשה, מצליחים במקום שמסע־צלב צדקניים ומיחולקי המוסר של המשטרה נכשלו – מגמה הנראית גם בערים אחרות של ארצות הברית, כמו בוסטון וסאן פראנסיסקו.

כמקום שם השתרכה עד לא מכבר שורה כמעט רצופה של בארים המאופיינים בנערות גו־גו עירומות, בתי־קולנוע המקרינים סרטי פורנוגראפיה, ועוד כהנה וכהנה מוסדות מסוג זה, נותרו ברחוב 14 בלב וושינגטון רק שלושה מקומות המאפשרים הצצה במופעי פורנו, קולנוע אחד המקרין סרטים כחולים וחנויות אורות לאבזרי עזר.

„חדר המורדים של בני", מקום שהתיימר להיות „בית כוכבי הפורנו", נעלם, ואיתו גם „קוקו", „באסטפליי" ובאר של רקדניות גו־גו שנשא את השם הבלתי סביר „קליפורניה סטייק האוז".

כל אלה פינו את מקומם לבניין משרדים בן 12 קומות.

היכל־הפורנו הגדול היחיד שנותר ברחוב, הכולל אולם קולנוע „למבוגרים בלבד" וחנות המתמחה בספרי פורנו, מיועד להריסה עוד השנה. אחריו יוותרו רק כמה חנויות ארוטיקה קטנות בצד השני של הרחוב.

„עד 1989, כל השכונה תשנה את פניה לחלוטין", אומר ארט שולץ, מנהל „פרנקלין סקוור אסושיאיישן" – קבוצת דיירים שחרתה על דגלה את טיהור האיזור מהפורנו.

אם כי לחץ האזרחים והמשטרה הכשירו את הקרקע לשינוי, נושא הרכוש הוא שחולל בסופו של דבר את התמורה.

אומדן ערכו של מלון „אסטוריה ארמס", שנוסד ב־1890, עלה ב־182 אחוז בשנת 1981, כאשר נכנסו מפתחי־השטח לרחוב 14 והזונות החלו לסגת.

אך לפני שנתיים־שלוש, רק מעטים היו רואים ברחוב 14 איזור מסחרי, שלא לדבר על רובע עסקי משגשג.

חברות עורכי־דין ודיירים אמידים התרכזו באיזור „המרכז החדש" של הבירה, במרחק 800 מטר משם, ואילו חנויות ותיקות יותר הוסיפו להיאבק ב„מרכז הישן", מזרחית למעון הנשיאותי.

האיזור החל להידרדר מאז מהומות 1968, שבאו בעקבות רצח לוחם זכויות האדם מרטין לותר קינג.

המפתחים, שנמשכו לשם בשל הצעות קוסמות בתחום הרכוש, החלו לחזור בתחילת שנות ה־80 ולהקים בשולי הרצועה בנייני־זכוכית גבוהים וחנויות מודרניות.

בסופו של דבר הם הגיעו גם לרצועה עצמה.

„זה היה המקום ההגיוני הבא ברשימה", אמר שולץ.

אם כי כוחות־השוק הוליכו את המפתחים אל הרצועה, עדיין היה עליהם להיאבק בבעלי בתי־העסק המועמדים לפינוי, באמצעות „פרנקלין סקוור אסושיאיישן".

הקבוצה ניהלה את מאבקה נגד חנויות הסקס בעיקר באמצעות הרשויות המקומיות, והשיגה ב־1977 חקיקה, שנועדה להגביל ריכוזים של אזורים „בעלי אוריינטציה מינית".

לאחר שיסתיים פיתוח האיזור, ישנה המקום את פניו, ובמקום שיהיה הומה אנשים בשעות הלילה, יעבור מוקד הפעילות לשעות היום.

קאן: ילדים משחקים ברולטה רוסית

מאת תמר גולן,
סופרת מעריב בפאריס

וילפריד ואלן הם שני חברים, בני 14, ילידי עיר הנופש קאן על חוף הים התיכון. וילפריד שוכב נטול הכרה בבית החולים. אלן נשלח לבית הוריו. הוא עדיין אינו מבין כיצד משחק תמים נטל ממנו את חברו הטוב.

הכל החל כאשר שני הנערים גילו בביתו של הסבא של אלן אקדח וכדורים. הם החליטו לשחק ב„רולטה רוסית".

„כמה כדורים ניתן להכניס בתוף?" – שאל אחד מהם.

„שישה, השיב חברו.

אלן נטל את האקדח, וכמה שנראה לו כמצריך אותו, הכניס כדור. אחר כך כיוון את האקדח למצחו של חברו וילפריד החל ללחוץ על ההדק.

בלחיצה החמישית ראה לפתע את וילפריד צונח על הרצפה. למראה הדם הזורם מראשו של חברו, קלט את האמת המרה.

סיכוייו של וילפריד להישאר בחיים קלושים.

אלן לא ידע כי באקדח של סבא יש מקום לחמישה קליעים בלבד. את זה הוא לא ראה בטלוויזיה...

פרשה ופשרה – לך לך

מ. גרילק

אברהם יוצא לדרך

היחיד, האתר המיוחד עולה בפרשת „לך לך" על הבמה המקראית. בשתי הפרשיות הקודמות – „בראשית" ו„נח" – זכתה האנושות, ככלל, לסקירה ממצה. סופרו בהן תולדות ה„בראשית", גן העדן, עץ הדעת, הרצח הראשון, דור המבול וסיפור מגדל בבל. מעתה, מתמקדים הדברים באישיות אחת. מפרשתנו הלאה הפכים חיי איש זה וחיי צאצאיו, לנושא המרכזי. כל התנ"ך טבוע בחותם סיפורו האישי.

שם האיש – אברהם. אברהם אבינו.

מי הוא אברהם?

אדם, שרוחו בת חורין, אמיץ, נונ־קונפורמיסט, שלא נכנע למוסכמות, שקורא תגר על דיקטטורות האימים של נמרוד, ששלט בלא מצרים בנתינין, גם ברוחם. כל האזרחים חייבים היו להאמין ולסגוד לאלילי המימסד, לשמש, לירח, לכוכבים ולשאר איתני הטבע, המפגינים את כוחם לעיני הבריות.

אולם אברהם שאל שאלות:

„התחיל לשוטט בדעתו, והוא קטן (עד בשנים) והתחיל לחשוב ביום ובלילה והיה תמה: היאך אפשר, שיהיה הגלגל הזה (היקום) נוהג תמיד, ולא יהיה לו מנהיג ומי יסובב אותו, כי אי־אפשר שיסבב את עצמו".

הוא לבד עם מחשבות אלו, בתוך ההמון, בודד בהגותו. נקודת איכות קטנה בים הכמות:

„ולא היה לו מלמד ולא מודיע דבר, אלא מושקע באור כשדים, בין עובדי כוכבים הטפשים, ואביו ואמו וכל העם עובדי כוכבים, והוא עובד עמהם – ולבו משוטט ומבין, עד שהשיג דרך האמת והבין קו הצדק מתבונתו הנכונה". (הרמב"ם הלכות עבודה זרה, פרק א'. דבריו שם מבוססים על מסורת חז"ל).

בגיל שלוש – לפי המובא במדרש – החל מסע הרוח של אברהם. מסע מחשבתי מפרך, מלא סבל וייסורים, עמוס שאלות ומאבקי נפש, שנמשך עד גיל ארבעים. אז גובשה סופית השקפת עולמו. הוא הגיע אל האמונה באחד. החוש הגדולה קלטה את המושג „אלוקים" – הוא הבורא והעולם, שאין בלתו וכל הכוחות נובעים ממנו. מבעד [illegible] רת בני דורו, הצליח „לאחוז את הקרעים" כלשון המדרש. עלה בידו ליצור תמונת עולם שלמה, שאפשרה לו לשוב אל ההרמוניה והאחדות האלוקית, הטמונים ברבגוניות תבל, והאלו הובילוהו – במסכנה אישית – אל המוסר, מוסרו של אברהם. הוא בז לסכנה שבהשמעת האמת. הוא הופיע אתה ברבים. חרף איומי המשטר, השמיע דעתו בראש חוצות. הציג את טיעונותיו, והביך בשאלותיו הנוקבות את עובדי האלילים המרובים.

□

נמרוד חש באתגר, שהציב אברהם בפני משטרו הרודני. „הסירחבניקים", שהלכו בעקבות אברהם, ערערו את היציבות הרוחנית של ממלכת אור כשדים. אברהם נידון למות בשריפה. כידוע ניצל בנס ונמלט אל חרן באוכן ארץ כנען.

זהו תמצית הסיפור. אלו קורות חייו של הוגה אמיץ, הנכון למות על מזבח אמונתו. זוהי הביאוגרפיה המכובדת של מייסד האמונה העברית. והנה ביום בהיר, ללא הודעה מוקדמת, קלטה רוחו של אברהם את קול האלוקים המצווה:

„לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך, אל הארץ אשר אראך" (בראשית י"ב, א'). באותם הימים גר אברהם בחרן, שאליה נמלט מאור כשדים. במולדתו נרדף עד צוואר, על שהפיץ את האמונה באל אחד. כאן, בחרן, נהנה מחופש דתי, כאן זכה למעמד מכובד ולהשפעה גוברת על האוכלוסיה.

והנה, פתאום פקודה שכזאת, הבאה לעקור אותו מסביבתו החדשה שבה התערה.

מדוע?

אין להניח, שכדי להפיץ את אמונת האלוקים בעולם. הלא ההצלחה האירה לו פנים כאן בחרן. וכי בכנען יצליח יותר? מסתבר, שאין מדובר כאן בהגירה נוספת בחייו, כי אם בעליה. כל קורא יבחין, שהאלוקים לא צווהו „לך מארצך", כי אם „לך לך מארצך" ותוספת מלה קטנה זו, יוצרת את ההבדל הגדול.

„לך – לעצמך, בבדידות – בדרכך שלך, לך בדרך שתבודד אותך מארצך וממולדתך ומבית אביך, מכל הקשרים, שהיו לך עד כה.

ההגירה הראשונה מאור כשדים אולי היתה לצורך הצלה, ואילו במצוה זו ההליכה היא מטרה לעצמה (רש"ר הירש על הפסוק).

נתאר לנו את תמונת ההתרחשות. בלא צורך קיומי, בלא סיבה גלויה לעין – קם אברהם ומודיע לידידיו הרבים, שהוא נוטש את העיר ואת מעמדו הרם בה, כדי להיות גר בארץ זרה לו.

נטישת האדם המוחם מעם הגנה, בוודאי, את רישומה על תושבי העיר, התמהים ואינם מבינים מדוע. בעצם השתאות זו כבר השיג האלוקים חלק ממטרתו. שכן, הליכתו של אברהם היתה קריאת תגר, העתידה להדהד מסוף העולם ועד סופו.

זהו המרד השני של אברהם. את הראשון הבריח בעצמו, במאבק שניהל נגד התרבות האלילית, ששלטה בימיה. ועם השלטונות הבריח אותו למרד. כאן, בהליכתו מחרן, ביטא את התנגדותו לשלטון עצמו. למושג שלטון, כפי שנתפש באותם הימים.

□

אברהם התייצב כאן – כנגד האלוקים – מול ההוויה עצמה. „עצם הבדידות, שהוטלה על אברהם, העמידה אותו בניגוד גמור לתקופתו. לא הערכת ערך הפרט, אלא ריכוז השלטון – זו היתה רוחו של הדור... מן האדם ניטל ערכו האישי" (שם).

יציאתו לכנען היתה, איפוא, מצעד מחאה. מצעד מחאה, שנערך דווקא ע"י אדם בודד, כיחיד ולא כעם. בשעה, שהכל ממהרים לקנות בארצותיהם זכויות אזרח וכו' – קם אברהם, בלי שאיש יכריח אותו, רק בהישמעות לצו עליון, ומוותר על זכויות אלו.

ועל כן, עצם הליכתו זו זעקת באוזני אנשי העיר המשתאים (ובאוזני הדורות כולם) את המחאה הגדולה נגד שיעבוד רוחו וגופו של האדם לצורת משטר כלשהי. הליכתו השיבה ליחיד את ערכו. הבריזה את האמת הבהירה, שהיחיד הוא הבסיס של היהדות ושל החברה האנושית. האדם – כל אדם – הוא בעל נשמה, צלם אלוקים – ועל כן מטרה היא בפני עצמה. יחידי חתר אברהם נגד זרם בני דורו – לשבר ארץ ישראל הוריש לאנושות את תכונת אומץ הלב להיות במיעוט.

האלוקים הבטיח לו בשכר הליכה זו את א"י (עיין בהמשך הפרשה) ואלו ארץ ההבטחה האלוקית קדמה את פניו... ברעב. זה עתה בא בשעריה, וכבר עליו לנטשה. „...וירד אברם מצרימה לגור שם, כי כבד הרעב בארץ" (שם י'). כבר היה הרעב בארץ, בעוד שבמצרים השכנה שורר השפע. ואם כן, איזה מין ארץ הבטיח לו האלוקים? מדוע הוא, הבורא הכל יכול, מביא עליה רעב, דווקא סמוך להבטחה ולתקוה? מה חייב אברהם ללמוד מעובדה זו? ואם לא די בכך, הרי בחלוף הרעב, בשוב אברהם לארץ, מתנסה הוא בחוויה טראומטית נוספת, במלחמה.

□

מלחמה, שבה הסתבך אישית. וכה תספר הפרשה: ארבעה מלכים שבאו מן המזרח „עשו מלחמה" (בראשית י"ד, א'-י"ז) עם חמשת מלכי בקעת הירדן. בין הערים הלוחמות היתה גם סדום, שבה התיישב לוט. והנה „וישמע אברם כי נשבה אחיו... וירדף עד דן... ויכם וירדפם עד חובה אשר משמאל לדמשק (שם יד, ט"ו).

ושוב, מדוע מלחמות בארץ ההבטחה? הנה, שם אברהם לב, שארץ זו מועדת לפורענות. בעצם מיקומה קורצת היא לכיבושים פוטנציאליים. שוכנת היא בנקודת המיפגש בין אירופה, אסיה ואפריקה. השולט בה שולט על צומת דרכים חשוב. אכן כל המלחמות הגדולות שזעזעו בעבר את העולם, פגעו בה קשות. ואם כן, מדוע העניק האלוקים דווקא ארץ זו לאברהם ולצאצאיו?

כרגיל, בבעיה טמון הפתרון:

„...אין הארץ משפיעה בעצם טבעה – לא שיגשוג טבעי ולא עצמאות מדינית. משתי הבחינות הללו, היא ניגוד גמור למצרים. יבול ארצה תלוי ברחמי שמים, מצבה המדיני גרם לה, שלא יכולה לעמוד בפני כל כובש. ארץ ישראל, בשווא לעצמה, מוסגרת לרעב ולתלות מדינית וזוקא משום כך נבחרה" (הרב הירש על הפסוק).

ארץ צרובת שמש זו, יודעת רעב ושבעת מלחמות, היא הראויה לתפקיד, שהועיד לה האלוקים. טוב שידע זאת אברהם, מיד בבואו בשעריה. הנה נדרש שוב לדברי הפרשה: „אלו זכו ישראל, היו בונים חיי קדושה בארץ הזאת, ואז – כובש לא היה מעז להתקרב לגבולה. שלוש פעמים בשנה היו גבולות הארץ מופקרים (בשלוש הרגלים) אך איש לא היה חומד את ארצם. ההבטחה האלוקית אמרה „לא יחמוד איש את ארצך בעלותך לראות את פני ה'". כל מלכויות העולם היו נלחמות זו בזו ועוברות על פני הארץ ולא בתוכה, כי ההבטחה היא „וחרב לא תעבור בארצכם" והיא פורחת ומשגשגת מכל טוב."

זהו הרגע, שהוצב בפני אברהם בעת בואו ארצה והציווי והבטחה: „ונברכו בך כל משפחות האדמה".

עולם יהודי

איטליה: עברית בגיטו ונציה

מאת אברהם תירוש

„שורו הביטו וראו", „וטהר לבנו", „לי כל גל נושא מזכרת" ועוד תערובת של שירי מולדת ושירים חסידיים וקצת שירי יידיש בקעו ועלו באחד מערבי סוף אוקטובר מהחדר האחורי של פיצריה השוכנת בשולי הגיטו היהודי בוונציה. המלצרים האיטלקים התבוננו בפליאה בחבורה המזורה של נשים וגברים שהיו אמורים להתכנס שם לערב חברתי במסגרת ועידה מדעית, והפכו את האירוע לערב שירה שהידהדה בחוצות הגיטו העתיק הציורי.

קצת אולי בהשפעת היין וקצת מתוך רצון להתפרק מכובד ההרצאות המדעיות, שודרו שם בעוז הפרופסורים הירושלמים שלמה מורג ומשה בר־אשר והפרופסור הלא־יהודי מוארשה ויטולד סילוק; יו"ר הברית העברית העולמית אברהם שנקר עם מזכיר מועצת פועלי ירושלים ויו"ר המועצה הציונית ניסן הרפז; פרופ' גורית גוברין מאוניברסיטת תל־אביב ומשה ודבר חוקר מבלגראד; ד"ר גדעון קוץ כתב „דבר" ו„קול ישראל" בפאריס וישעיהו הרן מנכ"ל הברית; ועוד רבים וטובים, יהודים ולא־יהודים – כולם משתתפי הקונגרס המדעי העברי השביעי באירופה.

זהו קונגרס ללשון ולספרות העברית הנערך ביוזמת הברית העברית העולמית מאז 1974 אחת לשנתיים באוניברסיטה אירופית שיש בה קתדרה ללימודי עברית.

הקונגרס המרגש ביותר, שהיה בו הרבה מעבר להיבט המדעי הטהור, נערך ב־1980 בוואראשה. עתה מדברים על עריכת הקונגרס של 1988 בקזבלנקה שבמרוקו. אוסטריה הציעה את עצמה באמצעות הפרופסור קורט שוברט מאוניברסיטת וינה, ממשתתפי הקונגרס בוונציה, והיו שראו בכך „הצעה פוליטית" שמגמתה לקבל הכשר מגוף יהודי־ישראלי.

לקראת הקונגרס בוונציה, שבו השתתפו כחמישים חוקרים מרחבי אירופה, קשרה הברית העברית קשרים גם עם חוקרים ומרצים במצרים ובמרוקו. שניים מהם, מצרי ומרוקאני (יהודי, פרופ' אלי אלבז), עמדו לבוא לקונגרס, אך לא הופיעו. גם חוקר הונגרי, ד"ר אנדרש מואי מאוניברסיטת בודאפשט, שהבטיח בואו לא בא. לעומתם באו הפרופ' סילוק מוארשה ופרופ' היינריך סימון מאוניברסיטת המבולדט שבמזרח ברלין.

ההרצאות העיקריות הוקדשו הפעם לעברית באיטליה – הלשון, הספרות, המסורת, דמויות מיוחדות מתחום זה ועוד. כמה הרצאות ריתקו את המשתתפים, גם בדרך ההרצאה, כגון זו של פרופ' גוברין שהציגה את המקום הנרחב שתופסת איטליה בספרות העברית החדשה, או הרצאתו המלווה שיקופיות של הפרופסור האוסטרי הלא־יהודי קורט שוברט על השפעת האיורים בהגדת ונציה מ־1609 על האיורים בהגדות מהמאה ה־18, או הרצאתו של פרופסור בר־אשר על מסורות יהודי איטליה במשנה ובסידור – והזכרת אלה אינו בא להמעיט מערכן של ההרצאות האחרות.

דיוני הקונגרס, שעוררו עניין רב בעתונות המקומית, נערכו באולם מונטיפיורי שבתוך „הגיטו החדש" של ונציה, שבו מרוכזים המוסדות היהודיים.

היתה סמליות במקום הכינוס. המושג גיטו נולד בוונציה ב־1516 וממנה נפוץ לכל אירופה. אותה שנה הורשו היהודים שביקשו מקלט בוונציה להישאר בה בתנאי שיתגוררו ברובע „גיטו נואובו", שפירושו „בית היציקה החדש" – רובע שהיה אי מבודד בין התעלות והיה קל להפרידו משאר חלקי העיר. באותה שנה, הקים המדפיס הנוצרי דניאל בומברג בית דפוס עברי ראשון בוונציה, שם הודפסו לראשונה התלמוד וחומש מקראות גדולות. ב־1541 יושבו יהודים גם ברובע „בית היציקה הישן", ומכאן „הגיטו הישן".

בשיא פריחתה של הקהילה היהודית בוונציה היו בה כ־3000 יהודים. היום יש בה כ־600. נותרו בה חמישה בתי־כנסת, שלושה בגיטו החדש ושניים בישן. המפואר והמרשים שבהם הוא הספרדי שבגיטו החדש, שבו מצויים גם בית הכנסת הלבאנטיני ובית הכנסת האשכנזי. עוד בית־כנסת אשכנזי וכן בית כנסת איטלקי מצויים בגיטו הישן. המיוחד שבכל בתי הכנסת הללו הוא, שארון הקודש נמצא בצידו האחד של האולם והבימה בצידו האחר ולא באמצע.

תפילות מתקיימות בקיץ בבית הכנסת הספרדי ובחורף בלבאנטיני, שבו יש חימום. להוציא את החגים, קשה לרכז מנין, אלא אם כן תיירים מצילים את המצב.

בגיטו החדש יש גם מוזיאון יהודי קטן אך מרשים, המציג תשמישי קדושה עתיקים ויקרים – פרוכות רקומות, כלי כסף, שופרות, כתובות עתיקות ועוד. בגיטו קיים גם בית אבות (שבו מסעדה כשירה), ומתגוררים בו גבר אחד ו־14 נשים.

אחד הפרקים המעניינים בקונגרס היה סיור מודרך בגיטו היהודי. זה הוליד קוריוז: מלכתחילה היה צריך להדריך את הסיור ד"ר עמוס לוצאטו, כירורג מקומי, נכד־נכדו של שד"ל (שמואל דוד לוצאטו, מגדולי חכמת ישראל במאה שעברה). כשנודע על כך למדריכי התיירים במקום איימו, כי אם הדוקטור ידריך את הסיור ולא אחד מהם – ישבתו ולא ידריכו עוד סיורים בגיטו. המארגנים נכנעו, ואת הסיור הדריכה צעירה חיננית, ולמען האמת גם ידענית, כשד"ר לוצאטו, המומחה לוונציה היהודית, ניצב לידה ומסתפק בהשלמות ובהרצאה על יהודי ונציה – אחרי הסיור...

בית הכנסת האשכנזי בגיטו החדש בוונציה: שלושה בגיטו החדש, שניים בישן (צילום: אברהם תירוש)

אוסטרליה: מצווה להשתגע אחרי כדורגל

מאת שאול בן־חיים,
שליח מעריב לאוסטרליה

יהודי אוסטרליה חוללו בזמן האחרון מהפכה: הם היו לכוח פוליטי. עוד לפני בואו של נשיא המדינה חיים הרצוג ליבשת, הפדראציה הציונית ונשיאה מארק לייבלר רשמו הישג לעצמם, כאשר בית הנבחרים האוסטרלי התאחד במאמץ לבטל את החלטת האו"ם המשווה את הציונות לגזענות.

הקהילה היהודית באוסטרליה היא היחידה בגולה הגדלה בהתמדה. למן סוף שנות השבעים גדלה בעשרה אחוזים, והיא מונה כ־80 אלף נפש. עשרה אחוזים מהם הם יורדים מישראל. למדינה הגיעו כ־3000 נשרים מיהודי בריה"מ. לא מכבר הגיע גל מהגרים מדרום אפריקה המונה 5000 נפש.

הקהילה היהודית מונה כמחצית האחוז מכלל אוכלוסיית המדינה ואין היא יכולה להשפיע על בחירתם של נציגים לפרלמנט, אך כוחה בא לה בשל מעמדם של אחדים מבניה. לא מכבר פרסם שבועון כלכלי מקומי את רשימת 200 האישים העשירים ביותר במדינה, שרכושם נאמד ביותר ממאה מיליון דולר אוסטרליים (דולר אוסטרלי שווה בערך לשקל ישראלי חדש). כעשרים אחוז ברשימה זו הם יהודים.

מצבם הכלכלי של היהודים מאפשר להם לתרום לא רק למגבית הישראלית אלא גם למגביות פוליטיות פנימיות. מעורבותם משני עברי המתרס הפוליטי במדינה קירב את הדמויות המרכזיות בהנהגה היהודית לאישי מדינה, ומאפשר להם כיום גישה בלתי אמצעית למוקדי הכוח הפוליטי.

מארק לייבלר הפעיל במשך חודשים את השפעתו כדי לבטל את ההחלטה בדבר שלילת אזרחותם האוסטרלית של [illegible] ישראלית. הוא ששיכנע את שר החוץ ביל היידן ליזום את הצעת החוק בדבר ביטול החלטת האו"ם. „זה היה תרגיל מזהיר של פעולת שדולה של בודד ושל דיפלומטיה אישית" – סיכם את פועלו של לייבלר בטאון יהודי אוסטרליה „ג'ואיש טיימס".

קברניטי אוסטרליה מתברכים בקשריהם עם צמרת ההנהגה היהודית. היידן הזמין את לייבלר להיות נוכח בעת ההצבעה ההיסטורית בבית הנבחרים. היידן, וגם פוליטיקאים אחרים, מתחרים על הזמנות להופיע בפני קהל יהודי. התופעה הגיעה לשיא בימי ביקור הרצוג באוסטרליה. בכל ימי ביקורו של הנשיא כרכו הכל – למן ראש הממשלה וראש האופוזיציה ועד לאחרוני הפוליטיקאים – בברכותיהם לנשיא גם דברי שבח ליהודי אוסטרליה.

לפי שעה טרחו מנהיגי אוסטרליה להדגיש שהיחסים החמים שנרקמו בינם לקהילה היהודית לא שינו את מדיניותה המוצהרת של ארצם כלפי בעיות המזרח התיכון. הם מטעימים שלא ייתכן פתרון לבעיות האיזור בלי לפתור גם את הבעיה הפלשתינית, אך מוסיפים ששום פתרון לא יהיה קביל עליהם אם לא יזכה בהסכמת כל הצדדים.

יהודי אוסטרליה מקווים כי במשך הזמן יעלה בידם למתן את העמדה המוצהרת הזאת. הם רואים בביקורו של הנשיא הרצוג הידוק יחסים בין ירושלים לקאנברה ופיתוח קשרים בתחום הכלכלי והתחבורתי.

יהודי אוסטרליה סבורים כי יחסיהם המתהדקים עם הצמרת הפוליטית ישמשו מחסום בפני כל גילוי אנטי־יהודי. הם יודעים כי בארץ זו קיימות קבוצות אנטישמיות לא מעטות, המושכות לשורותיהן גם מהגרים חדשים מכמה ארצות אירופה. כניסתם של יהודים לחיי הכלכלה מלווה תמיד בסכנת התעוררות אנטישמיות כלכלית קלאסית.

ככבל קהילה אחרת, כן גם באוסטרליה, יש תופעה של נשואי תערובת. כן קיימת יריבות בין־מוסדית כמו המתיחות בין הפדראציה הציונית לארגונים הפנימיים של הקהילה, או היריבות בין קהילות סידני ומלבורן. יהודי אוסטרליה מתלבטים בסוגיה כיצד להיות בעת ובעונה אחת יהודים טובים ואוסטרלים הגונים. בדיחה יהודית מספרת על שוליית קצבים חרדי כאן, הנושא בדש הקאפוטה שלו כפתור עם סיסמה „יש לי 'בזג' מגבורת הכדורגל שלי", ראיה שאפשר להיות יהודי שומר מצוות, אך גם אוהד 'משוגע' של כדורגל כיאה לאוסטרלי הגון...

هكذا من الأصل

סימני נפט

יואב שנצר ויורם נאמן

מרד אסירים פרץ במלון פלאזה

אסירים זועמים השתלטו על שתי קומות במלון פלאזה, שרפו מזרונים ושטיחים, ותפסו שלוש חדרניות כבנות ערובה.

המרד פרץ עקב החלטת שירות בתי הסוהר שלא לאפשר "רום־סרו־יס" בשעות אחר־הצהרים, וזאת במסגרת הקשחת ההתייחסות לאסירים. מנהיג המרד, האסיר זרח פילטר, הסביר כי לא יעלה על הדעת שדוקא בשעות אחר־הצהרים, שעות המנוחה, יאלצו האסירים לרדת ולאכול במסעדה של המלון. „זו שערוריה, ועל כך אנחנו נאבקים", הוא אמר. „בשבועות האחרונים השירות כאן הולך ומתדרדר, והדברים הגיעו עד כדי כך שבאחד הבקרים שכחו להחליף לי מגבת."

מנהל כלא פלאזה אמר בתגובה כי צוות הסוהרים עושה כמיטב יכולתו להנעים את שהייתם של האורחים. „אם למישהו צריכות להיות תלונות – הרי זה להנהלת הכלא: בחודש האחרון נעלמו לנו 600 מגבות ו־1000 מאפרות. זה ששכחו בוקר אחד להחליף מגבת – זו לא סיבה למרד. ביקשנו מהאסירים סליחה, ואנחנו מקווים שהם יבינו."

ואעאנונו הצליח להעביר ל"סאנדי־טיימס" את תרשים מיתקן הכליאה החשאי בו הוא עצור

קטע מהתרשים שואעאנונו הבריח מהמתקן.

העתון „סאנדי־טיימס" מפרסם היום בעמודו הראשון תרשים מפורט של מתקן הכליאה החשאי שישראל בנתה אי שם בחולות דימונה. מומחים שבדקו את התרשים שהכין ואעאנונו, הסבירו כי מדובר כאן במתקן כליאה חשאי משוכלל ביותר ואין שום אפשרות שאסירים יצליחו להוציא ממנו מידע החוצה. מסיבה זו, המליצו החוקרים להתייחס לידיעה בחשדנות רבה. הם גם ציינו את העובדה שהשם ואעאנונו נכתב עם יותר מדי אל"פים והדבר מעמיד בסימן שאלה את אמינות הסיפור.

התקן הכליאה נראה מבחוץ ככור אטומי רגיל, אבל זוהי רק הסוואה למתקן כליאה תת קרקעי בן שש קומות. הקומה הראשונה היא קומת התאוששות. השניה קומת חקירות, בשלישית – מתגוררים החוקרים, וברביעית – חדר האוכל ומרפסת גולדי הון. בקומה החמישית חדר המשמר והשרותים ובקומה השישית – תכלוא ואעאנונו.

הריבוי הטבעי בממשלה שיפר את סדר היציאות

כבר עתה ברור שהריבוי הטבעי של השרים בממשלה שיפר לבלי הכר את סבב היציאות שלהם לחו"ל. אם בעבר יכולים היו רק 11 שרים לשהות בחו"ל בעת ובעונה אחת, נמסר ממזכירות הממשלה כי עתה שוהים בחו"ל בו זמנית 27 שרים מתוך הממשלה שמונה כבר כמה עשרות שרים.

ראש הממשלה שמיר שהתייחס לסוגיה זו, בשיחה עם עצמו, אמר שהגידול במספר השרים בחו"ל ימשך עם הגידול במספר המטוסים שיוצאים מהארץ, ושהממשלה תמשיך לשאת בנטל בכל מזג אויר.

איש עסקים / רופא פוליטיקאי

למה לך לחכות לרגע האחרון ולקבל שוק?
הכן את עצמך היום –
כדי להתמודד טוב יותר עם המחר

בית־הסוהר האקסטרני
האזיק

יכין אותך לעמוד בחקירה המשטרתית:
★ חיסון „אנטי־ליזול"
★ חקירות שתי וערב
★ עינויים והפחדות

נפתחת ההרשמה לחוגים הבאים:
■ כיצד להסתדר בכלא
■ נגרות
■ ניצול שעות הפנאי

★ **קורס מזורז: איך לברוח מהארץ בעוד מועד**

משטרת ישראל

מבקשת את עזרת הציבור בחיפושיה אחר

25 תנינים

שנמלטו מחוות גידול התנינים בגבעתיים.

תיאורם: ירוקים בחוץ ואדומים בפנים.
מבנה גופם: חזק.
מדברים: שפת הכח בלבד.

כל היודע דבר או חצי דבר על מקום הימצאם, מתבקש להפנות אותם, בעדינות, לתחנת המשטרה הקרובה. נא להתייחס אליהם ברגישות רבה. תודה!

השחקנית גולדי הון העבירה לשמיר שדר מהבית הלבן: רייגן מעוניין לגרש את ריטה.

מנהל בית החולים רב"ק:

פיתחנו שיטה שתאפשר לשתול כבד יותר מפעם אחת

ד"ר יארדב"ק, מנהל בית החולים רב"ק, בישר אמש במסיבת עתונאים כי רופאים ישראלים פיתחו שיטה שתאפשר השתלה של אותו כבד למספר חולים בזה אחר זה. השיטה נקראת „שיטת הכבד חם", והיא תפתור את הקושי שבהשגת תורמים. ד"ר יארדב"ק גילה שהמחקרים מגלים כי כבד אחד יכול לשרת שלושה חולים בריאים יחסית, ו־10 חולים פחות בריאים. המיוחד בכך, אמר הרופא, הופך את כל ענין ההשתלות לכדאי יותר, ויאריך את משך חייו של הכבד. באופן תיאורטי, כבד אחד יכול לחיות 300 שנה ולהציל בכך חיים של עשרות חולים.

לשון הרע

עמוס לבב

אדוני שר החינוך!

זה לא יפה שלא שילמת לנו את משכורת חודש אוקטובר במועד. זה היה חודש קשה. אתה חושב שבגלל שהיו בו חגים לא עבדתי הרבה, אבל אתה טועה.

לפני ראש השנה שלחה אותי האשה לקנות 50 צנצנות דבש ו־30 קילו תפוחי עץ, בשביל כל בית הספר. בערב החג עזרתי לחלק תפוח בדבש ל־500 תלמידים. זה היה נורא. עמדתי שלוש שעות וחתכתי את התפוחים לפלחים. אחר כך טבלתי אותם בדבש והגשתי אותם ישר לפה של הפראים ההם. רבים נשכו לי את האצבע. התלכלכתי בדבש. הגעתי הביתה דביק אך מרוצה.

נכון, יום כיפור היה שקט, אך כבר במוצאי היום התחלתי לבנות סוכה ענקית בשביל כל בית הספר. אמנם עזרו לי עוד כמה בעלים, אבל זה לא היה קל. בסוף גם נפלתי מהסולם, כשניסיתי לגנוב סכך מהדקל של וונשטיין.

שלושה ימים ישבתי בבית ועשיתי קישוטים לסוכה. גזרתי שרשרות צבעוניות מקסימות וכתבתי על בריסטולים משפטים יפים כמו „תחי מדינת ישראל" ו„שמור על ארץ ישראל יפה".

אם אתה חושב שבכך סיימתי את עבודתי באוקטובר, אתה טועה. גם אני חשבתי שאוכל להתפנות לעיסוקי השוטפים, אבל האשה שלחה אותי לגוברות, כי היא קיבלה עבור ספטמבר 350 שקלים, ולדעתה זו היתה טעות. הגזברות פתוחה רק בשעות שהיא מלמדת, אז נאלצתי לנסוע לשם עם התלוש המגוחך שלה.

ליד הגזברות פגשתי עוד כמה בעלים. היו שם אלה שבנו איתי את הסוכה, אבל פגשתי גם בעלים שלא ראיתי שנים, והיתה פגישה נרגשת מאוד.

שאלו אותי למה באתי, אז הוצאתי את התלוש. „זו משכורת זו? זו בדיחה", אמרתי. השווינו תלושים והתפקענו מצחוק. היה דווקא נחמד. הלכנו לבית קפה סמוך, והתחלנו לתכנן את מסיבת חנוכה. החלטנו שאת הסופגניות נכין אצלי ואת הקישוטים, הסביבונים והנורות הצבעוניות, נכין אצל הבעל של המורה שרה (הוא חשמלאי).

בסוף אוקטובר צלצל העורך ושאל מדוע הוא לא רואה כתבות שלי בעתון. הסברתי לו שאוקטובר היה חודש קשה. הוא הבין. גם אשתו מורה.

אני מבקש ממך, אדוני השר, לשלוח לנו להבא את המשכורת במועד. אחרי כל העבודה הקשה, אינך יכול לשלול מאיתנו את הבדיחה החודשית הזו.

בברכה, בעל של מורה.

צו סגירה נגד מיגלשות המים

בית המשפט העליון, בשבתו כבית דין גבוה לצדק, הוציא צו על תנאי נגד נציב המים, שיבוא וינמק מדוע לא ירשה לפתוח שוב את מיגלשות המים בקיץ הבא.

הצו הוצא לבקשת „לונה שפריץ", „לונה ספלאש", „גליץ' מים" ו„אבובי הכינרת". לדברי הבעלים, הם יוותרו ללא מקור פרנסה, לאחר שהשקיעו במיגלשות ובאבובים מאות אלפי שקלים. בעתירתם הם טוענים כי בלאו הכי נגרמו להם הפסדים כבדים בקיץ האחרון, שכן עקב ירידת המפלס הם נאלצו לדחוף את המיגלשות כמעט מדי יום ביומו לעבר המים שנסוגו ונסוגו.

נציב המים, לשעבר יו"ר צעירי חרות, טען בתגובה כי הוא נאלץ לסגור את החברות הנ"ל לאחר שהתברר כי הן היו הגורם הישיר לירידת המפלס. „יום יום גלשו מאות אלפי משפחות לכנרת, והשפריצו מים החוצה", אמר הנציב.

לדבריו, תמורה במיוחד היתה בעיית הסבתות שגלשו עם הנכדים על הברכיים. „מצאנו כי צורת גלישה זו, של נכדים על סבתותיהם, היתה בזבזנית במיוחד", הדגיש הנציב, „זהו משקל אדיר, הילדים גם בלעו מים בכמויות אדירות, ואחר כך לא היה זרם בקומות העליונות ברחובי הארץ".

מטעם מינהל הכנרת נמסר כי בקיץ פעלו סביב האגם אלפי מיגלשות מים. כן גלשו על הירדן חמישים אלף אבובים מדי יום ביומו והם זיהמו את מקורות המים. דובר המינהל אישר כי גולשי האבובים אכן לא השפריצו מים החוצה, כפי שעשו הגולשים לכנרת, אך הם היוו בעיה אקולוגית קשה.

מהמכון לחקר ימים ואגמים נמסר כי רבבות האבובים כבר גרמו לפאניקה בין הדגים. לו האנשים היו סתם יושבים על האבובים ומחככים את אחוריהם בסלעים – ניחא", אמרה דוברת המכון, „אבל הם צרחו כמו מטורפים והסתמנה תמותה גדולה של דגים, שרובם נפטרו מהתקף לב".

נעצר תעשיין שאינו חשוד

תעשיין ידוע נעצר אתמול לשבעה ימים, משום שאין כל חשדות נגדו. בא כוח המשטרה אמר בבית המשפט כי לתעשיין חמישה בתי חרושת לטכסטיל, כולם רווחיים, משלמים מיסים במלואם ועד כה לא נמצאו כל ראיות על עבירה כלשהי שבוצעה בידי התעשיין או מפעליו. „משהו מוזר מתרחש כאן", אמר, „חוץ מזה, אתמול לא נעצר איש, וזה גרם לחרושת שמועות בציבור".

השופט ציווה לעצור את החשוד לשבעה ימים, באמרו כי מדובר בחשד חמור.

„בשעה שכבר אין להשיג סיגריות בארץ ומסתמן מחסור במצרכי מזון בגלל שהיצרנים נמצאים במעצר, מסתובב לו החשוד כשהוא ללא רבב, ממשיך בייצור ולכאורה מכניס דולרים למדינה, במקום לנסות להבריחם החוצה כמו כולם", כתב השופט בהחלטתו.

הסניגור טען כי מרשו ניסה בעבר להבריח דולרים, אך פחד. השופט דחה כ„בלתי רלוונטית" את טענת הפרקליט שאם ימשכו המעצרים בקצב כזה, „יסתובבו ברחובות אזרחים עצבניים, רעבים, ערומים, חסרי קרניות בעיניים וללא תעודות זהות".

עם זאת גינה השופט את המדור החדש שנפתח בעיתונים תחת הכותרת „מעצרי היום", היוצר, לדבריו, ציפיות בציבור למעצרים יום יומיים. „אני עדיין מקווה שמדובר בתופעה זמנית, וכי עוד נחזור לימים הטובים של פרשיה אחת לעשרה ימים", אמר.

נציב המלח יתמנה לקונסול

נציב המלח יתמנה לקונסול בבריה"מ, כאשר יכונו מחדש יחסים דיפלומטיים בין ישראל ורוסיה. נציב מס הכנסה ימשיך בתפקידו עד שהתושבים יתחילו לשלם מס אמת. נציב המים, שפוטר בעקבות ירידת המפלס, ימשיך בתפקידו כי המפלס החל לעלות.

יו"ר צעירי חרות הביע שביעות רצון מההסדר שהושג בין פרס לשמיר בענין נציב המלח. „עכשיו יוכלו שני המנהיגים להתפנות לעניינים החשובים באמת ולדון במינוי נציב שרות המדינה ונציב תלונות הציבור", אמר הצעיר (בן 62), הנבונה עם מחנה לוי.

נודע כי יו"ר צעירי חרות לשעבר יוסיף לכהן כקונסול לעניני בר מצוות בסן דייגו, ולנציב המלח יתמנה ראש סניף חרות בעכו (מחנה שרון).

לא נמסר על כוונה להחליף בשלב זה את נציב שרות בתי הסוהר (מחנה תל השומר).

הפרט הקטן
חנוך ברטוב

דיבה התלויה בדבר

ה עונש הכואב ביותר, שראויה היתה לו ח"כ גאולה כהן על הוצאת דיבתם של מאות אלפי ישראלים – חשבתי לשמע התפרצותה המחזורית נגד „השמאל" – עונש זה הוא דיממת תקשורת מוחלטת. השיירה נובחת – וכלבי התקשורת שותקים.

שהרי לא צריך להיות איינשטיין כדי להבין מה הריץ השבוע את גברת אהבת „ארץ ישראל" ו„עם ישראל". משהו מאיים עליה שוב בצמרת „התחייה". כדאי להזכיר, שערב הבחירות לכנסת ב־1984 הפיל עליה הנגר מהל־עדשים, רא"ל (מיל.) רפאל איתן, הלא הוא רפול, את צילו הקרבי הארוך והכבד. בכל ההערצה, שאני רוחש לנערה גאולה, קריירית המחתרת של לח"י לפני ארבעים שנה, למסירותה ולסיבלה, עד מתי תתפרנס מן השעה ההיא הפוליטיקאית גאולה כהן?! ומה כל זה מול משקלו הקרבי הכבד של רפול?

פחד רפול הוא שהניע השבוע את גאולה. מאירים את עינינו ראיונות שנתנה לפני שנתיים ומשהו, כשנכפה עליה איחוד „התחייה" ו„צומת". אפילו בתנועת „התחייה" עצמה, טענה, היתה היא הראוייה לשמש כ„גומרו אונו", אלא שוויתרה לפרופ' נאמן. ומה זוממים נגדה עכשיו, לדחוקה גם ממספר שניים, ועל מקומה להושיב זר, את רפול? „הפתרון הנכסף היה אילו בא אלינו רפול ואמר, שהוא מסתפק במקום הרביעי", אמרה אז.

ובכן, רפול לא הסתפק. תחילה דחקה למספר שלוש. והיום, כשמסתמנת פרישת נאמן מגלה גאולה כהן (כך מסבירים לנו עתונאים יודעי ח"ן), שרפול נהפך לבעל־הבית, הוא ונאמנו גדעון אלטשולר.

ברגעים כאלה מפעילה גאולה כהן את נישקה הסודי – והעיפל עד מאוד – את גרונה. ואז, ככתוב, „שוב זהור הניגון".

לא נעים, אבל הצורך להוכיח, כמו בפזמון הידוע, „שכל מה שאתה יודע – אני עושה טוב יותר", הוא כל סוד ההתפרצות נגד כל „השמאל". התגובה הנזעמת מצד כל הנפגעים הופכת אותה מחדש לגיבורת־התקשורת. אלם תקשורתי היה פשוט שובר את לבה.

עונש כבד עד כדי כך – לשבור לה את לבה – לא מגיע לה. ולכן אסתפק בכמה מלים קשות.

ל גאולה כהן יש תיאוריה. דיבור נקי, מאופק, הוא סוג של אלימות. באחד ממאמריה היא כותבת: "אלוהים, שמור אותי מהאלימות הקרה, ה'שפוייה' המאופקת הזאת... מהאלימות החמה, המסורפת והמתפרצת – אשמר בעצמי".

ובכן, איך נסווג הכתמת מאות אלפים מסוכי בניה ולוחמיה של הארץ הזאת כבוגדים פוטנציאליים? זו אלימות „קרה", מחושבת היטב; או „חמה, מסורפת ומתפרצת"?

יותר מזה: האם באמת מאמינה גברת אהבת־ישראל, שכל „השומר הצעיר", כל ד"צ וכל „שלום עכשיו" פסולים מראש לשירות בסתרי רגישי?

אם כן, מדוע אינה תובעת את הדחתו המיידית של הרמטכ"ל, רא"ל משה לוי, שביתו הוא באחד מקיבוצי „השומר הצעיר"?

מול שולחני תלוייה קאריקטורה של זאב תחת הכותרת „החטא ועונשו", שצייר בראשית 1973, כשהתגלתה פרשת אודי אדיב, וכל „המחנה הלאומי" של גאולה כהן – וכן כמה ליבראלים לעתיד לבוא – תיארו את קיבוצי „השומר הצעיר" כמין בוגדים פוטנציאליים. הציור גדוש דיוקנים – הרמטכ"ל דאז, דוד אלעזר; הרמטכ"ל שלפניו, חיים בר־לב; האלוף אברהם (ברן) אדן ועוד ועוד בוגרים נודעים. באה מלחמת יום הכיפורים ושוב התגלתה אמת קיומנו – כמו בגיטאות, כמו בניירים ובנגבה ובגוש עציון ובירושלים במלחמת השחרור. אין שחר לחלוקה הזאת בכל הנוגע לנאמנות ולהקרבה בין „שמאל" לבין ימין.

בכלל, על מה מבססת ח"כ כהן את מעמדה כמחלקת את העם ללאומיים ולחשודים בבוגדנות פוטנציאלית? מונח לפני ספרו המקיף והמפורט של יצחק לוי (לויצה), „תשעה קבין – ירושלים בקרבות מלחמת העצמאות". אנשי לח"י לחמו גם הם שם בגבורה ו־20 מחבריהם נפלו בקרבות. אבל במלחמה על ירושלים נפלו כמעט 1600 חיילים ואזרחים, בהם 857 מחטיבת החי"ש (6) וההגנה המרחבית ו־352 מחטיבת „הראל". כמה אנשי „שמאל" לסוגיה, אמיתיים ובדויים מראש החולה של מישהו, היו בין לוחמים אלה? קצת פחות חוצפה, קצת יותר כבוד.

אין מפלט, ח"כ כהן, מן האמירה הישירה: ההכתמה הקיבוצית של תנועות שלמות – חלוציות, או פוליטיות – כבוגדים־בכוח, היא קודם כל שקר צועק לשמיים. היא גם שקר הנשמע שוב ושוב, במחזוריות קבועה. וגם כשהוא עטוף, כמו בסוכר זגוגי, בדיבורים על אהבת עם ישראל וארץ ישראל, הוא נשאר שקר.

וכיוון שאנחנו כאן עדיין ציבורים־ציבורים, ורבים מן הישראלים עלו לכאן אחרי קום המדינה, הם או אבותיהם, כאלה ש„לא ידעו את יוסף", אבל הם גם אוהבים את הארץ וגם חיים בחרדה מתמדת – ומוצדקת – לעתידנו, מפרנסים שקרים כאלה שינאה.

ומשום כך נושאים הדברים החמורים שהשמיעה גאולה כהן – למרות שאולי לא רצתה אלא לעבור ממספר שלוש למספר אחת, או שתיים, בצמרת „התחייה", לא שום דבר אחר – אופי אלים. אם זו אלימות קרה, או חמה, ימים ידברו. בימי הבחירות לפני חמש שנים ראינו מה קל היה להצית אש־שינאה. מי שחשב, שכבר רפא לעם הזה, למד שני לקחים מן הרעיון המטופש לקרוא כיכר על שם מוחמד החמישי ממארוקו.

ע וד מלים אחרות, לא כדי לזרות עוד מלח אלא כדי לעשות צדק: רפול הוא לא הגיבור הפוליטי שלי, ויכולתי לחיות גם בלי לשמוע כמה מאמירותיו הנודעות שלאל־תתהילה. אבל רפול הוא מן הגיבורים הגדולים (לא אמרתי, הגבוהים) של הארץ הזאת, ולא אכחד – גם סגנונו העברי המסוקס והעשיר הוא תאווה לאוזני.

ועל הכל, מתחת לחזות האיכר־הנגר, שהפוליטיקה לא מעניינת אותו ולספור הוא יודע בקושי עד שלוש, שוכן לא רק איש פיקח מאין כמוהו אלא גם איש חכם. שניהם תיפקדו היטב השבוע, כשקם רפול, ובמלים חזקות וברורות הצדיע לכל רבבות השמאלנים, חבריו לנשק, פקודיו, מפקדיו. רק כך, מתוך חירות המחשבה וההוכחה ובאמנות שורשית משותפת, אפשר לצאת למלחמה (וחבל שלא זה מקרה לבנון), רק כך צריך לחיות יחד בארץ הזאת.

וכך, כמו דרך אגב, העמיד גם במקומה את גאולה. נחשו אתם, איפה?

על קפה הפוך
ג. בנימין

שיג ושיח

ח ברת־הכנסת גאולה כהן אמרה דברי־שטות. לא ראשונים, ודאי לא אחרונים בפיה. מעשרה קבין סכלות שירדו לעולם תשעה נטלו, סוף־סוף, חכמים ורק אחד כל העולם כולו.

קמו מיופיפינו, נקיי הדעת, והכריזו שמכאן ולהבא לא יהא להם עמה כל שיג־ושיח.

מוזר. עם אנשי אש"ף, המבקשים להעביר את כולנו מן העולם, מוכנים הם לשבת לשולחן אחד חרף כל מה שהטיחו נגדנו. „שלום", אומרים הם, „עושים עם יריבים, לא ידידים".

נחמד דווקא מאד. אך מלחמה? רק עם עמיתים!

כדי לתקן את מה שעיוותה חברת־הכנסת בדבריה ראוי להרבות עמה שיחה יותר מתמיד. לכך נוצר, בעצם, הפרלמנט מלכתחילה.

אך שיח, שיחה, לא שיג. „כי שיג לו", מצינו בסיפור אליהו על הכרמל. שטיינברג מפרש: „מתפנה לצרכיו". מקהסתם לשון „סוגים", פסולת.

„מה קודה, כלומר, לאלוהיכם", שואל הנביא בלגלוג. „עסוק בשיחה, נושא ונותן – או מתפנה, חלילה, לצרכיו ואין לו פנאי לחוש לעזרתכם?"

כך או אחרת הגיעה, אולי, באמת השעה שנפסיק לחרבן, סלחו לי, זה על זה.

מלשיניסטים

ה טלסרייה החדשה, „שידור חוקר", היא בלי ספק סיפור־של־הצלחה. אם ללמוד גזירה שווה מן הדומות לה בעולם, תזכה לפופולריות רבה. יש אפילו מקום לשער כי לילות השידור־לתוך־הבלתי־צפוי יירשמו ביומני־המשטרה כבטוחים מפריצה. גם האיש ברחוב, גם הפורץ לדירתו כשהוא ברחוב, יישבו ודאי בבתיהם ויעקבו אחר המתרחש על המסך.

לקו־הטלפון, שבו מתבקשים אנו להמציא כל אינפורמציה רלוואנטית, אפשר היה לקרוא אלף שמות. כיוצא, נאמר, ב„קו האזרח המודע", או „קו אנשי־האיכפת".

אך לאו מכל המלים־שבויינו מצא, כנראה, מי שמצא את האחת שיש בה דווקא טעם לגנאי:

„מלשינון".

מלשינות היא מסרנות, אכילת־קרצה הבאה בתנופה, דילטוריה, רכילות, מידה מגונה שבאדם. „ולמלשינים", מוצאים אנו בתפילת שמונה עשרה, „אל תהי תקווה..."

לב באבן יש בו רגישות רבה יותר. טוב שראשי תיבות „מאניא"ק" (מ"ם, אל"ף, איני זוכר כבר כנגד מה, אך ניא"ק כנגד „נומריקל־אינטגרייטור־אנד־קלקולייטור") תפושים כבר בידי אחד המחשבים האלקטרוניים של צי ארצות־הברית.

איזון עדין

ב וגד אינו שוה את מחיר החבל שראוי לתלותו עליו, אך ואנונו, אפילו יתברר שמכר את סודותיו באתנן, אינו צפוי אלא למאסר־עולם.

פרקליטו, עורך־הדין זכרוני, העולה על הממוצע ביפי־נפש, אך נופל ממנו בתבונה, הספיק להכריז בינתיים כי נפגש עמו, שוחח עמו ומצאו יציב, או מאוזן.

ליצני־הדור אומרים כי הסטטיסטיקה, העוסקת בתורת הממוצעים, גורסת שאם רגלך האחת באש, שניה בקרח, שרוי אתה בטוב ובאורח שנתי ממוצע – בעולם של טמפרטורה ממוזגת.

ואנונו הוא קומוניסט, כמעט חבר־מפלגה. ממילא גם איש הדיאלקטיקה המטריאליסטית בפילוסופיה. כמרכסיסט, שהשגותיו רציונאליות, מוסכם עמו כי אין האדם צריך לאמונה מיסטית, טרנסצנדנטלית, באלוהים. גאולתו תבוא במהפכה.

במומר, כלומר אוונגליסט שהכיר באמת ובא להעיד עליה, בצאן־מרעיתה של כנסיית סנט־ג'ון שבסידני, מאמין הוא גם באל, גם באב־האלוהים, גם בבנו, משיח שכיפר בינתיים על חטאות־העולם והביא לו כבר ישועה מן המוכן.

אין ספק שבחשבון כללי ממוצע – עובר־ושב, אולי – מתאזנת הפילוסופיה שלו יפה.

מאוזנים אשר כמותו מזכירים לך מאורות גברים בני המין־החלש ונשים בנות מין־בעלי־החזק. מועדון הפופרים.

חכמת־הבורא אין לה, כידוע, שיעור. לש את עפרו כך שגבריו יאוו נשים, נשיו תאוונה גברים והם־הבבשן של איזונם העדין, במשחק החיה־כפולת־הגב, יהא שמור להם במתת אהבתם.

כשגגה שיצאה מלפני הבורא מוצאים אנו, לפרקים, בגל ההרס הנשבר של משפחת האדם, כלים שנועדו להיות כדים, אך עלו מבית־היוצר כקערות: גברים שמינם אשה, נשים שמינם גבר. אין לי כנגדם דבר, בצבעת־סנדו שכחורם.

אך יש בכדי־דים מאורות שאובדן תר־הקוד חוגג בהן את נצחונו: גברים בעגילים, שמלות עמוקות־מחשוף, פאה נכרית, נעליים מוגבהות על עקבן ובגדים נשים מגולחות סנטר, בעניבת־פרפר...

כאן יש יותר מיחסים שלא כדרך־הבריות. מחלה בתוך מחלה.

גם בדברים שברוח יש אהבות שהן דרך־הטבע ושאינן דרך־הטבע. ייצר אימננטי הוא באדם שיאהב, דרך־משל, את ארצו, יכבד את מורשת אבותיו, יחלום את חלומות גדולת עמו. טבעי הוא שיתעורר לתבוע את עלבון אחיו. נורמלי שירצה לגנוב למענם אפילו את האש מן השמים.

יכול אני, בכל זאת, להבין גם לנפשות שטיבן שונה. אינן אוהבות את עמן. מתביישות בו. הללו, כלים שנמחק התחמם. לא הייתי קורא לכך רגש נורמלי, אך אפשר שלקדוש־ברוך־הוא יש נורמות משלו. אך לא סתם התנכרות לעם שלתוכו נולדת, אלא נכונות לגנוב דווקא ממנו ולשים בכיסי יריביו – הרי זו אהבה־של שלא כדרכה. כלים שבורים. שיא הפרוורסיה האינטלקטואלית.

אבן־ריחיים ושמה סרוסי

יהושע ביצור

א בנר סרוסי מילכד את דוד לוי. הוא גרם את אחת הפרשיות הבלתי־נעימות ביותר שהיו לסגן ראש־הממשלה בקריירה הציבורית המסועדת שלו. דוד לוי נאלץ לשלם את המחיר המלא למשרתו הנאמן, שהפך לאבן־ריחיים על צווארו. זו הדוגמה הקלסית כיצד שר בממשלה הופך לקורבן של נאמניו, החונקים אותו מרוב מסירות.

דוד לוי הביא בראשית דרכו בממשלה את סרוסי מאיזור לוד־רמלה, שם מתגוררים גם רוב בני משפחת השדראווי אף משמש כראש העיר חוכה להצלחה רבה. אבנר, בחור פשוט וללא כל מטען, הפך עד מהרה ליד ימינו ולמוציא לפועל את כל הוראותיו. הדבר עלה לו לראש, כי הוא חש את עצמו לפתע במוקד של כוח וכמי שעוסק גם בתככים מפלגתיים לרוב כדי לכבוש את הפיסגה עבור אדוניו. עד מהרה לא הספיק לו עוד לדאוג רק ליחסי הציבור של אדוניו, והוא חיפש דרכים גם להאדיר את שמו ומעמדו.

בשאפתנותו הרבה שמח לתת ראיון למקומון תל־אביבי, שבו התפאר כיצד הוא מושך בכל החוטים בלשכת השר ושלמעשה על פיו יישק דבר. הוא שירטט תמונה, שממנה השתקף, כי סרוסי חורץ גורלות של פוליטיקאים בדרג העליון והוא הקובע למעשה מי יעלה ומי יירד. לא היה ברור מה נותר עוד לשר לעשות כאשר סרוסי למעשה עושה את הכל.

דוד לוי נפגע קשות. הוא הסיק מיד את המסקנות ופיטר את עוזרו הפטפטן. תקופת־מה אפילו לא דיבר אתו. בשיחות עם עתונאים לא רצה להתייחס לנושא. סרוסי עשה מאמצים על־אנושיים למחוק את החרפה. הוא ניסה לשוב לחוג הפנימי של השר, אבל דומה, שהדבר לא עלה בידיו.

כ אן החל החלק התמוה בפרשה. השר הורה לעוזריו החדשים למצוא לסרוסי תפקיד ממלכתי נאות, ובלבד שיירד ממנו. תחילה דובר בתפקיד מרכזי בחברה הממשלתית לפיתוח לוד ורמלה. הדבר לא נסתייע. בינתיים שימש סרוסי כיו"ר הנהלת קבוצת הכדורגל של בית"ר רמלה, אבל לא החזיק מעמד.

עתה מצאו לו ג'וב כסמנכ"ל החברה הממשלתית לשיכון ופיתוח, הפועלת בפיקוח משרד־השיכון של דוד לוי. תמורת העסקתו בחברה בתפקיד חדש של ממונה על תיאום, שאיש אינו יודע לשם מה הוא דרוש, מוכנים היו „לפצות" את העובדים בסכום כולל של רבע מיליון דולאר, ובלבד שלא יכשילו את המינוי. דומה, כי בכל ההיסטוריה העכורה של הפרוטקציוניזם, הידוע לחיינו בארץ הזאת, עוד לא היתה תופעה של „פיצוי" סיטוני כזה.

בצמרת „חרות" מניחים, כי סרוסי, שלא מש מצידו של לוי בתקופה הארוכה של עבודתם המשותפת, תמיד היה במכוניתו והוא פשוט „יודע יותר מדי". הגירסה המקובלת ב„חרות" היא, כי לוי הורה לעוזריו למצוא סידור עבור סרוסי, אך לא נכנס לפרטי העניין. יו"ר מועצת המנהלים של חברת „שיכון ופיתוח", היהלומן דוד מור, ממקורביו של דוד לוי והבא בתור להיכנס לכנסת מטעם הליכוד, היה מוכן לפתוח מיד את הקופה לרווחה כדי לפתור בעיה, שהעיקה על לשכת השר. לזכותו של דוד לוי ייאמר, כי כאשר נוכח במימדי הסערה הציבורית והתקשורתית נוכח מעשה זה של שחיתות ממוסדת, הוא נסוג מיד, ביטל את הסכם ה„פיצוי" לעובדים ואף טען, כי לא ידע כלל על פרטי הפרשה האומללה. בכך הוכיח מידה של אומץ־לב, אם כי למעשה לא יכול היה לפעול אחרת. אין ספק, כי נגרם לו נזק כבד מחוסר המוסריות של עוזריו.

ה לקח הוא, כי ראשי ממשלות ושרים צריכים להיזהר מעוזריהם, דובריהם ומזכיריהם, על מנת שלא להסגיר את עצמם לידיהם ולהיכנע ללחצים אישיים למען טובות הנאה וקידום לתפקידים בכירים.

יש חילוקי־דיעות בציבור לגבי ההצלחות והכשלונות של ממשלות הליכוד בראשות מנחם בגין ויצחק שמיר. בתחום אחד הן בוודאי נכשלו לחלוטין. היתה תקווה, כי כגורם חדש במימשל הם יטהרו את השטח אחר שלושים שנות שלטון הפרוטקציוניזם והמינויים הפוליטיים של מפא"י ומפלגת העבודה. מעל הכל האמנו, כי ממשלות הליכוד ינפו את דגל המלחמה בביורוקרטיה, המבריחה אפילו משקיעים זרים מן הארץ.

לא היה זכר לכל אלה. ממשלות הליכוד לא הזיזו את הנושא הזה, ואנו מוסיפים לשקוע במדמנה הביורוקרטית. ההתפתחות היחידה היתה, שהוסיפו פקידים של הליכוד על אלה של מפלגת העבודה, והמנגנון הממשלתי מוסיף לתפוח. את האיזון המיוחל לא הצליחו, כמובן, להשיג, כי רוב הג'ובים תפוסים ותפוסים מימי ממשלות המערך. אבל אילו לפחות החדירו לאימפריה הממלכתית אנשים מוכשרים ובעלי שעור־קומה, לא היינו מלינים. מסתבר כי היבוא למשרדי הממשלה הוא מליגה ב' או ג'. אולי אבנר סרוסי יכניס תיאום לבאלאגאן הזה...

בגישה מקרית
יגאל לב

תרנגול, כלב ושפיפון

ה קיסרות הרומית הקדומה התייחסה להתעללות בזקנים כאל דבר שאין נורא ממנו. כבר לפני אלפיים שנה ומעלה קבעה קיסרות זו עונשים דרקוניים, אפילו בקנה־מידה של העולם האכזר הקדום, למי שמכה את הוריו, מכה זקנים ובעיקר הורג את הוריו.

על רוצח הורים נגזר ש„ילקו אותו עד זוב דם ואחר־כך יתפרו אותו בשק אחד עם תרנגול, כלב ושפיפון, המסמלים תאווה, חוסר בושה וכפיות טובה ובסוף משליכים את השק הרוגש הזה לים".

התעללות בזקנים כמוה כרצח הורים. הזקן נתפס בהיסטוריה האנושית כדמות האב. בזכות ימי תפארתו, שהסכבר מאחוריו ואשר בהם כילה את כוחותיו במלחמות ובביסוס מעמד המשפחה, השבט או המדינה, רכש לעצמו מעמד מיוחד: חכם השבט, זקן השבט, האיש שאסור לגעת בו, שצריך לכבדו. לא בכדי קבעה תורת ישראל „כבד את אביך ואת אמך למען יאריכון ימיך". היהודי החכם הבין, שאי־אפשר לצוות על אדם לאהוב את הוריו או לאהוב את הזקן, אבל אפשר לצוות עליו לכבדם. „למען יאריכון ימיך" – פשוט כדי שבימים מן הימים, כאשר אתה תהיה זקן, לא ינהגו בך באכזריות ולא יקצרו את ימיך.

עצם העובדה, שבחברה הישראלית כיום צריך לחזור ולהדגיש את נושא כיבוד האב והאם ובעיקר את כיבוד הזקן, מוכיחה איזה חולי כרוני, חברתי, אוכל בנו במסתרים. חולי, שלא התפנינו לתת את דעתנו עליו, אבל הוא, בלי ספק, לא רק מקצר את ימינו אלא גם מערער את תשתיתה המוסרית של החברה.

התפתחה אצלנו תופעה של התעללות בזקנים, כאשר בריונים פורצים לבתי זקנים כדי לשדוד אותם ואגב כך מכים אותם באכזריות. ויש צעירים, המכים ומבזים זקנים כך סתם, ברחוב, משום שהם חלשים ואינם יכולים להתגונן.

ה מימסד איננו נותן דוגמה טובה יותר מפרחחי הרחוב. מחוקקים חוקים, החוזרים ונשלפים כמו חרב כסילות, המאיימת עלינו. חוק המטיל מס על קיצבת גימלאים היא דוגמה אופיינית לחוסר תרבות בסיסית ולהיעדר דרך־ארץ כלפי אנשים, שכבר נתנו את כל מה שיש להם וכל שנותר להם זה השאיפה לשקט ולכבוד.

אומרים לנו, שהמס על קיצבאות הזיקנה יוטל רק על אלה, שמרוויחים מאלף שקל ומעלה. אולי כדאי להזכיר, שאדם זקן שרוי בכוכב־לכת מיוחד משלו. לאחר שבא „גובה המסים הגדול" ונטל ממנו חזרה את צזות העור, את השיניים, את השיער, את זקיפות הקומה ובמקומם העניק לו כאבים ויסורים, שהוא מתמודד איתם, אדם כזה באים ונוטלים ממנו את פרוטותיו האחרונות.

כספו של הזקן, בניגוד לכספו של אדם צעיר, יש לו משמעות מיוחדת במינה. לגבי הזקן הוא תריס בפני ההתבזות להיות לנטל על שכם בניו. לפשוט יד, להתחנן, עכשיו, כשהאל נטל ממנו אפילו את החן.

ואולי יותר מזה: כספו של הזקן הוא הניסיון הנואש האחרון לשמור על הדרת־כבוד, שבלעדיה הזיקנה היא עגומה ומכוערת. אדם צעיר יכול ללבוש כל סמרטוט והוא ייראה עליו נאה. אבל אדם זקן צריך להתלבש בכבוד, צריך להוציא כספים רבים על מאכלים מיוחדים, על נסיעות במוניות ועל אלפי דברים קטנים, שאדם צעיר ובריא אפילו אינו מעלה על דעתו. די אם נסביר, שגבעה לגבי אדם צעיר היא פסיעה אחת קטנה כדי לטפס במרומיה ולגבי אדם זקן היא אתגר חיים.

מ ה קרה לחברה הישראלית, שהיא רודפת את הזקן, כביכול מפחדת מפני תיזכורת עגומה. כפי שאמר לי ישיש אחד: „אין ברירה. אם אדם רוצה להמשיך לחיות הוא צריך להזדקן".

דומה, שקשיחות הלב של המימסד הישראלי, ואולי גם של הרחוב הישראלי הצעיר, הפרוע והאכזר, נובעת מאיזה חטא קדמון, שאולי ירשנו בלי דעת מהורינו.

דור שלם של הורים־מייסדים אלה, שמפאת כבודם דומה, שראשם כבר נטוע בשמיים והם הפכו למיתוס של ארץ־ישראל החדשה; בני דור זה באו לארץ והם בני 17־16, או בראשית שנות העשרים לחייהם. מעבר לים השאירו הורים ומשפחות עניפות. הם באו לכאן ומקץ זמן קצר הפכו למנהיגים צעירים של חברה, שבנקוף השנים הלכה והזקינה. אבל בעיניהם־הם נדמה להם, שנשארו צעירים נצחיים. כאן טמון החטא הקדמון. אנשים שבאו לארץ בלי משפחות, שלא ראו כיצד הוריהם וסביהם מזדקנים אט־אט; שראו רק ילדיהם ואת נכדיהם. צעירים נצחיים אלה, שסירבו להזדקן וסירבו למסור את שרביט ההנהגה לדור הבא, קבעו נורמות חיים, שעד היום מקמשות לנו כמכשלה. משום שהם לא ראו את הוריהם מזקינים, לא דאגו באמת לקרנות גמל (והמפולת בקרנות הגמל הם מוצר לווי של תהליך פסיכולוגי זה), לא דאגו לפנסיה, שאדם יוכל לחיות ממנה בכבוד. ומתוך כך גם לא דאגו לכבודם של הזקנים.

מכללת בית ברל
יום עיון בנושא:
30 שנה למערכת סיני
הבטים מדיניים וצבאיים
מתקיים ביום ה' 20.11.86 בבית־ברל
באולם הכנסים הגדול החל משעה 9.00
בבוקר

صكنا من الاجل

صورة عن الاصل

על מרגלים ופאטריוטים

שמואל שניצר

במאמר זה ידובר פעם באחד על ואנונו – הנושא התורני האחרון המסעיר את הרוחות בישראל, ולא רק כאן. האיש התמ־הוני הזה, הכלוא עכשיו בתא נח עם מקל־חת צמודה, הוא – כפי שידוע עכשיו לכל בית ישראל – צמחוני ואוהב שוקולד וספ־רי מתח ואולי הוא גם קצת נוצרי, יועמד לדין בבוא המועד וגורלו ייחרץ על־ידי בית־משפט, כנראה בלי הפומביות שציינה את מעלליו עד כה. אם מדינת ישראל עוד מסוגלת בכלל לשמור סודות (ודומה, שיש סיבות טובות מאוד לפקפק בדבר), קרוב לוודאי שלא יוודעו הרבה פרטים נוספים על המעשים שבגינם הוא כלוא ועל הדרך שבה הגיע לישראל. חגיגת התקשורת הג־דולה, שנערכה סביבו ושניזונה הרבה ממ־קורות חוץ, מתקרבת כנראה לסיומה; ובע־לי דעה צלולה לא יצטערו על כך.

בעלי דעה צלולה הבחינו, מן הסתם, בעובדה שהציבור הישראלי מגלה באחרו־נה התעניינות מופרזת, כמעט חולנית, במעשים פליליים: ולא משום הבעיות המוסריות, שהמעשים האלה מציגים לפני החברה, אלא בגלל אישיותם של המעור־בים בהם. ברור שיש עכשיו, בעיני הציבור הישראלי, שני דרגים של פשיעה ופושעים (או חשודים, או נאשמים): סתם פושעים ופושעים בעלי מעמד, שקצת אמצעי תק־שורת החלו מכנים אותם „אישים". סתם חשוד, או נחקר, שייך לכרוניקה הפלילית. אבל כאשר מדובר ב„פקיד בכיר", או במ־נכ"ל, שלא לדבר על אשת חברה זו או אחרת, הפשע עצמו וחומר הראיות נבלעים בתוך הרקע. מה שמעניין את הציבור הוא איך נראה החשוד (או החשודה), איך הם מלובשים, מה היתה ארשת פניהם בעמדם לפני השופט, איך הגיבו על האישום, וגם – איך הם מתנהגים בחייהם הפרטיים. כל דמעה של הנאשמת, כל חיוך, נרשמים בק־פידה.

אני מקווה, שלגבי ואנונו הגענו אל נקודת הרוויה. זהו מותחן הנפסק באחד המקומות המרתקים ביותר, ונדמה לי, שטוב שהוא נפסק. לאיש ולמעשים המיוח־סים לו יאות דלתיים סגורות.

ואם כמה גורמים לא כל כך ידידותיים, שנהנו עד כה מן המבוכה שהפרשה הביאה על ישראל, ייאלצו לוותר על המשך השמ־חה־לאיד, דומה שאין מקום לבזבז עליהם את רחמינו.

יש פרשה אחרת, הנובעת מן הראשונה והיא בהחלט ראויה לדיון ציבורי. זוהי דרישתה של ח"כ גאולה כהן להרחיק אנ־שים בעלי השקפות שמאלניות קיצוניות משירותי הבטחון של ישראל. ההגינות מח־ייבת לציין, שהוויכוח סביב ההתבטאות הזאת טישטש את הגבולות בין שמאל, שהוא הגדרה הולמת, קרוב לוודאי, כמחצית מכל תושבי הארץ, ובין השוללים הקי־צוניים של מחנה השמאל, שבהם ניתן למ־צוא מידה לא קטנה של אהדה לאויבי ישראל. ההבדל אינו סמאנטי בלבד: הוא מהותי. צריך להאמין לגאולה כהן, שלא התכוונה לכל מחנם העצום של בעלי הד־עות החברתיות המתקדמות אלא לכמה קבוצות פוליטיות קטנות, שהמצע שלהן מבטא לא רק קירבה לבבות גדולה לאש"ף, אלא גם הרגשה שלא יהיה שלום בארץ ובאיזור עד שלא תוקם מדינה פלש־תינית בין הירדן והים. יש קבוצות כאלה, ואם שרות הבטחון הכללי שווה משהו, מן הסתם הוא מקיים מעקב צמוד אחר פעילו־תן.

שרותי בטחון ברחבי העולם גילו עוד לפני שנים רבות, שיש רק דרך אחת להש־גיח על מעשיהן של קבוצות חתרניות, והיא – על־ידי החדרת סוכנים חשאיים לשורותיהן. הסוכנים האלה אינם רוכשים את אמונם של האנשים, שעליהם הם נשל־חו להשגיח, על־ידי השמעת נאומים פא־טריוטיים. יש להניח, שככל שהם מצליחים להפגין הזדהות גמורה יותר עם האנשים המשמשים להם כיעדים מודיעיניים, כן הם מיטיבים למלא את שליחותם. מה שח"כ גאולה כהן מציעה הוא, שאדם המשרת בשב"כ והוא משמיע דעות פרו־אש"פיות או פרו־פלשתיניות, יוכר כסכנה בטחונית ויורחק מן השרות.

ואני סבור, שזו הצעה נאיווית, שמאחו־ריה עומדות הכוונות הטובות ביותר, ואו־לם מחשבה נכונה אין אתה.

יכול אדם לסקור את כל ההיסטוריה הע־שירה של מעשי הריגול והחתרנות שהסעירו את הארץ ואת העולם ב־40 הש־נים האחרונות; הוא לא ימצא בהם אף מק־רה אחד, שבו המרגל, הסוכן השתול, או ה„תפרפרת", הביעו אהדה לשולחיהם או הזדהות עם שאיפותיהם. כל החכמה היא להסתיר את אשר בלב. הסוכן החשאי שאי־נו מצליח לעורר אימון גמור ולשכנע את סביבתו, שהוא נאמן בלב ונפש, לא יחזיק לכת.

הרעיון, שצריך לשפוט סוכן על־פי הד־עות שהוא מתנגד בהן, או על־פי ההתק־שרויות הפוליטיות הגלויות שלו, הוא תמים, וכל טירון בשרותי הביון של האו־מות הגדולות והקטנות יודע זאת. דווקא האיש המצליח להסתיר את השקפותיו האמ־יתיות ואת העדפותיו הפוליטיות ולגלם לויאליות בצורתה המשכנעת ביותר הוא המקצוען האמיתי, ובקצת מקרים, גם הסו־כן העדיין המסוכן ביותר.

גם שרותי המודיעין, שלרשותם עומ־דים האמצעים הטכנולוגיים המשוכללים ביותר, עוד לא מצאו דרך להתגבר על האויב החודר לשורותיהם בתחבולות עור־מה ובונה לעצמו בעמל של שנים ובסבל־נות אין קץ מעמד שיאפשר לו ביום מן הימים להתחיל בפעילותו החתרנית. כל זמן שאין אפשרות לקרוא את אשר בלבו של אדם אין בעצם הגנה יעילה מפני סוג זה של חדירה לצורך חתירה, וקשה למצוא שרות ביון שלא נאלץ לרשום בדפתראות שלו כמה וכמה כשלונות מכאיבים בתחום זה.

את פצצת האטום פיתחו באמריקה. הסובייטים קיבלו אותה במתנה מידי כמה מדענים, אמריקניים ובריטיים, ששותפו במחקר ובפיתוח ושגרסו, שנשק קטלני כזה אסור שיימצא בידי המערב בל־בד. איש מהם לא הביע את השקפתו בפומ־בי. אילו עשו כן, היו מסיימים את הקרי־רה שלהם בשלב מוקדם מאוד. בין הבוגדים, שסייעו בידי מוסקווה לייצר את הפצצה, היו בנו של כומר גרמני, פליט מגרמניה הנאצית, שמצא מקלט באנגליה, יהודי יליד איטליה, וכן אנגלי־מלידה וכ־מה אמריקנים. הם היו מדענים רציניים, אין על כך מחלוקת. אבל ביהירותם הרבה האמינו, שהם עומדים מעל לחוק, ושהם – ולא ממשלותיהם – רשאים לפסוק מה תהיה תפוצתו של המידע, שהם וחבריהם רכשו במעבדות המחקר הממלכתיות.

אמריקה זוכרת היום בבושה את הימים, שבהם ביקשה, בהנהגתו של סנאטור מק־קארתי, לבצר את בטחונה על־ידי תליית קולר בצווארו של כל אדם בעל השקפות שמאליות. ציד המכשפות של שנות החמי־שים גרם עוול להרבה מאוד אנשים תמי־מים. לבטחונה של ארה"ב לא תרם דבר. גם עכשיו יש „תפרפרות" סובייטיות בש־רותי הביון האמריקניים, ואין הם דווקא אנשים, המקורבים למפלגה הקומוניסטית, או הנוהים אחר תורתו של מארקס.

אין צורך לחפש דוגמאות במקומות אח־רים. היתה לישראל פרשת ריגול מס־עירה משלה, שבמרכזה עמד ד"ר ישראל בר, מומחה לעניני בטחון, שהיה מקורב לבן־גוריון ושהיתה לו גישה לסודות בט־חוניים. והוא – כך התברר לבסוף – ריגל למען ברית־המועצות. כאשר נעצר והועמד לדין התעוררו ספקות חמורים לגבי אמי־תותם של הפרטים הביוגרפיים שהפיץ בר־בים, כגון שהיה דוקטור, שלחם נגד הפא־שיסטים באוסטריה ובספרד, ושהגיע לדרגה בכירה בבריגדה הבינלאומית. מי שהתחקה אחר השקפותיו הפוליטיות של ישראל בר, כדי ללמוד מהן, על מהימנותו, יכול להגיע למסקנה אחת בלבד: שהאיש נע והולך ימינה: ממפ"ם למפא"י, ואם אומנם זו אמת מידה, הרי מהימנותו גוברת והולכת. ואולם דווקא כחבר מפא"י קיים בר את פגישותיו עם סוכן־ביון סובייטי ומ־סר לידיו סודות בטחוניים – של ישראל וגם של גרמניה, שעל כך נדון לעשר שנות מאסר (בערעור הוחמר העונש והוע־מד על 15 שנות מאסר).

דומה, שגם היום, שנים רבות לאחר מו־תו של ישראל בר בכלא, אין אפשרות לתת תשובות מוסמכות על השאלות מה הניע אותו, מתי ומדוע החל לשרת את הריגול הסובייטי ואיזה חלק מסיפור חייו היה בחזקת בדותה. הוא היטעה את שרותי הבטחון של ישראל במשך שנים, קנה לו מוניטין כפרשן וכהיסטוריון צבאי, וזכה במעמד חברתי בלתי־מעורער.

לאותה מסכת שייכת גם פרשת רב־המ־רגלים הגרמני גינתר גיום, איש אמונו של וילי בראנדט, שבמשך 18 שנים בנה לעצמו קריירה של פקיד מסור ושקדן עד שהגיע למעמד עוזרו האישי של ראש־ממשלת גרמניה המערבית. חשיפתו גררה את התפטרותו של המדינאי הסוציאל־דמו־קרטי.

גיום שיקר בצורה משכנעת מאוד. כבר בתחילת דרכו הצטרף למפלגה הסוציאל־דמוקרטית ואת כל הבדיקות הבטחוניות עבר בהצלחה. שר־ההגנה המערב־גרמני שיבח את נאמנותו לעקרונות החופש והד־מוקרטיה. כשגילו לבסוף את שליחות־הרי־גול שלו אמר לשוביו בגאווה: „אני קצין בצבא גרמניה המזרחית ורק מילאתי את חובתי".

אכן, אין פתרונות מן המוכן לבעיה מן הסוג הזה בידי אף לא אחת מן האומות – וודאי שלא הפתרון הקל של בדיקת הזיקות המפלגתיות או של מיבחני נאמנות יותר תכופים או יותר קפדניים.

יש כאן מלחמת־מוחות, שימיה כימי המלחמות עצמן, ואין שום נוסחה, פוליטית או אחרת, שבאמצעותה ניתן לחשוף „תפ־רפרות" או לסכל את מזימותיהן.

אצלנו...

מאת שלום רוזנפלד

בגידה ואינפלציה

אם רצה הנוצרי־זה־מקרוב־בא לנקום בנו על מעשהו של יהודה־איש־קריות, כי אז המחיר שגבה מעיד על האינפלציה הנוראה שעברה על ארץ־הקודש באלפיים השנים האחרונות: מ־30 שקל־כסף ל־300 אלף לירות סטרלינג.

ציטוטים

פעמים כה רבות השתמשו אצלנו אנשים בה רבים, לצורך ושלא לצורך, באימרתו הצינית של סמואל ג'ונסון ש„הפאטריוטיזם הוא מיפלטו האחרון של הנוכל", עד שנמצא אחד שלקח זאת ברצינות תהומית.

בני־ערובה

המדינות וארגוני־הטרור של האיסלם הקיצוני לקחו בשבי את הציוויליזציה המערבית ומחזיקים בה כבת־ערובה.

נוסף לסכומי־העתק ופריטי־הנשק הם דורשים מארצות אירופה ויתור־ללא־תנאי על ה„מאגנה כארטה", על עשרת־הדיברות, על סיסמאות המהפכה הצרפתית, על מגילת זכויות־האדם ו... על מעט הכבוד שנותר לה.

המשלחת לבוקרשט

את השורות הבאות הריני מקדיש לתמימים שבין השליחים למיפגש עם נציגי אש"ף בעיר־הקיט הרומנית (היו גם כאלה).

מעשה שמספרים בקיסר־כל־הנוצרים, ששיגר פעם משלחת אל החאן של המונגולים, כדי לעמוד על טיבו ועל כוונותיו. נסעו איפוא השליחים וכאשר חזרו שאלם המלך: מה אמר החאן?

השיבו לו:

„רוב הזמן החאן חייך. ולא ידענו אם מרוב טוב, הבנה, הסכמה, ידידות, דרכי־נימוס, צביעות, ארישות, מבוכה, חוסר־אונים, יאוש, ספקנות, בוז, חמלה, התקלסות או רשעות".

ה„תת־ההיסטוריה" שמביאה סיפור זה (נדמה לי, שיוליאן טובים היה ראשון שכתב על כך), אינה מגלה מה עלה בגורלם של השליחים.

אסטרטגיה גבוהה

אוי לנו מנצחונה של עיראק, ואבוי לנו מנצחונה של איראן במלחמת שש־השנים.

אני רואה רק פתרון אחד לבעית אספקת הנשק לצדדים הלוחמים: רוטאציה.

מזג־אוויר

כל אימת שחזאינו מופיעים על המסך להסביר לנו את רזי השקעים והבקעים, אני נזכר באימרתה של המאדאם דה־פומפאדור:

אחרינו – המבול.

עם זאת אני מלא התפעלות כיצד הם עצמם, בחזיותיהם, מצליחים להלך בין הטיפות.

חשדות־שווא

יותר מדי רמי־מעלה, שנחשדו בעבר שהם אנשים ישרים והגונים, נתגלו באחרונה כפסחים על שתי סעיפים – שאחת מהן היא סעיפי החוק הפלילי.

השוקולדה

מה אמרו ראשי „עלית" כאשר נודע להם, שמנהל חטיבת המזון של קונצרן „כור" הקים מפעל מתחרה לשוקולד?

אמרו: עסק בישו!

מפנקס ההגדרות

לא חברות־הקש למיניהן הן שהורסות את כלכלתנו, כי אם אנשי־הגבבא בחלונות הגבוהים, שמשלימים עם זה.

★ ★ ★

אחר שנטשו האחיות את בתי־החולים, נוטשים מורים את בתי־הספר ושמועה עקשנית אומרת, שידידי אלכס אנסקי עומד לנטוש את 707 בגלי־צה"ל.

מזלות העונה: נֶחָשֶׁת נפרצת.

נתיב הנשק

משה ז"ק

גם ארה"ב וגם צרפת טרחו השבוע להסביר, כי לא תנהלנה מו"מ עם ארגוני הטרור ולא תכנענה לתביעותיהם. הסברים אלה הושמעו לאחר שאירגוני הטרור השיעים בלבנון שיחררו שלושה בני ערובה, שני צרפתים ואמריקני אחד. הממשלות יכלו לטעון כך, שכן המו"מ לשחרורם לא התנהל עם ארגוני טרור, אלא עם המדינות המושכות בחוטים, עם איראן מזה ועם סוריה מזה.

שגרירות צרפת בישראל הרגישה עצמה נפגעת כאשר הסתמכתי על המידע של „לה מונד" בדבר, הסכם שהושג בין ממשלת צרפת לבין ארגונו של איברהים ג'ורג' עבדאללה הכלוא בצרפת, בדבר הפסקת הפיצוצים בפאריס.

ממשלת צרפת הכחישה ידיעה זו, אך האופוזיציה והעתונות בעולם הוסיפו לנגח בה את ממשלת שיראק, עד שהתפוצצה פרשת הנשק האמריקני לאיראן ושר־החוץ הצרפתי יכול לעקוץ את האמריקנים: אבל אנחנו איננו נותנים נשק תמורת בני־הערובה.

צרפת יכלה לטעון, שלא היה כל שיג ושיח עם ארגוני הטרור. המגעים בעניין הפסקת־האש בפאריס התנהלו עם ממשלת אלג'יריה, והמגעים על שחרור בני הערובה הצרפתיים בלבנון התנהלו עם ממשלת סוריה. הסיוע הצרפתי בעניין סוריה דמה לסיוע האמריקני בעניין איראן: המטרה היתה מדינית, שמירה על האינטרסים המסורתיים של צרפת באיזור, ולא בעניין בני־הערובה.

רוברט מקפארלן, היועץ האמריקני שניהל את המו"מ עם איראן, חזר והדגיש אתמול, כי אספקת החלפים לאיראן לא היתה בבחינת כופר לחוטפיהם של בני־הערובה, אלא כדי להבטיח את האינטרס האמריקני ארוך־הטווח לשמירת ריבונותה ושלמותה הטריטוריאלית של איראן, שהרי ככלות הכל היא שוכנת בגבולה הדרומי של ברית־המועצות. והיה כבר תקדים בשלהי מלחמת העולם השניה, כאשר הסובייטים ניסו לספח חלק מאיראן לארצם. התוהו ובוהו שעלול להיווצר באיראן אחר מות חומייני פותח אפשרויות רבות לסובייטים, והאינטרס האסטרטגי של ארה"ב הוא לבלום התפתחות כזו.

כל עוד אספקת החלפים והתחמושת לאיראן נחשבה בעיני דעת־הקהל האמריקנית כ„טריפה", היה מי שדאג להדליף כל שני וחמישי לעתונים האמריקניים סיפורים על הברחות נשק מישראל לאיראן.

השדולה הערבית בוושינגטון טרחה להשחיר את פני ישראל כמפרת חוק, האוסר על אספקת נשק לאיראן. עכשיו, לאחר שהנשיא רייגן הודה, שנתן את ההוראה לספק ציוד צבאי לאיראן, נשמט בידי ידידיה של ישראל מכשיר לניגוח. קרוב לוודאי שעכשיו, לאחר שיוכר הצורך החיוני של ארה"ב בנתיב זה של הנשק, יימצאו רבים שיבקשו לטשטש את חלקה של ישראל בעיסקה.

עד כה לא מיהרו האיראנים להכחיש את סיפורי התקשורת העולמית בדבר עיסקות־נשק בין ישראל לאיראן. סיפורים אלה נבעו בחלקם מצורכי התעמולה העיראקית, שביקשה להבאיש את ריחה של איראן בעולם הערבי. אולם אתמול, מיד לאחר שהיועץ האמריקני מקפארלן חשף את חלקה של ישראל ברכבת האווירית והימית, מיהר נציג איראן באו"ם להכחיש כל קשר עם „הכוח הכובש בפלשתין". עכשיו, לאחר שארה"ב עשתה ליגאליזאציה ל„ערוץ הסורי" שלה עם איראן, בעיניהם האיראנים, שהאמריקנים אינם זקוקים עוד לכיסוי הישראלי והם יכולו להרחיב את שיתוף־הפעולה בלעדי המתווכים. אך טעות בידם.

בהסכמה בשתיקה האמריקנית־סובייטית בדבר אי־התערבות במלחמת המפרץ, נכללת גם הסכמה בשתיקה בדבר הימנעות ממירוץ חימוש בין הצדדים הלוחמים באותה מלחמה.

כל מדינות האיזור, פרט לישראל וסוריה, הן בעלות־בריתה של עיראק ולכן יכלה איראן לקבל בערוץ הסורי נשק סובייטי, אך התקשתה להשיג חלפים לנשק האמריקני, שנשאר מימי השאה.

איראן יכלה לקבל נשק מסיפוס סובייטי מסין ומקוריאה הצפונית, אך לא חלפים לנשק האמריקני, ובהיות השער האמריקני נעול חיפשו האיראנים את הצוהר הישראלי, הדיסקרטי. עכשיו, משנחשף הצוהר והאמריקנים נאלצו לגלות את קלפיהם ולהתוודות, כי הם פתחו את „נתיב הנשק" לאיראן כדי לבלום התפשטות סובייטית אפשרית, הרי יש להניח, כי בריה"מ לא תשב בחיבוק־ידיים והסובייטים עלולים להגביר את מירוץ החימוש עם ארה"ב במזרח־התיכון, מירוץ שעשוי לדחוק את רגלי המתווכים ולהגביר את המתיחות ברחבי האזור.

ישראל לא הופתעה מכך, שצרפת הבטיחה באחרונה להחזיר לאיראן חוב של מיליארד דולאר. גם צרפת ערה לצורך להבטיח גשר לאיראן שלאחר חומייני. ברם, צרפת העדיפה לשלם כתשלום ראשון על חשבון החוב סך של 340 מיליון דולאר, במקום לפרוע אותו באספקת נשק. צרפת העדיפה להמשיך ולספק נשק לעיראק, המתקשה לפרוע את חובותיה ולא ללכת בקרי עם בעלות־בריתה המערביות, שהטילו מעין אמברגו על איראן.

על אף הקשר שנוצר בין פאריס לטהראן, ביכרה צרפת את הערוץ הסורי לשחרורם של בני הערובה הצרפתיים על פני הערוץ האיראני. הצרפתיים הלכו דרך דמשק ואילו האמריקנים דרך טהראן, לאחר שנכזבו תקוותיהם דרך דמשק.

גם בוושינגטון וגם בפאריס שוררת רגישות רבה לגורל בני־הערובה, אך בוושינגטון יותר מאשר בפאריס קיימת התנגדות נחרצת לכל כניעה לסחטנות הטרוריסטים. שר־החוץ שולץ התנגד בתקיפות לכופר־נפש לשחרור החטופים. לדעתו, תגרור כל כניעה חטיפת אמריקנים נוספים. אם בכל זאת נוכח שולץ השבוע, בשיחה הסגורה של הנשיא רייגן עם ראשי הקונגרס בעניין הציוד שנשלח איראן, בלא להתפטר, הרי זה מפני שנקודת הכובד הועתקה מבני הערובה לשיקול האסטרטגי.

שולץ נשאר נאמן לדרכו ולתפיסתו, כי אין ליצור רושם, ולוא הקלוש ביותר, של כניעה לסחטנות הטרוריסטים וכי המלחמה בטרור צריכה להתנהל ללא רתע. אך הוא מוכן להשלים עם נסיון של משלוח ציוד צבאי לאיראן בתורת הימור על היום שלמחרת חומייני.

וושינגטון לא הסתירה את חלקה של ישראל לאחר שנחשפה הפרשה. להיפך, היא נסתייעה בסניגוריה הישראלית על מהלכה החריג.

רוברט מקפארלן, המפעיל האמריקני, דיבר אתמול על האספקה שיצאה מישראל. כלומר, ההודהות האמריקנית לא נתרופפה עקב החשיפה. חבל, שלא נוצלה בשלבים מוקדמים לסיפוק דרישותיה של ישראל בדרום־לבנון, או לגבי יהודים חטופים.

בפאריס, לעומת זאת, נעשה מאמץ להתנער מרבב כלשהו של הזדהות. אומנם, ז'אק שיראק, ראש־ממשלת צרפת, הצהיר, שמעולם לא חשד בישראל בקשר עם פעולת טרור כלשהי באירופה, אך מעבר לנאמר בפרלמנט נשאר המישקע המר של הפירסום ב„וושינגטון טיימס", שבו נכרך ה„מוסד" הישראלי בנסיון הפיצוץ של מטוס „אל על" בלונדון. אין לישראל עניין בעימות עם ראש־ממשלת צרפת ולכן תסתפק בהכחשתו הנמרצת, שהוא לא אמר את הדברים שיוחסו לו. אף־על־פי־כן, העקבות שהותיר אותו ראיון בעתון וושינגטוני יכולות לסייע באיבחון ההבדל בין הגישות של ארה"ב וצרפת.

ארה"ב, גם כשהיא נאלצת להתדיין עם ממשלות עויינות לישראל, אינה מתנערת מישראל ואינה מתכחשת לקשריה עמה. ואילו צרפת, חרף גילויי ההבנה והידידות שהיא מגלה באחרונה כלפי ישראל, מתקשה להשתחרר מהנוהג הפסול, שדבק במדינאים אירופים מסויימים, שכדי למצוא חן בעיני שליטים ערביים הם נדרשים בהכרזותיהם לנגח את ישראל.

סלווין לויד, שהיה שר־החוץ הבריטי בימי סואץ, השיב פעם לנציג ישראלי, שבא להתלונן על דברים שהשמיע נגד ישראל: מה איכפת לכם, הרי זה מסייע לנו בבגדאד, וישראל בסופו של דבר תפיק תועלת מחיזוק מעמדה של בריטניה בעיראק. האשליה שבאמירה זו הוכחה זמן קצר אחר השמעתה. מוסר ההשכל טוב גם לז'אק שיראק.

מכל מקום, מלחמת הירושה בטהראן, שלמענה פתחו האמריקנים את „ערוץ הנשק", עלולה להתניע גם מירוץ חימוש בין שתי מעצמות־העל, מירוץ שיחרוג מן המסגרת האיראנית. תחרות מחודשת זו עלולה להשפיע גם על ישראל.

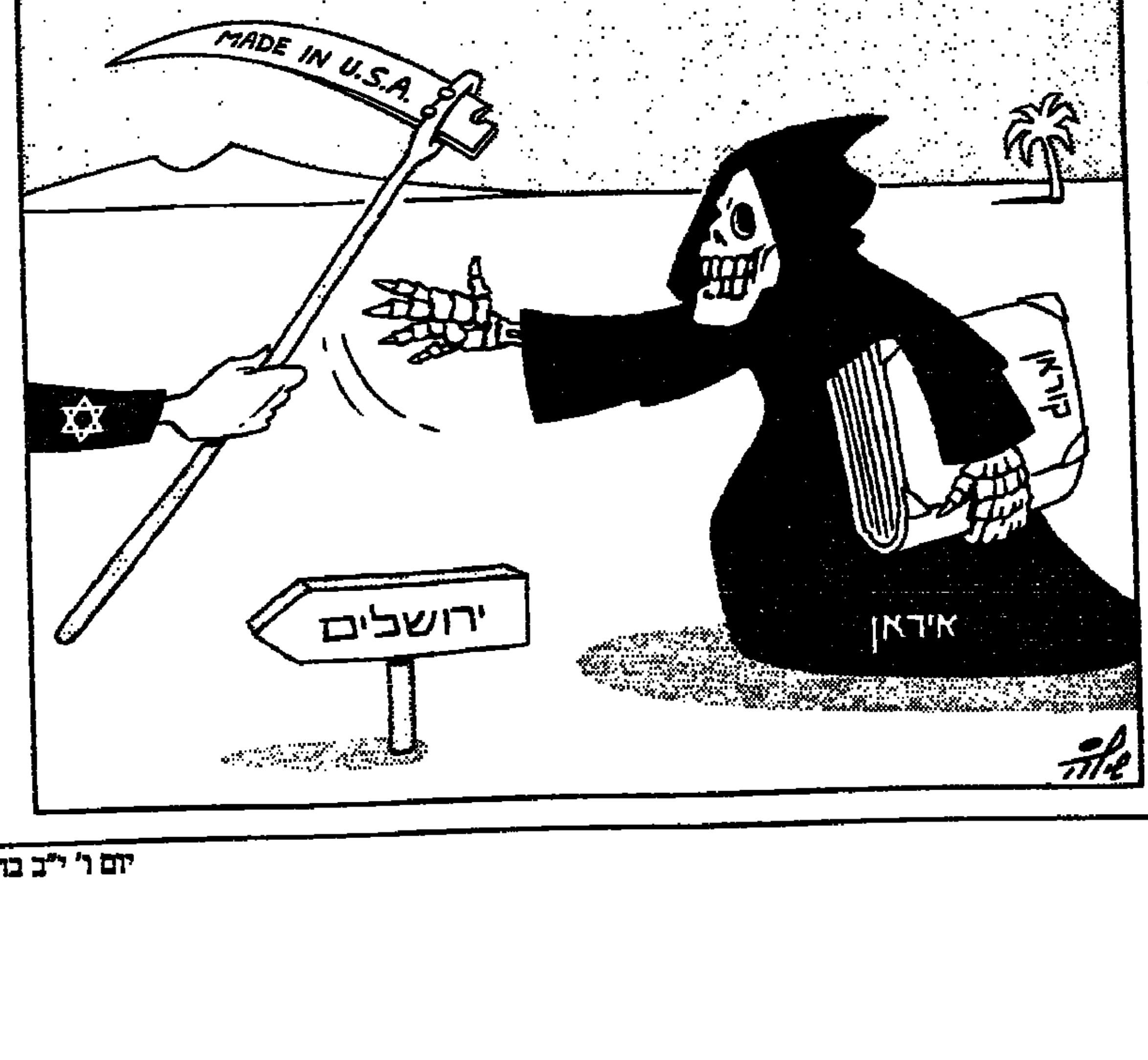

מעריב
ספרות · אמנות · ביקורת

גנסין: כהן בבית־קברות

אורציון ברתנא

אורי ניסן גנסין – מחקרים ותעודות / בעריכת דן מירון ודן לאור / מוסד ביאליק, ירושלים, תשמ"ו / 434 ע'.

על הרבה יוצרים נכתב מה שכתב הלל צייטלין על ידידו הקרוב גנסין: „בעולם רחוק, רחוק מאוד, בא אלינו. - - - אורח הנהו על־פני האדמה" אבל גנסין הוא מאותם בודדים שהערכה זו מתאימה להם במלואה. לא רק משום שלא היה כמותו בספרות העברית הגלהבת, איש איסטניס מעודן, שקשר את תמונת־העולם הזעיר־בורגנית של שלהי הריאליזים־הפסיכולוגי הרוסי, בנוסח הקרוב ל„זרם התודעה", עם מבוכת התלישות ומרעקת, האופייניים לסיפורת העברית על סף המאה שלנו. מנקודת־המבט ההווית, מיוחדו של גנסין, „יוצר ליוצרים ומבקרים", מתבטאת בכל שלא הובן שוב ושוב בתרבות העברית החדשה, ושוב ושוב נשלף כקלף הלא נכון. לעמד מיוחד זה, מעמד בלעדי ושאני מציע לקרוא לו: מעמד בלעדי של כעות, שזכה בו גנסין בתרבות העברית, אפיון מקניין: מתוך עדויות קוראיו מסתבר כי כל ההתייחסות ליצירתו משלבת קריאה לשם הנאה, הכרה בערכו האמנותי, עם תיאור המיידי בסמל בתולדות הספרות העברית החדשה. לא קוראים גנסין אלא „גנסיניזם".

ה„גנסיניזם" בביקורת העברית הוא קודם כל ויכוח היסטורי על פניה ומשמעותה של הספרות העברית החדשה. את הזיהוי הבסתרי, המרוחק, של גנסין מצאו אוהביו גם בסיפוריו, ופירצו אותם לכיוונים שלא נמצאו בהם. גנסין לא כיהה בידם. הוא ממשיך להביט באלכסון מתמונותיו, כחייו.

על־ידי הקוראים בני זמנו, ובעיקר על־ידי מי שהיה תקופה ארוכה ידידו הקרוב י"ח. ברנר, נתפס גנסין כיוצר שהגיע לניהיליזם. מפורסם היום מכתבו הזועק של ברנר לגנסין, שבו הוא זועק על ניתוקו הניהיליסטי של גנסין מהמציאות – „היש לך עינים, אורי ניסן" (21.1.1900). לדעתי, איש לא היטיב לתאר את גנסין מברנר כ„אותו בעל הנפש ההומיה והקרה, אשר זה דרכו מאז להיות רוצה להעלים ולגלות כאחד, הנה זה יסע הורי" בעיקר, לספרותו והאימפרסיוניזם האמיתי שלה". גנסין מיצה קודם־כל את תחושת היאוש הפוסט־משכילית שאתה נשארה האינטליגנציה היהודית והעיירברגנות היהודית הרוחנית שלא התבוללה מכאן, ולא הגיעה לציונות מכאן. רוב תחושות היאוש התבטאו כעזיבת המחנה, בהתבוללות. בחלק מן המקרים לוותה ההתבוללות בשנאה עזה ליהדות וביריקת העוגב לעבר עברו, לעבר הנשארים, כדוגמת אוטו ויינינגר שנשאתו העצמית הביאה אותו להתאבדות. במעט מאד מן המקרים ניתן הביטוי ליאוש מן היהדות, דווקא בשפה העברית וביצירה עברית. היה בכך תרתי דסתרי. הדוגמא הקיצונית ביותר ליוצר שנתן ביטוי ליאוש מעצמו ומהעולם (ומיהדותו בכלל זה) דווקא בשפה העברית ודווקא ביצירה הולכת ונמשכת עד מותו, הוא גנסין, „משורר השקיעה", כפי שכינוהו חיים ברנדויין. כל המשתמע מן הקומפוזיציה הספרותית שלו, מדבר בגנות השפה שבה כתב, ובגנות התרבות אליה פנה. הכל, חוץ משליטתו המופלאה בתוך סמאנטי של שפה זו, שאיש לא שלט בה כמותו, ומיכולתו הקרה לתת ביטוי למצוקה, שאיש מלבדו לא הגיע אליה. העובדה שכתב עברית נגד עבריות, כמו העובדה שזר וכתב על ההכרח למות ועל ההכרה לשתוק, הן חלק מקונפליקט כל גאון שאיננו מתגבש לשום תפישת העולם חיובית, לשום פילוסופיה ברורה. הביקורת המחפשת את אלה אצלו, מרמה את הקורא ואולי גם את עצמה.

גנסין גאון. עובדה זו איננה סותרת את היותו סופר איזוטרי במכלול הספרות העברית החדשה. גנסין קיים משום שצדיק, מבחינה היסטורית, סופרים שטענו את ההיפך ממה שהשתמע מסיפוריו. גנסין קיים בזכות העובדה שיצירתו של ידידו ויריבו הספרותי, ברנר, ניבאה את הדרך שבה התפתח חלק מרכזי מהתרבות העברית. גנסין קיים היום בתודעתנו, קורא־העברית חושבי־העברית, משום שדווקא עוכר־עולם שלא האמין בדם הביאו קבוצת „מטורפים" להמשיך וליצור תשתית לתרבות עברית־ציונית: משום שלא התלושים־הניהיליסטים שלו, אלא תלושים אחרים, אידיאליסטים, שהפכו בדרך היסטורית זו או אחרת לחלוצים, יצרו תרבות עברית שהמשיכה לשמר את מושגיו, על יופים וגם על הפסימיזם המוחלט שבהם.

קובץ המאמרים הנוכחי, „אורי ניסן גנסין – מחקרים ותעודות", הוא שיאה של תופעת ה„גנסיניזם" בתרבות הישראלית, שאליה אין הקובץ מתייחס במפורש כלל – תוצאת פיקתו של דן מירון, העורך הראשי של הקובץ, והגנסיניסט המרכזי בביקורת הישראלית. ביקורת גנסין מראשית המאה ועד היום משקפת, לא ויכוח על יצירתו של גנסין כלבד, אלא ויכוח אידיאולוגי על משמעותה של תרבות עברית, ואחר־כך: ויכוח על משמעותה של תרבות ישראלית. גנסין משמש כאן קטליזאטור ברור.

היחידה שהתייחסה עד כה כמעט במפורש לתופעת הגנסיניזם – אם כי גם היא אינה מסוגלת לראות את התמונה המלאה – והקרובה ביותר מכל חוקרי גנסין עד היום, להצגת מורשיו הנכונים של „ויכוח גנסין" השלכותיו הישראליות, היא לילי רתוק (במבוא יסודי ומקיף ל„מבחר מאמרים על יצירת גנסין", שיצא לאור ב־1977, במסגרת סדרת מבחר מאמרים על יוצרים עבריים, בהוצאת עם עובד וקרן ת"א לספרות ואמנות). אפשר לומר כי תמונתו הנכונה של ויכוח גנסין נכפית עליה, כשהיא מציגה כבר בראשית סקירתה את תולדות ביקורת גנסין במסגרת של שלוש תקופות: הביקורת שכתבו עליו בני דורו; הביקורת הארץ־ישראלית שנכתבה עם התגבשות המפעל הציוני; והתקופה השלישית: „הביקורת הנוצרת ההולכת בתקופת המדינה, זו הנכתבת ברובה על ידי מבקרים שהגיעו לראשית בגרותם הספרותית בתקופה זו". תקופה זו בדיוק, היא תקופת מלחמת התרבות הישראלית וביקורת זו בדיוק, ודן מירון בראשה, שולפת את גנסין כקלף לא נכון בוויכוח.

לכאורה, מדובר אצל אוהדי גנסין בהתלהבות סגנונית מסיפוריו, שנספחת אליה הבנה להשקפת עולמו. אני אומר: להיפך! מרכזיותו של גנסין היום נובעת מהשקפת־עולם שההתלהבות הסגנונית היא רק אחד מביטוייה, ואצל ציניקאנים אחרים – רק עלה־תאנה לכסות על קבלתם את תפיסת העולם הניהיליסטית של גנסין. עיוות זה מוגדר על תוד־התער של שני מונחים: את התואר „ניהיליסטית" ליצירתו החליפו אוהדיו בתרבות הישראלית בתואר „מודרניות". עיוות זה בראיית יצירת גנסין איננו תוצר הביקורת הישראלית. הוא נוצר כבר על ידי בני „התקופה השניה" בביקורת גנסין, שליוותה את התגבשות תנועת העבודה הציונית, מתוך השתוקקותה למצוא „מודרניזם" בכל פינה אפשרית בספרות העברית, שדחתה מעליה את עקבות התרבות המסורתית.

הביקורת הציונית שבהשראת תנועת העבודה, כלומר הביקורת הציונית שעד קום המדינה, מצאה את ה„מודרניזם" אצל גנסין בשני מישורים: בעיצוב הדמויות הראשיות בסיפוריו, שאופיינו כאינדיבידואליסטים העומדים מול עולם מנוכר עד ללא מוצא; ובסגנון שתואר כהתפרצות פיוטית של תיאור פרטים ופרטיהם עד גודש, עד התפוררות הסיפור ל„פראמה פיוטית". לשתי ההבחנות אין יסוד. את השניה הפריכו כבר היטב במאמריהם, כולל אלה שבקובץ לפנינו, דן מירון ותלמידיו, שהוכיחו מציאות מבנה ועלילה ברורים בסיפורי גנסין. וגם לראשונה אין שחר. את שתי ההבחנות אפשר להפריך ביחד, כשמראים שכל סיפור של גנסין הוא יצירה „אחרותית", המתארת את אחרית האדם והסבתע: אמנם אחרית נוראה, ריקה מחסד וריקה מפשר לאדם, אחרית של פריה ורביה וכיליון ללא סוף, אבל אחרית. התעלמות מאחרות זו, שעושה את מבנהו של גנסין אחיד ומוכלל ולא מפורק עד חוסר סדר, ומבטלת את האינדיבידואליזם, בהתסכה את הפרט להלך מסורשכו של העולם, היא השגיאה המהותית ביותר בביקורת גנסין.

בסך־הכל יצרה התקופה השניה בביקורת גנסין, מצב משונה: היא הורישה לתנועה הציונית ולתרבות הישראלית, כדמות מרכזית, יוצר שכל יצירתו כפירה גמורה בציונות ובלאומיות בכלל. במסווה „מודרניזם" שלא הובן, אומץ הניהיליזם של גנסין. אבל שיאו של התהליך הוא בתקופה השלישית, האחרונה בינתיים, בביקורת גנסין. זו הביקורת הישראלית שמאמצת את לבה בתום את יצירת גנסין, משום שהדימוי המוטעה של גנסין כמי שמכביא לשיא את חוויית ההתפוררות הקיומית של האדם המודרני תֹאַם מאוד למה שהחל להסתמן מראשית שנות החמישים, כמהלך חדש בתרבות הישראלית.

במידה רבה דומה הגילוי המחודש של גנסין בסיפורת, לגילוי המחודש של פוגל בשירה, כ„מבשרים" ספרותיים שמגליהם מוצאים בהם מה שרצו למצוא. אין כאן גילוי לצורך „עשיית צדק" ספרותית, אלא לצורך ויכוח תרבותי עכשווי. גנסין נקרא להצדיק את ההתפוררות התמאסית, את האבדן הרעיוני, ואת שימת־הדגש על סגנון, במקום על הרעיון שכבר איננו, בסיפורת הישראלית ובתרבות הישראלית המתבססת עליה. ברמות שונות של העמקה ושל מורכבות, כל מחבריו של גנסין מבין המבקרים והחוקרים (להבדיל מהיוצרים האוהדים אותו, שנימוקיהם אחרים) מחייבים מגמות הרסניות בתרבות הישראלית: פסיכולוגיזם עקר, דמויות מתנוונות עד שנאה עצמית, עשיית אסתטיקה מהעדר אסתטיקה במציאות ועשיית משמעות מהעדר משמעות בעולם. הביקורת ה„גנסיניסטית" לוקחת יוצר גאוני שהגיע למבוי־סתום ביהדותו ובמחודשו ועושה אותו מראה דרך, תמרור לדרך אבדון, המוצגת כמודל חיובי לתרבות הישראלית. בהקשר זה אני נזכר במונח המפורסם, השנאה העצמית היהודית, "Judischer Selbsthass", שטבע תיאודור לסינג, הסופר היהודי־גרמני.

הצבת גנסין בראש המתנה תואמת את הכיוון „הריאליסטי" בביקורת הישראלית. הרחבה בסגנון, על חשבון הפחתה ברעיון, ואידיאליזציה של טיפוס עקר, נפתל בעצמו, ללא דרך מוסרית, פילוסופית או מדעית, במתכונת התלוש הניהיליסטי של גנסין, כ„הטיפוס הישראלי". לא פלא שדן מירון, הגנסיניסט העיקרי בביקורת הישראלית, מעלה על נס בסיפורת הישראלית את שני הרומאנים של יעקב שבתאי, המהווים את ההתגשמות הבולטת ביותר של הגנסיניזם בסיפורת הישראלית.

את „שבחי גנסין בביקורת הישראלית" אפשר לערוך בשלוש רמות של טיעון: 1) הטיעון בזכות סגנונו. 2) הטיעון שלסיפוריו עלילות ומבנים ואינם „פראמות בפרוזה"; 3) הטיעון שבסיפוריו השקפת עולם ברורה, הבונה את עצם הכתיבה הספרותית כדרך גאולה ליוצרה.

הקובץ הנוכחי של מאמרים על גנסין מהווה שיא במחקר־גנסין עד היום, בין השאר גם משום ששלוש רמות הטיעון מצויות בו בפירוש. מאמרו של מירון, שאכן הוא שליש הקובץ בהיקפו (למעלה ממאה וחמישים עמודים) הוא המייצג המובהק של רמת הטיעון השלישית. ברור שמירון ערך את הקובץ כך, שהמאמרים האחרים משמשים בסיס ומבוא למאמרו. הקובץ בנוי להציגו כשיא בתופעת הגנסיניזם, ואכן כזה הוא.

הרמה הראשונה, הסגנונית, היא הרמה ה„נאיבית" של הביקורת המחייבת את גנסין. יצרו אותה חוקרים שראו באמת ובתמים את המורכבות הסגנונית של גנסין כערך עצמאי של „מודרניזם" בסיפורת העברית המתהווה, מבלי לשים לב שמורכבות סגנונית כזו מלבד זה את התפוררות הרעיונות הרבדים בספרות העברית, לדקירות של תיאורי התנודות. חוקרים אלה מצדיקים בעקיפין תופעה ספרותית שאינם שמים־לב למלוא היקפה. את הרמה הראשונה מייצגים כאן מאמריהם של איתמר אבן־זוהר, יוסף אבן, תמוכל בר־יוסף ומאיה אגמון־פרוכטמן. בעיקר יש לציין את מאמרה הרציני של תמוכל בר־יוסף, על מה שהיא מכנה „המטאפורה הגולשת" (ואני מעדיף לכנותה „מטאפורה מעובה") בסיפורי גנסין. יחד עם זאת, לא מושם כאן הדגש על התופעה המרכזית בלשונו של גנסין: העובדה שלשונו לשון פאראדיגמאטית, אחידה, שכל דימוייה שייכים לכמה משפחות קרובות של מלים, למרות המורכבות התחבירית והמורכבות המטאפורית שלו. סיפורי גנסין חוזרים על משמעות אחת של אבדן, בסגנון שהוא אחיד ברובם. לא הלשון היא המבדשה את התפוררות העולם של הדמות, אלא המספר הנבוך, המפוזר, ה„אל־מזמן", שהוא הקשר מועצב בין גנסין ובין הסגנון „המודרניסטי" בסיפורת הישראלית. כל השאר הוא טעותו של הטוען אחרת, או אשליה.

הרמה השניה, המבנית, מוצגת יפה כאן במאמרה של לילי רתוק, שהוא ניסוח מחודש של דבריה, במבוא למבחר המאמרים על גנסין, אותו הזכרתי למעלה. ניכר בלילי רתוק, שהיא תלמידתו של מירון. נסיונה להוכיח שיש עלילה ומבנה בסיפורי גנסין הוא הבית־היסוד לתפיסת מירון את הכסר הארספואטי של סיפורי גנסין – את הצגת כתיבת הסיפור המודעת והמתוחשבת בכתיבת כעם לקיום. כתיבתה נשארת „ניסראלית". אין היא מגיעה מניתוח בסיסי מאוד של מבנה לאינטרפרטאציה, הרי היא כמי שעולה את עבודת־ההכנה לקראת הופעתו על הבמה של המאסטרו מירון.

הרמה השלישית של הטיעון מאופיינת בלעדית על־ידי מי שמינה עצמו „הגנסיניסט הראשי בחקר הספרות העברית". מירון לא הסתיר אף פעם את דבקותו בגנסין, וניסה לבססה כיד חוכמתו ובקיאותו בתרבות. במאמר שהוא, כאמור, הגדול שבקובץ ואף המאמר העיקרי שכתב על גנסין עד כה, „חיים באפו של הנצח", הוא מנסה בצורה מבריקה להפוך את אופייה של יצירת גנסין מניהיליזם אומלל וגאוני, למערך מתוחכם של אמירות תרבותיות, שהחיוב בהם הוא עובדת קיומן, העובדה שהאמנות ממשיכה ונוצרת. מירון מתאר את יצירת גנסין כיצירה ארספואטית, אמנות העוסקת באמנות. הוא משכיל לפרוש מגוון מרשים מאוד של מה שהוא מכנה „הקשרים ספרותיים" – אזכורים ספרותיים בצורות שונות, מפארודיה ועד פאתוס, של מקורות ספרותיים ותרבותיים – כדרך העיקרית שבה בונה גנסין את המשמעות בסיפוריו הגדולים. לגבי רובם הוא אכן מצליח לשכנע שגנסין יצרם במכוון, וכן שהפירוש המוצע על ידו, על ידי מירון, הוא פירוש קוהרנטי היוצר קשר סביר בים „ההקשרים הספרותיים" השונים.

אורי ניסן גנסין

הבעיה העיקרית במאמרו היא בעיה „אריתמטית". הסך הכולל של דוגמאותיו להקשרים ספרותיים איננו מסתכם למה שמירון מייחס ביותר מתוצי פה ליצירת גנסין: כאילו מאמין גנסין שהספרות עצמה ממשיכה לחיות, גם אם יוצריה מתים ונשכחים, וכאילו מטרת כל אזכוריו הספרותיים, מודעותו העצמית הספרותית, היא לשים „חיים באפו של הנצח". הסך־הכל איננו מסתכם ל„יש" האחד אותו מוצא מירון בסיפוריו הגדולים של גנסין, כי המפעל הספרותי של גנסין, שסך־הכל זה אמור לייצג, הוא מפעל ריק מתוכו. זו טעותו היסודית של מירון באינטרפרטאציה האמנותית שהוא מייחס לגנסין. כי מה משמעות הטענה שגנסין כותב בזכות „הספרות", ללא ייחוס כל זכות ומשמעות לחיים בתוך אותה ספרות? מירון מציג בסופו של תהליך, את יצירת גנסין כיצירה בזכות היצירה, בזכות הספרות אבל לא בזכות החיים. זוהי רמיה עצמית. בחירה בקלף הלא־נכון במשחק. במסווה של ניתוח „קונסטרוקטיבי" (אמנם ניתוח מבריק ומרשים כשלעצמו, שנעשה בידי רטוריקן מעולה ואיש־יודע־ספר ממדרגה ראשונה), הוא הופך בביקורתו הספרותית את גנסין לכהן גדול של לא־כלום, ועושה עצמו לדובר ראשי בזכות „תרבות" שאין לה כל תוכן חיובי. אם התרבות (היהודית) היא לדעת מירון, מה שמשקפים סיפוריו של גנסין, כי אז היא איננה. ה„גנסיניזם" של מירון הוא דיבור על ריק כעל תרבות. בחירה ביוצר שהיה מנתח ולא בונה, שיכולתו היתה אפוין קודר עד הרס מוחלט העמדתו כסמל תרבותי. זה שיאה של הרסנות – לכהן באין כסמל מייצג.

ההתפעלות מהאחידות הסגנונית המיוחדת לגנסין או מיכולתו המופלאה לניתוח פסיכולוגי בתוך מסויים, של טיפוסים מסוימים, היא דבר אחד. העמדתו בראש פירמידת תרבות עברית היא דבר אחר; היא העמדת הפירמידה על קודקודה, כדי שתיפול ותיהרס. במשולש היוצרים הגדולים של ראשית המאה, ברדיצ'בסקי־ברנר־גנסין, גנסין הוא המבוי־הסתום שנשאר קיים, בזכות העובדה שחבריו ליצירה נתנו את הטון ולא הוא. האתוס של ברדיצ'בסקי והאתוס של ברנר, הם שהציבו יסודות לספרות עברית. מי שמוליכם בגנסין, קורא להרס עצמי ולסיפורת של הרס עצמי.

יהודית כפרי

עוד משחקים בהייקו

א

לָתֵת לְךָ
שִׁירִים.
מַשֶּׁהוּ שֶׁאֶפְשָׁר לְהוֹצִיא בְּהַחְבָּא
מִפְּנֵי עֵינַיִם מְקַנְּאוֹת
וּלְהִשְׁתָּאוֹת
וְלִחְיֹךְ
וְלִבְכּוֹת.
„אֲפִלּוּ צִפֳּרִים הַצָּדוֹת צִפֳּרִים
יְשֵׁנוֹת עַכְשָׁו",
הוּא אוֹמֵר.
יְשֵׁנוֹת.
וְאֵין שׁוּם סַכָּנָה בָּעוֹלָם
שׁוּם סַכָּנָה
עַד שֶׁיָּקִיצוּ.

ב

אוֹ אִישָׁה,
שׁוּב אִישָׁה:
„אָדָם אֶחָד
וּזְבוּב אֶחָד
בְּאוּלָם אוֹרְחִים עֲנָקִי".
הָאָדָם הֶחָשׁוּב כִּזְבוּב;
הַזְּבוּב הֶחָשׁוּב כְּאָדָם;

וְהֶחָלָל הָרֵיק
הַפָּעוּר סְבִיבָם
(הַמְאָרֵחַ
שָׁכַח לָבוֹא).

ספר ההיתולים של החתולים

גיורא לשם

ת.ס. אליוט / ספרו של פוסם הזקן על חתולים שימושיים / מאנגלית: יהודית קופנהגן / עטיפה: יעל שורץ / ספרי סימן קריאה והקיבוץ המאוחד / 1986 / 39 ע'.

איש לא שיער בנפשו שמא אליוט הנכבד מהוצאת הספרים „פאבר את פאבר" כותב בסתר שירי ילדים על חתולים. אמנם, היו שכינו אותו מאחורי גבו, בחביבות אך בלחש, בכינוי „פוסום הזקן". גם הוא, לעתים, בשעות של חוויות דעת, פנה אל עצמו בשם זה, שמשמעותו „נוכל זקן" וגם „חתלתול זקן". אך בשנת 1939, כאשר אליוט כבר היה מפורסם בכל העולם כמחברם של „שיר האהבה של אלפרד ג'. פרופרוק", „ארץ השממה" ומאמרי ביקורת חשובים, יצא לאור הספר הזה, שהדהים את העולם הספרותי ואולי גם את עולם החתולים.

ובכן, זכו החתולים להנצחת דיוקנם בחרוזים שקולים. הם יצאו מאלמוניותם: מעתה, עלי ספר, לכל חתול וחתול שמו, תיאור אופיו, מקצועו, תפקידו, סודותיו וכתובתו. המסתורי מכל הוא שמו המפורש הבלתי־מפורש של החתול, כל חתול, הידוע רק לו. נוסף על השמות שהעניקו לו בני המשפחה: „זהו שם אשר לא תנחשו לעולם / ואותו שום מחקר לא יוכל לגלות – / החתול לעצמו ישמרנו בסוד./ כשתבחין בחתול תפוש ארשת שתיקה,/ זה משום שתמיד רק על זה הוא חולם: / מוחו משוקע בהגות עמוקה,/ בהרהור, בהרהור, בהרהור על השם,/ שמפרש הבלתי־מפורש / שלאבלאפרש / שם עמוק, מסתורי ונבדל מכל שם". ולאחר פרשת שמות, כשלכל חתול שם וכינוי במלכות, מפליה החתולה גמבי־יתול, עקרת בית מסורה ומסודרת, לא פמיניסטית, המתבטלת כל היום ומתחילה בעבודות משק הבית בלילה. „אופה להם עוגת־עכבר מלחם קטניות", אך גם „היא מפשילה שמלות חוטלת למרתת,/ כי עסק רב לה בדרכי העכברים – / התנהגותם לקויה, נימוסיהם גרועים;/ או תרכז אותם על השטיח בשורה, ותלמדם סריגה, רקמה וגם זמרה". מה לעשות, גמבי־תול היא חתולה זעיר־בורגנית. דברימיהו הטוב הוא לעומתה חתול כפר בהמייני זקן, שכבר קבר תשע נשים, וכדומה שהיו לו תשעים, ועוד ידו נטויה, ובך, נמשך מצעד החתולים ההולך משפם עד שפם: נמרוגן, ג'ליקתלתולים, רמתולקניס, קסטתול, גוס, סקימבלנשיק ואחרים.

ת. ס. אליוט

אך למותר לתבב את דברימיהו הזקן ואת סיפורי הפקינים הכרוכים לו בזנבו, ולאחר שפגשת בקוסם המופלא מיסטר מפיסתופלס – חתול להטוטן־קלפים ורמאי של משחקי קוביה – אתה מזדמן עם המסתורי מכולם, הגדול מכולם, מקויטי, ה„שובר כל חוק אנוש, עובר על חוק הכובד". בין ידידיו של אליוט היו שסברו, שמקויטי הוא אליוט בפרוות חתול. מבקרי ספרות אחרים אף נתפסו לעניין ברצינות לאריתולית. בינם לבין עצמם ציטטו הידידים מחרוזי אליוט על מקויטי: „וכשהוא נראה חציישן, הריהו ער ממש./ כי הוא שכן בדמות חתול, מפלצת השחיתות./ אולי תפגוש בו בסמטה, או תיתקל בו פתם – / אבל כשפשע מתגלה, מקויטי כבר לא שם! / למרות שהוא רמאי קלפים מראהו די נכבד / ואין למצוא טביעות רגליו בכרטסת סקוטלנד־יארד".

כ„נוכל זקן" מן המודרנים ידע אליוט, שיש פסיכולוגיה חתולית, פרוידיאנית וגם של מעמקים. ואסור לבלבל בין פסיכולוגיה של חתול ובין זו של כלב, כי „כאן צריך לומר אגב / שהחתול אינו כלכלב./ כלבים, שמפגינים רוב כוח,/ נושכים מעט, מרבים לנבוח;/ כן, לכלבים בסך הכל,/ אפשר לומר יש אופי זול". הה האזו לשמע הדברים האלה זקף כלבי, הארון מרלי המהולל מרחוב ביליץ מול יוסל ברגנר הממכולת של אוסנת, אורן וגם אפרכסת, כישכש בזנבו, ויצא לרדוף חתולים (מודרנים!) על המדרכות ובחצרות. הכלב שלי היה יכול לכתוב ספר על אופיים וטבעם של חתולים, לפחות כמו אליוט, לו באמת היה מצליח לתפוש אותם.

אבל אליוט תפס אותם וגם הנציחם בספר, כחיוכו של חתול הצ'שאייר, המגחך ליזה של השוגרות. בסוף הוא מסוגל לומר, ובקולו רם: „ודאי עלה בדעתכם / שהם דומים לי ולכם / ולטיפוסים מן הסביבה / שוני דפוסים של חשיבה,/ כי יש בריאים ומשוגעים / ויש טובים ויש רעים / וחלקם שפוי, חלקם בלוו – / אך את כולם אפשר לחרוז". ואין מה לומר, „פוסום הזקן", סליחה, ת.ס. אליוט מכיכר ראסל, לונדון, הרי מעדן ספרותי דליקטס לחתולים, לכם וגם לי.

מה קורא

לטיף דורי
ראש משלחת השמאל לרומניה

„זה שנה בקירוב, בגלל לחץ העבודה, לא הצלחתי לקרוא ולו ספר אחד, למרות שאני אוהב ספרים. בתחילת השבוע, בשובי הביתה, היה לי צורך עמוק לקרוא ספר. הספר היחיד שבא בחשבון הוא „מקים של יום אחר", ספרו של ידידי, הסופר ואיש־הרוח הפלשתינאי אכרם הניה, מה עוד שבעמוד הראשון של הספר מופיעה הקדשה אישית שלו, כאות הערכה ליחסים הכנים בינינו מזה זמן רב ולמאבקינו המשותפים למען השלום בין שני העמים.

„זהו קובץ של סיפוריו הקצרים, שראה אור לפני חודשיים. כל הסיפורים שאובים מן המציאות הקשה של הכיבוש המתמשך בשטחים, אותו כיבוש שמשחית גם אותנו. מה שמציין אותם במיוחד זה הסגנון המינורי והמאופק, לפי הערכתי. הספר מתאר נוף ערבי מובהק, את הנוף הכפרי על דמויותיו: פלחים ופקידים קשי־יום. הייתי שמח אילו תורגמו הסיפורים לעברית.

ראומה זיסקינד

מעת לעט

50 אחוז

הסופרים מרבים בעד עצמם. ולאחר כל המהומה על הישועות הנבחנות, שבאו או לא באו בעקבות מסקנותיה של ועדת ראש הממשלה לבדיקת מצבו של הסופר העברי, נשארו העובדות היבשות בעינן.

צדקה עשה אתנו גיורא לשם במכתבו למערכת המדור, שפורסם ביום שישי שעבר, כאשר ריענן את זכרוננו. במדינת ישראל מנכים למס הכנסה 50 אחוז במקור משכר סופרים – אבל משכר מפורסמים – רק 30 אחוז, והוא הדין בתשלומים בעד עבודות בנייה. למה? כבע.

את העוול הכלכלי הזה, שיש לו בהחלט השלכות רוחניות ותרבותיות, ביקשו הסופרים לתקן. בקשתם לא נתמלאה. נכון שביזמת מי שהיה אז ראש הממשלה, שמעון פרס, הוכפל מספר חתני פרס היצירה הסופרים־היוצרים, הנהנים ממשכורת מלאה בעבור מחצית שעות־העבודה. ונכון שמשרד החינוך והתרבות, על־אף קיצוצי התקציב, הגדיל התמיכה במפעלי אגודת הסופרים העברים. אבל בעניין הניכוי במקור, לא נעשה מאומה.

שלמונות מס ההכנסה – כך מספרים לנו – עמדו בתוקפה בצורה בעניין זה. האומנם מפני שבאוצר יושבי שבעה נקיים על סולם־עדיפויות של משלחי־יד החולינו, כי הספרות לענפיה ולסוגיה ראויה להתחשבות פחותה מאשר הטפורט או הבנייה?

אם כך באמת אירע, זהו נושא מרתק לדיון על התפתחותנו האינטלקטואלית. ידוע היטב למי שחפץ לדעת, עד מה קשה הוא קיומו של סופר בישראל. אין כאן מי שמסתגל להתפרנס מכתיבתו האמנותית. כל זה אינו מפריע למנהיגינו להציב דברים במתלהמים על „עם הספר", מורשתו ומה שמתחייב ממנה.

לו יהי כך. אבל להבא, כשנשמע נאום מן הנאומים הללו, ניתן את דעתנו על 50 האחוזים. במקור.

בעמוד הראשון

בניגוד למה שסבורים אי־אלו נשמות עגומות, אין הספרות העברית בה „נידחת". מה ושם רואות אור יצירות עבריות, קלאסיות ומודרניות, בתרגומים ללשונות זרות – ואפילו זוכות לדר חיובי, וגם חיובי מאוד.

הנה כי כן, בעמוד הראשון של אחד הגליונות האחרונים של ה„ניו־יורק טיימס בוק רביו", שעל חשיבותו אין צורך להרחיב את הכתיבה, מתפרסם מאמר נלהב של פרופ' רוברט אלטר, מחשובי חוקרי־הספרות בארה"ב, על רומאן של אהרן אפלפלד שלנו, שתרגומו לאנגלית יצא באחרונה. מעניין, כי הרומאן – הקרוי באנגלית „אל ארץ הצבעוני" ובעברית, כנראה, „אל ארץ הגומא" – עדיין לא הופיע בשפתו המקורית. ליתר דיוק, פרקיו נורסמו ב„מאזניים", „עכשיו", „מעריב" ו„ידיעות אחרונות", אבל לא קובצו בצורת ספר.

כך או כך, טוב ונעים לקרוא את דברי השבח של פרופ' אלטר, המונה את „אל ארץ הגומא" עם מיטב יצירתו של אפלפלד. יש איפוא אוזניים קשובות לבת־קולה של הספרות הישראלית.

מ.ד.

עורך: משה דור • עריכה: יהודה גור־אריה

صكنا من الاصل

صورة عن الأصل

בחלון מוגף, באגרוף קפוץ

יוסף אורן

רות אלמוג / „נשים", שבעה סיפורים / הוצאת כתר / 1986 / 124 עמ'.

אחת מן הגיבורות בקובץ סיפוריה החדש של רות אלמוג הינה בעצמה סופרת, שמבהירה: „אינני אוהבת הכללות ביחס לטבע האנושי וגם לא ביחס לאמנות – – – הכוונה היא ללכת עד כמה שאפשר רחוק מן הסטריאוטיפ" (עמ' 91). ליקוטם של שבעה סיפורים על נשים בלבד – מעמיד את רות אלמוג במבחן קשה: כיצד לשמור על עצמיותה של כל אחת מגיבורותיה. ואמנם היא הצליחה להתרחק מן ההכללות, על אף קווי דמיון מובהקים שנחשפים בנשיותן. נשיות אינה סטריאוטיפ, כי אם עולם רב־פנים. כתיבה סטריאוטיפית על נשים ניתן היה להגדיר כסיפורים אלה, אילו שיעבדה הכותבת את גיבורותיה למגמה פמיניסטית.

רות אלמוג נשמרה מצביעת גיבורותיה בצבעי־מלחמה, ובוודאי שהרחיקה אותן מהפמיניזם הבוטה, המיליטאנטי. הסיפורים אינם מנופפים בדגלי השחרור מעריצותם של הגברים ואין הם מרמזים שע"י העלאת חזיות באש ישתפר מצבן של הנשים. מצוקתן של הנשים בסיפוריה היא אימננטית וסיבתה של המצוקה אצל כל גיבורה היא שונה. ממש כמו היא גם מצוקתם של גברים: נתונים קיומיים גוזרים אותה, אך עובדה זו אינה מבטלת את ההבדלים ביניהם. תוקפם של סיפורי הקובץ „נשים" אינו במסר מכליל כלשהו, כי אם באבחנותם האנושית – ועם זו מסוגלים להזדהות נשים וגברים כאחד.

רות אלמוג

מצוקתן של הנשים מפורשת יותר מכל בסיפורה „הגיה כבר לא כחולה": „אשה כחולה היתה הגיה סוכול. אמנם לא תמיד היתה כזאת, כחולה. אבל אם היתה אי־פעם תינוקת צחקנית ועליזה, או אחר־כך – ילדה שובבה ומלאה גיל, הנה עכשיו כך היא, כחולה. —— כל כולה עשויה כחול של איזו אי־הבנה, של אדישות, של האטם שנאטמו סורגי לבה. והכחול הזה, המעורב בקצת סגול ובקצת אפור, גוונים ששוללים ממנו כל אפשרות של שמחה, זה הכחול הנצור, האי־זוהר, הנעול לגמרי בתוך עצמו ואינו משאיר שום פתח, ולוא סדק, לחום" (עמ' 62).

רגעי הרווחה בחיי הגיבורות של „נשים" הינם נדירים. כולם נחלת הזכרון, רובם קשורים בדמות האב. הבגרות נתגלתה להן בקו שיתותה. נעוריהן חלפו, אך הן טרם הרימו ידיים. כל אחת מגיבורות הסיפורים נאבקת בדרכה שלה על תוכנם של החיים. המאבק בבדידות ובזהירתה הוא להן מאבק לחיים ולמוות. כולן תובסנה במלחמה זו, מה גם שבאחרות מהן כבר שוכנת המחלה, שהיא כעין מטונימיה של הקרבות הקודמים. למרות זאת, הן אוזרות את שארית כוחן לקרב האחרון, אלא שכנשים הן נאבקות בדממה, במופנמות מוחלטת. ודומה מגשימות את עצמן בעצם ההתמודדות והקבלת־החיים. סיפורי „נשים" הם מיבחר של הקרבות האחרונים הללו במלחמות־הקיום המתמשכות והמתישות של הגיבורות.

זיקתם של סיפורי „נשים" לפילוסופיה האכזיסטנציאליסטית שוללת אף היא את הארתם כסיפורים פמיניסטיים גרידא. אלא שזיקה זו משתמעת מהקובץ, אין היא קיימת בתודעתן של הגיבורות. מצוקתן היא מוחשית והן מודעות לה בשל רגישותן המיוחדת. הן אינן עוסקות במצבן הקיומי של כלל הנשים ואין הן מתנחמות בדמיון שבין סבלן, לייסוריהן של נשים אחרות. גורל כל אחת הוא עניינה האישי ולכן כל סיפור נבחן במידת הזהירות שבה הוא מהלך ברשות־הפרט האינטימית הזו. גם ליתר הדמויות הנשיות ניתן לייחס את הדברים שנאמרים על הגיה סוכול: „בגה שקטה ומובדלת, פניה כמו חלון מוגף, כמו אגרוף קפוץ" (עמ' 63).

נגיעתה של רות אלמוג בכל אחת מגיבורותיה היא נגיעה בוטחת ומעודנת כאחת. רק בסיפור אחד – „כל הקיץ, כל הלילות" התירה לגיבורה גם את תפקיד „המספר". בכל האחרים קיים מספר חיצוני, כל־יודע, חדירתו לעולמן הפנימי של הדמויות מבוקרת היטב. גם ניסוחיו, אשר מרבים להסתייע בלשון מטאפורית, מעדנים את הנחשף. הפיתוי לאפשר לגיבורות לספר את סיפוריהן בעצמן היה גדול. מספרת פחות מנוסה מרות אלמוג היתה נאחזת בו בפזיזות, כדי להשיג את האפקט הריאליסטי, את הרגשת האמינות. בחירתה של רות אלמוג היתה נבונה יותר. בכך חסכה מן הקוראים סיפורי־וידוי חושפניים מדי, הן בתוכנם והן בניסוחם הלשוני, שאי־אפשר היה למנוע את הוולגאריזציה של העולם האינטימי המסופר בהם.

הגיבורות של „נשים" שרויות בו־זמנית בשתי מציאויות. את הממשות הבלתי־נסבלת הן עוקפות ע"י הימלטות למציאות שהן בודות לעצמן. שם, במציאות האחרת, הן מפצות את עצמן על מנת גורלן בממשות. בכרתה של המציאות הפנטאסטית הזו, שהיא פיוטית ורומאנטית, הן מצליחות לשאת את הממשות. הסיפור „שלומית: סוס שותה שחור, חבצלת ואור זורם" מדגים יותר מן האחרים את הקשר ההדוק בין שתי המציאויות. הגיבורה, ששוהה בפנסיון בחו"ל, כותבת סיפור, שבו שוזרת את עצמה בסיפור אהבה כפול. בממשות, חייה שוממים וסטאטיים, אך בעלילת הסיפור היא נתונה בהרפתקה מסעירה. הצלחתו של הסיפור היא במלאכת הקומפוזיציה: בשזירה הנבונה של שתי המציאויות זו בזו.

חדירתם של סיפורי הקובץ, אל עולמן הפנימי של הגיבורות, חודרת ומסתייעת באמצעים זהים: נטיה לקטעי זכרון, בריחה אל מצבים הזויים ודבקות בחומרים פיוטיים וקטעי־שירה, צבעים, משפטים הטעונים ערך רגשי, היפוך ערכם של גדולות וקטנות ועוד. מיחזור האמצעים האלה עלול להסכם למתכונת מניירסטית בכתיבתה של רות אלמוג. בכך ניתן להסביר את הגודש המלאכותי בניצול הצבעים כחול ואדום בסיפור „הגיה כבר לא כחולה". כיון שתחמה לעצמה תחום כה מוגדר מהבחינה התימאטית, צריכה רות אלמוג לחפש אופני־ביטוי חדשים להעלאת עולמן הפנימי של הגיבורות.

הסיפור „הצטמצמות", שהוא החדשני מכולם בקובץ מעניין זה – הינו גם הטוב מכולם ב„נשים". זהו סיפורה של מורה מבוגרת וערירית, במהלך חופשת־הקיץ מביה"ס. הסיפור מתגזר מאותם אמצעים שמנינו קודם. בשיטתיות הוא מתמקד בתאור הממשות. הזמן הריאלי של הגיבורה מצורף מפעולותיה ומשיחותיה. היא נאבקת בבדידותה ע"י שוטטות כפייתית ברחובות העיר, חודרת אל חנויות קבועות בגון. מדי פעם היא נמלטת אל דירתה, כדי לפרוק את סבלה בפרצי־בכי, במסווה של האזנה לתקליט אהוב. עולמה הפנימי נחשף דרך פעולותיה חסרות־המנוח בממשות החיצונית. זהו נסיון מרתק להבקיע אל הבלתי־נתפס, דרך הקונקרטי בלבד.

גם בחלק מן הסיפורים האחרים גוברת הנטיה להשיג דיוק בתחושתן של הגיבורות, ע"י עיבוי תאורי־הממשות. הדבר עולה מהשוואת הסיפור „רחל ששון, ברומא, פוגשת את פליני" אל נוסחו הקודם, כפי שהתפרסם בקובץ הסיפורים הראשון של רות אלמוג: „חסדי הלילה של מרגריטה" (1969). בין שני הנוסחים מפרידות עשרים שנים. הנוסח האחרון, שנכלל ב„נשים", הינו ללא ספק בנוי יותר וטוב יותר, בעיקר בשל ריאליזציה כזו של מציאות חייה של הגיבורה.

בנוסח האחרון גם הוגברה נוכחותו של הבעל. אווירת הניכור ששוררת ביניהם מעניקה הנמקה מוחשית נוספת לבריחותיה של הגיבורה אל הזיותיה. אך בעיקר ניכר השיפור בנוסח האחרון של הסיפור, בקישור המעברים ממציאות למציאות – בריחותיה של הגיבורה נשענות היטב על גירויי הממשות. כך עולה מן הקטע הבא, שנוסף על הנוסח הראשון: „רחל ששון השפילה את עיניה ומבטה פגע בכתם שמן שזוהר על הכביש בכל צבעי הקשת. פיה נפער מעט מחמת ההפתעה. איזה יופי, חשבה, ולא גרעה מבטה מן הצבעים הזוהרים שנבגו בסדר ובשיטה בעיגול זורם, שקו הגבול שלו מטושטש וכל אחת מן הנקודות שעליו רחוקה ברחק שונה מן המרכז האטום הקבוע. והיו שם סגול הדריך ליד צהוב שהיה כמו אור מבהיק וכחול בהיר ליד ארגמן כהה. היא לא יכלה להתיק את עיניה מן המראה" (עמ' 52).

לגברים בעולמן של גיבורות „נשים" נודע למרבה ההפתעה, מקום שולי. הם משולבים כמרכיב אחד בהוויית המצוקה של הנשיות, שבה הם מגלמים את האטימות ואת הבוגדנות. יתרונם הוא בעולם המעשה. בכך הם מבליטים את חולשתה של האשה בו, שעה שהם מוצבים כדמויות אנטגוניסטיות לה. כזה הוא תפקידו של הבעל בסיפור על הגיה סוכול, שפעלתנותו מדגישה את אוזלת ידה הרופפת בתוך־המעשה: „וכל אותה עת מקפץ חיים סוכול ומפספס ומניף את ידיו כשהוא מתלהט וצועק, ומתקוטט עם הנשים הללו, שלעתים היו מבלבלות לו את המוח ומוציאות אותו מכליו – – – וכשהיה מריס את גרונו על הבשר, היה מסיח בו את זעמו ובהגנת לב היה מוחה את ידיו בסינר המזוהם שלמותניו" (עמ' 63).

הצבה כזו של הגברים בסיפורים מבליטה שחולשתן של הנשים היא אך ורק בעולם המעשה. יש להן יתרון מוחלט על הגברים במציאות האחרת, הפנטאסטית. בה הן שומרות על ייחודן, ובה הן נוחלות נצחון על קיפוחן בעולם הממשי. אך בכל מקרה, הבריחה היא להן רק עזר־טקטי במאבק הקיומי. אין הן תלושות מן הממשות ואין הן משלות את עצמן. גיבורת הסיפור „שלומית: סוס שרתה שחור, חבצלת ואור זורם" אינה מצליחה להשלים את הסיפור, שבעזרתו היא אמורה להעתיק את עצמה משממון המציאות הזאת, אל מלאותה של המציאות האחרת. היא מפסירה: „זאת מלחמה אבודה". עוד קודם לכן הבהירה לעצמה: „הנסיעה הזאת היא הרפתקה מסורפת, עצובה ומחרידה. אני יכולה לחזור רק על המוות, המשחרר אותנו מכל הייסורים".

ספרי הראשון

יגאל לב

הרחק מהחגיגה הגדולה

על ההבדל בין האמיתי למדומה, למדתי בטיול שערכתי עם בני הפעוט בגן החיות. אצל כלוב הפילים עצרנו. הצבעתי על החיה המגושמת והענקית, שלילד בן השנתיים נראתה מפלצתית ואמרתי בטון אבהי רך: „זה פיל". הבן, בקולו הדק מחה: „לא נכון אבא, זה לא פיל. הפיל הוא כאן". הוא הצביע למעלה, על לוח הקרטון שהתנוסס מעל הכלוב ועליו היה מצוייר... פיל.

זה היה בחופשה הראשונה שלי שלאחר מלחמת ששת־הימים. אז עמדתי לראשונה על סוד ההבדל בין האמיתי למדומה. על כך שאנחנו מחליפים בקלות ביניהם. בעצם, המדומה הוא הסמל. ויש רק מקום אחד שבו הארוע הוא גם הסמל וגם המהות עצמה. וזוהי המלחמה.

חזרתי ממלחמת ששת־הימים אל תוך החגיגה הגדולה. אל השכרון, שדומני ששוב לא יעבור על עמנו. ישראל, שגילתה פתאום את עוצמתה האדירה, את גבולותיה החדשים ואת הערצת העולם, האוהב תמיד מצליחים. קשה למצוא בתולדות העמים, מקרה של עם, שמלחמה שיכרה אותו כל־כך. מלחמה שנראתה קלה מדי. מצליחה מדי. מהירה מדי. מלחמה שנדמה ששילמנו עבורה מחיר קטן.

בתוך השכרון הזה צעדתי כחייל שנטל חלק במלחמה, אבל סירב לטעום מיין התהילה. חשתי נוכרי בארצי שלי. לא הבנתי את השמחה. לא יכולתי לקרוא את הספרות שהפכה את המלחמה לפיסגת החלומות. בתוכי נשאתי את אימי המלחמה כחייל פשוט, וחרדות אלה דחקו אותי לקרן זווית, הרחק מהחגיגה הגדולה.

הרומן „באלוהים אמא, אני שונא את המלחמה" הבשיל בי כניגוד לזרי הדפנה ולמבול ספרי הנצחון. ניסיתי לתאר בניב פשוט, את עולמו של צעיר, אשר ערב מלחמת ששת־הימים מצא אותו מבולבל ולכן הוא ביקש שתבוא מלחמה ותפתור את כל בעיותיו, כדי ששוב לא יצטרך להחליט לבדו על גורלו. הוא נקלע למלחמה, מכיבוש הר־הבית ועד כיבוש הגדה. ובתוך המלחמה הוא מגלה את עצמו. כאשר הוא נופל ביום האחרון של הקרבות, מגיעה הביתה, כמו אור כוכב מאוחר, גלויה ששלח ובה זעקה: „באלוהים אמא, אני שונא את המלחמה".

כתבתי את הרומן כחודש לחום הרצוף של אחרי־המלחמה. נשארתי עם יחידתי עוד שלושה חודשים לאחר הקרבות, מפטרלים לאורך הירדן. כאשר השתחררתי, עליתי לצפת עם צרור הרשימות, עם מוח קודח ועייף, עם זכרון הפיל בגן החיות והקרטון המצוייר מעליו. עם ההרגשה שאני רוצה לבטא, לא את המדומה, לא את המקובל, אלא את החוויה האמיתית שאדם עובר במלחמה. אפשר לטעון בצדק שהכתיבה פעלה עלי כמו ריפוי בעיסוק.

עד היום, אינני זוכר פרטים מאותו חודש קודח. זו היתה כתיבה רצופה של 14 ו־16 שעות ביום. כתיבה שכאילו פרצה בלי שיכולתי לכוון או להשתלט עליה.

אחר־כך באה ההצלחה. מסחררת. מהמהדורה העברית בהוצאת „ביתן" נמכרו עשרות אלפי ספרים, שיצאו בעשרים מהדורות. מדי חודש פרסמה ההוצאה מהדורה נוספת. הספר תורגם לשבע שפות, ויצא בבתי ההוצאה הנכבדים בעולם.

ההצלחה הראשונה לא תמיד בריאה לסופר, משום שהיא מבססת את בטחונו העצמי באורח מסוכן. מאוחר יותר אהבתי דווקא את רגעי התמימות שבהם הטלתי ספק בצרור העמודים הכתובים ובחוצפה שבעצם הרצון, שבני־אדם אחרים יהיו שותפים ללבטיך, ליסוריך ולדרך מחשבתך.

היום, אחרי מלחמת יום־כיפור ולאחר מלחמת הגליל, נראה הרומן „באלוהים אמא..." כספר מובן מאליו. אבל כאשר פורסם, הוא נשא בשורה אחרת משירת התהילה למלחמה, אותה שרנו בפזמונים, קראנו בספרים, ראינו בסרטים, ששמענו אותם בוקעים מתחנות הרדיו. הספר נראה אז זר ונוכרי – כמוני.

המלחמות אינן משתנות. הסקרנות אל סוד החיים והרעב לחיים מתחדד אל מול המוות. במלחמה אתה לומד שהיא אולי הדבר האחד שאין לו תחליף כמו שלם הקרטון של הפיל. כל אחד, כמו גיבור הספר „באלוהים אמא, אני שונא את המלחמה", וכמו חיילים בכל המלחמות, כל אחד נותן תשובה משל עצמו ולפעמים הוא מקריב את חייו בדרך אל הפתרון.

זרזירים

הספרות ו־100 שנות ב"ג

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב ויד דוד בן־גוריון מציינות מלאות 100 שנים להולדת דוד בן־גוריון, בשני ימי־עיון, שייערכו במרכז למורשת בן־גוריון בשדה בוקר ובאוניברסיטת הנגב, ויתמקדו בציר „הספרות העברית ותנועת הפועלים בארץ־ישראל".

בימי־העיון, שיתקיימו ב־26 וב־27 בנובמבר, ישתתפו חוקרי־ספרות מאוניברסיטאות שונות וסופרים, שידונו בקשת של נושאים בעלי זיקה רוחנית, ספרותית והיסטורית למוטיב המרכזי. כן ייערך ב־20 בחודש זה, בבית בן־גוריון בתל־אביב ובשיתוף עם מוסד אלתרמן, כנס המוקדש ל„יצירתו של נתן אלתרמן". המשך הכנס, שייפתח בבוקר – מושב־ערב על הנושא „אלתרמן ודור הפלמ"ח", שייערך בבית־הסופר, בהשתתפות חיים גורי, אהרון מגד ומשה שמיר.

פרס זאב

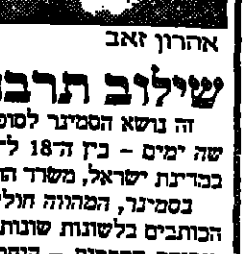

אהרון זאב

פרס זאב לספרות ילדים ונוער לשנת תשמ"ו יוענק לרות אלמוג על ספרה „צוענים בפרדס" (הוצאת „מסדה"), דורית אורגד על ספרה „הנער מסביליה" (הוצאת מכתן שו"ר) ותמר אדר על ספרה „חתול, ספן וליצן" (הוצאת „מעריב"). על הפרסים החליטה ועדת שופטים של משרד החינוך והתרבות והקרן להנצחת אהרון זאב ז"ל, בראשות גרשון ברגסון.

הטכס יתקיים ביום שלישי, 18 בנובמבר, בשעה 5 אחה"צ בבית הסופר בתל־אביב.

שילוב תרבויות בישראל

זה נושא הסמינר לסופרים עולים, שיתקיים בנוה־אילן ליד ירושלים במשך שלושה ימים – בין ה־18 ל־20 בחודש נובמבר – מטעם התאחדות אגודות הסופרים במדינת ישראל, משרד החינוך והתרבות, המשרד לקליטת עליה והסוכנות היהודית.

בסמינר, המהווה חוליה בשלשלת של פעולות דומות, ישתתפו סופרים עולים הכותבים בלשונות שונות וסופרים עברים. בוועוד זה יועלו, בין השאר, נושאים כגון ביקורת הספרות – היחס לנורמות אמנותיות שונות, דמותו של דוד בן־גוריון – מציאות ואגדה, לקראת תיאטרון יהודי, השתקפות המציאות הישראלית ביצירה הישראלית הלא־עברית, תהליך הקליטה הרוחנית והתרבותית של הסופר העולה ומחוייבות מול אינדיווידואליזאציה בספרות שנות ה־40 וה־50.

חילופי הוצאות

ילקוטי הביקורת, שכל אחד מהם מוקדש לסופר עברי מסויים, שנהגה לפרסם הוצאת „עם עובד", בעזרת קרן תל־אביב לספרות ולאמנות, עד שחדלה מטעמים כלכליים, יוצאו מכאן ואילך על־ידי הוצאת הקיבוץ המאוחד.

בעזרת הקרן, כמובן.

בשנתיים הקרובות יופיעו ארבעה ילקוטים – יהודה הלוי (בעריכת ד"ר אביבה דורון), יהודה עמיחי (בעריכת ד"ר יהודית צוויק), דוד פרישמן (בעריכת ד"ר מנוחה גלבוע) וייתכן גם אבא קובנר (בעריכת ד"ר שלום לוריא).

יצחק בסכסי, המתרגם הוותיק של גיתה, החל בתרגום „שירה ואמת" של הקלאסיקן הגרמני הגדול. כשיסתיים התרגום, יופיע בהוצאת הקיבוץ המאוחד, בסיוע המדור לספרי מופת של המועצה הציבורית לתרבות ולאמנות.

מאה שנות ראובני

האוניברסיטה העברית בירושלים, מכון יד בן צבי וקרן ראובני עושים יד אחת בציון מאה שנים להולדת הסופר אהרון ראובני. יום עיון המוקדש לסופר (אחיו של הנשיא יצחק בן צבי) יתקיים ביום רביעי, 19 בנובמבר, בשני חלקים. החלק הראשון – סיור, בהדרכת הסופר חיים באר, בשם „על ירושלים – בעקבות ראובני", שיתחיל ב־2.30 אחה"צ מבית האמנים ברחוב שמואל הנגיד 12. החלק השני – דיון, החל מ־8 בערב, בבית מאירסדורף, חדר 502, הר הצופים. ישתתפו פרופ' נתן זך ויגאל שוורץ, תנחה פרופ' רות קרטון־בלום, וקטעי קריאה יוגשו מפי בני הבית.

„נצא לקראתם בחרב נוקמת"

מלחמת התרבות בסאטירות העבריות של המאה הי"ט

יוסי ויליאן

התפרצותה האלימה של מלחמת התרבות ביהדות, מקורה בהרתקה ובהפנמה רבת־ימים של אי־נחת רוחנית ותרבותית מאי־יאות ודמים ביהדות. סימניה המאפיינים הם: מאבקים והתנגשות בין זרמים רוחניים, המבקשים ביטוי והגשמה. משלא הגיעו לכלל ביטוי, פורצת לה מלחמת התרבות בכל עוזה. היא צפה ועולה לתודעת הכלל ומאיימת לכלות כל נכסי דת, רוח ותרבות.

המאבקים האידיאולוגיים ביהדות במאה הי"ט מפגישים אותנו עם המציאות היהודית במזרח אירופה בתקופה זו. ביסודו של דבר, זהו המאבק בין שתי תנועות: החסידות וההשכלה. המאבק ביניהן מבטא שתי מגמות נוגדות: מגמתה של החסידות היא להסגר את הקהילה היהודית בפני השפעות זרות ההתנסיה של הסביבה הכסנה פניה, בעקבות האמנסיפציה וההשכלה. לעומתה ההשכלה, הפוסלת את דרכה של החסידות, מגלה פתיחות וסובלנות לסביבה הנוכרית ותרבותה ושואפת לשלב את ההמון היהודי בסביבתו. נוכח השינויים והתמורות הרוחניות המתרחשות באירופה המערבית והתיכונה. מכאן מקור הפיצול והקרע הרעיוני העמוק בין שני המחנות.

על רקע זה מתפתחת במאה הי"ט מגמה של „ספרות בעולם עריך" (י. פרידלנדר) שביטויה המובהק הוא הסאטירה. זו לוחמת את מלחמתה באמצעות כליה האסתטיים, לשינוי פניה של המציאות בקהילה היהודית. הסאטירה כסוגה ספרותית, מתארת כתחרצדדיותה את המציאות ואת ההוויה הקיומית העכשווית. עיסוקה במוסכה ובפגמיה של החברה, היה הרהנים, מאבקיה האידיאולוגיים ובדבוקתה הרוחנית של הנהגתה. הסאטירה העברית החדשה בהווה מקור לאראבזם לה־יעוד באתיים שנות מלחמת תרבות בעם היהודי.

בסאטירה העברית הראשונה „מגלה טמירין" של יוסף פרל (1773–1839) עולים הדי מלחמת התרבות בחברה היהודית בגליציה בשליש הראשון של המאה הי"ט. כל זאת, בתאור האופייני לאותם ימים בקירב הכת החסידית כחה ומאבקה נגד העיקה ההשכלה היהודית וקבריה עם השלטון המקומי האחרך. בכל מאה והביקישים האינרות המרות את הסאטירה, עולים ערכים, מנהגים ומוסרים, המתנגדים בהוותם הפנימית זה לזה והמאבקים עד הדמה האחד בשני. מוטיב נלחם במוטיב, ערך נלחם בערך, מוסר במוסר, ספר בספר, שפה אחת בשפת שקר והאור בחושך.

מעל לכל, זהו המאבק הכוחותי והקפיק בין „אמונת חכמים" (מג"ט, הקדמה) לבין התנגדויה. על רקע זה בולטת דמותו של המנהיג – הצדיק העומד בראש העדה. הגליהם באויבי הכת, המגנן תוקפני ומכה הכבק מקבל צבין אליו, קנאה ואליבות הגבנת הלקם על המתנגדים הם הנהלים מביו ועם הצדיק: „...הב כמעט כולם באנשי שלומנו ואם אפילו יש אחד מן אלף אשר אינו אוהב לו בלבו, הוא מפחד את עצמו בוודאי מפני הקפי של הצדיק ואנשי בריתנו. כי כאן הרבה מתנגדים שהעזו פניהם וקיבנגדנו היה להם מפלה גדולה ועצבה, כמה מהם מתו מיתה משונה וכמה נעשו עניים וכמה מהם נשרפו בתיהם ואת כל אשר היה להם. וכמה מהם נסאדו לבד כי עזבו אותם נשיהם וכל קרוביהם וכמה מתו בשביה..." (מג"ט, כ"ח).

יצחק ארטר

עיצוב המאבק התרבותי במפעלו הספרותי של יצחק ארטר (1791–1851) בא לידי ביטוי בסאטירה „חסידות וחכמה". המאבק ינק הן מהמסרים האוטוביוגרפיים של המספר והן בעיקר מתוך עיצוב דמותה של האשה „חסידות" המופיעה בחלום והנלחמת על אהדתו.

המאבקים הפנימיים בנפש המספר, המוצגים את ביטויים החיצוני, מופיעים בחלומו. העיכובים הנפשיים שבהקיץ פולשים בעד צבתם לתחום החלום ומבקשים להם מוצא, ביטוי ופתרון. בחלום מופיעות החסידות וההשכלה כשתי נשים הנאבקות על נפשו. בחלום עולים ביטויי קדרה, לא פחות ויתכן אף יותר, מביטוייהם בהקיץ. בחלום יכול התת־מודע לפרוץ את מסגרתו המופנמת ולתת פורקן לרצונות, לכיסופים ולעיכובים הפנימיים הנבונים והחנוקים בתוככי המודע. מעל לכל משמש החלום מרחב־ביטוי בדובד העיצוב האסתטי בסאטירה, להתמודדות ולמאבקים והחייב בין שתי התנועות הנאבקות על נפשה של האומה.

אף יהושע השל שור (1814–1895) מבכירי משכילי גליציה מעצב ביצירותיו הסאטיריות את דיוקנה של מלחמת התרבות. היהודית היא בכך שהוא מחזבב את בעיותיה הרוחניות והמוסריות של היהדות דרך בעיית המנהיגות. הטלת דופי במנהיגות הרבנית והממסד הרבני הרוחני הוא אחד מנושאיה המרכזיים, במפעלו הספרותי. לכך יש להוסיף את הזלזול בקודשי האומה, בנושאי דגלה, את נסיסת התורה, האמונה והיראה שהם מערכיה המובהקים של היהדות בכל הדורות, אשר נעזבו והונחו בקרן זווית. נסיסת ערכי יסוד מוצקים הם מסימני הזמן המתואר. הם מסבירים את סיבת התמוטה בבית ישראל. על רקע זה מעוצב המאבק ושיאו בתאור הלפי פרצותיו: „ונאזור חיל ונצא לקראתם בחרב נוקמת... לנתוש ולנתוץ ולהדוס... קנאת אל דת, חימה יצאה מלפני סער מתגולל על ראש הפוקרים יחול... בואו ונהיה לאגודה אחת לבער הרעה מן הארץ, להשתיק כל ברגן, לסתום פי דוברי עתק ולקוברם בעפר לחש" (יה"ש, תרי"ב, 99–100).

זוהי שעת סידור מערכות, התבצרות בעמדות אידיאולוגיות וכריתת בריתות לשם הערכות לקראת המאבק. ההתבצרות הרעיונית הביאה להתרחבות הקרע והפלגנות הגבירה את קנאת המחנות הניצים. הקנאות ליבתה את אש המחלוקת והיריבות ואיימה בחיסול ובכליון הדדי. זוהי שעתה של האלמות. ניצניה באלימות המילולית, המטילה דופי בכהונה הדינ באמצעות דרשות, חרפות, קללות ונאצה. הדרך לאלימות הפיזית מתקצרת. הדבר בא לידי ביטוי בניסיונו של כל מחנה לחסל מבחינת התדמית, את משנהו. מגמתו של י.ה. שור היתה להתמודד עם מנהיגותם הרוחנית של הרבנים והממסד הדתי, במסגנון אמונת חכמים המסורתית והעוקשה, להפותה לדרך חדשה ומתוקנת לדעתו, ברוח הזמן והמקום. ותואר, העיצוב והמאבק מקבלים צביון של מאבק ההוי ואידאי על מהותה ונפשה של היהדות. יש לזכור כי ההתנגשות והמאבק במלחמת התרבות בעיצוב בסאטירות העבריות במאה הי"ט בקרע בנפשו של העם היהודי במזרחה של אירופה.

הופיע ספרו החדש של חיים לזר־ליטאי

פרקי בריחה

440 עמודים, מאות צילומים ומסמכים

הזמנת הספר במוזיאון הלוחמים, ת.ד. 23195, תל־אביב.
בית ז'בוטינסקי, רח' המלך ג'ורג' 38, ת"א, טל. 03-202492.

ספרות • אמנות • ביקורת

עיון ראשון

מג"ל

סיפורת

(אי־)התאבדות גראנדיוזית
ג'ון בארת' / האופרה הצפה / עטי־פה: יעל שורץ / הספריה / 1986 / 213 ע'.

גלגולים אחרים עוברים על עורך־הדין הרחוק המשבע, טוד, עד שהוא מסוגל להעיר על מזג האוויר ועל מזג החיים: „כמה אפייני לטבע המגושם לשנות באופן כה דראמאטי את מזג האוויר, כאשר אני שיניתי כאופן כה מעודן את דעתי: נזכרתי ברשימות שעשיתי הערב, ומשניגשתי אליהן לאלתר, הוספתי סוגריים להנחה החמישית: 5. אין טעם מוחלט לחיים (או להתאבדות)". והוא – וזה אינו מובן מאליו – איננו מתאבד. „האופרה הצפה" בספרת קורותיו של יום אחד בחייו של טוד, המחליט בבוקרו של היום להתאבד באופן גראנדיוזי, כאשר תוכניתו לפוצץ יחד עימו את כל האריסטוקרטיה העירונית, ידידו הקרוב שהוא גם בעלה של אהובתו, אהובתו וספק־בנו. בדרך הסיפור מהתל בארת', באמצעות טוד, בסדרי החברה ובמוסכמותיה, אך גם מהתל בקורא באמצעות הפארודיה ההומור ה„שחור".

ארץ־ישראל קפאה בהונגריה
גיאורגי (צבי) קרדוש / שבעת הימים של אברהם בוגטיר / מהונגרית: מרים שטסל / לדורי / 214 ע'.

קרדוש, סופר הונגרי מהולל, קורא עברית, מדבר בה, גם אם אינו מסוגל לכתוב בה את הרומאנים שהוא כותב בהונגרית. בשנת 1944 נלקח ע"י הגרמנים לעבודת פרך ביוגוסלביה. משם הגיע בדרך־לא־דרך לא"י. במלחמת העצמאות שירת קרדוש שנתיים בצה"ל וב־1951 שב להונגריה. עולמו הארץ־ישראלי של קרדוש קפא עם עזבו את הארץ. כך נותרו בו זכר חיי הארץ בשנים ההן, במין תמונה מדוייק ואמין: נופי הטבע והאדם, הפרצופים, המאוויים והמתחים. „שבעת הימים של אברהם בוגטיר" הוא על כן רומאן על ארץ־ישראל כפי שהיתה ואיננה. הרומאן מתאר את אנשי העליה השניה, את הנוער שגדל ודבק באידיאלים של דור האבות, את הבריטים המתקשים להבין את המתרחש כאן, את הכתותרות ואת ערביי הארץ, על עניים וצרותיהם. אך חשובה מכל היא זווית הראיה של מי שהיה כאן – וכתיבתו היא ממרחק של זמן ומקום – וזה מעניין מאד.

שירה

הופשת מולדת
אסיה מרגוליס / קוים משם / עיצוב: ענת ליטן / ספרית פועלים / 1986 / 54 ע'.

אלה הם קולות ראשונים של משוררת שנולדה בבריה"מ ועלתה לישראל ב־1972.

בשירתה, שיש בה כבר ידיעת לשון מיומנת למדי, מקום רב לשאלת הזהות והגדרתה בהבא והתם: „מלאכה מורזה מצפה / לך, יצחק / כאשר תגדל. / קח / את אביך / ואת אמך / היחידים / אשר אהבת / וקפל אותם / בחבילה קטנה מאד / כמו שמקפלים / מצנת, שהביא אותנו / אל הארץ הירוקה הזאת". אך יש כאן גם שירה שהיא „אישית", ונושאיה מסורתיים, כאהבה, נוף, הורדת הזקנה, געגועים אל יופי וכו'. ואף־על־פי־כן, העין מתעכבת אצל ההרהורים האלה: „גולתי לתוך חופשת מולדת / אשר אורכה / כאורך הגלות / ועוד נעורי. / לכן, בגיל הרך, / חסרו לי דברים רכים של יהודים: / „מה הגישו לכם למנה השלישית?" / ובגיל הכלולות / חסרה לי תאוות יהודים להתחיל / עוד חיים חדשים / „שיינה פנים, מידלה!"

דילן תומס שקע בתרדמה
דילן תומס / מילק ווד / עברית: אריה אהרוני / עטיפה: דני קרמן / ספרית פועלים / 1986 / (מהדורה ראשונה: אליף, 1965) / 111 ע'.

„מילק ווד" הוגדר ע"י מחברו כ„מחזה לקולות", אבל אין ספק שהיצירה היא, בראש ובראשונה, יצירה שירית. ועוד מסופר, כי ההוראה היחידה שנתן המשורר לשחקני־הקולות היתה „אהבו את המלים...". כמי ששמע את הקלטה המקורית של הצגת הבכורה, אני יכול להעיד שאהבת המלים היא הרוח המפעמת במחזה הקולות הזה. „להתחיל מן הראשית: זהו לילה־אביב־אדירים בעיר הקטנה, ליל־אין־כוכב, שחור כמו כריכת־כתבי־הקודש; רחובות המירצף דוממים והיער המתגבע של הנאהבים והארנבות גולש־מדה בלי נראה אל הים־האיטי" וכו'. שתי הצגות בכורה נערכו בהשתתפותו של דילן תומס כמספר, במרכז הקהילתי היהודי שברובע קוינס. אחרי השניה יצא המשורר אל האוויר הסתווי הניו־יורקי, לגם עשרות אחדות של כוסות בירה ונשקע בתרדמה אשר ממנה לא קם עוד. בחוברת „מאזנים" האחרונה (10.86) נדפס קטע מתרגום חדש של שלמית הר־אבן, העומד להופיע בימים אלה בהוצאת „שוקן". הנה כי כן: „נתחיל בהתחלה. אביב, לילי־לאירה בעיירה, לילי־לאכוכב, קודר כתובה; אבן מכביש תשקוט" וכו'. תרגומים שנים, אבל דילן תומס יש רק אחד!

מחזה

סנדלרים עם נעליים
1. איגן יונסקו / קרנפים / עברית: נסים אלוני / מרכז ישראלי לדרמה וחנות „פרוזה" / 1986 (מהדורה שניה) 143 ע'.
2. אלן אייקבורן / שלוש מסיבות / עברית: עדה ברנחום / מרכז ישראלי לדרמה / 1986 / 112 ע'.
3. יוג'ין אוניל / אנה כריסטי / עברית: נסים אלוני / מרכז ישראלי לדרמה / 1986 / 107 ע'.
4. ברטולד ברכט / יוהנה הקדושה של בתי־המטבחיים / עברית: מרים קיני / מרכז ישראלי לדרמה 1986 / 146 ע'.
5. תומאס דקר / חג הסנדלרים / עברית: דן אלמגור / מרכז ישראלי לדרמה / 1986 / 102 ע'.

מסתבר שהסנדלרים אינם מהלכים יחפים, אך רק כאשר קיבלתי את הספרונים האלה התברר לי, שליד בית־הספר לאמנות הבמה הקולנוע „בית צבי" שברמת־גן פועלת זה מכבר הוצאת ספרים בעלת „רפרטואר" נרחב. ההוצאה יזמה הוציאה לאור מחזות לעשרות, וזוהי הרחבה גדולה של ספרות התיאטרון הזמינה בעברית. הנה מחזה של ברכט, כשרם הוצג על בימותינו, והוא ראוי ראוי להיקרא על־ידי ועדות הרפרטואר השונות, ולו מחמת האקטואליות הנושבת בשורותיו: „המתווכים מעלים את המחירים; ומגדלי המספוא מעלים את מחירי הבשר; ומחירי התובלה ברכבת והנקת אותנו והבנקאים הדורסים אותנו ומי יכול לשלם את מחירי האיחסון של הבקר המספוא" וגו'. ברכות ל„בית צבי" על המפעל הנאה.

חוכמת ישראל

קורות תקופת התנ"ך
אנדרה ורנה נהר / קורות עם ישראל באור המקרא (כרך שני) — ממלכות שאול עד עזרא ונחמיה / מצרפתית: שלמה לוי ואביטל ענבר / עטיפה: מרדכי ברכץ / ראובן מס / תשמ"ו / 341 ע'.

הכרך הראשון עסק בתקופת האבות, היוצרות העם במצרים ותקופת השופטים. עתה בא החלק השני וסוקר את תולדות העם עד לגלויות הראשונות ושיבת ציון. בקריאות המחברים במאורעות היא לעילא ולעילא, אך האיכות הגבוהה של ההיסטוריוגרפיה נקבעת על־ידי העמדה הרוחנית המוצקת. זו מתמכמת בדברים על „הגישה היהודית הצרופה, מעוגנת ביחס של יראת־כבוד לאופיו הנגלה הסופי של ספר־הספרים במתכונתו זו, אך יראת־כבוד זו אינה אלא החיל הרעוד שחש האדם נוכח הדיבור הבלתי־אמצעי של אלוהים". וזוהי גישה זו או קבלנה – היא הנותנת שארו־רוח להיבוד היסטורי מעין זה.

תוד המסתורין
דוד תמר / מחקרים בתולדות היהוד דים בארץ־ישראל ובאיטליה / ראו־בן מס / 1986, מהדורה שלישית / 224 ע'.

האסופה כונסת מאמרים על המאות הט"ו־ט"ז. מאמרים אחרים דנים בתור הזהב בצפת, במוסר הקבלי ובהתנהגות של חסידי צפת. עניין מיוחד מצאתי בדברים על רפואתו הרוחנית של ר' ישראל איסרלין, על הגבורות של צפת, בפרקים לתולדות חכמי א"י ואיטליה, בר' אריה ממודינא, בהדפסת הזוהר, בישוב בתקופה השבתאית ועל רומאן צפתי.

עדות חקר עיון

הקומונאליות בארה"ב
יעקב עובד / מאתיים שנות קומונה בארצות הברית / עיצוב: אריה ולמן וקרול עובדיה / יד טבנקין והקיבוץ המאוחד / 1986 / 624 ע'.

המחבר, חבר קיבוץ, התאוה ללמוד פרשיות *תוקפת הגלמות של חיי שיתוף*. כך נראה לו הצורך להכנס לתחומי המחקר ההיסטורי לשם מידוע התהליכים הפוקדים קומונות. הנסיון האמריקני בן מאתיים השנה, נראה מתאים לשרטוט קווים בדיוקן הקולקטיבי של הקומונות בשני אספקטים: הרציפות ההיסטורית של התהליך הקומונאלי ורעיונותיו וציור דיוקן של חברות שיתופיות ספציפיות. המחבר מרים תרומה לידע על מגמות שיתופיות בעלות משקל בתקופות היסטוריות מסויימות ויש בו פתח לדיון עתידי במשמעויות ובלקחים שניתן להפיק מחיי הקומונה.

כותבים לנו

התאשכנזות

ברצוננו להגיב על רשימתו של שלמה אביו – „בגנות העדתיות" (מוסף „מעריב" לספרות, 24.10.86). כיאה למשורר העוסק במילים והיודע לעשות שימוש בהן, נראה היכנו בקריאה ראשונה, משכנע דיו, כדי לסלק את המשא הרובץ על גבה של החברה הישראלית, ולהתנער אחת ולתמיד מבעיית הקונפליקט העדתי (אשכנזים־מזרחים).

אולם גם משוררים המנסחים דבריהם בוד דות, לא יוכלו להתעלם מן העובדות הסט־טיסטיות, מספרים המציירים תמונה עגומה למדי בתחום ה„עדתי־כלכלי־מעמדי". רק מי שנהג מנהג בת־יענה, או מי שמבקש בכל מחיר להיכנס לטרקליניהם של פטרוני התר־בות – יטען שזירת התרבות היא יישות נפר־דת מן הזירה הפוליטית והכלכלית. מהי אר־תה תרבות ישראלית שכולם מדברים בה? אם נפרק אותה, נמצא שזוהי תרבות ששור־שיה אינם יונקים מן המרחב המזרח־תיכוני, אלא מן השורשים המערב־אירופיים. מי שק־בע כאן את נורמות התרבות והאמנות היו *האשכנזים. להם היתה לגיטימיות להתבשל* במיץ של תרבותם המיובאת, להם איש לא קרא „עדתיים". אולם כל דבר שנוצר על ידי מזרחים, מודבקת לו מיד התווית „עדתית", תווית שפטרוני התרבות הנהילו לנו. ואביו, בעייפותו, משחק לידיהם של פטרוני התר־בות (האשכנזים). או שמא רצונו לזכות בלגי־טימציה?

האם מאמר שלנו תחת השם „בזכות העד־תיות" היה מתפרסם באותה התלהבות שבה פורסם מאמרו בעיתון זה?

א. עבו, י. בהן

ליקוטים מספרות העולם

רות שפירא

נטיות גמישות

„תפילות שהתגשמו" רומאן בלתי גמור של טרומן קפוטה, היה אמור להיות יצירת המופת של הסופר האמריקאי שהלך לעולמו באוגוסט 1984. כשמת, סברו מקורביו שהוא כבר סיים את כתיבתו, אך למעשה לא הספיק לכתוב אלא שלושה פרקים, הנראים כשלושה סיפורים קצרים. המספר של קפוטה הוא פ.ב. ג'ונס, יתום בעל נטיות מיניות גמישות, סופר כושל הנחוש בדעתו להצליח, רוכלן חסר תקנה, המסתובב בחברת עשירי העולם. בקיצור, גיבור אוטוביוגרפי למחצה. ג'ונס מתרועע עם ההון הנוצץ; כסופר שאפתן, הוא מצליח לחדור למאורות הארסיות והמנותקות של מרבית הנחשים הספרותיים בניו־יורק; כדנדי מתרפס, יש לו זכות כניסה לחדרי המיטות של חברי הג'ט־סט הבינלאומי וכפר הרבעה להשכרה, הוא מסתובב לבד ומתוסכל בבארים האפלים של מנהטן. הספר משלב לא מעט אנשים „אמיתיים", ביניהם סארטר והדה־בובואר, ארתור קסטלר ורכילויות על הרבה מפורסמים אחרים.

סבר מתמוטט

מרגריט דיראס

נראה שבעקבות ההצלחה הבינלאומית של „המאהב", החליטה הוצאת „פייבר" הבריטית להדפיס מחדש רומאן ישן של מרגריט דיראס, משנות החמישים, הנקרא באנגלית „חומת המים". גם רומאן זה עוסק בריקבון ודיקנות חייהם של צרפתים לבנים בהודו־סין, בשלהי התקופה הקולוניאלית. במרכז העלילה – משפחה של בעלי מטעים, לבנים עניים ועלובים – מָא, אלמנה ומורה לשעבר ושני ילדיה, יוסף וסוזן. חומת המים של הכותרת מתייחסת לסכר שהם בנו, אלא שזה התמוטט מזמן, עם ההסתערות הרצינית הראשונה של האוקיינוס השקט, ויבולים מתקלקלים דרך קבע בשל חדירת מיים לשדותיהם הדלים. חומה זו כמו מסמלת את גסות הרוח והשחיתויות של הביורוקרטים שבהם נלחמת מָא, את אימי הטבע הטרופי, את החולי ואת ההדרדרות והנפרצה בין הלבנים לאופיום, אלכוהול וזנות. יוסף מצליח להתקדם מעט בזכות אשתו של שתיין עשיר ואלגנטי ואילו סוזן הסטואית דוחה את הגברים שמנסים לשדך לה, תוך שהיא נחושה בדעתה לבחור בעצמה את שותפה לחיים.

אכזריות והוללות

אחד הרומאנים המצליחים ביותר כיום בארה"ב הוא „נסיך הגאות" מאת פט קונרוי. במרכז העלילה, המתרחשת בדרום קרוליינה, משפחת וינגו, המזכירה במידה רבה את משפחת מיצ'ם מספר קודם של קונרוי, „סאנטיני הגדול": הנרי, טייס קרב לשעבר, הרודה בבני ביתו, אשתו היפה הסובלת לילה ושלושת ילדיהם הבוגרים והמורדים, לוק, טום, וסאוואנה. קונרוי מתאר אותם בצבעים קודרים, אם כי חייהם האכזריים משלבים פה ושם רגעים של התהוללות מאנית כמעט. בעלילה המרכזית שזורים נושאים אקטואליים רבים: מחלות נפש, גזענות, נישואים, מלחמת וייטנאם, התעללות בקטינים, פסיכיאטריה, פמיניזם, מלחמה גרעינית, ספורט וכמובן – הווי מדינות הדרום.

בגידה ושיקום

שמו של הסופר הבריטי פירס פול ריד מוכר בארץ בעיקר כמחברו של הרומאן „גבר נשוי", שהוקרן בעיבוד טלוויזיוני לפני כשנה וחצי. ספרו החדש של ריד, „הצרפתי החופשי", עוסק אף הוא בנישואים ובגידות, אלא שבמרכז העלילה צרפת הכבושה בימי מלחמת העולם השניה. הגיבור, ברטראן, מגיע ללונדון ואל דה־גול ואנשיו אחרי גירושיו ממרילו, בצרפת, ופרשת אהבים סוערת עם אשה שנמלטה מספרד של פרנקו. בלונדון הוא מתאהב בנערה אריסטוקרטית, נושא אותה לאשה ומוצא אותה במיטה עם גבר אחר, כשהוא חוזר בהפתעה ממשימה חשאית ביבשת. ברטראן המסומר והמיואש חוזר לצרפת כדי לארגן שם קבוצה של לוחמי מחתרת. חבריו המרקסיסטים בוגדים בו, אך אחרי שורה של צרופי מקרים ובעזרת אשתו הראשונה, הוא מוצא עצמו שוב חופשי ומתמנה לאיש מפתח בשיקומה של צרפת אחרי המלחמה.

באמנות

רחל אנגל

גרבוז מתבדה – ברצינות

אל תערוכתו של יאיר גרבוז בביתן הל־נה רובינשטיין צריך להכנס מצויד ברוח הרפתקנית: מוכן ומזומן להודיה של הרפתקה אמנותית, של מסע הפתעות.

אל תצפה כאן לשעה של שקט ושלווה הרמוניה פסטורלית. אל תצפה לראות ציו־רים נפרדים אחד אחד. או פסלים כיצירות שלמות בפני עצמן; או אפילו דף רישום הקי־ים בזכות עצמו.

גרבוז מציג „עבודות". וכל „עבודה" היא צירוף של ציורים, רישומים, מיני רהיטים, כננית מלאה חפצי קרמיקה, לפעמים גם פס־לים, פסלונים ומיני אובייקטים – בקבוק ריק של יין צרפתי ובאגט (צרפתי); מיבחר תצלו־מים פוזיים. איזכורים לעולמות שונים ורב־גוניים: צרפת, איטליה, עולמות ערב. עולמו של פיקאסו – „עלמות פיקאסו", וגרבוז מתבדח: עלמה אחת, ערומה, נוהגת באותה תנוחה ממש שעוררה אצלנו את זעמם של הצדיים.

שולחן ועליו כוס מלאה תה, קסת דיו פתוחה, מפית של ערב־פתיחת־תערוכה חגי־גי; ועל השולחן גם מונח דף שעליו כתוב בכתב יד: „מעניין מאוד" ו„הסקס מוגזם" ב„איכס – שרון המזוהה".

גרבוז מתבדח גם על חשבון עצמו. קי־צות שונות מופנות אליך כמעט מכל אחת מן ה„עבודות" המוצגות ופזורות בכל שלוש קומות הביתן.

כשאתה מגיע לקומה העליונה, אתה מו־צא בין השאר, שורה של תמונות מצויירות על דיקט ובגוף הציור כתובת בטוש שחור, עבה, למשל – „תאמיני לי: בדרך למוזיאון פיקסו עומד..."

לוח עץ אחר זרוע כולו תמונות קטנות – מצולמות, רשומות, גזורות מתוך ז'ורנלים, מעליה מתנוססת הכתובת „צרפתי/יהודי/ ערבי", וזהו שמה של התערוכה: „יהודי, צרפ־תי וערבי". „העובדה שהשם מצלצל כמו *תחילתה של בדיחת גזענית מטופשת*", מעי־רה שרה בריטברג־סמל, אוצרת התערוכה, „תואמת את המסלולים שעובר גרבוז... ואת דרכו להתמודד עם הנושא: הוא מציג את היהודי', את הצרפתי' ואת הערבי' במידה שווה של נוסטלגיה, מודע לרצינות הריק, אם גם לגיחוך... ולפוטנציאל הגרוטסקי של צירופי הניגודים".

פיענוח שומר־סוד

תערוכת צילומים של עליזה אורבך נפת־חה בבית אריאלה. מיבחר תמונות, המלוות 116 שירים (של 61 משוררים) שראו אור באנתולוגיה, בעריכת חיים באר, „ציפור הא־בן" (הוצאת שבא ת"א). זאת תערוכה נוידת, מטעם אמנות לעם, והיא עומדת לנדוד מכאן לעשרות יישובים ברחבי הארץ, תוצג במוזי־אונים, ספריות, מתנ"סים ומרכזים קהילתיים.

צילומיה של עליזה אורבך מעידים על חוש ההתבוננות שלה, על רגישותה לאור – כמו האמוליסיה של הסרט במצלמתה. היא רואה ומראה לנו את ניגוד האור־והצל הד־ריפים מצד אחד, ולעומתם – את דקויות המ־עברים האטיים, המודרגים, גוונים ובני־גוו־נים שבין האור והחושך.

לוחות טקסטים קבועים על פני קירות התערוכה: באחד מהם אתה קורא: „שבוע ימים לאחר בואי לירושלים, בעמדי לעת ערב על פסגתו של הר העצה הרעה, צופה צפונה אל הגיא ההולך ונבדך בתנבריכי הלי־לה המדברי הבהיר, נדמתה לי עיר יהודה־ב־מינה זו, לציפור־אבן מרדנית, שלא הצליחה להיחלץ מאחיזתה בין אצבעותיו של אל־הים..." (דניאל קריספין, במכתב לאמו, 17.8.83). ולהלן הטקסט המסביר: „כמוטו לאנ־תולוגיה בחרנו להביא קטע מתוך מכתבו של חייל בריטי שהגיע לירושלים עם יחידתו ב־1943. דומה שאלי דווקא בשל היותו אורח־אורח בעיר פצע זו, עלה בידו להפיק אחד הרישומים המעניינים ויוצאי הדופן של ירושלים, צפור האבן המרדנית, יצירת־דווו של הצעיר הסקטי העלום, הפכה לשמו של מבחר שירים זה".

ה„מוטו" הזה תואם להפליא גם את מבחר הצילומים. אף על פי ש„ירושלים בצילום וב־שירה" מכונה כאן התערוכה. – בהקדמה לאנתולוגיה „צפור האבן" אומר עורכה, חיים באר, בין שאר דבריו: „... נעשה כאן נסיון ליצור הוויה ירושלמית אורגנית בעיר־אנ־פין, הוויה שבה שוכנים זה בצד זה, בשלמות מטורפת, הישן והחדש, האמונה והכפירה, הקדושה והטומאה, היופי והכיעור. אולם מי שיעמיק להתבונן, יעמוד ללא ספק על הניגו־ד של מסע זה אל נפש העיר – ..." ועוד הוא מוסיף ואומר: „את האנתולוגיה בחרנו ללוות בתצלומיה של עליזה אורבך, המפענחת בדר־כה שלה את בצה הסלע ואת זרימת האבן".

פיענוח שומר סוד ומיסתורין הוא פיענו־חה של עליזה אורבך. היא מפליאה לכסות מסתורים בגלוהה ספת.

(התערוכה – עד 30.11.)

סלט מעורב בברכת הנהנין

גבריאל צפרוני

דן בן־אמוץ / „כליל תפארת המלי־צה" / הוצאת „מציאות" / תל־אביב, 1985.

אילו היה דן־אמוץ חי בימי המבול, סביר להניח, שנח היה אוספו לתיבה כבן מאד מן החברה האנושית היתה משבצת אותו בתחום התופעות העל־טבעיות המרחפות בוד לל שבין הנס לאגדה. מאחר שידוע ליודעי חן, שמרצאו הספרותי של בן־אמוץ, במהציתו הראשונה של האלף השישי לבריאה, פטורים אנו מלהציגו מכל צדדיו הספרותיים. ספרו החדש „כליל תפארת המליצה" הנו כלי יקר נוסף בסידורה של מאספים כרוכים, עגובים ומשורכים, לתובם הריק מיכמנים לשוניים משפתנו – שפת־עבר, מראשית תקופת הה־שכלה ועד ימינו אלה.

ה„כליל" הנוכחי מעלה בזכרונו ניחוח מגרים שגירה נחירינו כאשר הופיע ספרו המשותף עם שלמה שבא, „ארץ ציון וירוש־לים". יודעי דבר זכרו וראו, שבימים שאינם רחוקים, נתן הצמד עינו גם בתלמוד ובדרך הגבירה המקובלת עליהם, קיבצו כלי חמד שעושר לשון בעליו שמור להם – לטובתנו – כבכסי צאן זאן זהב אופיר. כך, שספר מאסכולה זו של דן בן־אמוץ קשה להגדירה, אבל קל לזהותו. מכאן שהורתה הקלאסית של הלשון המשומרת וחושו הלשוני הרגיש של המהדיר, הפכו מליצות נדושות, שלכאור־רה אבד עליהן הכלח, ל„סלט" לשוני רב־טעם, מוגש בהידור סטגני. ללמדנו, שבאד רצנו ובשפתנו, לא כל מה שקבור, גם מת. תחיית המתים איננה רשות אלא חובה. כך בארכיאולוגיה, וכך בחקר השפה. אלא שבכך אמוץ משתמש כבמטה קסם בכל חידושי הד־פואה, להוציא המליצה כלשון דיבור מש־עשע, והגשמה מלאכותית מבורכת, מזר־לל הוא לעינינו פלא־פלאים של נצחונות במלחמת השפה העברית על קיומה והתחו־שותה, תוך טראנספיגורציה מהנה ומאלפת.

אם אליעזר בן־יהודה הורה „דבר עברית והבראת" בעל ה„כליל" שלנו הולך בעקבו־תיו ומורנו היאך ליהנות בנועם מבריאות שבוז.

בן־אמוץ הוא כידוע בחזקת מילונאי חד־שן. חברתו לאותה מילונאות־מלונאות היוצרת אכסניה למלים, נתיבה בן־יהודה, נקטה ביחס נוקשה, כמעט דתי לגבי מלים שהצילה מתהום הנשיה או מתם מאברון. דן בן־אמוץ נתן את הצבע – כשרון שאינו נטול עוד כאשר מדובר בספר שזכה לתהודה רבה. הפעם נגמל מחברנו משותפות. ה„כליל" מחולק למילון ולאוסף רשימות מאותם ימים, שבהם הרומנטיקה של השפה היתה נשמת אפה, והמילון משרתה כמבוא הסברתי. אפי־לו תהיו רתוקים ת"ק פרסה מהשקפתו ושיט־תו המעברתית של מחדשם, – ככתב רגיל ובכתב רש"י, לא תצאו חוכח הנאה מקריאה תמה ללא חיוכים, שבהמשך יהפכו לצחוק קים ממש. מי ששכח כבר אותה שפה ארכ־אית, ימצאנה כאן מחדש. מי שמעודו לא הכירה ולא התנסה בה, יבוא על הגילוי. כבר אמרו חכמים שמילונים משולים לקיבולים. יוצריהם נבלעים בהם, מבלי להשאיר עק־בות, כך שהתרבות האנושית לא יודעת מי היה המילונאי הראשון בתולדותיה. שונה הדבר במילונו החדש של בן־אמוץ. כל מלה ותעודת לידה בצידה. וזו מצויה בחלק השני דווקא. ואם לא די בזאת, בא החלק השלישי, המצויר והמגונדר בפוטוגראפיקה ובריש־מים, מרור מפורר המשתרע על פני שלוש מאות ודפים, שאחידותו במלל הנבון, הדו־דודי־מדורי, המלווה כבאמנות את המודפס. אף במרור זה, כמו בשנים שקדמו לו, מושך קע ידע רב בהיסטוריה.

למעלה מ־1250 מלים בריאות בשר, כר־לות מראה, מצאו מקום בחלק הראשון. אך לא על המלים לבדן ישתבח מילון שכזה, ייחודו – בביאור המלווה אותן. לא נפריז אם נאמר שהמלים מלוות במספר דומה – ואף יותר – של פלייטונים ובני פלייטונים. למד־בה ההפתעה, לשון הפרפראות הביאורי מעודנת למדי. כאן ידע בן־אמוץ לנצל כרב־עי, אלף שנות קונקורדנציות וכל יתר ענפי מחקר הנוגעים ללשון וגילויה, מסתורית ומצבי־רוחה. ברכה רבה מחזיק הספר לקורא המעיין, שיעורר סקרנותו במודע ובצורה תת־הכרתית. האם מחברנו אנוכי מדי, מכדי לחלק תהילתו עם קודמיו, שאת פרי יצירתם נטל מן המוכן? או שמא יש להניח כי מתומת צניעות יתרה, שלא להיתלות באילנות גבו־הים. בקידה עמוקה הוא מעלה על השטר האחורי דברי י"ח סביב מסוף המאה הקוד־מת, יעקב פיכמן משלהי מלחמת העולם הראשונה, ויעקב רבינוביץ מראשית שנות העשרים, על היגע שהתייגעו בבנין מלים וחיפושים אחריהן. ולמען לא יבולע לאיש שגאלם מהחשכה, הוא מסיים בדברי עצמו מודפסים בכתב רש"י חייכני, שכל כולו כצי־פיחת בדבש, הסובב על המלה המודרנית העברית: „אבראוו".

אם גערנו קלות מבן־אמוץ על שלא התפ־נה להזכיר את כל אותם שעמלו כקונ־קורדנציות של התנ"ך, החל מסנט קארא, שיחד עם חמש מאות פרזי כמורה הביטו בל־טינית ובעברית, עשרות כרכים מאובקים בספריה של הותיקן; או יורשיהם העבריים יצחק נתן, ויורשו אליהו בחור המכונה התש־בי, שהיה גם מורו של הומשאן אוגריו, חוקר קתולי נודע, ורי קלורא, ויוהן בוקסדורף – האב והבן, שטרחו להודיע ברבים שאין לחשר דם באהבת ישראל, תרף האהבה המרובה

דן בר־אמוץ

שהשקיעו בעבודתם; או כריסטיאן גלדיוס התוקר האנגלי ד"ר ג'ון טיילור, ועד ליהו־רים יוליוס פירסט מהמאה הקודמת, מאוני־ברסיטת לייפציג. מכולם בחר בן־אמוץ להד־כיר את יהושע שטיינברג בעל „משפט האורים", שהופיע מחדש לפני כיובל שנים, במהדורה ארץ־ישראלית.

טרחנו לעשות חסד של אמת גם חוקרים שאינם בני ברית ומאחינו בני ישראל, בכל־לם מאנדלקרן הזכור לטוב, כיוון שהם שור־רים באלמוניותם בדפי הספר, אם לא במיש־רין, או בעקיפין. הן אותם מחברים שבן־אמוץ החיה אותם ב„כליל", שתו ממעינותיהם השופעים של כל אותם חוקרים קודמים. אם בימיהם פרשו ביוהרה של טווס שלל עושר צבעיהם, למען יבואו וילמדו ממשנתם, כך אמוץ נטל את המובחר, בהתחשב בכורח הצמצום.

בן אמוץ אינו כותב ספרים, אלא מתאהב בהם תחילה. גישה רגשית זו ניכרת גם ב„כליל תפארת המליצה" שלפנינו. אולם אין להתעלם מכך, שבראש וראשונה צריך ספר זה למצוא מקומו על המדף של תולדות התחיית העברית. זו, מה„מגיד" ועד „לזהר־שות" כיום, יושבים על האבניים ומקדמים החוצבים ניבים ומלים לתפארת הלשון, הב־למדת ומדוברת, הנכתבת, מגן הילדים ועד היכלי המדע. התחיית העברית היתה חיל־החלוץ, ועבודתה היתה גם עבודת חלוצים. לאלה כמו אלה תמצאו הוכחות מרהיבות בספר זה.

הוצאת מסדה מברכת

את **רות אלמוג**

מחברת הספר

„צוענים בפרדס"

על זכיתה בפרס זאב

לספרות ילדים ונוער לשנת תשמ"ז

ובן את **דורית אורגד**

מחברת הספר

„שני חברים בממלכת הצלבנים"

על זכיתה

בפרס ע"ש מרדכי ברנשטיין

לספרות ילדים לשנת תשמ"ז.

صكنا من الاهل

هكذا من الأصل

אל תחמיץ!

ביום א' גליון צבעוני
של ירחון מעריב לתרבות הדיור, גליון מס' 10

ביתוג

דבר אל האבן: הבתים שבונה האדריכל מרק פלם בשכונות ירושלים – **אריה בנדד** □ הבית הלבן שלנו: הארמון של ורה וחיים וייצמן ברחובות – **אורית הראל** □ אין לי בית במיקונוס – **נילי מנדס** □ מרצפים אותך – **בילי מוסקונה־לרמן** □ הגן של אלה בשכונת נוף ים – **נילי פרידלנדר** □ הסלון: שמורת טבע, מדורו של האדריכל **פטר טלמסקי** „שיפוצולוגיה" מוקדש הפעם לסלון הדירה □ האגרונום **יצחק הל־אור** כותב על המלחמה בעשבים שוטים □ **נורית ברצקי** מציגה דברים חדשים □

משרד החינוך והתרבות
האגף לתרבות ולאמנות
היחידה לספריות

ז' בחשון תשמ"ז, 9 בנובמבר 1986

תמלוגים לסופרים העבריים

ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות החליטו להפעיל שיטה של תמלוגים לסופרים העבריים על פי מספר השאלות של ספריהם בספריות הציבוריות.

הזכאים: סופרים, אזרחי מדינת־ישראל הגרים בה דרך קבע, הכותבים ספרות יפה בעברית.

התשלומים: על פי מספר השאלות בספריות הציבוריות.

נוהל הפניה: על הסופרים המעוניינים לקבל תמלוגים לפנות בכתב ליחידה לספריות, האגף לתרבות ולאמנות, משרד החינוך והתרבות, רח' ממילא 20 ירושלים 91911 עד יום שישי, ג' בכסלו התשמ"ז – 5 בדצמבר 1986 ולציין:
שם פרטי ושם משפחה
כתובת
מספר תעודת זיהוי
שמות ספריהם וחלוקתם לפי הסיווג הספרותי: פרוזה, שירה, מסה ספרותית, ספרות ילדים ונוער.

נא לצרף טופס 0834 של מס־הכנסה – שיעור הניכוי מתשלומים החייבים בניכוי מס במקור משכר סופרים.

האוניברסיטה הפתוחה

בעין המצלמה
קורס צילום והפקה בווידאו

הקורס ילמד את היסודות והעקרונות של הצילום, העריכה וההפקה של סרטי וידאו, ויכלול חומר כתוב, הרצאות ועבודה מעשית.

הקורס מיועד לכל מי שמעוניין להכיר את התחום הן כמקצוע והן כתחביב ובעיקר לאנשי הדרכה, חינוך, פרסום, קידום מכירות וכו'.

הקורס יפתח בתחילת דצמבר 1986 ויתקיים בשעות אחה"צ, פעם בשבוע, שלוש שעות במשך 4 חודשים.

במקביל יתקיים קורס אינטנסיבי של שש שעות בשבוע, בשעות הבוקר, שיימשך חודשיים.

לקבלת פרטים נוספים וחומר הרשמה נא לפנות לטלפון: 03־422604, או בכתב: האוניברסיטה הפתוחה – לומדה, ת.ד. 39328, תל־אביב 61393.

אלקטרה (ישראל) בע"מ

ניתנת בזה הודעה כי ביום 5 בדצמבר 1986 בשעה 10.00 תכונס אסיפה כללית שלא מן המניין במשרדי החברה ברח' יוסף ספיר 1, ראשל"צ, על־מנת שתקבל את ההחלטות הבאות:

החלטות מיוחדות
א. לאחד את הון המניות של החברה כך שכל 1,000 מניות רגילות בנות 0.0001 ש"ח ע"נ יהפכו למניה רגילה בת 0.1 ש"ח ע"נ וכל 1,000 מניות רגילות א' בנות 0.0005 ש"ח ע"נ יהפכו למניה רגילה אחת בת 0.5 ש"ח ע"נ.
ב. (1) להגדיל את הון המניות הרשום של החברה מ־450,000 ש"ח ל־5,000,000 ש"ח ע"י יצירת 21,500,000 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע"נ ו־4,800,000 מניות רגילות בנות 0.5 ש"ח ע"נ.
המניות הרגילות בנות 0.1 ש"ח והמניות הרגילות בנות 0.5 ש"ח, המוכרות בפיסקה (1) לעיל תהיינה שוות זכויות למניות הרגילות בנות 0.1 ש"ח ו־0.5 ש"ח הקיימות של החברה בהתאמה.
ג. לתקן את תקנות ההתאגדות של החברה ע"י החלפת תקנה 4 (א) הקיימת בתקנה הבאה:
"4. (א) הון המניות של החברה הוא 5,000,000 ש"ח (חמישה מליון ש"ח) מחולק ל:
22,000,000 – מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע"נ;
5,600,000 – מניות רגילות א' בנות 0.5 ש"ח ע"נ"

החלטה רגילה
מתוך קרנות ההון של החברה, להשתמש בסכום של 706,865 ש"ח לפרעון מלא לפי הערך הנקוב של מניות הטבה, שתחולקנה בין כל בעלי המניות של החברה, לכל סוג מסוגו, בשיעור של 500% על הערך הנקוב של ההון המוצא של החברה, דהיינו: להקצות 5 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח בגין כל מניה רגילה אחת בת 0.1 ש"ח קיימת, ו־5 מניות רגילות בנות 0.5 ש"ח בגין כל מניה רגילה אחת בת 0.5 ש"ח קיימת, כמניות הטבה המשולמות במלואן.
כתב מינוי של בא כוח של בעל מניות האמור להשתתף באסיפה כאמור יופקד במשרדי החברה לא מאוחר מ־48 שעות לפני האסיפה הנ"ל.

---

35 שנים
ללהקת הסטודנטים – ירושלים
„חגיגת פולקלור"

במפגש 1000 רקדנים, נגניה וזמריה של הלהקה לדורותיה
א' חנוכה, ה' תשמ"ז –
27 בדצמבר 1986,
ב„בית האדום", מוצא, ירושלים,
החל מ־19.00 ועד...

ותיקי הלהקה
מתבקשים להתקשר לטלפונים:
02־226704 דן בירון,
02־521260 (טדי) צבי הילמן,
02־223311 יהודה לב,
02־238699 ,662827 ד"ר דן רונן

ישארקו בע"מ
חברה ליבוא ושיווק רהיטים

בפירוק מרצון

מוצע בזה למכירה מלאי ריהוט (מסוגים שונים). את המלאי הנ"ל ניתן לראות החל מיום שני 17.11.86 באולם התצוגה של החברה הנ"ל, רח' הנמל 24, חיפה, בשעות 09.00־13.00, טל' 04־525202/3 – רו"ח, האפט את האפט.

הצעות בכתב בצירוף ערבות בנקאית ע"ס 10% מגובה ההצעה יש להגיש עד ליום 15.12.86 לפי הכתובת: מיכאל האפט עבור ישארקו בע"מ, בפירוק מרצון, ת.ד. 8081 חיפה, מיקוד 31080.

אין המפרק מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או איזו הצעה שהיא.

מיכאל האפט
מפרק

הסוכנות היהודית לארץ־ישראל
קרן החינוך לישראל

מכרז בניה 81/621/86

1. הסוכנות היהודית לא"י (להלן הסוכנות) מזמינה בזאת הצעות מקבלני בנין לבניה מתנ"ס מתנס וספריה ע"ש מעוז ליפשין בנוה דוד, חיפה.
2. הבנין המתוכנן הוא: על שטח של כ־575 מ"ר.
3. את תנאי המכרז והחומר הקשור בו אפשר לקבל החל מיום א' 16.11.86 בבנין הסוכנות, תל־אביב, רח' קפלן 17, בחדר 717 בין השעות 9.00־12.00 תמורת תשלום של 250 שקל אשר לא יוחזר.
4. סיור קבלנים יתקיים ביום ג' 25.11.86. הפגישה בשעה 10.00 לפנה"צ באתר הבניה, ליד ביה"ס „נירים", רח' יהושפט 4, נוה דוד, חיפה.
5. את ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים במשרדי הסוכנות בכתובת המצוינת בסעיף 3 לעיל עד ליום ד' 17.12.86 שעה 13.00.
6. על המשתתפים במכרז זה להיות רשומים לפי חוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ"ט – 1969 לפי סיווג מקצועי וכספי מתאים.
7. אין הסוכנות היהודית מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

למכירה

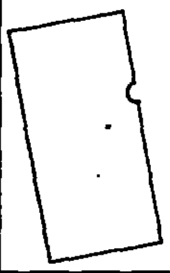

10,000
תיקי ניילון פוליו
(אצבע)
איכות מעולה –
תוצרת חוץ

לפנות 052־23316, 052־20276
ובערב: 052־26447.

אוניברסיטת חיפה

להשכרה

באזור אוניברסיטת חיפה
קומת משרדים בשטח של כ־500 מ"ר,
15 חדרים, בשלמותם.
כניסה מיידית.
טלפון 04־240374,
בין השעות 9.00־13.00.

מוצע למכירה רכב

פורד אסקורט 1100

4 דלתות • מס' רישוי: 80־680־16

הצעות יש להגיש עד ה־20.11.86 לחברת „רדימיקס" – רח' ביאליק 155 ר"ג.

ניתן לראות את הרכב במגרש־החניה בכתובת הנ"ל.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר, או כל הצעה שהיא.

מעונינים בסוכנות

מפעל במפרץ חיפה עם משרדים בשטח של 200 מ"ר, כוח, מחסנים וסככות של 600 מ"ר או 1600 מ"ר (לפי דרישה)

מעונין לקבל סוכנות לחיפה והצפון

אפשרית השקעה
בהצעות לפנות לת.ד. 10072 מפרץ חיפה 26110, (עבור סוכנות)

האוניברסיטה הפתוחה — **המכון לחינוך הנוער מיסודו של פנחס רוטנברג**

נפתח המרכז ללימודי המחשב בחיפה

הלימודים במרכז מיועדים:
- ★ למבוגרים המעוניינים להכיר את נושאי המחשב השונים;
- ★ לעובדי חינוך והוראה;
- ★ למנהלים ואנשי העשייה בדרגי התפעול והניהול;
- ★ לתלמידי בתי־ספר תיכוניים;
- ★ לתלמידי בתי־ספר עממיים;

הלימודים במרכז יחלו ב־30 בנובמבר 1986

הקורסים והסמינרים המוצעים:
- ★ מבוא למחשבים
- ★ הכרת המחשב האישי
- ★ BASIC
- ★ PASCAL
- ★ LOGO
- ★ קובול – תכנות מבני
- ★ בסיסי נתונים d Base III
- ★ הגיליון האלקטרוני LOTUS 1–2–3
- ★ עיבוד תמלילים WORDMILL
- ★ לימוד עצמי לכתבנות מהירה
- ★ הכרת המחשב ושימושיו למנהלים (סמינר)
- ★ שימושי המחשב בחינוך – הכרת חומרה, לומדה ושימושים (סמינר)

פיתוח לומדה

הקורס ילמד את היסודות ואת העקרונות של פיתוח לומדות מחשבים, ויכלול חומר כתוב, הרצאות ועבודה מעשית. הקורס מיועד לאנשי חינוך והדרכה, המעוניינים לשלב את המחשב בעבודתם. לא נדרש כל ידע מוקדם במחשבים. הקורס ימשך ארבעה חודשים. פגישות קבוצתיות בנות 3 שעות יתקיימו פעם בשבוע בשעות אחר הצהריים.

לקבלת מידע נוסף על הקורסים, ימי הפעילות והרשמה, ניתן לפנות למרכז ללימודי המחשב בחיפה, בית רוטנברג, שד' הנשיא 77, הר הכרמל. בימים א', ג', ה', בין השעות 8.30־19.00, בימים ב', ד', בין השעות 8.30־15.00. מידע טלפוני ניתן לקבל בטלפון 9־04־387958.

ההרשמה מסתיימת ב־25 בנובמבר 1986

הסתדרות מדיצינית הדסה
ירושלים

מכרז
להפעלת חניונים בתשלום בקרית הדסה

1. הנהלת הדסה מבקשת הצעות להפעלת החניונים במרכז הרפואי של הדסה והאוניברסיטה העברית בקרית הדסה (עין כרם).
2. המעוניינים להגיש הצעות להפעלת החניונים מתבקשים לפנות אל לשכת הסמנכ"ל למינהל בקרית הדסה, בימים א'–ה', בין השעות 09.00 – 12.00 לצורך רכישת תיק מסמכי המכרז.
3. את התיק מסמכי המכרז אפשר לרכוש תמורת 250 ש"ח, שלא יוחזרו.
4. את ההצעות יש להחזיר אך ורק על גבי הטפסים המתאימים עד ליום 25.11.86 במעטפה סגורה, ללשכת הסמנכ"ל למינהל. על גבי המעטפה יצויין – מכרז לניהול חניונים במרכז הרפואי בקרית הדסה.
5. ידונו אך ורק הצעות בעלות נסיון מוכח בתחום ניהול חניונים שיענו על כל הדרישות המפורטות בגוף המכרז.
6. אין הדסה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כלשהי.

הקרן למען בטחון ישראל

פינה חמה ללב"י

השבוע

★ **התרומה הגבוהה**
עזבונו של המנוח מר אברהם קונגרצקי ז"ל
398,045 ש"ח

★ **התרומה המרגשת**
קרן הימן מסורוגה. קנדה תרומה עם הגיעה למצוות
194 ש"ח

★ **התרומה הצעירה**
תלמידי ביה"ס ממ"ד סיני נתניה תרמו
300 ש"ח

היום יותר מתמיד – תן לבך ללב"י

קרן לב"י: רח' ד' (ארניאה) 17, הקריה, ת"א 64734

מתברת מחשבים:
למכירה פורד אסקורט

1300, מס' 83־025־46, כולל מזגן ורדיו
122,000 ק"מ, טסט לשנה.

את הרכב ניתן לראות בחניון „הקריה" בצד מערב של רח' הארבעה.
טפסים להגשת הצעות, דו"ח בדיקת רכב ופרטים נוספים ניתן לקבל אצל אורי שטרן, טלפון 03־269261, רח' הארבעה 18, ת"א.
הצעות יש להגיש במעטפה סגורה בצרוף טופס הצעה והמחאה בגובה 10% מסכום ההצעה, שישמש כפקדון לפיצוי החברה אם המציע יחזור בו מהצעתו, עד ליום 19.11.86.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה אחרת.

למוסד ממלכתי
דרושות בשכירות דירות

1. **בירושלים, כ"ס – רעננה, עפולה** (בנות 2–3 חדרים + ריהוט חלקי)
2. **בנהריה, מטולה, ק"ש** (רצוי בבתים פרטיים בני 2–3 חדרים + ריהוט חלקי)
3. **באשדוד** (3–4 חדרי משרד)

ללא דמי תיווך
בהצעות נא לפנות: 03־205344, 03־205504

מועדון מטיילי מעריב

בשיתוף עם „אברתורס" בע"מ

חנוכה בלונדון ובפאריס

(29.12.86 עד 7.1.87)

10 ימים (9 לילות) במרכזי הבידור והקניות באירופה ☆ סיורים מודרכים ☆ איכסון בבתי־מלון מדרגת תיירות מעולה, על בסיס של ארוחת־בוקר.
המחיר: 595 דולר ☆ מלווה הקבוצה: יגאל מרוז.

פרטים:
„מועדון מטיילי מעריב", רח' קרליבך 2, תל־אביב, טל' 03־439207.

לא להחמיץ!

קול השלום, יום ו' 23.00
להיט השבוע בתכנית דיסקו־שו
בהגשת גד בישון

SOMEBODY
של להקת
BRILLIANT
מתוך האלבום החדש

מעל גבי תקליטי הד ארצי

למסירה מפעל לייצור מוצרי ילדים ורהיטי גינה

מבוקשים, עם פוטנציאל רציני לייצוא. 250,000 ש"ח.
המפעל יימסר עם הדרכה, שיווק וליווי בשטח הייצוא.
לפנות בציון מספר טלפון לת.ד. 30466 ת"א מיקוד 61303 „עבור מפעל".

האם קראת כבר את AK

מרכז ארצי לבחינות ולהערכה

נפתחת ההרשמה ל:

בחינות כניסה פסיכומטריות בינאוניברסיטאיות

לקראת שנה"ל תשמ"ח

הבחינה הקרובה תתקיים
ביום א' כ"ו בכסלו תשמ"ז, 28.12.86
בירושלים, תל-אביב, חיפה ובאר-שבע

בחינת הכניסה הפסיכומטרית נדרשת כתנאי קבלה:

* **לאוניברסיטאות** - אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, אוניברסיטת בר-אילן, אוניברסיטת חיפה, הטכניון, האוניברסיטה העברית בירושלים, אוניברסיטת תל-אביב.

וכן:

* למכינות הקדם-אקדמיות שבאוניברסיטאות הנ"ל.
* למכינות הקדם-אקדמיות במכללות האזוריות.
* לבתי-ספר לסיעוד (אחיות מוסמכות)
* לשנקר - ביה"ס הגבוה לטקסטיל ולאופנה.
* למכללות להכשרה טכנולוגית (הנדסאים).
* לבי"ס גבוה לטכנולוגיה - ירושלים.
* למרכז לחינוך טכנולוגי - חולון.

- ההרשמה לבחינה הינה נפרדת ובלתי תלויה בהרשמה למוסד הלימודים. תוצאות הבחינה תישלחנה למוסדות הלימוד המבוקשים וגם לנבחנים עצמם.
- מותר להיבחן בבחינה הפסיכומטרית מספר פעמים ובלבד שבין בחינה לבחינה יחלפו 10 חודשים לפחות.
- תוצאות הבחינה תקפות לשנות הלימודים תשמ"ח, תשמ"ט, תש"ן ותשנ"א.

ההרשמה לבחינה תעשה באמצעות טופס הציון לרכישה בכל חנויות הספרים האוניברסיטאיות, במכללות, ובחנויות "סטימצקי"; או באמצעות פניה בכתב אל: המרכז הארצי לבחינות ולהערכה ת.ד. 26015, ירושלים 91260, בצירוף המחאה ע"ס 2- ש"ח.

טפסי הרשמה למועד דצמבר חייבים להגיע למרכז הארצי לבחינות ולהערכה עד 3.12.86.

למתעתדים להרשם לאחת האוניברסיטאות במועד ההרשמה הקרוב מומלץ להיבחן בבחינת דצמבר, על מנת שיוכלו לצרף למסמכי ההרשמה אישור על ביצוע הבחינה הפסיכומטרית.

בחינות חו"ל

למועמדים שלא ימצאו בארץ בחודשים הקרובים, יתקיימו בחינות כניסה פסיכומטריות בחודשים מרץ-יוני 1987 בצפון אמריקה, אירופה, דרום אמריקה ודרום אפריקה.

פרטים והרשמה - במרכז הארצי לבחינות ולהערכה, בחינות חו"ל, ת.ד. 26015 ירושלים 91260, טל. 02-663161.

ההרשמה לבחינות חו"ל תסתיים ב-15.2.87.

לדישון חנקני מוגבר-

כמתחייב מגשמי הברכה שירדו!

מחיר מבצע מיוחד!

25% הנחה
החל מ-16 לנובמבר 1986

רק - 240 ש"ח
לטון אוראן 32
(בתבאי אשראי שוטף + 60)

הדשן הנוזלי המרוכז ביותר תוצרת

דשנים וחמרים כימיים בע"מ
ת.ד. 1428 חיפה 31013

גבר לעניין

אתה בעניין. יום שני. קבענו.

ראיון עם דורון ג'מצ'י על "כדורסל ועסקים" ■ צנחן ישראלי מאמן ביפן ■ קונסיירז'ים של מלונות מספרים על הסודות שבהם משתפים אותם האורחים ■ חידונים נושאי־פרסים: "אתר את האתר" ותשבץ "גבר לעניין" ■

וכן מוספים פרסומיים, "יפן וישראל" ו"מועדון גבר לעניין"

תסתכל מה קורה ב'מעריב

המוסד לביטוח לאומי

הודעה למעסיקים

החודש פטור המעסיק מלשלם את דמי הביטוח עבור עובדיו לחודש אוקטובר 1986

משכרו של העובד לחודש אוקטובר ינכה המעסיק דמי ביטוח כרגיל.

כדי שיהיה אפשר לזכות את חשבון המעסיק בסכום דמי הביטוח המגיעים ממנו על פי החוק, **על המעסיק להגיש את הדין וחשבון לחודש אוקטובר 1986 עד 16 בנובמבר 1986.** באמצעות: בנק הדואר, בנק המזרחי המאוחד, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל או בנק הפועלים.

המעסיק יעביר את הדין וחשבון בעד חודש אוקטובר בצירוף תשלום של 5 ש"ח (הסכום יירשם במשבצת "הסכום ששולם בש"ח" בטופס הדיווח ב.ל./102).

התשלום ייזקף לזכות חשבון דמי הביטוח של המעסיק, והוא תנאי לקבלת אישור על מסירת הדין וחשבון במועד.

מעסיקים שכבר שילמו את דמי הביטוח בעד חודש אוקטובר רשאים להפחית את התשלום מדמי הביטוח שעליהם לשלם בעד חודש נובמבר 1986, והכל בתיאום עם סניף המוסד שבו מתנהל חשבונם.

את דמי הביטוח לחודש נובמבר ודצמבר 1986 על המעסיק לשלם כרגיל לפי הוראות החוק.

האמור לעיל אינו חל על מבוטחים לא שכירים, ועליהם לשלם את מקדמת דמי הביטוח שמועד תשלומה 10 בנובמבר על פי פנקס התשלומים שבידם.

הרבנות הראשית לישראל

הודעה לציבור

א) הרינו להודיע כי הרוב המוחלט של אדמות ארץ ישראל נמכרו לנכרי לקראת שנת השמיטה עפ"י תקנת רבותינו שבארץ ישראל לכן אפשר לקנות ירקות ופירות בכל רשתות השיווק ואין לקנות דווקא ירקות מנכרים. כל מפעל מזון יכול לפרסם שבתוצרתו אין איסור שביעית.

ב) בידי הרבנות הראשית רשימה מעודכנת של כל המגדלים שמכרו את אדמותיהם לנכרי. כל רבנות ומפעל המעוניינים ברשימה בכדי שיוכלו לבדוק ולבקר את מקורות תוצרתם יפנו לפי הכתובת ועדת השמיטה של הרבנות הראשית בישראל "היכל שלמה" ירושלים.

ג) כל מגדל שמכר את אדמותיו יקבל בימים אלה אישור לביתו שעם הצגתו יוכל לספק תוצרתו לכל המעונין.

ד) במידה ויהיו משווקים אשר ישווקו תוצרתם שלא על פי הרשימות הנ"ל נודיע לציבור הצרכנים על הדבר בכדי שלא יכשלו באיסורי שביעית.

ה) לכתחילה יש להשתדל לקנות ירקות ופירות מאוצר בית דין של אדמות יהודים ששמטו קרקעותיהם ולסייע בידי גיבורי כח עושי דברו ובכדי להרבות שמירת שביעית וגם קיום מצוות אכילת פירות שביעית.

ו) כיון שבתקופה זו עדיין יש תוצרת מועטה של אוצר בית דין ולכן במידה ולא תספיק תוצרת זו יש לקנות תוצרת מיהודים שמכרו אדמותיהם עפ"י הוראות הרבנות הראשית לפי תקנת גדולי הדור מקדמת דנא.

"אלו שמחמירים על עצמם לאכול רק מפירות הגויים יצא שכרם בהפסדם שלמעשה אוכלים מפירות שביעית ממש שלא נמכרו ברבנות ולכן הרבה מהיראים, מטעם זה לא סומכים לקנות מחנויות שומרי שביעית. פן יבואו לידי מכשול לאכול מפירות שביעית ממש שלא נעשה בהם תיקון מכירה וסומכין סמיכה מעליא על המכירה כפי שתיקנו רבני הדור בדורות קודמים והנה להם בישראל שלא לערער אחרי המכירה ושלא לפרוש מן הציבור שרוב שככל סומכים על הפוסקים שהגדיצו ענין המכירה בשופי וה' לא יביאנו לידי מכשול ועוון".

מתוך ישכיל עבדי יור"ד חלק ז' סימן ק"ח

בברכה
ועדת השמיטה
שליד הרבנות הראשית לישראל

מט"ב – עמותה לשרות מטפלות בית אזור המרכז

מקצוע חדש!
לגברים ונשים ניתנת הזדמנות לעסוק במקצוע עם סיפוק אישי וחברתי רב

טיפול ב:
★ קשישים
★ חולים
★ משפחות במצוקה

תנאים טובים, הבטחת תנאים סוציאליים, עבודה חלקית או מלאה, שעות גמישות, בטוח צד ג'.

סניף מט"ב פ"ת: קרן קיימת 13 טל' 03-9234979
סניף מט"ב ר"ג: ביאליק 32 טל' 03-733986
סניף מט"ב הרצליה: בן גוריון 14 טל' 052-546411, 052-541020
סניף מט"ב לוד: דני מס' 5 טל' 08-248397
סניף מט"ב נתניה: גבע 2/2 טל' 053-31538

הדרכה מקצועית של עובד סוציאלי בצוות עובדים מיומן
אנו נדאג עבורך למקום עבודה
מועמדים מתאימים יעברו קורס לרכישת מקצוע ויקבלו תעודה ממשלתית

משרד הבריאות **מועצת הפסיכולוגים**

התמחות פסיכולוגים

הוועדה המקצועית לפסיכולוגיה קלינית, שמינתה מועצת הפסיכולוגים, מתכננת את מקומות ההתמחות לשנה התקציבית 1987, במוסדות שהוכרו ע"י המנהל הכללי של משרד הבריאות בהתאם לתקנות הפסיכולוגים (אישור תואר מומחה) תשל"ט-1979.

כל פסיכולוג בעל תואר מוסמך בפסיכולוגיה במגמה קלינית, המעוניין להתמחות לקראת תואר פסיכולוג קליני באמור (כולל מי שהגיש בקשה בעבר וטרם שובץ), מתבקש להודיע על כך בכתב לוועדה המקצועית לפסיכולוגיה קלינית, רח' יפת 36, יפו, מיקוד 68030, **לא יאוחר מ-30.11.86.**

מספר המקומות מוגבל. הוועדה תקבע את רשימת מקבלי מילגות ההתמחות לפי קריטריונים שנקבעו.

הפונים מתבקשים לציין כתובת מדוייקת ומספר טלפון לצורך התקשרות.

האוניברסיטה הפתוחה

נפתח בית ספר להורים

מטרת בית הספר להורים להקנות ללומדים כלים מעשיים להתמודדות עם בעיות גידול וחינוך ילדים על מנת שיוכלו לתפקד טוב יותר כהורים.

תפתחנה קבוצות בשעות אחר־הצהריים או הערב.
הלימודים יתקיימו בשלושה מסלולים:

— **הגיל הרך**
— **ילדות**
— **גיל ההתבגרות**

__במגמות הגיל הרך וילדות יתקיימו הלימודים:__
אחה"צ: ביום ב' בשעות 17:00 – 19:00
בערב: ביום ה' בשעות 20:00 – 22:00

__במגמה לגיל ההתבגרות יתקיימו הלימודים:__
אחה"צ: ביום ג' בשעות 17:00 – 19:00
בערב: ביום ה' בשעות 20:00 – 22:00

הלימודים יחלו בראשית ינואר 1987 ויתקיימו אחת לשבוע במשך 12 שבועות בתל־אביב.

הרשמה ומיון יתקיימו באוניברסיטה הפתוחה, רחוב קלאוזנר 16 רמת אביב בחדר 320 בתאריכים:
יום א' 16.11, יום ג' 18.11, יום ה' 20.11 – בין השעות 09:00 – 13:00
יום ב' 17.11 – בין השעות 13:00 – 16:00
יום ד' 19.11 – בין השעות 13:00 – 17:00

פרטים נוספים ניתן לקבל בטלפון 03-422520 במועדי הרישום. קבוצות מאורגנות, המעוניינות לקיים את המפגשים במקומותיהם יכולות לפנות לטלפון הנ"ל לשם תיאום.

מפעל הרהיטים של קבוץ לביא

מחפש

חנויות ומשווקים לשיווק רהיטי ילדים ונוער

להתקשר למפעל לאשר אלדובי, 067-99400

גליון נובמבר AK הופיע!

184 עמודים של צבע, הנאה ועניין

כולל שני מוספים:

● **צ'ופר** – עתון לילדים בגיל 7 עד 13.
● **"חורף ישראלי"** – קטלוג אופנה לחורף 1986/7.

שי מיוחד לקוראת "את": מרק "נמס בכוס" של "תלמה"

صكنا من الاصل

هكذا من الاصل

דרושים — לך על בטוח — לוח מעריב

לחברת הפרסום הבינלאומית הראשונה בישראל

דרושים

תקציבאי
ארט דיירקטור
אחראי דפוס והפקות

בעלי 4 שנות נסיון לפחות במשרד פרסום
(סודיות מלאה מובטחת).

לטלפן ל: 03-664566
או בערב לאלי דובב 03-492998
או לשמואל ורשבסקי 052-446852

ורשבסקי פריליך דובר
מסונפים
GREY INTERNATIONAL

RAD data communications ltd.

דרוש:

מחסנאי למחסן ייצור

בעל השכלה תיכונית מלאה, בוגר קורס מפ"טים/אפסנאים טכניים בצה"ל, נסיון של שנתיים בעבודה במחסן ייצור, מתוכנן לפחות שנה בהכנת קיטים לייצור, הכרות טובה של רכיבים באלקטרוניקה וידיעת אנגלית.

5 ימי עבודה בשבוע א' — ה' 07:30-17:00.
אפשרות להסעה מסודרת מגוש דן

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב ולציין קורות חיים ונסיון מקצועי, לרד תקשורת מחשבים בע"מ, מחלקת כח־אדם, רחוב הנחושת 8, תל־אביב 69710.
כל הפונים ייענו ●●● סודיות מובטחת

רד תקשורת מחשבים בע"מ... חברה צעירה ודינמית...
אנו מפתחים מייצרים ומייצאים מוצרים ומערכות בתחום תקשורת מחשבים

וישׁ לך עתיד בתעשיות העתיד

התעשיה האוירית לישראל בע"מ

אתגר לאדם החושב בתעשיה האוירית – בחטיבת הנדסה ייפתח

קורס לחקר ביצועים צבאי

לקורס יתקבלו מועמדים/ות בעלי פוטנציאל אישי גבוה בלבד.

תנאי מינימום למועמדים:

★ בעלי תארים במתמטיקה ובחקר ביצועים.
★ מהנדסים בעלי רקע בפיתוח וביישום אמצעי לחימה.
★ קצינים בעלי רקע מבצעי מתאים ותואר אקדמי באחד מהמדעים המדוייקים.

הקורס יימשך כ־4 חודשים רצופים (לימודי יום).

משתתפי הקורס יקבלו שכר בתקופת הקורס.

מועד יעד לפתיחת הקורס: אפריל, 87.

בוגרי הקורס יועסקו בחקר ביצועים צבאי ובפיתוח תשתיות במערכות עתידיות רבות אתגר ועניין, במסגרת חטיבת ההנדסה של המפעל.

מועמדים מתאימים העונים לדרישות – כנ"ל מתבקשים לפנות בכתב ולפרט קורות־חיים, השכלה, נסיון ומספר תעודת־זהות אל: מינהל התעסוקה, יחידת גיוס וקליטה, התעשיה האוירית לישראל בע"מ נמל התעופה בן־גוריון מיקוד 70100. נא לציין על המעטפה עבור „קורס חקר ביצועים צבאי".

רק מועמדים מתאימים ייענו

סודיות מובטחת

לקואופרטיב „דן"

דרושים

נהג' אוטובוסים

על המעוניינים לפנות למשרדי „דן", שד' שאול המלך 39 תל־אביב, בנין הדר דפנה – לקומה 8 חדר 814 – מצויידים בתעודת זהות, רשיון נהיגה, פנקס מילואים ופנקס שבוי.
ימי הקבלה – א' – ה' 8.00–13.00.

בית כרמל

רשת השיווק הישיר של שטיחי כרמל

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

3 שנות נסיון לפחות למשרה מלאה.

לפנות לטל. 03-793121-4 לקרלוס

דרוש

אחראי על ארכיב ותיקיה

אפשרות למשרה חלקית

נא לפנות בכתב־יד לת.ד. 50172 ת"א לידי פנינה.

למפעל תעשייתי גדול באזור חיפה

דרושים/ות

עובד בקורת במערכות ממוחשבות

המטלות:
★ עריכת בקורת אחרי השתלמות פנים מפעלית בכל המערכות הממוחשבות של החברה.
★ השתתפות בפיתוח מעגלי בקרה במערכות ע.נ.א.
★ עריכת סקרים ובדיקות במערכות פיננסיות ותפעוליות

הכישורים:
★ השכלה אקדמית (כגון ראיית־חשבון, תעשיה וניהול, מדעי המחשב).
★ נסיון בתכנות ופיתוח תכנה, ניתוח מערכות ע.נ.א., ביקורת במערכות מורכבות וממוחשבות וכדומה.
★ כושר אבחון וניתוח, יכולת הבעה בכתב
★ רקע בבקורת פנימית או בניתוח מערכות מידע
– למועמד המתאים מוצעת עבודה אחראית ומגוונת –

עורך־דין ללשכה המשפטית

תאור העיסוק:
★ עבודה סוליסטורית וניהול בורדיות בכל תחומי המשפט האזרחי

מועמדים מתאימים יפנו בכתב, בציון קורות־חיים ונסיון, לת.ד. 4496 חיפה 31044 בציון המשרה המבוקשת ע"ג המעטפה.

– סודיות מובטחת –

דרוש

מהנדס מכירות

דרישות התפקיד:
- מהנדס צעיר, אלקטרוניקה/חשמל/מכונות
- בעל ידע מקצועי רחב
- שליטה באנגלית, כולל ניסוח טכני
- נכונות לעבודת שדה רבה
- עדיפות לבעלי נסיון בשמוש ו/או במכירות לשוק התעופתי הצבאי של מחברים, ממסרים, מפסקים, חוטים וכבלים, אטמים מוליכים, בולמי זעזועים, לוחות מקשים מוארים וכו'

אלימק הנדסה אלקטרו־מכנית בע"מ
טל. 03-5461330 למיכאל

- סודיות מובטחת -

נילית בע"מ

תעשיות ניילון ופוליאסטר

למפעלנו במגדל־העמק, המייצר חוטי־נילון לשימושים טכסטילים עדינים וממציא את מרבית תצרוכתו

דרוש

לעוזר למנהל מתקן הטוויות

★ הנדסאי מכונות/פלסטיקה או טכסטיל (בהכשרה מינימלית).
★ נסיון מקצועי וניהולי בתעשיה.

מועמד מתאים יוצב לתפקיד בעל אתגר ויקבל הכשרה במקום.

המודעה מתייחסת למועמדים ולמועמדות כאחד.

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים למנהל המנגנון.
ת.ד. 276 מגדל העמק 10500
סודיות מובטחת.

לאלקו בע"מ
למפעלינו ברמת השרון

דרוש/ה

טכנאי / הנדסאי / מהנדס מכונות

לתיכנון שנאים
רצוי ידע רב בתיכנון

נא להתקשר לטלפון 03-484146 ולבקש את המנגנון.

למושב פצאל בבקעת הירדן

דרושה

אחות מוסמכת

עם אפשרות קליטה במושב.

להתקשר מ־8–13 לטלפונים:
02-941185
02-941130
ובשעות הבוקר והערב
02-941121

להברה תעשייתית גדולה במפרץ חיפה

דרוש ה

טכנאי/הנדסאי כימיה

לעבודת משמרת במעבדה.
רצוי בעל נסיון בתעשיה הכימית

נא לפנות בכתב, בפירוט קורות־חיים ונסיון, לת.ד. 4496 חיפה 31044, בציון המשרה המבוקשת ע"ג המעטפה.
סודיות מובטחת

לשראדאטה

דרוש/ה

מקדם/ת מכירות למחשבים

★ עם נסיון במכירות מיקרו־מחשבים
★ בעל/ת רכב

בדבר פרטים נא לפנות לאלכסנדר ארנב, טל. 03-262934, 03-256978.

למפעל בראשל"צ

דרושה

מזכירה נמרצת

למשרה מלאה

לפנות בין 13.00–15.00
טלפון 03-948517

דרושים

אנשי מכירות
למכירת פרוייקט היישוב צופים

* בעלי רכב פרטי
* נסיון במכירות

מועמדים מתאימים יעברו הכשרה וקורס מיוחד בנושא.
למתאימים מובטחת הכנסה גבוהה.

פרטים נוספים בטלפונים:
רח' עקיבא 20 בני־ברק טל: 03-788146,
9228116 בערב.

חברת החשמל לישראל בע"מ

לתחנת הכח "רוטנברג" באשקלון

דרושים בעלי מקצוע לתקופת הקמת התחנה:

★ **מסגרים** בוגרי בי"ס מקצועי עם נסיון
★ **חשמלאים** בעלי רשיון חשמלאי מוסמך ומעלה
★ **מועמדים לקורס ריתוך** גילאי 22-25, בעלי בריאות תקינה (שיוכשרו בחברה).

אזור מגורים נדרש: אשקלון, אשדוד, יבנה, קרית־גת, שדרות, באר־שבע, קרית־מלאכי (והסביבה)

המעונינים, העונים לדרישות הנ"ל, יפנו בצרוף קורות חיים, למינהל כח־אדם ת"ד 396 אשקלון.

המודעה מיועדת לגברים ונשים כאחד.

חוק הזדמנות שווה בהעסוקה תשמ"א – 1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל כל אדם לעבודה בתוקף מינו או בשל הורותו ומעמדו האישי, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

להברה לעמילות מכס

דרושים

א. לת"א
1. **פקידה**
בגרות מלאה, לאחר שרות צבאי
טל' 03-430333

ב. לנתב"ג
1. **פקיד/ת רשוי**
בעל/ת תעודה מהמכס
2. **פקידה**
בגרות מלאה, לאחר שרות צבאי
טל' 03-9712233

דרוש בתל־אביב

רופא שיניים

בעל נסיון בניהול מרפאת שיניים גדולה. תנאים טובים למתאים.

בדבר פרטים נא לפנות בכתב לת.ד. 4094 חיפה 31040, עבור „מרפאת שיניים"

– סודיות מובטחת –

למפעלי Dr. Fischer בבני־ברק

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות ראשי/ת

בעל/ת נסיון
לניהול צוות עובדים לעבודה מול מחשב.

לפנות בכתב, בצרוף תולדות־חיים לת.ד. 39071 ת"א 61390.

מוסד הטכניון לסחקר ופתוח בע"מ

במרכז מחקר מיקרואלקטרוניקה
מהנדס/ת מחשבים מהנדס/ת אלקטרוניקה

תאור התפקיד:
הפעלה ופיתוח תכנה למערכות בדיקות ממוחשבות המיועדות לניסוי מעגלים אלקטרוניים משולבים. הפעלה ופיתוח תכנה למערכות מדידה אלקטרוניות מבוקרות מחשב. העבודה נעשית במסגרת צוות מדעי־הנדסי גדול.

הכישורים הדרושים:
בוגר/ת הפקולטה למדעי המחשב (מסלול הנדסת מחשבים) או בוגר/ת הפקולטה להנדסת חשמל בטכניון.
בעל/ת הישגים טובים מאד בלימודים.
רצוי עם רקע או נסיון מקצועי באלקטרוניקה.
לאחר שרות צבאי
נכונות לעבודה במסגרת שעות נוספות.

הערה: למועמד שיתקבל תינתן אפשרות להשתלם לתואר גבוה, כפוף לתקנות ביה"ס ללימודי מוסמכים.

מכרז מס' 52/86

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצירוף העתקי תעודות ומפרטות את ציוניהם אל מחלקת משאבי אנוש, מוסד הטכניון למו"פ בע"מ, קרית הטכניון חיפה – 32000 עד יום 23.11.86.

לצה"ל דרושים לגיוס לקבע

רופאים מומחים

במקצועות: פנימאי, קרדיולוג, אורטופד
לשרות בכל חלקי הארץ

למעוניינים – יש להעביר קורות־חיים + צילום תעודת מומחה
לד.צ. 02149 – שלישות

לחברת יבוא בתל אביב

דרושה

מזכירת מנכ"ל

● ידיעת עברית ואנגלית על בוריין (כולל הדפסה).
● למשרה מלאה.

לטלפן 03-260261.

לחברה קבלנית

דרושים

★ **טכנאי מיזוג־אויר**
★ **חשמלאי מיזוג־אויר**
★ **טכנאי למתקני־חימום**

בעלי נסיון במערכות מרכזיות

להתקשר לטל' 03-801541

digital

מרכז טכנולוגי לתכנון ופיתוח בירושלים

*חברת **דיגיטל** העולמית מהמובילות בענף המחשבים, מקדישה יותר ויותר משאבים לפיתוח טכנולוגיה ומוצרי VLSI שישובצו במערכות המחשב העתידיות שלה. לפני שנה ומחצה הקימה החברה, בירושלים, מרכז מתקדם לתכנון ופיתוח מוצרי VLSI. עתה,*

החל המרכז בהרחבה משמעותית והעמקת פעילותו.

אנו מקימים מחלקות נוספות בנושאי פיתוח חדשים הנוגעים לפרוייקטים אינטרדיסציפלינריים חדשניים.

אנו מחפשים אנשי פיתוח המסוגלים להוביל טכנית, באחד מן התחומים הבאים:

תוכנה
חומרה
CAD
CHIP DESIGN

דרושים לנו אנשי מקצוע מעולים שייצטרפו לפרוייקט מתוחכם בשלב הראשוני שלו וילוו אותו משלב ההגדרה והאפיון עד לסיומו. כך יטביעו חותמם האישי והמקצועי בקבוצת פיתוח קטנה הגדלה בקצב מהיר ביותר בתחומי העיסוק ומורכבותם.

אנו נכנסים לפרוייקטים בתחומים עתידיים ומעוניינים באותם אנשים היכולים להצטרף לגרעין המעולה הקיים ולהוות עימו את התשתית שעליה נתבסס בהתפתחותנו הצפויה. אנו מחפשים אנשי פיתוח בכירים שיוכלו להשתלב באחד מהתחומים הבאים:

פיתוח מערכות רבות מעבדים
פיתוח אפליקציות לכלי תיב"ם
תכנון מעגלים משולבים בטכנולוגית CMOS
פיתוח מערכות בדיקה ממוחשבות

תרבות העבודה והאוירה אצלנו הם ייחודיים ומאופיינים בשילוב של אוירה פתוחה, ישירה ולבבית, עם דרישה להצטיינות, להישגים גבוהים וליצירתיות. סביבת העבודה שלנו ותוכניותינו לעתיד מעניקים אפשרות מירבית למיצוי היכולת של אנשינו ומתבטאים באמצעים, תוכניות וגיבוי כפי שחברת מחשבים כמו **דיגיטל** יודעת להעניק ולדרוש מעובדיה.

מגורים בירושלים חובה. אנו נסייע לעובדים שיעתיקו מגוריהם

סודיות מובטחת

המעוניינים יפנו **בכתב בלבד** בצירוף קורות חיים ותעודות לת.ד. 10109, ירושלים ויציינו **על המעטפה** את התחום שאליו הם פונים.

עובדים עשויים להידרש לנסיעות לארצות הברית.

מכון אדם
יועצים לכח-אדם

עבור לקוחתנו
אקרמן בע"מ
חברה ליבוא ושיווק משקאות חריפים

דרוש:

סוכן מכירות אזורי

★ **אחריות ביצוע המכירות באזור המרכז (נתניה – באר־שבע).**
★ **רקע במכירות – רצוי נסיון בתחום המזון.**
★ **תנאים – רכב החברה ושכר מעולה.**

למועמד המתאים ייחוו תנאים טובים ואפשרויות פיתוח.

נא לפנות, בפירוט קורות־חיים ונסיון בעבודה, למכון אדם, רח' פינסקר 12, תל־אביב 63421.

– סודיות מובטחת –

GENERAL ELECTRIC

דרושה

פקידת יבוא

הכישורים הדרושים:
★ **נסיון בהליכי יבוא**
★ **ידיעת השפות עברית/אנגלית כולל הדפסה הכרחית**

5 ימי עבודה. שעות עבודה 7.30 – 16.30 מקום העבודה בהרצליה

לקביעת ראיון נא להתקשר לטלפון 052-552233 לשוש.

מיג"ל
דרושים

אחראי על מעבדה לעופות (M.SC)

לבורנט/ית לאותה מעבדה

המעוניינים להתקשר ל־ 2-44981-069

לתפקיד הדרכתי
ללימוד מקצוע הטבחות דרוש

טבח מומחה

בעל נסיון ובעל תעודות

נא לפנות לטלפונים 03-9329338, 03-9325521, 03-9322195 ולבקש את שלמה.

דרוש/ה

פסיכולוג שיקומי/קליני

למרכז שיקום מקצועי
הרצליה
בהיקף של ¾ משרה

עדיפות לבעל/ת תואר מומחה

לפרטים: 052-86111, 052-84369

אאוגט ישראל
דרוש

הנדסאי/מהנדס מכירות

הכישורים הדרושים:
★ **נסיון בציוד אלקטרוני**
★ **רצוי ידע ב־C.A.T.V.**
★ **עצמאות ומוטיבציה גבוהה**
★ **שליטה באנגלית**

נא להתקשר טל' 03-492173

לחיל הים
דרוש

גרפיקאי/מונטג'ר

בעל נסיון מוכח,
כנגד לשירות קבע.
טל. 03-693740

למפעל מזון במרכז הארץ
המעסיק כ־50 עובדים
דרוש

מנכ"ל

עדיפות לבעל רקע בענף המזון.
פרטים לכתוב:
ת.ד. 307 גבעתיים
מיקוד 53102

לחברה ארצית מבוססת לשיווק מכונות לתעשייה המתכת דרוש

שותף פעיל + השקעה כספית

להשתלבות בחברה באזור הצפון לפנות: ת.ד. 45600, חיפה ובעבור מס' 15

חוק ההזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א – 1981

לפי חוק זה אסור למעביד להפלות בין דורשי עבודה או בין עובדיו מחמת מינם או מעמדם האישי או הורות, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. המפרסמים צפויים לעונש על־פי החוק.

למפעל אלקטרוניקה במרכז הארץ

דרוש/ה

מנהל מדור רכש רכיבים אלקטרוניים

דרישות התפקיד:
מהנדס הנדסאי אלקטרוניקה עם נסיון ברכש ובניהול צוות עובדים,
הכרת שוק הרכיבים האמריקאים
ושליטה באנגלית. שפות זרות נוספות יתרון.

☆

נא לפנות בכתב־יד, בצירוף קורות־חיים, לת.ד. 6335 תל־אביב, 61061 ולציין עבור „מנהל מדור רכש".

– סודיות מובטחת –

חברת ביטוח ארצית גדולה
מחפשת
לסניפה בירושלים

חתם אלמנטרי

הכישורים הדרושים:
1. **השכלה תיכונית לפחות (אקדמית – יתרון);**
2. **נסיון של כ־5 שנים בחיתום בכל ענפי הביטוח האלמנטרי;**
3. **כושר ניהול משא־ומתן, יחסי־אנוש ברמה גבוהה, יכולת במכירות;**
4. **נכונות לעבודה קשה, הדורשת שעות רבות.**

נא לפנות בכתב, בצירוף תולדות חיים ונסיון, לת.ד. 14101 תל־אביב, מיקוד 61140.
עבור מס' 171.

אוניברסיטת בר־אילן

מודיעה על משרה פנויה של

מהנדס אלקטרוניקה

מכרז 10/86

הכישורים הדרושים:
★ מהנדס אלקטרוניקה
★ בעל נסיון של 5 שנים לפחות בפתוח ואחזקת ציוד מדעי בתחום הדיגיטלי והאנלוגי.

נא לפנות בכתב־יד, בצרוף קורות־חיים, תעודות, המלצות ומס' המכרז אל:
מחלקת המנגנון אוניברסיטת בר־אילן, ר"ג, או להתקשר טלפונית: 718585־6; 356035, לקביעת מועד לראיון.

דלק
דלק חברת הדלק הישראלית בע"מ
דרוש

מהנדס מכונות למשרד הראשי בת"א

לתפקידי תכנון, פיקוח ומתן ייעוץ הנדסי, בנושאים: תהליכי זרימה, ציוד שאיבה, מיכלים, ציוד כח וחום, תהליכי שריפה, ציוד הידראולי ופנאומטי.
בעל נסיון של 3 שנים לפחות.

לפנות בכתב לחברת „דלק", ת.ד. 50250 תל־אביב 61500, עבור מח' המנגנון.

לקבוצת חברות דרוש

מנהל חשבונות מדופלם

★ **בעל נסיון של 5 שנים לפחות**
★ **יכולת פיקוח על עובדים**

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 4857 ת"א, מ. 61048, בצירוף קורות חיים ונסיון קודם

למפעל מתכת בהרצליה
דרושים

גובה

• **ידע בהנה"ח • נסיון בגביה**

מנהל חשבונות

• **סוג 2 • מנוסה**

משרה מלאה – 5 ימי עבודה.

להתקשר מיום א' לשרה 052-556222.

למפעל גדול עתיד ידע במרכז הארץ

דרושים/ות

משרה מס': 1413:
מהנדסי מכונות
★ לתכנון שיטות הרכבה וייצור של פרוייקטים תעופתיים.
★ להעברת נושאים משלב פיתוח לייצור, קביעת תהליכי התקנת מערכות וניסויו.
★ לזיהוי ואיפיון צב"ד למערכות מכניות / נוזליות / גזיות מוטסות.
★ טכנולוג לחלקי עיבוד שבבי ותהליכי עבודה.

משרה מס' 1414:
מהנדסי מכונות/מטלורגים
★ לנושאי ריתוך, תכנון כלי ריתוך, פיתוח וייצור חלקי מנוע.

משרה מס' 1415:
מהנדסי מכונות
★ לביקורת כלים מכניים וכלי אב טיפוס.

משרה מס' 1416:
מהנדסי כימיה/כימאים
★ לפרוייקטים בתחום אל־מתכות ופלסטיקה.

משרה מס' 1417:
מהנדסי אלקטרוניקה
★ לאחזקת מערכות עיבוד שבבי משובצות מחשב.

משרה מס' 1418:
כלכלנים/מהנדסי תעשיה וניהול
★ לבדיקת כדאיות של פרוייקטים, ניהול ברמת W.B.S., הכנת דו"חות כספים, הצעות מחיר ובקרה.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב ולפרט קורות חיים, השכלה, נסיון ומספר תעודת זהות אל: ת.ד. 7321 תל־אביב, מיקוד 61070 *(נא לציין על המעטפה את מספר המשרה המבוקשת).*

מועמדים מתאימים ייענו.

סודיות מובטחת

לתעשיה הצבאית באזור המרכז

דרושים/ות

★ משרה 63–100

אחראי סיוע טכני (System Manager)

בעל/ת 3 שנות נסיון לפחות במערכות הפעלה: DOS, VSE, VM ובמערכות VTAM, CICS.

★ משרה 63–200

מינהלן בסיסי נתונים (DBA)

מהנדס/ת/הנדסאי/ת מחשבים בעל/ת ידע בבסיסי נתונים, היכרות עם בסיס נתונים DLI. נסיון בתכנות בשפת COBOL.

מועמדים/ות מתאימים/ות מתבקשים/ות להתקשר טלפונית בימים א' עד ה', בין השעות 8.00 עד 16.00, לטלפון: 03-5426509 או לכתוב ליחידת התעסוקה, ת.ד. 1044, רמת־השרון, מיקוד: 47100. נא לציין מספר תעודת־זהות ומספר המשרה.

התעשיה הצבאית

למפעל מתכת גדול באזור חיפה

דרושים

1. **מנהל יחידת מחשב**
★ בוגר הנדסת תעשייה וניהול ו/או מדעי המחשב.
★ בעל נסיון של מספר שנים בפיתוח מערכות.
★ רצוי נסיון באירגון תעשייתי ובניהול צוות.

2. **מנתח מערכות**
★ בוגר הנדסת תעשייה וניהול עם התמחות במערכות מידע.
★ בעל נסיון של מספר שנים, רצוי באירגון תעשייתי.

3. **אחראי ליישומי תיב"ם**
★ בוגר מדעים (מתמטיקה, סטטיסטיקה) ו/או הנדסה.
★ נדרש ידע בתכנות.

4. **מנהל תפ"י**
★ מהנדס תעשייה וניהול.
★ בעל נסיון בתפ"י במפעל מתכת.
★ בעל יכולת תיכנון ותיפעול עצמאיים באירגון גדול.

5. **מהנדס ייצור.**
★ מהנדס תעשייה וניהול.
★ *בעל נסיון בשיפור שיטות, מערכי עבודה ושיטות תימרוץ עובדים.*

נא לפנות בכתב יד בפירוט קורות חיים, נסיון בעבודה ומספר טלפון להתקשרות אל ת.ד. 1474, חיפה.

למפעל גדול באיזור חיפה

דרוש/ה

בוגר/ת ראיית־חשבון

הכישורים: נסיון ויכולת לניהול ועבודה עם צוות עובדים. נסיון בהנה"ח ממוחשבת של ארגון גדול.

תנאים טובים למועמדים המתאימים

נא לפנות: בכתב־יד לת.ד. 549 ק. מוצקין עבור מס. 162.

– סודיות מובטחת –

صكنا من الاصل

هكذا في الأصل

דרושים — לך על בטוח — לוח מעריב

למפעל תעשייתי גדול
דרושים

4281 ★ מהנדס/ת מכונות
★ לעבודה בנושא תיכון ופיתוח מוצרים בתחום הייזור האלקטרוני.
★ יועדפו בוגרי/ות בתי"ס מקצועיים ובעלי/ות נסיון של 1–3 שנים בעבודות תיכון.

4711 ★ טכנאי/ת אלקטרוניקה
★ לתחזוקת מערכות מב"מ.
★ רצוי נסיון של 3–4 שנים.

4712 ★ מהנדס/ת מכונות
★ לעבודה בתחזוקת מכונות.
★ נדרש נסיון של 5 שנים לפחות בנושאי תחזוקה.

על המעוניינים לפנות בכתב לת.ד. 2051 רחובות.
סודיות מובטחת

יש לך הזדמנות להרוויח הרבה כסף!
מיועד לתושבות תל־אביב והמרכז, חיפה, ירושלים ובאר־שבע.

הכישורים הנדרשים:
- השכלה על־תיכונית.
- הופעה ייצוגית.
- כושר שכנוע.
- גיל מעל 30.

מצפה לך משרה בתחום מכירות ביטוח.

פני בכתב יד לת.ד. 1469 ת"א 61014 וצייני ע"ג המעטפה עבור „ביטוח".

לחברה גדולה
דרושה
עוזרת למזכירה
הכישורים:
★ השכלה תיכונית.
★ הדפסה עברית מעולה (רצוי אנגלית) (רצוי נסיון על מעבד תמלילים).
★ נסיון מוכח של 3 שנים לפחות בעבודות מזכירות.

מועמדות העונות על הדרישות הנ"ל יפנו לתהודית, מיום א', טל' 03-630469

OMNITECH אומניטק
דרוש
מהנדס מכירות
לשיווק מערכות גרפיות מתוצרת ADAGE/LEXIDATA

הכישורים הנדרשים:
★ נסיון מינימלי של 3 שנים במכירות
★ ידע מעמיק במערכות גרפיות
★ בעל מרץ ויוזמה
★ יחסי אנוש טובים

תנאים טובים למועמד המתאים
נא לפנות בכתב יד עם פרוט נסיון וקורות חיים ל„אומניטק מערכות תוכנה ותוכנה בע"מ", מח' כ"א, רח' האורנים 1, רמת אילן, גבעת שמואל 51905
סודיות מובטחת
החברה בקדמת הטכנולוגיה

למשרד תכנון מערכות מזוג אויר
דרוש
מהנדס BSc
(לפחות)
בעל נסיון בתכנון של 3-5 שנים
טלפונים: 03-375829, 03-380546

למשרד אדריכלים בת"א
★ אדריכל/ית
★ הנדסאי/ת
בעלי נסיון
נא להתקשר 03-234254
בימים ראשון-חמישי מ-9.00 עד 13.00

לסניף "תנובה" אילת
דרוש
מקדם מכירות
הכישורים הדרושים:
- השכלה תיכונית מלאה.
- נסיון מעשי מוכח של 3 שנים לפחות בקידום מכירות ושיווק.
- בעל רשיון נהיגה לרכב פרטי, רצוי בעל רשיון למשאית.
- תושב העיר אילת.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב למחלקת המנגנון של "תנובה" מחוז ת"א ת"ד 282 תל-אביב 61002 ולציין בכתב קורות חיים ונסיון מעשי בעבודה.
- סודיות מובטחת -

למוסד ציבורי־כלכלי
דרושים
עורכי־דין
בירושלים ובבאר־שבע
לעובדים המתאימים תינתן השתתפות בהחזקת רכב
בקשות מועמדות בצרוף קורות־חיים יש להפנות לת.ד. 2600, ירושלים, לא יאוחר מיום 30.11.86.
רק מועמדים מתאימים ייענו

ההסתדרות הציונית העולמית
מחלקת הנוער והחלוץ/
מפעלי חורף לבני נוער מחו"ל
דרושים לתקופות שונות בחודשים דצמבר—מרץ
חובשים לליווי טיולים
א. בוגרי קורס חובשים קרביים בצה"ל
ב. ידיעת שפה זרה (אנגלית, ספרדית)

נא לפנות אישית למחלקת הנוער והחלוץ, רח' קרן־היסוד 19א', ירושלים בצירוף צילום תעודת חובש או טלפונית 02-226111.
אין ההסתדרות הציונית מתחייבת לקבל הצעה כלשהי.

למוסד ציבורי בתל־אביב
דרוש/ה
תכניתן/ית
נסיון של מספר שנים בכתיבה בשפות: אר.פי.ג'י.,3 וקובול
נסיון של שנתיים בעבודה במחשב 38.IBM
טלפון 03-431330

לסוכנות ביטוח מתפתחת
דרושים
סוכני/ות ביטוח
עם נסיון בביטוח אלמנטרי
נא לפנות בכתב־יד, בצרוף קורות־חיים ונסיון מקצועי, לת.ד. 1469, תל־אביב 61014, עבור: „סוכני/ות ביטוח".
– סודיות מובטחת –

למושב באר־טוביה
דרוש/ה
רכז/ת נוער
בעל/ת כישורים וידע בהדרכה
טלפון 055-82184

אדריכל — מתכנן ערים
למשרד אדריכלים בירושלים
טל. 02-520402, 02-533271

מועצת הפירות — (ייצור ושיווק)
דרושים עובדים למחלקת הפיקוח
חוקר ראשי
כישורים ודרישות:
- בעל השכלה כללית של לפחות 12 שנות לימוד.
- נסיון מוכח וידע מקצועי בתחום החקירות.
- שליטה בשפה העברית בע"פ ובכתב. ידיעת השפה הערבית יתרון.
- נסיון קודם בהפעלת צוות חוקרים בשטח ברמה ארצית.
- מצב בריאותי תקין.
- גיל עד 45.
- מגורים באזור ת"א.
- בעל רשיון רכב.

העובד ידרש לעבוד בשעות עבודה בלתי רגילות ובשעות נוספות.
העבודה היא על בסיס התקשרות תקופתית חוזית.
מועמדים מתאימים המעוניינים בתפקיד המוצע, יפנו בכתב־יד, עם פירוט תולדות־חיים ונסיון קודם, אל: מחלקת הפיקוח, רח' החשמונאים 119 ת"א.

עובדי פיקוח בדרכים ובשווקים בכל חלקי הארץ
כישורים ודרישות:
- לאחר שירות צבאי ביחידה קרבית, רצוי עם נסיון בתפקידי פיקוח.
- מצב בריאותי תקין.
- רשיון נהיגה.
- נכונות לעבוד בשעות נוספות ובשעות בלתי רגילות.

העבודה היא בחוזה־עבודה מיוחד.
על המעוניינים לפנות בכתב־יד, עם פירוט תולדות־חיים, אל: מחלקת הפיקוח, רח' החשמונאים 119 ת"א.

אוניברסיטת תל-אביב
בית הספר לרפואת שיניים ע"ש מוריס וגבריאלה גולדשלגר
דרושה
מדריכה לקורס סייעות
בוגרת קורס סייעות
בעלת נסיון בהדרכה ובעבודה מעשית
5 ימי עבודה בשבוע (לא יום ארוך)
המועמדת תועסק ע"ח תקציב חוץ
על המעוניינים לפנות לטל. 03-420112

למפעל מכסטיל בפתח־תקוה
דרוש
מחסנאי מנוסה
בעל כושר ארגון וביצוע
נסיון בהפעלת מחשב – יתרון.
סודיות מובטחת
לפנות בכתב יד בפרוט קורות חיים ונסיון קודם לת"ד 53124, תל־אביב.

קיבוץ אפיקים
מחפש
אח/ות
רצוי עם נסיון
בעבודת מרפאה כפרית.
בדבר פרטים ניתן להתקשר לטל' 067-54444 בבוקר. 067-54029 בערב.

שרותי שיווק וניהול
לחברתנו דרושים:
1. שליחים עם או בלי קטנוע
2. עובדי/ות נקיון
3. פנסיונרים לעבודות מזדמנות
4. בחורות בעלות רשיון נהיגה לקטנוע או טילון

שכר גבוה למתאימים!!
להתקשר החל מיום א', 9.11.86 טל. 03-660726

לחברת ביטוח גדולה בתל־אביב
דרוש
מהנדס תעשיה וניהול
למחלקת ארגון ושיטות
רצוי נסיון קודם בנושא או"ש וניתוח מערכות מידע ממוחשבות
נא לפנות בכתב־יד, בצרוף קורות חיים לת.ד. 37633 תל־אביב, 61375, עבור „מחלקת כח אדם".

פלאפון
פריצת דרך טכנולוגית בתחום התקשורת

„פלא־פון" הינו הדור החדש של הטלפונים האלחוטיים, שונה מכל מה שהכרת עד היום, לשימוש במכונית או לנשיאה ביד, ללא תלות ו או קשר לקו טלפון קיים. ה„פלא־פון" מאפשר קשר ישיר לכל מקום בארץ ובעולם באשר מחשב מרכזי מבטיח עורק דיבור פרטי, ללא תיווך מרכזנית, בכל עת.
מאחורי ה„פלא־פון" עומדים שני ענקי התקשורת: מוטורולה ותדיראן שהקימו לצורך העניין חברה חדשה: מוטורולה – תדיראן תקשורת סלולרית בע"מ.

דרושים לנו:
„רב־אמן" במכירות
דרושים נשות ואנשי מכירות מנוסים שעבורם מכירות הן אמנות של ממש.
עם נסיון של 3 שנים במכירות ישירות ללקוח סופי, כושר ביטוי, הופעה נאה, רשיון נהיגה, השכלה תיכונית ויותר, וכל אותן תכונות מיוחדות שהופכות „איש מכירות" לרב אמן.
לאנשים כאלה, המתגוררים באזור המרכז/ירושלים/חיפה יש מקום טוב אצלנו.
המעוניינים יפנו בכתב־יד למשרדי מוטורולה – תדיראן, תוך ציון קורות חיים ונסיון קודם.

מוטורולה – תדיראן, תקשורת סלולרית בע"מ
רח' קרמיניצקי 16, תל־אביב, 67899.

מוטורולה תדיראן
תקשורת סלולרית בע"מ

התנדב
לתפקיד בטחוני בחו"ל
אם אתה
- יוצא יחידה קרבית לאחר מסלול של לוחם ומפקד (עדיפות לקצינים).
- נולד בין 21 — 30 שנה.
- בריאותך תקינה (פרופיל 82 ומעלה).

הצטרף אלינו

אנו מציעים
- חוזה העסקה לשנה אחת ויותר.
- מועמדים נשואים יוכלו לצאת עם משפחותיהם לחו"ל לשנתיים־שלוש.
- תנאי שכר טובים.
- אפשרות להיקלט בעבודה קבועה בתום התפקיד בחו"ל.

פנה נא, ללא דיחוי, בכתב לת.ד. 39350 ת"א מיקוד 61392 עבור מ.ת. וצרף את תולדות חייך. פרטיך האישיים, כולל מספר ת.ז. וטלפון.
פונים מתאימים ייענו
סודיות מובטחת

הצעה מתאימה גם לסטודנטים העומדים לצאת ללימוד בחו"ל

למפעל מזון גדול באזור חיפה
דרוש
מנהל ייצור
★ גיל 30 ומעלה.
השכלה אקדמאית בתחומים רלוונטיים הכרחית.
★ נסיון קודם של 5 שנים בתפקיד דומה, רצוי בתעשיית המזון.
★ תנאים מצוינים/שכר גבוה.

לפנות: מנהל כח אדם ת"ד 1278 ק. טבעון.

לסניף בחיפה
של משרד רואי־חשבון ארצי
דרושים
★ בודקים ראשיים/רואי חשבון
בעלי־נסיון
★ בודקים מוסמכים
למועמדים בעלי הכישורים המתאימים תוצע עבודה מעניינת ומגוונת
תנאי שכר תלויים באדם, אפשרויות לקידום – שבוע עבודה 5 ימים.
המועמדים המתאימים יפנו בכתב לת.ד. 1387 חיפה 31013.

Cinamatic
טכנאי / הנדסאי חשמל
דרך השלום 7, תל־אביב, טל' 03-255106

דרושה
במגדל העמק
מורה / מדריכה
למקצועות המשרדאות
או בעלת מקצוע בתחום המשרדאות המסוגלת לעסוק בהדרכה.
לפנות לטל. 065-41426, 065-40764.

למפעל למוצרים כימיים בת"א
דרושים.
אנשי מכירות מנוסים
רכב מסחרי יתרון
טל' 03-822383-4

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א – 1981
לפי החוק הנ"ל אסור למעביד להפלות בין עובדים או בין דורשי עבודה מחמת מינם או מעמדם האישי, אלא אם כן אופי התפקיד מחייב זאת. כל המודעות הנ"ל מיועדות לשני המינים.

ספורט

התחזית של אדיר שמיר, שוער הפועל כפ"ס, לקראת המחזור הלאומי ה־8 מחר:

תל־אביב תזכה ב־66 אחוז מן הנקודות בעימות הכפול עם פ"ת

אלי קמיר

המחזור השמיני בליגה הלאומית מחר יהיה רגיל, ללא כל הפתעות. כך סבור אדיר שמיר, שוער הפועל כפר־סבא. לדעתו של שמיר העובדה כי אין קבוצה בולטת במיוחד, תמשיך לאפיין את הליגה גם במוצאי־שבת.

כאשר ביקשנו שמיר לקבל את הניחוש שלו לתוצאות השבת מיהר לומר: "ניחושים זה לא הצד החזק שלי, בר"כ אני רק נכשל. זאת הסיבה שאני לעולם לא ממלא טוטו". הפעם הוא, מוכן בכל זאת לסטות מהרגלו:

מכבי יבנה – מכבי נתניה: תנאי המגרש ביבנה יקשו על נתניה לקיים משחק טכני. למרות זאת אני מאמין שנתניה תנצח.

הפועל פ"ת – מכבי ת"א: מכבי קבוצה מצויינת אבל הפועל פ"ת יריב עיקש. המשחק יסתיים ללא הכרעה.

מכבי פ"ת – הפועל ת"א: הפועל ת"א בתנופה. הם ינצחו.

בני יהודה – הפועל כפר־סבא: משחק רגיש בשבילי. אני מאמין ומקווה שיסתיים בתיקו.

מכבי חיפה – הפועל באר־שבע: מכבי חיפה חייבת להתאושש. לדעתי ב"ש יפלו קורבן להתעוררות.

בית"ר ירושלים – מכבי יפו: בית"ר הקבוצה הכי יציבה בליגה. יפו במשברון וגם השבת תפסיד.

שמשון ת"א – הפועל לוד: שמשון טובים יותר אבל המשחק יסתיים ללא הכרעה.

בית"ר ת"א – בית"ר נתניה: בנתניה משהו לא מתפקד. בית"ר ת"א תנצח.

"אני חוזר הביתה"

שכונת־התקוה דווקא מוכרת לאדיר שמיר. הוא עשה שם את השם שלו. הגיע ירוק מרעננה, השתקע בשכבר נה שלוש שנים. בשנה הראשונה היה מצויין. לא כך בשנתיים שלאחר מכן.

מחר הוא שוב בשכונה. הפעם כבר לא רשום בטופס של הזהובים. למעשה, זו לא פעם ראשונה. היה שם עם שמשון ומכבי שעריים. "אהבתי מאד את בני־יהודה. בשבילי זה היה חלום לשחק שם. הגעתי מרעננה וגם ממש פרחתי".

עד היום יש לאדיר הכרים טובים מבני־יהודה. דוד סלימן, עופר צעירי, אהוד בן־טובים. אהוד אפילו שכן שלו. "אני חבר טוב של שחקני בני־יהודה, אבל זה לא מוזר לי לשחק נגדם. למעשה אני אפילו לא מרגיש משהו מיוחד. כמו עוד משחק ליגה".

אדיר לא רוצה להוכיח משהו לאנשי השכונה. קודם כל כי לדעתו יש להם שוער מצויין (יעקב אסיאג). הוא אולי ירצה לנצח, אבל בקול רם מוכן לדבר רק על תיקו. "אני רוצה להאמין שנוציא שם נקודה. לי אישית אין כוונות להוכיח משהו מיוחד. אני חושב שלבני־יהודה יש היום שוער מצויין. בהטובים בארץ. מה שחשוב לי זה להמשיך להרגיש שם בן בית כמו תמיד".

מנסדורף כשל מול פימקי

נוצח בקלות 3–6, 3–6 בשמינית הגמר בלונדון אך יתנחם בנקודות שהיקנה לו הנצחון על לקונט, שיזניקו אותו לסביבות השלב ה־72 בדירוג העולמי

מאיר בלייך, לונדון

עמוס מנסדורף למד אתמול על בשרו מה קצר המרחק בין התהילה למפלה. פחות מיממה לאחר שכבש את זירת "ווימבלי" ואת הכותרות בנצחון על המדורג מס' 5 בעולם דר"2 בטורניר "בנסון אנד הדג'ס" בלונדון, הצדפתי אנרי לקונט, הודה האלוף הישראלי לאחר הפסד מהיר וחלק 3–6, 3–6 לצ'כי ליבור פימק.

פימק, המדורג 40 בעולם, לא רק שלא נבהל מהנצחון המפתיע של מנסדורף, הדבר אף הוסיף לו מוטיבציה ונחישות, ולמן פתיחת ההתמודדות אתמול בבוקר (שעון לונדון) הוא שלט במשחק ללא עוררין. הצ'כי השתמש בחבטות הגשה חזקות ומדויקות ובמשחק רשת יומרני כדי להוביל 1–4 במערכה הראשונה. מכאן היתה דרכו לזכיה במערכה קלה. גם במערכה השניה לא הצליח עמוס לשחזר ולו שמץ מהיכולת ורוח הלחימה של הערב הקודם, והוא נכנע לפימק בפחות משעה.

מנסדורף יכול להתנחם בשני דברים: האחד, הנצחון על לקונט הוסיף לו כ־30 נקודות בדירוג העולמי ויזניק אותו לסביבות המקום ה־72. השני, הוא נמצא עתה בחברה טובה של מורחים בלונדון: בעקבות לקונט וג'ון מקנרו הלך אתמול גם המדורג מס' 1 בטורניר, השוודי סטפן אדברג, שנוצח בידי יעקב הלאסק משוייץ (אותו ניצחו בזכור עמוס מנסדורף ושלמה גליקשטיין בגביע דייויס) 6–7, 6–3, 4–6.

היציאה. ג'ון מקנרו מופתע ומדוכא עוזב את זירת ווימבלי לאחר הפסדו בסיבוב הי"ז לפאט קאש שלשום.

מכבי חיפה פחות ארבעה

מאות מאוהדי מכבי חיפה הגיעו אתמול אחר הצהרים למגרש האימונים של המועדון, כדי לראות מקרוב "מה הולך" בקבוצה" יומיים לפני שהיא מארחת את הפועל באר־שבע בלי 4 מכוכביה: ברוך ממן וציון מריליי (ענש הרחקה) משה סלקטר (מושעה עקב סכסוך עם מאמנו) ואיתן אהרוני (טוען כי הוא פצוע אך כנראה שהמדובר בדרישות מהנהלה). לפיכך יערוך השבת הקשר הצעיר ראובן הדר הופעת בכורה. **יונתן הללי**

שוייץ בעקבות קפריסין: דחתה המפגש עם ישראל

נבחרת ישראל בכדורגל לא תהנה השנה משום משחק בין־ארצי. לאחר שנבחרת קפריסין הודיעה בשבוע שעבר כי היא דוחה את המשחק שנועד ליום ג' הקרוב (19.12) לתאריך שטרם נקבע, הודיעה אתמול ההתאחדות לכדורגל בשוייץ כי נבחרתה הלאומית תשחק ברמת־גן רק ב־2 או ב־16 בדצמבר 1987, במקום ב־3 בדצמבר השנה. השוייצים מעוניינים לארח את ישראל לפני שיבואו ארצה, ואתמול הוסכם איפוא כי המפגש הראשון שוייץ – ישראל ייערך בשוייץ ב־19 במאי 1987.

ויקטור מוניוז צרח אמנם, אבל נבחרתו, ספרד, גברה על רומניה 0-1 שלשום בסביליה בגביע אירופה לאומות.

ארמלי חזר לשפרעם...

יונתן הללי

מרואן ארמלי, אחיו הצעיר של חלוץ מכבי חיפה זאהי, הגיע ארצה לאחר שסיים את לימודי הרפואה בבריה"מ. ארמלי ג'וניור, שנודע בעבר ככדורגלן מעולה, (זאהי: "הוא טוב ממני בהרבה") ניסה כוחו באימוני מכבי חיפה, אך כושרו הגופני הירוד אילצו לוותר על התענוג. בינתיים הצטרף הד"ר ארמלי לשורות בית"ר שפרעם מליגה א'.

בשבת האחרונה כבש שער בכורה במדי קבוצתו משפרעם. מאמן מכבי חיפה, שלמה שרף, שביקש בשעתו מזאהי להביא לאימונים את מרואן, מקווה להנות משירותיו של ארמלי הצעיר באם יוכיח עצמו בעתיד. זאהי טוען כי יכולתו של אחיו תביא עוד מאמנים רבים להתרפק על פתחו.

● מאטס וילאנדר, המחבט מס' 1 של שוודיה, הודיע אתמול כי לא יטול חלק במשחק הגמר של נבחרתו בגביע דייויס מול אוסטרליה בדצמבר במלבורן. וילאנדר עומד לשאת את ארושתו הדרום־אפריקנית לאשה שבוע לאחר הגמר, ואמר כי בשל האירוע לא יוכל למצות את יכולתו ולכן הוא מעדיף לוותר על הגמר.

"שירים ושערים": יש!

אלכס פרלסמן

חובבי הכדורגל יוכלו להנות השבת מתכנית הרדיו הפופולארית "שירים ושערים", שלא שודרה בשבתות האחרונות בגלל סיכסוך בין רשות השידור להתאחדות לכדורגל. מזכירות ההתאחדות החליטה אתמול כי היא מאשרת את שידור התכנית בשבועיים הקרובים, כמחווה מיוחדת לפניותיהם של שר החינוך והתרבות, יצחק נבון, ושל יו"ר ועדת הספורט בכנסת, ח"כ פנחס גולדשטיין.

המזכירות הביעה תקוה כי בתוך השבועיים הקרובים ימצא הסכם בשני הנושאים השנויים במחלוקת, שהניעו את ההתאחדות לא לאפשר את שידור התכנית לאחרונה. האחד הינו הסכום שתקבל כל קבוצה לאומית תמורת הסכמתה לשידור "שירים ושערים". ההתאחדות דורשת 25 אלף דולר לקבוצה, הרשות מוכנה לשלם 17 אלף בלבד. הנושא השני הינו מספר היתרי העבודה בשבתות לטכנאי הטלויזיה, כדי שאלה יסכימו לצלם את "משחק השבת". הוחלט כי ימונה נציג מוסכם שיהיה מקובל על שר העבודה משה קצב ושר החינוך יצחק נבון, וזה יקבע כמה היתרי עבודה יונפקו.

הגיע הכדורידן הגבוה בתבל

לאזלו פולגאר (2.10) בא עם מחזיקת הגביע ההונגרי, ואשאש דיור

ברוריה ביגמן

ענק כדוריד – לאזלו פולגאר, המתנשא לגובה 2.10 מ', הגיע אתמול לישראל עם מחזיקת גביע הונגריה ואשאש דיור, שתתמודד ביום א' בתל־אביב עם הפועל רמת־גן בשמינית גמר גביע אירופה למחזיקות גביע. פולגאר (19), הוא הכדורידן הגבוה ביותר בעולם ומלך השערים של ואשאש, שבשבוע שעבר זכתה בסגנות ארצה.

בהרכב דיור 6 שחקני נבחרת הונגריה, סגנית אלופת העולם. ערב יציאתה לישראל ניצחה ואשאש במשחק הראשון בשמינית גמר גביע הונגריה את דברצן 20–21 והשחקנים מיחסים חשיבות גדולה יותר למשחק גומלין המצפה להם מאשר להתמודדות עם ר"ג שלהערכתם אינה מהווה יריבה רצינית. "אנו מבטיחים להציג כדוריד מודרני ומתוחכם מן הדרג הטוב בעולם", אמרו ההונגרים, בעלי כוונות רציניות להגיע לגמר האירופי.

ליגה אנגלית:
גלן הודל וכל השאר

אשראי רב לנצחון המצויין והחשוב של אנגליה על יוגוסלביה (0–2) שלשום בוומבלי במסגרת קדם גביע אירופה לאומות, מגיע למנהל בובי רובסון ולקשר המחונן של טוטנהאם גלן הודל. הודל היה פשוט הציר המרכזי המבריק במרכז השדה, והצליח להתגבר על המערך היוגוסלבי הצפוף ולשגר גלי התקפות לעבר שער האורחים. רובסון נוטל את הקרדיט על כך שסמך על הודל והיה נחוש בדעתו להשאירו בהרכב למרות שבוייט־הארט־ליין היו לדייויד פליט, המנהל הטרי, טענות כלפי הלחימה של הודל ובשבת שקדמה למשחק הוא השאיר את גלן על הספסל לראשונה ב־11 שנות הקריירה שלו.

הצעד הזה לא נשא חן בעיני הודל (שהוכנס, אגב, למשחק בנוריץ' בדקה ה־66, והיה המוח מאחורי ההתעוררות של טוטנהאם במצב 0–1. מסירת פז שלו הובילה לשער שוויון של ניקו קלאסן הבלגי – כיבוש בכורה באנגליה – אבל טוטנהאם ירדה לבסוף מנוצחת 1–2). הוא רמז בכמה שיחות מכוונות לתקשורת כי אולי הגיע זמנו להחליף קידומת בליגה. גם פליט טען שבמתיך ההולם הוא ייתן להודל ללכת, אבל ספק אם בצפון לונדון יאפשרו המנהלים והאוהדים לנכס הגדול ביותר שלהם מאז ג'ימי גריבס, לעזוב, מה גם שהתצוגה מול יוגוסלוויה הוכיחה בפעם המי יודע כמה כי לגאוניות של הודל אין היום תחליף באנגליה.

מחר חוזר הודל להרכב הפותח של טוטנהאם, בבית מול קובנטרי המתחזקת (הדיחה בשבוע שעבר את נוטינגהאם מן הפסגה 1–0) והוא יצטרך להמשיך בתנופה שלו כדי לבלום הדרדרות בת שלושה הפסדים רצופים של "התרנגולים".

לנוטינגהאם, ארסנל ונוריץ' יינתן מחר סיכוי, ולו זמני, לתפוס את מקומה של ליברפול בראש, שכן חניכיו של קני דלגליש ימתינו עד יום א' (שידור חי בטלויזיה) כדי לארח את שפילד וונסדיי. אבל המשימות של שלושת הרודפות אחר האלופה אינן קלות כלל ועיקר: נוטינגהאם יוצאת למשטח הפלסטי בלוטון שם ספגה כזכור ליברפול מפלה (4–1), ארסנל תשחק בחוץ נגד הקבוצה הביתית המובהקת סאותהמפטון ואילו נוריץ' אמנם נשארת בבית, אבל האורחת היא מנצ'סטר יונייטד, שלאחר 10 ימים במחיצת המנהל החדש אלכס פרגוסון, תבוא עם יומרות וציפיות גבוהות.

שאר המשחקים במחזור ה־15: אסטון־וילה – צ'לסי, לסטר – אברטון, מנצ'סטר סיטי – צ'רלטון, ניוקאסל – ווטפורד, ק.פ.ר – אוקספורד, וימבלדון – ווסטהאם.

כדורגל

ליגה לאומית
(השעה הראשית: 14.30)

מכבי יבנה – מכבי נתניה
הפועל פ"ת – מכבי ת"א (איצטדיון ר"ג)
מכבי פ"ת – הפועל ת"א (איצטדיון ר"ג, 12.30)
בני־יהודה – הפועל כ"ס
מכבי חיפה – הפועל ב"ש
בית"ר י־ם – מכבי יפו (בלומפילד)
שמשון ת"א – הפועל לוד (בלומפילד, 12.30)
בית"ר ת"א – בית"ר נתניה

ליגה ארצית

בית"ר נהריה – הכח ר"ג (יום ו', 14.00)
בית"ר רמלה – מכבי עמידר
הפועל מרמורק – הפועל י־ם
הפועל דימונה – הפועל חיפה (ירוחם, יום ו', 14.00)
הפועל יהוד – הפועל עכו
בית־שאן – הפועל טבריה
הפועל ר"ג – מכבי שעריים ("המכתש" בגבעתיים)
הפועל חדרה – "צפרירים" חולון

ליגה א' צפון

מכבי עפולה – בני־טמרה
מכבי חדרה – בית"ר חיפה
אחי־נצרת – הפועל טירה (מגדל־העמק)
הפועל רעננה – הפועל טייבה
"עליה" כ"ס – טירת־הכרמל (11)
קרית־שמונה – קרית־אתא
מכבי טמרה – אור־עקיבא

ליגה א' דרום

בית"ר ב"ש – אור־יהודה
הפועל ירוחם – הפועל אשקלון
"לזרוס" חולון – הפועל בת־ים
בית־שמש – רמת־השרון
הפועל ראל"צ – הפועל אזור
קרית־גת – הפועל רמלה
קרית־אונו – קרית־מלאכי

הליגה הלאומית
(לאחר המחזור ה־7)

.1	בית"ר ירושלים	8–18	15
.2	בני־יהודה	7–11	13
.3	הפועל כפ"ס	5–9	13
.4	מכבי חיפה	4–7	13
.5	מכבי תל־אביב	5–12	12
.6	שמשון תל־אביב	3–6	12
.7	מכבי נתניה	7–7	11
.8	הפועל פתח־תקוה	4–6	10
.9	מכבי פתח־תקוה	6–8	9
.10	הפועל תל־אביב	6–4	7
.11	מכבי יבנה	5–3	7
.12	הפועל ב"ש	6–3	7
.13	בית"ר ת"א	13–9	7
.14	מכבי יפו	11–7	6
.15	הפועל לוד	7–4	5
.16	בית"ר נתניה	19–2	1

הליגה הארצית
(לאחר המחזור ה־7)

.1	הפועל יהוד	8–15	16
.2	הפועל חדרה	8–14	14
.3	מכבי שעריים	6–12	13
.4	הפועל עכו	8–12	12
.5	הפועל חיפה	6–10	12
.6	צפרירים חולון	3–7	12
.7	הפועל טבריה	11–14	12
.8	הפועל בית־שאן	6–7	10
.9	רמת־עמידר	10–6	8
.10	הפועל ר"ג	5–2	7
.11	הפועל מרמורק	13–8	7
.12	בית"ר רמלה	10–5	7
.13	הפועל דימונה	6–5	6
.14	הכח רמת־גן	10–4	6
.15	בית"ר נהריה	4–1	5
.16	הפועל ירושלים	12–6	4

מועדון מטיילי מעריב

שגעון של כדורגל בלונדון

4 משחקים בחג המולד ובשנה האזרחית החדשה

★ שבת, 27.12 **ארסנל — סאותהמפטון** (או: **ווסטהאם — ווימבלדון**)
★ ראשון 28.12 **צ'רלטון — מנצ'סטר־סיטי** (או: **נוטינגהאם — לוטון**)
★ חמישי, 1.1 **צ'לסי — ק.פ.ר.**
★ שבת 3.1 **טוטנהאם — ארסנל** (משחק לפנה"צ)
אפשרות לחזות אחה"צ במשחק **ק.פ.ר. — אברטון**

10 לילות במלון במרכז העיר, ארוחת־בוקר. ★ כרטיסי־כניסה למשחקים ★ טיסה בחברת־תעופה סדירה ★ סיור מודרך באיצטדיון "וומבלי" ★ ליווי והדרכה בידי אבי מלר, חבר מערכת "מעריב", מומחה לכדורגל האנגלי.

תאריך החופשה: 26.12 – 5.1 ★ ביצוע: "נאות־הכבר"
★ פרטים: "מועדון מטיילי מעריב", רח' קרליבך 2 ת"א, טלפון 439207 (03)

صكنا من الاحل